

Петър Дънов
Учителя

Живот и отношения

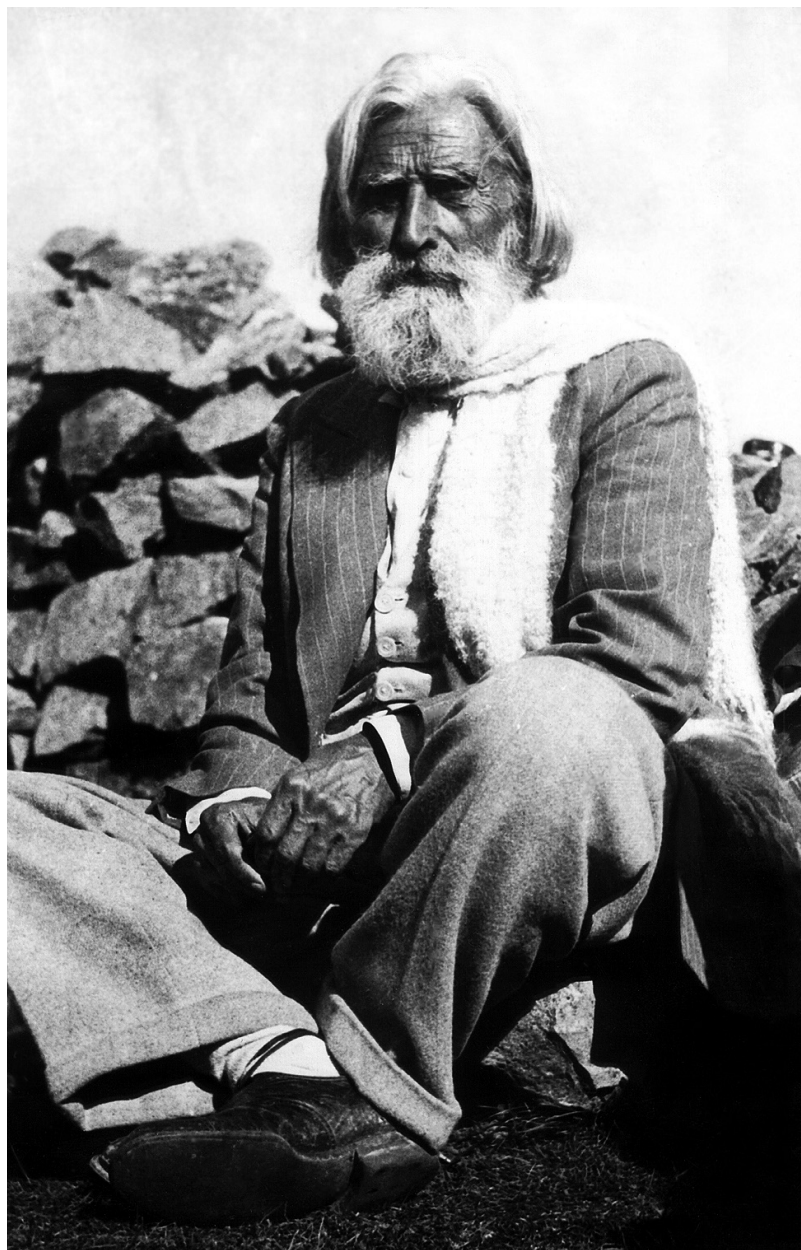
Младежки окултен клас
година единадесета

Петър Дънов
Учителя

Живот и отношения

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

Петър Дънов
Учителя

Живот и отношения

Младежки окултен клас
година единадесета

*Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Настоящото издание включва лекции, публикувани
в сборниците:*

*ЖИВОТ И ОТНОШЕНИЯ,
МОК, година единадесета, т.1, София, 1947*

*ФАКТОРИ В ПРИРОДАТА
МОК, година единадесета, т.2, София, 1947*

СЪДЪРЖАНИЕ

Живот и отношения, 2.10.1931.....	7
Опитност и знание, 9.10.1931	16
Прави и криви линии, 16.10.1931	25
Методи за усилване на паметта, 23.10.1931	31
Силови центрове, 30.10.1931	43
Везните на Природата, 6.11.1931	55
Първият предвестник, 13.11.1931	64
Човешките косми, 20.11.1931	76
На своето време, 27.11.1931	85
Щастливи числа, 11.12.1931	94
Стимул и любов, 18.12.1931	103
Вътрешното богатство, 25.12.1931	113
Бавни и бързи движения, 8.01.1932	125
Свободата, 15.01.1932	140
Сенки на Битието, 22.01.1932	155
Съзнателни и несъзнателни движения, 29.01.1932	166
Свещеното място, 5.02.1932	171
Силата на възможностите, 12.02.1932	185
Фактори в Природата, 19.02.1932	195
Човешкото лице, 26.02.1932	207
Движения в Природата, 4.03.1932	214
Естествената гама, 11.03.1932	223
Петък и събота, 18.03.1932.....	230
Значение на числата, 1.04.1932.....	237
Добрят поглед, 8.04.1932	249
Живите числа, 15.04.1932	257
Живот, мисъл и воля, 22.04.1932	265
Пътят на възможностите, 29.04.1932.....	274
Разумност в Природата, 13.05.1932	286

Новото знание, 10.06.1932.....	295
Погледът на Бога, 17.06.1932	306
Разумен център, 24.06.1932	320
Даване и вземане, 1.07.1932	330
Разумният свят, 8.07.1932	342
Тънки и дебели линии, 2.09.1932	353
Божествени и човешки процеси, 9.09.1932.....	366
Петте области в човека, 16.09.1932	378

Приложения

Обяснителни бележки.....	389
Речник на редки, остарели и чужди думи.....	405
Задачи, упражнения, опити, методи за работа	407
Теми.....	409

ЖИВОТ И ОТНОШЕНИЯ

Размишление

Да излезе един от учениците, който рисува добре, да нарисува свещ, нож и чешма, от типа на българските селски чешми. Между свещта, ножа и чешмата има известно отношение. Закон е: отношение съществува само между разумни същества. Кога се дава свещ на човека: през деня или вечер? Може ли да се наречеш разумен човек, ако палиш свещта през деня? Друг е въпросът, ако я запалиш вечер. Значи запалената свещ има отношение към тъмнината. Ножът е символ на сила, той е необходим при големите препятствия. Следователно ако употребиш ножа намясто, ти си разумен човек, ако го употребиш, дето не трябва, ти си неразумен. Какво е отношението на чешмата към човека, кога отиваш на чешмата? Когато си жаден. Ако не си жаден, не търсиш вода. Всяко нещо има смисъл, когато се използва навреме.

На какво може да се уподобят свещта, ножът и водата в човека? Мисълта в човека е неговата свещ. Докато свещта му гори и свети, той мисли; щом изгасне свещта, и мисълта се прекъсва. Кога мисли човек? Когато е в нещастие: щастливият не мисли. Кой човек мисли? Бедният и страдащият. Здравият и богатият не мисли – неговият светилник е красив, сребърен или златен, но свещта му не е запалена. Щом влезеш в къщата на бедния, виждаш, че вътре свети, дими нещо. Казваш: „Има нещо лошо в тая свещ, развалила се е“. Как няма да се развали – условията на тоя човек са тежки. За богатия казваш, че е разумен, че добре мисли, точен е. Как мислите, може ли свещта да изгори? Като изгори, де отива тя? Ако водата се прелива от едно шише в друго, губи ли се? Шишето се изпразва, но водата не се губи. Ако човек изпие водата, губи ли се тя? Той е шише, в което водата се налива. Значи водата не е

изгубена, но с нея е станала известна промяна. Ако преливат водата от един съд в друг, тя може да се измени, но може и да запази първичната си чистота – зависи от съда. Ако съдът е нечист, и водата ще стане нечиста; ако съдът е чист, водата ще запази чистотата си.

На какво може да се уподоби ножът в човека? На езика. Езикът има отношение към словото и към волята. Когато волята, т.е. ножът, се употребява намясто, неговото предназначение е използвано разумно. Какво ще стане с ножа, ако с него режете дърва? Ще се изхаби. Кой е причина за изхабяване на ножа: дървата или самият човек? На какво може да се уподоби чешмата? На човешкото сърце.

Значи отношението между свещта, ножа и чешмата е такова, каквото е между ума, сърцето и волята. Това отношение може да се изрази с числата 1:2 – 2:3. Как се е образувало числото 2? От сливането на две противоположни единици. А тройката? От сливането на една противоположна единица с числото 2. Значи числата се образуват от смесването на няколко противоположни единици в едно. Като съберем числата $1 + 2 + 3$, получаваме числото 6. Като турим нула, получаваме 60. Шесторката се увеличава десет пъти. Количеството на единиците увеличава ли се? Ако сянката на едно дърво се увеличава или намалява, какво става с дървото? То нито се увеличава, нито се намалява. Следователно и числата са сенки на реалността на количеството. Външно едно число може да се увеличи или намали, без да се измени неговата същина. Казваш, че си 60-годишен човек. Всъщност ти си въобразяваш, че си на 60 години. За да бъдеш 60-годишен, в тебе трябва да стане такава промяна, която да отговаря на годините ти.

Една година представлява едно обръщане на Земята около Слънцето. В продължение на една година стават милиони обръщания – с тях е свързано и обръщането на Земята около Слънцето. Човек знае само за въртенето на Земята около Слънцето – нищо друго не вижда и не знае. Обаче великият мъдрец знае за всички обръщания и движения около Слънцето. Който вижда движението само на едното колело на колата, а на другите не вижда,

той знае само една четвърт от истината. Какво е придобил оня, който вижда движението на четирите колела, както и движението на конете, а не вижда кой кара колата.

И тъй, вие знаете, че за 365 дена Земята е обиколила един път Слънцето. Знаете, че в това време Слънцето е осветило северното и южното полушарие на Земята; знаете, че през това време, ако сте в умерения пояс, ще минете през четири годишни времена. Питам: какво сте придобили от това знание? Знаете ли, че заедно с въртенето на Земята около Слънцето и вие се въртите около един свой център? В това време и с вас са станали същите промени, каквито и със Земята при въртенето ѝ около Слънцето. Ако вие разбирате само външните промени, а не разбирате ония, които стават във вас, вие не разбирате вътрешните процеси на Природата. За да разберете същината на нещата, вие трябва да познавате едновременно и външните, и вътрешните процеси на Природата. Знаете ли по колко пъти всеки от вас се е обърнал около своето слънце? Ще ви задам следния философски въпрос: съзнава ли Земята, че се върти около Слънцето? Отговорът на тоя въпрос може да бъде колкото положителен, толкова и отрицателен. Може да твърдите, че Земята съзнава движението си около Слънцето, може и да го отричате. Важно е, че Земята се върти.

Ще ви задам още един въпрос: коя е причината за въртенето на Земята? Защо Земята се наклонява към Слънцето, без да падне? Ако Слънцето седеше на едно място, без да се движи, можеше ли Земята да падне върху него? Ако Слънцето не се движи, един ден Земята ще стигне до него. Много естествено, щом предметът, към който се движиш, стои на едно място, ти ще го стигнеш. Ако предметът се движи и се отдалечава от тебе с бързина, равна на твоето движение, ти никога няма да го стигнеш. Следователно с каквато бързина се приближава Земята към Слънцето, с такава бързина то се отдалечава от нея. Ето защо Земята никога няма да стигне Слънцето: разстоянието между Слънцето и Земята ще остане всякога едно и също. Какво казват учените за орбитата на Земята: стеснява ли се,

или се разширява? Щом орбитата на Земята се стеснява, предполагаме, че движението ѝ се увеличава; значи движението на Слънцето се намалява. Ако предположим, че орбитата на Земята се разширява, излиза, че и орбитата на Слънцето се разширява. Какво заключение можем да извадим от тия предположения? В първия случай казваме, че желанието на Земята да се приближи към Слънцето е голямо; и желанието на Слънцето да се запознае с жителите на Земята е голямо. Във втория случай, когато и Земята, и Слънцето увеличават бързината на движението си, Земята запазва желанието си да види отблизо Слънцето, а то няма това желание.

Питам: какво ще стане с нас, ако Слънцето се доближи до Земята? Ще се стопим. Съгласни ли сте всички с това? Какво разбирате под „топене“, какво става в долините, когато снеговете по планинските върхове се топят? Явяват се буйни извори и реки, живот блика навсякъде: дето има топене, там е животът. При топенето всякога става известна промяна; друг е въпросът дали промяната е правилна, или не. Ако свещта гори спокойно и не дими, тя издава светлина – това горене е правилно. Ако гори бавно и пуши, горенето е неправилно: тя ще изгори, без да даде нужната светлина. Количеството на светлината отговаря на количеството материя, която е изгоряла. Между топенето и горенето, както и между смъртта и живота, има известно отношение. Смъртта е резултат на неправилен живот. Като не знае как да живее, човек умира: смъртта е резултат на неправилните прояви на човека.

На какво се дължи грехопадението? На отдалечаването на човека от Бога. Понеже бързината на движението, с което човек отива към Бога, се е намалила, той постепенно се отдалечава от Бога, поради което светлината, топлината и силата на човека се намаляват; намаляването на тия елементи в човека причинява неговата смърт. Човек умира не само физически, но и духовно. Някои негови мисли, чувства и постъпки постепенно умират от недоимък на храна. Днес имаш желание да станеш музикант или художник, стремиш се да реализираш желанието си, но

след четири-пет години желанието ти заглъхва; казваш: „Няма защо да ставам музикант, нито художник“. Какво ще стане с тебе, щом заглъхнат всичките ти красиви мисли и желания? Ще дойде смъртта да те вземе. В тоя смисъл смъртта не е нищо друго, освен ограничаване на човешката дейност. Със смъртта човек изчезва като форма, обаче силата, която му е дадена първоначално, се връща в корена на Битието. След време същият човек се явява отново на Земята в друга форма. Като слиза на Земята и се връща в Битието, човек запазва отношението си към Цялото, т.е. към Първата Причина на нещата, а загубва отношението си към частите.

И тъй, под „съществуване“ във философски смисъл разбираме отношение на индивида или на душата към частите и към Цялото, т.е. към Битието. Щом изчезне отношението към частите, иде смъртта. Значи при смъртта душата има отношение само към Цялото. Смъртта подразбира еднообразие в отношенията, а животът – разнообразие в отношенията. Бог е вечен живот, защото е вечно разнообразие. Следователно всяко живо същество, което се стреми към еднообразието, търси смъртта; всяко живо същество, което се стреми към разнообразието, търси живота. Да пиеш една чаша вино, че втора, трета, четвърта, това не е разнообразие – това е крайно еднообразие. Ако търсиш разнообразие, ще го намериш в хилядите плодове, които Природата е създала, в различните отношения между съществата. В това разнообразие именно се крие животът.

И тъй, да живееш, това значи да се движиш между различните мисли, чувства и постъпки на Битието. Обаче ако умът ти се занимава само с една мисъл, ти си в еднообразието на живота. Казваш: „Искам да бъда щастлив и мисля само за щастието си“. Добре е да бъдеш щастлив и трябва да бъдеш щастлив, но как? Няма по-лесно нещо от това, да бъдеш щастлив, но трябва да знаеш как се постига щастието. Ти си гладен, търсиш хляб да удовлетвориш глада си. Давам ти един самун хляб. Щастието ти е в хляба – от тебе зависи да бъдеш щастлив. Ще седнеш и ще започнеш

да дъвчеш – аз няма да те уча как да ядеш. Дай храна на едно живо същество и то веднага ще започне да яде – не е нужно да го учиш как да яде. Друг е въпросът, ако дадеш хляба си на кучетата и стоиш гладен, чакаш някой да те нахрани: ти си изпуснал щастието от ръцете си. Кучетата ще се нахранят и ще лаят, а ти ще мълчиш и ще гладуваш; кучетата ще затлъстят, а ти ще отслабнеш, ще изгубиш теглото си. Каква е тая философия, какво си придобил с нея? Ще кажеш, че кучетата лаят, а ти мълчиш. Това е криво разбиране. Кучетата трябва да престанат да лаят, а ти ще говориш малко, ще мислиш много. Как ще се оправи светът? Когато кучетата престанат да лаят, а хората започнат да мислят. Днес всички кучета лаят, а хората или малко мислят, или никак не мислят.

Сега ще ви дам един съвет: не измътвайте змийски яйца! За да бъдеш господар на положението, тури змийските яйца в шише, при неблагоприятни условия и далече от себе си. Ти туряш тия яйца при благоприятни условия и като се измътят, започваш да ги храниш; после се чудиш защо змиите са станали толкова големи. „Как да се освободя от тях?“ Няма да ги туряш при благоприятни условия за мътене. Докато змийските яйца са под твоя контрол, ти си техен господар; щом ги измътиш, те са във от твоята воля. Лесно можеш да измътиш яйцата на змията, но мъчно ще убиеш самата змия. В гръцката митология четете, че всички са рязали главите на змиите и са минавали за герои. Обаче кой от тия герои спаси Гърция? Както едно време хората са разбирали живота, както и днес го разбират, това е частично разбиране. С това разбиране светът не може да се оправи.

Ще ви дам един пример, с който ще изясня какво представлява сегашното разбиране за живота. Вървят хора по един гладък павиран път. Един камък от паважа е излязъл навън, спъва минавачите: кой как мине, удари се в камъка, ритне го и продължава пътя си, недоволен от камъка. Тоя ритне камъка, заболи го кракът; оня ритне камъка, заболи го кракът. Всеки казва: „Да се хвърли тоя камък настрани!“ Казвам: да се тури тоя камък намясто!

Умният ще се наведе, ще вземе камъка и ще го тури на мястото му. Ако хвърлиш камъка настрани, ще хлътнеш в празното място и ще навехнеш крака си. По същия начин някой иска да махне една мисъл от ума си, за да не го безпокои. Тая мисъл е била в паважа, излязла е навън и те спъва. Тури я на мястото ѝ: щом се тури в паважа, ти ще вървиш безопасно по него. Всяка мисъл, всяко чувство, всяка постъпка трябва да се поставят на местата им: такъв е законът. Като знаете тоя закон, ще разберете защо идат противоречията. Много от вашите мисли, чувства и постъпки не са на местата си – те са изскочили от паважа, по който вървите, затова се спъвате. Турете ги на местата им – само така ще се освободите от противоречията и неразбирането на живота.

Да оставим тоя въпрос настрана. Мислете върху свещта, ножа и чешмата, за отношението, което съществува между тях. Водата изгасва свещта, ножът, поставен във водата, ръждясва; обаче нито ножът може да се наточи без вода, нито свещта гори без вода. Значи това, което в един случай гаси, а в друг случай поддържа горенето и живота, е водата. Водата стимулира живота, без вода не става никаква реакция. Но количеството на водата трябва да бъде точно определено: нито повече, нито по-малко. Като разберете отношението между свещта, ножа и чешмата, ще разберете отношението между живота, науката и изкуството. Науката подразбира онова знание, което носи светлина. Ако не разбирате знанието като светлина, то ще бъде товар за вас. Всеки трябва да носи толкова товар, колкото гърбът му издържа – това е негова собственост. Ако туриш на гърба си сто килограма злато, можеш да го носиш най-много десетина километра. След това ще започнеш да даваш на тоя десет килограма, на оня десет килограма, докато ти останат само десет килограма, които сам можеш да носиш на гърба си.

Днес богатите товарят животните си със своето богатство, а те ходят с празни ръце и казват: „Какво да правим с богатството си?“. Турете го на гърба си и вижте колко може да носите, без да се уморите. Това богатство е ваше

собствено, което носите без мъка и неразположение. Твоя собственост е това, което сам носиш в съзнанието си; остане ли други да го носят в съзнанието си, това богатство не е ваше, то няма никаква цена за вас. Престъпление е да мислиш, че това, което другите носят в съзнанието си, е твое: ти можеш да се ползваш само от това, което сам носиш на плещите си. Това, което можеш да даваш, ще оставиш други да го носят – такъв е законът на щедростта. Той гласи: давай, докато ти тежи; щом не ти тежи, не давай. Ако си щедър, давай на тоя, който не носи нищо на гърба си; даваш ли на тоя, който пъшка под своя товар, ти не си умен. И ти, който носиш голям товар, трябва да бъдеш умен, да не приемаш нищо повече от това, което ти е дадено.

Следователно ако Природата ти е дала достатъчно блага, ще се откажеш да приемаш повече. Това е формула, с която се разрешават социалните въпроси. Като прилагаш тая формула, ще знаеш колко товар да носиш и как да го носиш. „Какво ще стане с мене?“ Не мисли за това. „Искам да стана учен.“ И за това не мисли: ти и сега си учен, но не съзнаваш това. „Ще отида ли на Небето?“ Ти и сега си на Небето, но не го съзнаваш. „Искам да бъда красив.“ Ти и сега си красив, но не знаеш как да проявиш красотата си. „Искам да бъда добър.“ И сега си добър, но не знаеш как да проявиш своята доброта.

Човек проявява това, което е вложено в него: нищо не може да се придаде към неговия характер, нито да му се отнеме. Разумният човек съзнателно проявява това, което е вложено в него; той може да помогне на всеки да прояви също вложеното в себе си. Едно се иска от човека: всеки момент да проявява Божественото в своите мисли и чувства. В това се заключава истинското възпитание. Божественото в човека е извор, на който трябва да се даде ход. Ако не му дадеш път, ти се намираш под известно напрежение и казваш: „Тежко ми е, не зная какво да правя“. Отвори крана, за да потече водата навън: ако не можеш сам, ще дойде някой да ти помогне. След това казваш: „Благодаря на Бога, олекна ми“. Щом дадеш път на своите

красиви мисли и чувства, на своите идеали, ти си отворил път на водата в тебе. Не се страхувай: нека тече, не бързай да затваряш крана. Щом съм ваш приятел, ще отворя крана ви и ще кажа: „Прояви се!“. Или ще драсна клечка кибрит и ще запаля свещта, или ще взема ножа ви и ще ви науча как да си служите с него.

Сега вие сте завъртели крана, запушили сте извора си и току пъшкате и казвате: „Защо Бог създаде човека така, а не иначе?“. Обърни посоката на своето движение! Не казвай, че хората са лоши – това е празна философия. Отвори крана: ако не можеш сам, помоли някой отвън да отпусне пътя ти. Какво означава кранът? Направете превод на тая дума според езика на Природата. Колкото по-правилен е преводът, толкова човек е по-добър. Всеки човек е преводач на реалността. Ще дойде комисия да прегледа вашите преводи: колкото по-верен и точен е преводът, толкова повече ще го търсят хората да го четат.

Казвам: помагайте си едни на други. Как ще помогнеш на човека? Реално, не по магичен начин, както е в приказките „1001 нощ“. Като минеш край човека и видиш, че свещта му не е запалена, драсни клечка кибрит и я запали. Ако ножът му е ръждясал, потопи го в киселина да се очисти; ако кранът на чешмата или на извора му е затворен, отвори го – нека потече от него вода.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

1. лекция, 2 октомври 1931 г., София, Изгрев

ОПИТНОСТ И ЗНАНИЕ

Размишление

Тема за следния път: *Произход на правите и на кривите линии и отношението между тях.*

Всички хора носят опитности и знание, придобити от вековете, обаче мнозина са изгубили основните положения, върху които почива това знание. И в него има наслоявания, които причиняват малки или големи препятствия, но човек използва от знанието само онова, което в даден случай може да реализира. Природата не обича нещата да бъдат в застой. Веднъж като е дала капитал, тя иска да се вложи той в обръщение. Яденето, храната например е капитал, който всеки момент трябва да се влага в обръщение. Де се внася тоя капитал? В банката, в ръцете на касиера: той е вратата, през която минава храната, разпределя се и се впряга на работа. Както парите се внасят в банката и се турят на работа, така и храната влиза в организма, дето извършва своята работа. Ако касиерът получи една торба с пари, няма ли да ги тури в касата? Касиерът се интересува да знае какви са парите – сребърни или златни, български или чужди. Днес английската лира пада – всички треперят, страхуват се. Какво страшно има в това? Ще падне и пак ще се повдигне; като падне, ще се изцапа малко и после ще се очисти. Защо хората се страхуват от падането на лирата? С лирата са свързани техните интереси: те са внесли в английските банки парите си и като пада лирата, губят. Някой казва: „Изгубих десет милиона лева“. Той страда, че е изгубил десет милиона лева. Това е материална загуба. Ако изгуби сто милиона в духовния или в моралния свят, не страда и не се страхува; казва: „Това е празна работа“. Един фабрикант на сапун в България изгубил един милион лева и като не могъл да ги посрещне, се самоубил. Защо се е самоубил? Защото

английската лира, т.е. сапунът, е спаднал и не може да посрещне задълженията си. Той носи в ума си загубата от един милион лева, а не подозира, че за едно престъпление може да изгуби сто пъти повече от спадането на сапуна; обаче за тая загуба той не мисли. Какво е разрешил със самоубийството си?

В една стара легенда се говори за създаването на лисицата и кокошката. Първоначално лисицата била във форма на богат, виден банкер, който се занимавал с големи гешефти, а кокошката – във форма на млада красива мома. Един ден кокошката отишла при лисицата банкер с молба да ѝ даде назаем царевица или жито. Лисицата отговорила: „Ще ти услужа с удоволствие, но в замяна на това ще ми дадеш нещо от себе си.“ „Ще ти дам едно от своите красиви перца.“ „Не ми трябва твоите пера – аз се интересувам от капитала, който е под перата ти“. Казвам: ако вложиш своя вътрешен капитал в земната банка, нищо няма да остане от тебе.

И тъй, всеки от вас трябва да знае как да си служи със знанието, както и с моралните принципи, върху които гради своя живот. Например ти носиш чук в джоба си, но трябва да знаеш как и кога да го употребяваш; ти носиш пари, но не знаеш за какво да ги употребиш; носиш нож в ръката си, без да знаеш защо го носиш. Всяко нещо, което притежаваш, трябва да го употребяваш намясто: това изисква Природата от човека. Ако пишеш, трябва да знаеш де да поставиш всяка буква, на какво разстояние да бъдат буквите една от друга и т.н. Какво ще напишеш, ако буквите не се поставят намясто?

$= \times \wedge \vee$ Какво означават тия линии? Като линии те не струват нищо, но ако всички линия бяха от злато, щяха да имат голяма цена. Колко щяха да струват, ако всяка чертичка тежи десет грама? Понеже са осем чертички по десет грама, тежат 80 грама. Днес един грам злато струва 80 лева, а 80 грама ще струват 6 400 лв. Някога енергията, която употребяваш за изказването на една дума, струва сто хиляди лева. Например думите „мъчно ми е“ струват толкова енергия, колкото загубата на сто

хиляди лева. За тази енергия не съжаляваш, а жалиш за загубата на някакви 8-10 хиляди лева. Какво печелиш, ако изкажеш думите: „Много се измъчих“? Не само че нищо няма да придобиеш, но ще загубиш много повече от това, което фабрикантът на сапун е изгубил. Въпреки това трябва ли като него да се самоубиваш? Кое е по-добре: да кажеш, че ти е много зле, или да кажеш, че ти е много добре? За предпочитане е да кажеш, че ти е много добре, отколкото че ти е много зле.

Казвам: говорете добри, положителни думи, за да подобрите живота си, както един беден, който живял в старо време, в царуването на цар Тегтил. Един ден царят решил да посети инкогнито някои от своите граждани, в това число влизал и тоя беден човек. Като го посетил, царят му казал: „Защо мълчиш, какво мислиш?“. Бедният отговорил: „Мисля, че имам голяма чест да ме посети такова лице като тебе. Това ми се случва за пръв път в живота“. Какво е станало с тоя бедняк от момента, когато е казал тия думи на царя? Замръзналите води в неговия живот се разтопили, нивите му се обработили, разрушената му къща се поправила, дрипелите от тялото му паднали, всичко старо се подновило. Какво щеше да стане с бедния, ако беше казал на царя, че срещата му с него е нещастие?

Питам: ако великото Провидение мине край вас и ви попита какво мислите, какъв отговор ще дадете? Ако животът ви се подобри, това показва, че сте отговорили добре; ако се влоши, отговорът ви не е бил добър. И вие някога казвате на Архангел Михаил, че не ви се живее. Има ли право човек да казва, че не иска да живее? Има ли право колелото, като дойде до половината път, да каже на господаря си, че не иска повече да се върти и желае да бъде свободно? Даже и да не иска да се движи повече, господарят му няма да го слуша, няма да задоволи желанието му. Ако господарят пусне колелото на свобода, положението му няма да се подобри. Друг човек ще намери това колело и ще го тури в огъня, на мястото на това колело ще дойде друго. Ще кажете, че колелото скърца и не иска да се движи. Щом започне да скърца, коларят взема

едно перо и катран и намазва колелото. Като го намаже няколко пъти, ще не ще, колелото започва да се движи – нахранило се е вече.

Сега пренасям примера с колелото във вашия живот. Ако някой от вас като колелото каже, че не му се живее, че иска да напусне живота, мислите ли, че Господарят ще ви послуша? Господарят ще каже: „Ти ще вървиш, ще стигнеш до определеното място и ако видя, че си изпълнил предназначението си, както трябва, ще те пусна на свобода; ако не си решил задачата си правилно, ще те държа, докато я решиш“. Щом си здрав, ще работиш. Господарят ще те погледне оттук-оттам и ще каже: „Здраво е това колело, още може да работи“. Не се позволява да напуснеш службата си преждевременно: искаш или не искаш, ще работиш – законът е такъв. Докато не си изработил пенсия, няма да те пенсионират. И вие сте още млади, годни за работа, едва сте турени на оста на колелото на живота – ще се въртите. Казваш: „Свободен съм, ще правя, каквото искам“. Свободен си, но оста те управлява: отпред има клечка и отзад има клечка – не можеш да мърдаш. Ти си свободен, докато си в колата, но нямаш право да се движиш наляво и надясно. Оста на живота дава правилно разрешаване на задачата.

И тъй, който иска да разреши правилно кардиналния въпрос за живота, трябва да има вяра в Бога. Само живата вяра може да разреши съществените въпроси на живота. Не е нужно да се разрешават въпросите на миналото, нито въпросите на бъдещето: важно е да се разрешат сегашните въпроси на живота – те са съществените. За да разреши правилно въпросите, човек трябва да бъде здрав, с добре организирано физическо тяло; същевременно той трябва да има отличен, светъл ум, благородно сърце и мощна воля. Вие сте млади, дадено ви е здраво тяло, добре организиран ум и сърце, но се впускате в предприятия, които не са по силите ви, поради което се натъквате на големи мъчности. За да излезете от тия положения, вие залагате тялото, ума, сърцето и волята си – всичко, което ви е дадено; след това се чудите какво да правите. Де остава

човекът, какъв човек е тоя, който няма тяло, ум, сърце и воля? Има ли право кокошката да дава на лисицата перца от дрехата си? Тя мисли, че като ѝ даде едно перце, работата ще се нареди. Лъже се тя – лисицата не се интересува от перцата на кокошката: тя иска от капитала, който е под перцата ѝ. Кокошката иска да плати малко и леко да мине, но лисицата казва: „Аз искам да ми дадеш основния капитал на живота си, с него да се занимавам“. Ще върне ли лисицата тоя капитал обратно на кокошката? Влезе ли веднъж в банката, никакво връщане назад! Какво ще остане от кокошката? Разхвърляните ѝ перца – нищо друго. Кой не е виждал как се скубе кокошка и какво става с перцата ѝ? Ти седиш, гледаш как скубят кокошката и казваш: „Кокошка е това!“. Ще дойде ден, когато и тебе ще хванат като кокошката и ще те оскубят на общо основание.

Казвам: човек трябва да проникне в процесите на живота и да разбере техния вътрешен смисъл. Както сега живеете, какво ново очаквате? Ще кажете, че сте млади, но младостта е преходен капитал. Какво ви очаква след това? „Да уредим живота си.“ Как ще го уредите? Покажете ми един млад и един стар капиталист, както и един млад и един стар banker, които са уредили живота си. Стариат казва на младия: „Едно време и аз бях като тебе, очаквах много от живота, но ето, всичко загубих“. Какво е загубил? Лирата му е спаднала не с 15 на сто, а сто на сто. Тая загуба има отношение към старостта. Какво представлява старостта? Соломон¹, един от старите царе на миналото, имал всичко на разположение. Той бил голям banker: ял, пил, живял, както разбирал, и в края на краищата казва: „Суета на суетите, всичко е суета“.

Сега ще напиша това изречение на дъската, защото ме интересува неговото съдържание. Ако някой графолог види написаното от мене, ще спре вниманието си на всяка буква и ще се произнесе за характера ми. Аз не проповядвам на хората: „Суета на суетите, всичко е суета“. А графологът гледа от написаното да извади нещо за себе си, той гледа да извади масло и от най-малкото камъче; оттам, дето хората нищо не виждат и не подозират, той все ще намери нещо скрито. Какво се разбира под „Суета на суетите“?

тите, всичко е суета“? Представи си, че спиш и сънуваш: богата къща, добре наредена; ти седиш и на масата пред тебе – отлично ядене. Ядеш, пиеш, доволен си от положението си; пипаш джоба си и там намираш много пари – два-три милиона. Казваш: „Благодаря на Провидението, осигурен съм докрай. Ще ям и ще пия, за нищо няма да мисля“. В това време дойде някой отвън и те събуди; ти се стреснеш, огледаш се и виждаш, че богатството, парите, облеклото, хубавото ядене ги няма – всичко е изчезнало. Казваш си: „Какъв велик сън беше това! Но сега трябва да се работи, иначе ще дойде господарят и ще се сърди“. Прав е господарят: ти си колело, трябва да се движиш. Цял ден ще работиш и ще се върнеш вечерта да си починеш. Питам: има ли нужда господарят от това колело? Не е въпрос да станете песимисти. Песимизмът е неразбиране на живота, оптимизмът е друго неразбиране. Светът не е нито много добър, нито много лош. Истината не се изразява чрез твърдение на нещата, нито чрез тяхното отричане. Мога да кажа, че животът е много добър; мога да кажа, че животът е много лош: това са твърдения, които трябва да се докажат. За живота никой нищо не може да каже.

Следователно ако човешкият живот е част от Целкупния живот, не може да се каже дали той е добър, или лош. Човек може да се произнесе само за това, което сам преживява; вън от своите преживявания, каквото и да каже, това е общо казано. Да казваш, че животът е лош, това подразбира, че твоите работи не се нареждат, както мислиш. Как мислиш да наредиш работите си – като станеш щастлив ли? От гледището на сегашния живот какъв проект ще дадеш, чрез който може да станеш щастлив?

Ще продължа легендата за създаването на кокошката и лисицата – големият банкер. Кокошката посещавала често лисицата, за да иска от нея пари назаем, та да се ожени. Понеже тя не се съгласявала да даде на лисицата капитала, който се намира под перата ѝ, намерила по друг начин пари и се оженила. Родили ѝ се десет дечица, за изхранването на които много задлъжняла. Като нямало отде да взема пари, пак отишла при лисицата. Срещу всеки нов заем кокошката залагала по едно от своите дечица, докато

заложила и последното – десетото. Лисицата ѝ казвала: „Аз ще изпратя децата ти на училище да се възпитат и след това ще ти ги върна“. Изпълнила ли е обещанието си? Има ли случай, когато лисицата е дала обещание на кокошката да възпита децата ѝ, и да е изпълнила обещанието си?

Сега направете превод на тази окултна легенда, да видите кой е тоя голям банкер, в чиято банка залагате най-съкровенията си неща. Колко красиви мисли, чувства и постъпки сте заложили в банката на тоя лихвар! Как е могла кокошката да повярва, че лисицата може да възпита децата ѝ? Факт е, че ѝ е повярвала: кокошката е много страхлива, но и много вярваща. Де е нейната грешка? Има нещо криво в разсъжденията на кокошката, за което тя е отговорна; същото се отнася и до човека. Човек отчасти е отговорен за погрешките си, но той не носи отговорност за съдбата на цялото човечество. Ако е въпрос за отговорност, всички същества, всички поколения на миналото носят колективна отговорност за съдбата на света. Тази е причината, поради която всички имат дял както в благата и радостите, така и в страданията на човечеството.

Какво представлява страданието и какво – радостта? Страданието е пасив, а радостта – актив. Какво се разбира в търговията под *пасив* и *актив*? Това, което дължим, е пасив; което притежаваме и придобиваме, това е актив. Активът е обръщение на пасива, т.е. плащане. От придобитото човек всякога туря известен капитал в обръщение. Това зависи особено от правото разбиране на нещата. За да бъде добър търговец, човек трябва да разбира нещата – само така той може да превръща пасива в актив. Така постъпва ученик, който учи добре уроците си. Казвате за някого, че е пасивен човек. Питам: можеш ли всякога да бъдеш активен? В Природата активът и пасивът са полюси, които се сменят. Така се сменят и мислите: от възходяща в низходяща и от положителна в отрицателна. В мисълта равновесието се сменя с колебание, а колебанието – с равновесие. От какво зависи активът и пасивът в човешкия живот? От умението или неумението на човека да се справи със своя капитал. Страдание, разумно използ-

вано, увеличава кредита на човека: той вади от пасива и го превръща в актив. И обратно: ако радостта не се използва разумно, тя се превръща в пасив; тогава радостта не се пуска в обръщение и се превръща в пасив. И науката върви по крива линия, по каквато вървят и змията, и светлината. Когато тази линия се повдига нагоре, явява се една светлина; при слизането на тази линия се забелязва едно ограничаване, намаляване на светлината на вашите мисли, докато изпаднете в тъмнина. Това състояние продължава секунда-две, докато отново започне подем на мисълта. Започвате една работа и казвате: „Ще имам успех – няма да имам; ще имам – няма да имам“, докато най-послед линията престава да се колебае. Щом спре колебанието, иде старостта. Тогава банкерът прибира богатството си и ликвидира със своето предприятие. Старостта означава още ликвидиране със загубите в живота.

И тъй, щом кажете, че известна работа няма да я бъде, това означава ликвидация с вашата банка. Тогава членовете на банката, които са внесли известен капитал, започват да ви убеждават да не ликвидирате: ако вие ликвидирате, и те ще изгубят. Те обещават да ви помагат, само да не ликвидирате. Вие се насърчавате от това и продължавате предприятието си. Кой човек не се е разправял със своите кредитори? Те са членове на дружеството, а вие – техен председател. Те казват: „Ние ти дадохме известни права, които трябва да защитаваш, за да не фалира дружеството“. Казвате: „Има ли смисъл да бъдеш банкер?“. Според мене в банкерството няма никакъв смисъл. То представлява една верига, едно предприятие или известно движение. Ражда се дете – това е едно предприятие; детето расте, учи се – това е друго предприятие; ожени се, работи, има деца и най-послед умира – това е трето предприятие. Де отива банкерът, като ликвидира предприятието? Там, дето е бил първоначално. Ще кажете, че и там човек живее. Да, банкерът живее и в духовния свят със същото име, но за него се знае, че е ликвидирал вече със своята банка – така е писано в книгата на живота. Кредиторите, които са го

пратили на Земята, започват да се съветват да го изпратят ли отново на Земята като банкер, или да не го изпращат.

Сега аз говоря за вътрешните процеси, които стават във вас. Казвате: „Всичко става така, както Бог го е наредил“. Вие не знаете как Бог е наредил нещата: ако ги знаехте, щяхте да вървите по Божия път. Вие щяхте да свирите като добрия музикант, който взема правилно такта и дава точно изпълнение на това, което свири. Вие само предполагате, че Бог е наредил нещата по начина, по който стават. В това отношение мнозина са като оня новак цигулар, който тегли лъка, тропа с крака си, но нищо не излиза. Това не е свирене: добрият музикант без тропане свири чисто, точно и вярно. Много ще свириш, много ще учиш и ще работиш, докато придобиеш щастието. Истинското щастие се крие в разбирането на живота, тъй както Бог го е наредил: в разбирането и съгласуването със законите на живота. Да разбираш живота и да живееш според неговите закони, това значи да владееш магическата пръчица; това значи да бъдеш маг, виртуоз, да владееш слушателите си. Достатъчно е веднъж да потеглиш лъка, за да приковеш вниманието на слушателите. Те ръкопляскаат, искат още да им свириш, казват: „Маг е тоя цигулар!“. Има учени хора, професори, които са като тоя цигулар – и за тях се казва, че са виртуози; те знаят как да направят нещата. Ако и вие разбирате великите Божии закони и ги следвате, ще бъдете като великия музикант.

Питам: какво разбрахте от моите думи досега? Все сте разбрали нещо... Като цитирам стиха, казан от Соломон, че всичко е суета, правя корекция: има нещо, което е суета, но не всичко. Суета е, когато старият банкер ликвидира със старото, но за новия банкер това не е суета. Суетата се отнася до старите банкери, които ликвидират с живота, младите банкери обаче трябва да кажат: „Всичко в живота е пълнота над пълнотата“.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

2. лекция, 9 октомври 1931 г., София, Изгрев

ПРАВИ И КРИВИ ЛИНИИ

Размишление

Чете се темата: *Произход на правите и на кривите линии и отношението между тях.*

Колко категории криви линии знаете? Две категории: отворени и затворени. За да се говори за произход на правите и на кривите линии, преди всичко те трябва да имат основа. А като се говори за произхода на някоя река, тя трябва да има начало, т.е. глава, от която изтича. Не може да се говори за река, ако тя няма начало, глава; също не може да се говори за светлината, ако и тя няма източник, от който да произлиза. Сама по себе си светлината не съществува. Например слънчевата светлина произтича от Слънцето, значи извор на тази светлина е Слънцето.

В геометрията се говори за права и крива линия, но вън от разумния живот те не съществуват. Защо? Защото са прояви, явления на разумния живот. Ако нямаше светлина, правата и кривата линия не биха съществували. Какво представлява правата линия? Граница на плоскостта. Кой е поставил тая граница? Едно разумно същество. Защо това същество е поставило правата линия за граница, а не кривата? По известни съображения. За какво служат правите и кривите линии в геометрията, какъв е техният произход? Какво ще остане от геометрията, ако извадите от нея точката, правата и кривата линия? Ако две прави се срещнат в един общ връх, те образуват ъгъл, който затваря една дъга – крива линия. Като изучавате правите линии, които представляват рамене на ъгъла, вие правите ред разсъждения за отношенията между тях, както и за отношението им към кривата. Какво е отношението на тая крива към раменете на ъгъла? Вие не разбирате още отношението на правите и кривите линии една към друга,

а говорите за духовния свят, като че сте били там. Кой може да опише духовния свят? Говорите и за живота, като че го познавате. Какво представлява животът, може ли да го доведете при мене? Животът е нещо невидимо, неосезаемо. Казваш, че животът се проявява чрез ръката, чрез окото, обаче животът не е нито в окото, нито в ръката. Казваш: „Аз познавам живота“. Ако го познаваше, нямаше да грешиш. Човек познава и разбира живота отчасти. Казваш, че животът ти налага да направиш нещо. Кой живот ти налага това? „Не зная.“ Не знаеш, защото животът е невидим, както и човешкият ум. Говориш за ума, но не го виждаш. Ние виждаме само проявите на ума.

Сега, като ви говоря за живота, зная, че не го разбирате напълно, както оня, който недовижда добре. Виждането е нещо относително. Докато един предмет е близо до тебе, ти го виждаш добре; щом се отдалечи, не го виждаш ясно, не различаваш какъв е: камък, дърво, животно или човек. Да виждаш нещата ясно, това значи да знаеш точно определено какви са: мъж или жена, стар или млад. Така да предполагаш, че е човек или дърво, това не е никакво виждане. Щом виждаш човека, да можеш точно да определиш офицер ли е, или не; поп ли е, или жена. Лесно е да кажеш, че виждаш нещо да се движи; лесно е да кажеш, че това е права линия, а това – крива. Ако разглеждаш линиите хиромантически, не е все едно дали дадена линия е права, или крива; при това от значение е още дължината на линиите. Като изучаваш физиогномията, и там не е безразлично дали една линия се скъсява, или удължава; дали една линия се изправя, или изкривява. Казваш: „Носът ми се изкриви“. Изкривяването на носа е от голямо значение за човека. Следователно ако не разбираш отношението между правите и кривите линии, никакъв физиогномист не можеш да бъдеш.

Физиогномията изучава кривите линии на лицето, носа, устата и ги дели на затворени, във вид на кръгове, и отворени – спирали. Каква е линията на ноздрите, на устата; а на очите? Затворени линии. На клепачите? Отворена линия. На веждите? Също отворена. На устата?

Затворена. Какво заключение може да извадите от това? Някои линии изглеждат отворени, а всъщност са затворени; и обратно: някои линии изглеждат затворени, а всъщност са отворени. Защо е така? Колкото и да се говори за правите и кривите линии, те не ви интересуват въвн от живота или въвн от вашето съзнание. Как определя геометрията понятието права линия? Най-късото разстояние между две точки. Как определяте понятието крива линия? Движение около един разумен център. Не можеш да се движиш около разумен център и да не образуваш крива линия. Така и радиусът, като се движи около един център, непременно ще опише окръжност. Кривата линия може да бъде вълнообразна, както се движи змията. Защо змията се движи по пътя на кривата линия? Защото е най-практичен и удобен за нея: тя не може да се движи по права линия.

Като ученици вие трябва да изучавате правилните линии, независимо от това, дали са прави или криви, защото те образуват красивите форми. От правилната форма на човешкото око се съди за характера на човека. Щом формата и линиите на окото са правилни, казват, че тоя човек е характерен. Физиогномистът и хиромантикът четат характера на човека по линиите на лицето и на ръцете. Те познават не само линиите на мъртвата геометрия, но и тия на живата геометрия. Ония хора, които имат продълговато лице, се отличават от тия с валчестите, кръгли лица. Първите са крайно активни и лесно схващат нещата; вторите не са много активни, обичат лесните работи и помъчно схващат нещата. Който има кръгло лице, прилича на пеперуда: той хвърчи от един цвят на друг, за един ден може да обиколи хиляди цветове. Който има продълговато лице, прилича на работните червеи: като влезе в земята, започва да копае, да си прави дупки. Хората, които пробиват тунели, имат продълговато лице.

До какво заключение можем да дойдем за енергиите на правите и кривите линии? Енергиите на правата линия заставят човека да се движи в кръг, а енергиите на кривата линия – в посока, обратна на енергиите, които изтичат

от правата линия. Правата линия е мярка за морала. Ако човекът на правата линия дължи 50 хиляди лева, няма да излъже кредитора си, но като мине край него, ще се огъне, ще изкривява посоката на своето движение. Защо изкривява движението си? Защото дългът му е препятствие на неговия път. И да иска да се движи по права линия, не може – препятствието му е голямо. Щом дойде до дълга си, той или ще го прескочи, или ще закриви – не може да мине по правия път. Как ще накарате човека, който обича да обикаля, да върви по криви линии, да тръгне направо? Като го държите три дена гладен. Щом излезе на пътя и дойде до една гостилница, той веднага ще влезе вътре, без да обикаля. За да задоволи глада си, той тръгва по права линия, няма време да обикаля. Бедният и да е гладен, пак ще обикаля, ще търси евтини гостилници. Друг е въпросът, ако получи отнякъде пари: щом има пари, веднага влиза в първата гостилница, която среща на пътя си. Той казва: „Колкото и да е скъпо тук, ще вляза да се нахраня добре“. Това са изводи, които се нуждаят от доказателство. Въпрос е дали крайните гостилници всякога са евтини. Има крайни квартали, които минават за курортни – там е много скъпо. Изобщо в центъра на града всичко е по-скъпо, отколкото в крайните квартали.

В заключение на всичко това казвам: няма човек на Земята, който да не знае по права линия ли да върви, или по крива. Как се движи той: по права или по крива линия? От какви линии са лостовите на ръцете му: от прави или от криви? Ако под някаква тежест поставите един лост, по каква линия ще става налягането? По крива линия. Постъпките на човека – морални или неморални, представляват известна динамика. Както техникът и инженерът разбират от своето изкуство, така и моралният човек знае изкуството да живее добре. Добър инженер е оня, който не прави грешки в работата си; морален човек е оня, който не прави грешки и престъпления. Той не лъже, не краде: за моралния човек кражбата е нещо невъзможно. Защо? Защото не може да носи тежести. Чуждите пари са товар, който не може да носи със себе си – той не прави

даже опит да ги вземе. Който краде, взема чуждите пари – и като изпита тежестта им, оставя ги някъде: или ги скрива у дома си, или ги внася в банка. С това той иска да се осигури, но се мъчи от мисълта, че не може да ги носи със себе си. Тежка е мисълта, че си взел чуждите пари.

Някой открадне сто-двеста хиляди лева от един богат човек и ги скрие. Той чака дълго време, докато богатият замине някъде или умре, и тогава да стане господар на парите му; до това време той се мъчи, не е свободен. И животните се мъчат, когато крадат. Ако една лисица докосне кокошката на друга лисица, веднага ще се спре: тя ще почувства, че кокошката е чужда, и няма да я изяде. И в животните има известен закон, който те спазват. Ако хората бяха чисти и честни, никога не биха се докосвали до чуждите пари – чуждото носи нещастие за човека. Каквото носи прокаженият или сифилистичният за здравия, това носи и чуждата вещ или чуждата пара. Не пипай чуждото, не се обличай с дреха, шита от прокажен или от сифилистик! Не пий от чаша, с която си е служил прокажен! Това е закон, който важи и в морално отношение. Има постъпки, които носят проказа в себе си. Добрият живот е истинската хигиена за човека. Ако искаш да бъдеш здрав, пази хигиената на твоя ум, на твоето сърце и на твоята воля.

Кои линии правят нещата красиви: правите или кривите? Красотата в Природата се дължи на кривите линии. Представете си едно лице, нарисувано само от прави линии. Как щеше да изглежда то, красиво лице ли е то? Лесно се рисува такова лице, но в него няма никаква красота. Ако лицата на всички хора бяха образувани само от прави линии, те щяха да имат само един морал, в морално отношение всички хора щяха да бъдат еднакви. Един образ придобива цена, ако е направен от злато. Ако извая човешкото лице с прави линии от злато, пак няма да бъде красиво, но ще бъде скъпо – зависи какво сте вложили в него.

И тъй, правата линия представлява вложения капитал, а кривата линия – развития капитал, т.е. капиталът в об-

ръщение. Кривата линия е крайният резултат на известна работа. Правата линия има свойството да се удължава, но това не е безкрайно: все ще дойде момент да се изкриви. Когато енергиите на правата линия се изменят и вземат друга посока на движение, тя става крива. Значи крайният резултат на правата линия е кривата. Това виждаме и в Природата: правите линии на цветовете постепенно се огъват, завързват плод и плодът се закръглява, облича се в криви линии.

Значи началото на всяка работа е правата линия, край на всяка работа е кривата линия. Когато работата започва с прави линии, добре е започнала; когато свършва с криви линии, добре е свършена. Правите линии се влагат в началото на работата. Без прави линии не може да има криви. Как ще турите дъга на един ъгъл, ако той няма рамене, т.е. две прави линии? Дъгата на ъгъла е резултат от пресичането на две прави в една обща точка. Ако долната част на носа е широка, това показва, че дробовете са добре развити. Значи широчината на носа има отношение към дихателната система, а дължината на носа – към интелигентността.

Както архитектът при строежа на къщите си служи с материалната геометрия, с правите и кривите линии, така и Природата при създаването на формите си е служила с живата геометрия и математика. Всичко е построено на изчисления. Кой човек, като работи, не взема предвид ония методи, които се прилагат с най-малки съпротивления? И Природата работи с най-малките съпротивления.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

3. лекция, 16 октомври 1931 г., София, Изгрев

МЕТОДИ ЗА УСИЛВАНЕ НА ПАМЕТТА

Тайна молитва

Тема за следния път: *Ролята на четните и на нечетните числа.*

Като пишете темата, трябва да мислите – тя не е лесна. Ако не мислите, лесно ще напишете темата – за една минута. Когато и да питате днес, даже и малките деца, как се пали огън, как се запалват кибритените клечки, в един момент могат да ви отговорят. Как би се отговорило на тоя въпрос в миналото, когато не е имало кибритени клечки? Всички хора имат въпроси за разрешаване като кибритените клечки: едни от тях се палят лесно, а други – мъчно. Ако под „кибритена клечка“ се разбира клечка в буквален смисъл, работата е проста: драсни и запали клечката. Обаче имаш една клечка, която те интересува много – как да усилиш паметта си. Ако ви накарам да прочетете един псалом, клечката се пали лесно; ако ви кажа след това да го възпроизведете наизуст, клечката не се пали лесно. На какво се дължи лесното и мъчното запалване на клечката? Могат да се дадат много обяснения, но те не разрешават въпроса. Важно е да се намери метод за усиление на паметта. Какъв начин знаете за усиление на паметта?

Питам: коя е причината за отслабване на паметта? Неправилното разпределяне на енергиите. Кой разпределя енергиите? Ако кажеш на някого, че причината за отслабване на паметта му се крие в неправилното разпределяне на енергиите, той ще каже: „Чудно нещо – ям добре, спя спокойно, чета, работя, ходя като всички хора, при това моята памет отслабва“. Казвате: „И паметта отслабва като воденицата“. Между воденицата и паметта не може да се прави сравнение: паметта събира в себе си енергия,

а воденицата произвежда енергия, т.е. работа. За воденицата се казва, че като се намали енергията ѝ, намалява се и работата, която произвежда. При паметта процесът е друг – колкото повече яде човек, толкова по-малко помни: стомахът мели много, но паметта се обременява и отслабва. Причината за отслабване на паметта се дължи на стълкновението, което произлиза между ума и сърцето, т.е. между мислите и чувствата. Например когато богатият изгуби богатството си, на което е разчитал, между ума и сърцето му става известно стълкновение. Той не мисли вече право, обърква се и казва: „Нещастие ме сполетя, изгубих всичко! Цял 30–40-годишен труд пропада! Какво ще правя сега?“. Умът на този човек потъмнява, чувствата му се разколебават и паметта му постепенно отслабва. Когато майката изгуби детето си, изпада в отчаяние и започва да забравя всичко, което е знаела: между ума и сърцето ѝ се явява стълкновение, както при богатия. Значи енергиите в тях не се разпределят правилно: по-рано е минавала повече светлина през техните прозорци, сега светлината се намалява, а топлината се увеличава.

Кога човек помни добре? Когато обича това, с което се занимава. Обичаш един предмет – лесно го изучаваш и запомняш; ако не го обичаш, не го запомняш: много четеш, малко помниш. Обичаш един човек – интересува те и го помниш; не те интересува – не го помниш. Обичаш една храна – ядеш я с приятност и помниш кога си ял; не я обичаш – не помниш кога си ял от нея. Ако си амбициозен, лесно запомняш нещата; не си ли амбициозен, не запомняш лесно. Казват за някого, че е амбициозен човек. Амбициозен е, наистина, но е паметлив, умът му е концентриран: той учи и запомня това, което учи. Който не е амбициозен, чете, учи, но не запомня – умът му е разсеян. Едно се иска от вас: да усилите паметта си. И млади, и стари искате да цитирате някой стих, но не можете – не си го спомняте. Цитирате стиха приблизително, но не точно, както е в книгата. Едно нещо е да цитираш нещата буквално, а друго – да ги предаваш по смисъл.

Какво представлява паметта? Склад на човешкия ум. Някои хора по естество са паметливи, а други имат слаба памет. Паметта е способност на човека, която има точно определено място на главата. Паметта се дели на няколко категории: историческа, музикална памет и др. Паметта е в най-добро състояние, когато между подсъзнанието, съзнанието и самосъзнанието съществува известна връзка. Ако в съзнанието на човека се вмъкне една чужда мисъл, която постоянно го безпокои, паметта му постепенно отслабва. Например когато човек се уплаши, всичко забравя. Това сте опитали всички като ученици. Някой ученик знае добре урока си, но като го накарат да го разкаже, той се стресне и всичко забравя. Щом седне на мястото си и се успокои, отново си спомня всичко, което е учил.

Френологически мястото на страха е в задната част на главата, а на паметта – в предната част. При страха светлината на свещта, която е отпред на главата, се дръпва назад. В тоя случай предната част на главата, дето е паметта, остава на тъмно, а светлината отива назад. Тогава човек вижда опасността, а не вижда средствата, чрез които може да си помогне. Ти виждаш, че някой се готви да те убие, а не се сещаш как да си помогнеш. Заекът е страхлив, но същевременно мисли, търси начин да се спаси. Когато хрътката го гони, той бяга, крие се, но мисли. Най-после той кляка на земята: знае, че хрътката, като се е засилила, не може веднага да се спре – ще го прескочи. В тоя момент той става и започва да бяга, но в друга посока. Това е стратегия: докато хрътката се върне по следите му, той е на стотина метра далече от нея.

Казват за някого, че е страхлив като заек. Не е лошо, че е страхлив, но да мисли като заека. Учен човек си, правиш наблюдения в планината. Виждаш, че една голяма канара ще падне: знаеш опасността, страхуваш се, но не се сещаш да се отместиш малко настрани. Казваш: „Голяма опасност иде – канара пада!“. Отмести се малко настрани като заека. Един голям турист разправяше своята опитност. Вървял по планината и видял, че отгоре се търкаля един голям камък. Ако падне върху него, ще го смаже: как-

во да прави? Веднага съобразил да скочи в близкия трап и там да се сгуши, докато мине камъкът: така се спасил от голямата опасност. Човек трябва да бъде съобразителен, да решава бързо. Няма защо да мислиш много – от две опасности ще избереш по-малката. Ще скочиш в трапа и ще чакаш да мине канарата; ако мислиш, без да действаш, канарата ще те смаже.

Помнете: при всички опасности в живота Божият Промисъл бди и помага. Кога се явява страхът? Когато човек нарушава законите на Природата. Щом пристъпиш един закон в Природата, страхът се явява като естествено последствие на нарушението. Когато първият човек наруши Божията заповед, веднага се скри от лицето на Бога. До това време той беше чист, не знаеше какво нещо е страх и срам; щом съгреши, яви се страхът и срамът. Когато Бог го търсеше из Рая, той каза: „Господи, убоях се от Тебе, затова се скрих“. Първото чувство след греха е страхът. Защо при дълбокото дишане страхът изчезва? При дълбокото дишане става разширяване на капилярите, които при страха се свиват. При страха човек се свива, а при безстрашието се разширява. Някой иска да мине незабелязано, да не бутне никого и се свива – това е страх. Мини свободно, не се свивай – изпъди страха навън! И най-големият герой, като се уплаши, свива се – кръвообращението му се нарушава, става неправилно. За да бъде кръвообращението ти правилно, трябва да живееш добре. Добрият живот подразбира разширяване на капилярите, лошият живот произвежда свиване на капилярите и неправилно кръвообращение.

И тъй, свиването има отношение към студа, а разширяването – към топлината. И водата, като замръзва, трябва да се свие, но тя прави изключение. При 0°, когато замръзне, тя се разширява, заема най-голям обем; при 4° обаче има най-голяма гъстота; от 4° нагоре тя се разширява правилно. И на заека като с водата при страха, т.е. при студа, стъпките му стават по-големи, той се разширява. Ако напълня една гумена топка с вода и започна да я стискам, водата ще намери отвор и ще започне да изтича на-

вън: топката се свива, а водата се разширява. Изобщо при изстудяване телата се свиват и губят нещо, при стопляне те се разширяват и придобиват нещо. Значи като грешиш, ти изстиваш, свиваш се, губиш; като живееш добре, ти се стопляш, разширяваш се и придобиваш нещо. Ако мислиш право, придобиваш нещо; ако мислиш криво, губиш. Това са процеси, които не трябва да смесвате: всеки момент трябва да знаеш придобиваш ли, или губиш. Ако придобиваш, ще знаеш какви процеси стават в тебе; ако губиш, също ще знаеш какви процеси се извършват в тебе.

Какъв процес е запаметяването? Процес на събиране. Учиш в гимназия, в университет – събираш знания; в един ден преживяваш нещо силно – и изгубваш всичкото знание. Преди това си бил виден математик, решавал си трудни задачи; щом изгубиш паметта си, всичко забравяш, не можеш да смяташ, не знаеш да решаващ и най-простите задачи. Едно силно душевно сътресение или един мозъчен удар е в състояние да обърка човека: той губи паметта си, губи всичкото си знание. Какво се иска от човека? Да живее правилно, за да запази онова знание, ония опитности, които е придобил по наследство от майка си и от баща си, от деди и прадеди. Изгуби ли това знание, мъчно може да го придобие. Той може да работи върху придобитото, като прилага всеки ден по нещо ново към своите сили и способности.

Един от методите за усилване на паметта е дружбата с паметливи хора. От всеки паметлив излиза особена енергия, която подхранва паметта на оня със слабата памет. Както мисълта се предава от един човек на друг, така се предава и енергията на паметта. Един виден музикант разправяше следната своя опитност: „Когато дохождаше някой виртуоз музикант в България, аз свирех много добре; щом си заминаваше артистът, аз свирех по-лошо“. Значи артистът предава част от енергията на своето музикално чувство на ония музиканти, които се отличават с добре организирано музикално чувство и с голяма чувствителност. Така се подхранват всички дарби и способности в

човека. Моят познат музикант казваше: „Когато свирех много хубаво, аз знаех, че е дошъл голям артист в България. Без да чета вестниците, по трептенията му аз го познавах“. Това е закон, който се изявява навсякъде в живота. Едни хора са по-съвестни, по-разсъдливи, по-добри математици, художници или музиканти от други: първите влияят на ония с по-слаби способности. Обаче за това е нужно време – енергиите не се предават изведнъж. Като знаете това, дружете с паметливи хора – така ще усилите и вашата памет. Ако попаднете между хора, които обичат да спорят и да се карат, и вие ще се настроите като тях.

Един наш приятел разправяше една своя опитност, как като попаднал в една тълпа на спореци, се настроил и проявил такива чувства, каквито никога по-рано не бил проявявал. Това се случило на площада, пред двореца. Като видял, че хората се карат и бият, той влязъл между тях с добро намерение, да ги помири, но не усетил как се поддал на желанието да се кара – взел страната на воюващите, навел се, вдигнал камък да удари един от стражарите. Вместо него ударил една стара жена. Това го опомнило и той започнал да се чуди как е станало, че се е настроил толкова войнствено. По естество той е миролюбив човек, но се поддал на отрицателното настроение на тълпата. Той е изпаднал в аномално състояние. Ето защо още при ставане от сън човек трябва да се наблюдава дали е в нормално състояние, или не. Ако се е поддал на чуждо влияние, той трябва да регулира чувствата си и тогава да започне работа. Когато е в нормално състояние, човек работи с разположение и каквато работа започне, има успех. Аномалното състояние е студът в живота. Станеш сутрин, свиеш се – студено ти е. Температурата вън е 20° под нулата: как ще работиш и ще учиш? Дойде един твой приятел и ти донесе дебела топла дреха, вълнени чорапи, долни вълнени дрехи. Ти облечеш дебелия дрехи и се усещаш разположен, готов за работа и учене. Това е нормалното състояние на човека.

И тъй, докато не дойдете до едно вътрешно нормално състояние на душата, вие не можете да мислите право,

не можете да разбирате законите на Природата. Знание е нужно на човека. Ако искаш да преместиш нещо от едно място на друго, и тук трябва да имаш разбиране. Например носиш вода от чешмата до нивата, за да задоволиш жаждата на жътварите; пренасяш яденето от дома до нивата, за да нахраниш жътварите. И едното, и другото има свой смисъл. Обаче носиш една торба пясък и я оставиш наред пътя. И това има смисъл.

Сега да се върнем към въпроса за засилване на паметта. Като дойдете до тоя въпрос, дружете с хора, които запаметяват лесно – те имат ясен, бистър ум. За да усилиш паметта си, съзнанието ти трябва да бъде свободно от тревожни мисли. Станеш сутрин от сън: освободи ума си от вътрешното безпокойство. Най-малката тревога и безпокойство събуждат у човека вътрешен страх. Някога страхът е спасително средство, но някога е безсмислен, няма никакъв обект. Например ставаш сутрин и се безпокоиш да не се разболееш; страхуваш се, че дрехите ти са тънки, чорапите – също: страхуваш се от простуда. От страха капиллярите се свиват и част от енергията на тялото изтича. Ако не се страхуваш, и с тънки дрехи и чорапи да си, няма да се простудиш. При безстрашието тялото запазва енергията си и човек се справя лесно с окръжаващата среда и условия, с всички противоречия.

Коя е причината за болестите и противоречията в сегашния живот? Аномалиите в живота и лошите отношения на човека към Природата. Сегашният човек е в постоянно стълкновение и във война с Природата, поради което тя безпощадно го глобява. Както ти постъпваш с Природата, така и тя постъпва с тебе; с каквато мярка мериш, с такава и тебе мерят. Ти пристъпваш законите на Природата, а изискваш от нея снизхождение. Боли те крак и се чудиш защо те е заболял: Природата те възпитава. Трябва да работиш, но не можеш – кракът те боли. Ученик си, имаш изпит, но те боли глава – не можеш да учиш; отиваш на изпит и пропадаш. Природата не иска да знае, че имаш изпит. Казваш: „Аз реших вече да изправам живота си“. Решил си, но още не си го изправил. Решил

си да станеш учен човек, но докато станеш учен, време и работа се иска, изведнъж не се постигат желанията. Кой човек е учен? Според мене истински учен е оня, който е определил най-напред отношенията си към Първата Причина и към Природата; после ще определи отношенията си към хората. Това значи да бъдеш учен. Това е качество на всички велики хора – това са нормалните хора в света. И ти като ученик на великата Школа ще се стремиш да нормализираш своя живот. „Как се постига това?“ Ще се свързваш с учени хора, с хора, на които паметта е всякога силна.

Умът на учения е чист, светъл, никога не се помрачава. Не е учен оня, на когото паметта отслабва; не е знание онова, което се придобива и губи. Истинско знание е онова, което никаква сила, никаква болест не е в състояние да заличи. Всяко знание, което се заличава, е временно, както плодовете в Природата. Пишеш нещо и после го заличиш – това е упражнение. Ако и вие само пишете и заличавате, какво ще придобиете? Вземате една полица и заличавате написаното на нея. Какво печелите? Няма да платите дълга си, но и урока си няма да научите. Полицата ви ще бъде чиста, но Природата ще ви наложи глоба. За предпочитане е полицата да бъде написана, отколкото да плащате глоба на Природата. Казвам: разумно написаните и оцапани работи струват повече, отколкото глупавата и неразумна чистота на хората. Ако разумната Природа те е поставила при условие да стресиш, приеми тази погрешка. За предпочитане е да гресиш под надзора на Природата, отколкото да не гресиш и да не зачиташ тази разумност.

Казвате: „Човек не трябва да греси“. И това е възможно. „Как?“ Като отнемат ума и сърцето на човека. Той ще бъде праведен, но без ум и сърце. Кое е по-добре? За предпочитане е човек да има ум и сърце, макар и някога да греси, отколкото да не греси и да няма ум и сърце. Защо греси човек? Защото има ум и сърце. Като има сърце, мрази и обича; като има ум, прави грешки в смятането, но ги изправя. По-добре е да мразиш и да обичаш, да гресиш и

да изправяш грешките в смятането, но да имаш ум, сърце и воля, отколкото да си свободен от греха и лишен от ум, сърце и воля.

Като знаете това, приемоте противоречията с любов, за да приемоте и дарбите, които са свързани с тях. На всяко противоречие отговаря известна дарба. Приемоте противоречията с любов, за да се ползвате от енергията, свързана с тях. „Защо е така?“ Така е, не питай! Не казвай защо си се родил в тия неблагоприятни времена, та да отиваш на война, не питай защо си се родил по-рано. Не се занимавай с тоя въпрос: радвай се, че сега си роден. Не се оплаквай, че стаята ти е малка, че прозорците са малки, че нямаш много светлина. Благодари и за тази стая – ти си временно в нея. Като поживееш две-три години в нея, ще я напуснеш, но ще придобиеш нещо. Някои отричат еволюцията, но са минали през нея. Някога сте живели в толкова малки стаички, че едва с микроскоп са ви виждали. Днес аз се чудя на големите стаи, в които живеете – не мога да ви позная. Когато ви посещавах в малките стаички, и за мене имаше място. Днес имате големи стаи, но за мене няма място: и да искам да ви посетя, не мога – няма място.

Казвам: ако човек не може да намери връзка между миналото и сегашното, както и между сегашното и бъдещето, той никога не може да схване същественото в живота и в Природата. Въпросът за миналото, сегашното и бъдещето на живите същества е относителен. Днес човек живее или в миналото, или в сегашното, или в бъдещето, а животното не разбира и не съзнава нищо – за него е идеал да бъде като човека. Идеалът на човека е да бъде като ангелите; идеалът на малкото дете е да порасне, да стане ученик; идеалът на млекопитаещото е да стане човек. Следователно това, което за учения е настояще, за обикновения човек е бъдеще. Затова казвам, че миналото, настоящето и бъдещето са относителни неща. Обаче в Бога всичко е настояще – в Бога всичко съществува в настоящия момент; в Него миналото и бъдещето се сливат в едно – в настоящето.

Сега да дойдем до извода на всичко казано. Колкото и да ви е тежка съдбата, каквито противоречия и да имате, ще знаете, че всичко това е неизбежно. В противоречи-ята се крие дълбок смисъл. С какво число може да изразите противоречието? С верижна дроб. Например дробта $12/24 = 6/12 = 3/6 = 1/2$ е верижна. Тая дроб се дели до едно място, по-нататък не може. Значи дробта $1/2$ е вече неде-лима. За обикновените хора тая дроб е неделима, обаче за математиците може да се дели още, но ще се получат дробни числа. На същото основание казвам: има мисли, които не могат да се делят, т.е. не могат да се разрешат. Както и да се делят, все ще остане едно неделиво число. Като дойдеш до такава мисъл, остави други да я решават. И в живота има такива верижни дроби, които не могат да се разрешат. Турете точка на тия дроби и вървете напред. Влизаш в училище и се чудиш защо учителят е неразпо-ложен към тебе. Виждаш го за пръв път, не си казал нещо лошо за него, не си го обидил, а защо той е неразположен към тебе, не знаеш. Това е верижна дроб. Имаш приятел: обичаш го, правиш му услуги, а той е затворен към тебе. Защо? И това е верижна дроб. Казвам: колкото и добре да е организиран един град, все ще има коли за изхвър-ляне на боклука. Не е приятна тая работа, но без нея не може – тя освобождава хората от техните нечистотии. Ще благодариш на боклукчийските коли – така постъпва все-ки културен човек. „Не може ли без боклукчийски коли?“ Докато сте на Земята, в гъстата материя, всякога ще има излишъци. Друг е въпросът, ако живеете в ангелския свят – там най-нечистата кола е по-чиста от нашите най-лук-созни коли.

В заключение на всичко казвам: пазете ума и сърце-то си от противоречия, пазете своя вътрешен мир. За да запазите мира си, търсете причината за всяка несполука в себе си. Никога не обвинявайте другите хора, преди да се вгледате в себе си, в своите постъпки. Причината за всички нещастия се крие във вас, в самия човек: той е гос-подар на положението, в което се намира. Щом намерите причината в себе си, лесно ще изправите последствията.

Казваш: „Без причина страдам“. Лъжеш се – причината е в тебе; неблагоприятните условия са вън от тебе, но причината за всичко си ти сам.

Ще приведа един пример за изяснение на горната мисъл. Един студент се явява втори път на последния си изпит, но и тоя път пропада. Чуди се какво да прави: професорът му не го обича и по никой начин няма да допусне да завърши университета. Студентът мисли да убие професора си, но вижда, че тая работа е затворена; да убие себе си – пак е затворено. Най-после му дохожда наум да се домогне до дъщерята на професора, за да отвори сърцето му, но как? Случайно разбрал, че дъщерята на професора обичала много да плува, затова той наредил с другарите си следното: когато дъщерята отиде да плува, един от тях да се приближи до нея и леко да я бутне, да изгуби равновесие и да падне във водата. Пропадналият студент веднага ще се хвърли да я спасява. След това професорът ще се разположи към него и ще го пусне да изкара. Както нарислил, така станало.

Сега и на вас казвам: когато се натъкнете на верижна дроб, намерете професорската дъщеря и я бутнете във водата. Щом видите, че потъва, веднага се спуснете да я извадите от водата: така ще разрешите противоречието си. Наистина, това не се случва всякога: веднъж в стотте години ще се случи, но все ще стане някъде. Не може да говориш за неща, които никога не се случват: все ще се случи някога професорската дъщеря да падне във водата и на помощ да ѝ се яви пропадналият студент. Този е изходният път за разрешаване на противоречията. Той е свързан с най-малките разходи. Да убиеш професора си, не може; да се хвърлиш от канара, пак не може. Не ти остава нищо друго, освен да бутнеш дъщерята на професора във водата и веднага да я извадиш, но трябва да бъдеш сигурен, че можеш да я спасиш. Само така ще се смекчи сърцето на професора. Защо професорът къса тоя студент? За да си послужи с него за пример. Ако никой не се ползваше от тоя пример, никога професорът не би късал студентите си.

Природата допуска противоречията в живота, защото има предвид разумните хора, разумните общества, на които тя иска да помогне: това е закон. Значи противоречията се допускат в човешкия живот като блага за ония, които ги преживяват. Който разбере това, ще се ползва от тия блага; който не го разбере, ще се мъчи и страда. Казвате: „Когато професорът има дъщеря, работата е лесна“. Ако няма дъщеря, друг път ще ви кажа какво ще правите.

Тайна молитва

4. лекция, 23 октомври 1931 г., София, Изгрев

СИЛОВИ ЦЕНТРОВЕ

Размишление

Сега ще ви кажа докъде сте стигнали, т.е. какво е положението на вашия клас. Първо, вие не сте точни, не знаете цената на времето. Мнозина от вас отсъстват, не посещават редовно класа: те гледат на него като на обикновен клас. Казвате: „Ние сме свободни, можем да правим, каквото искаме“. Това е заблуждение – свободата не се заключава в това, да правиш, каквото искаш. Ако влакът се движи по-бързо, отколкото трябва, може да излезе от релсите; ако се движи по-бавно, ще закъснее. При какви условия може да се ускори движението и при какви да се намали? Кога кръвообращението се намалява и кога се ускорява? Вие се занимавате с науката, но не познавате себе си, не познавате своя организъм. Само лекарите се занимават с него – те вземат термометъра и следят дали температурата ви се е увеличила, или се е намалила.

Коя е нормалната температура? За възрастния е 36.6° . От тази температура се следи дали тя се качва и с колко градуса. Ако дойде до 37° , станало е повишаване на температурата с четири десети от градуса. Коя е причината за повдигане на температурата? Според мене причината се крие в присъствието на четири дейни единици. Добре е да проверявате температурата при радостно или скръбно състояние; интересно е да видите изменя ли се температурата, или остава пак 36.6° . Съзнанието ви влияе ли се от температурата? Казват, че полето на зрението на човека се увеличава и намалява. Всъщност става ли някаква промяна със зрението? Плоскостта на зрението се увеличава и намалява. Отговорете научно при какви условия стават промените на това поле?

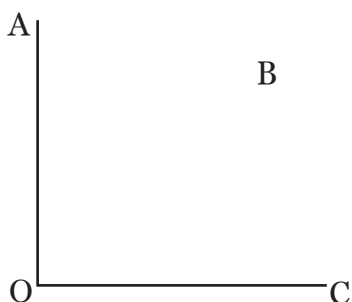
Изобщо при какви условия стават промените? Ако професорът ви е разположен или неразположен към вас,

коя е причината за това? Не е безразлично какво е разположението на професора ви към вас. Вие не сте дете в първоначалното училище – да сгрешите нещо и учителят ви да ви потупа по гърба и да каже: „Дете е това, не разбира“. Вие сте студент, професорът не може да ви потупа по гърба; ако постъпи така, вие ще се обидите. Щом професорът е неразположен към студента, три причини има за това: първо, причината може да е в професора; второ – в студента, и трето – в двамата. Професорът е неразположен към студента, ако последният, без да съзнава, го дразни с нещо: или няма добра обхода към професора, или няма обхода изобщо към хората – като върви, той тропа, вдига голям шум. Защо тропа толкова силно? Защото обувките му са подковани с гвоздеи. Професорът му прави бележка да смени обувките, да не тропа. „Не мога, аз съм турист, такива обувки ми са нужни.“ Професорът, който не е турист и не ходи по планините, казва: „Тези обувки са за планината, там ги носи. За университета са нужни леки обувки“.

Това са традиции, които развалят отношенията между хората. Как забелязва професорът, че студентът е с подковани обувки? Как забелязва лекарят, че температурата на болния минава нормалната? Ще кажете, че той си служи с термометър. Значи и професорът има някакъв инструмент, с който познава какви обувки има студентът. Опасно е, когато температурата на болния се качва. Като дойде до 41° , болният свършва вече – той не може да издържи по-висока температура от 42° . Обаче има микроби, които минават 42° – те живеят и над 120° ; някои микроби живеят и над 200° , даже и над 300° . Защо човек не може да издържи температура 42° ? Защото тогава стават известни реакции в организма, при които се образуват отрови.

Сега да събера цифрите, които образуват числото 36.6° . Значи $3 + 6 = 9 + 6 = 15$; $1 + 5 = 6$. Какво означава числото 6? Ще кажете, че това е работа на математиката. Тогава какво е отношението между правата и кривата линия? Как се образува правата линия? От движението на точката в известна посока. Най-късото разстояние, което точка-

та може да извърви от един център към друг, е правата линия. Ако точката минава през няколко центъра, които не са в една посока, тя образува крива линия. Значи отношението между две разумни същества образува права линия. Ако между тях се вмъкне едно или повече същества, образува се крива линия. Отношението AO е отношение по права линия, отношението на точката O към C е пак по права линия – това са радиуси на кръга. Обаче отно-

Фиг. 1

шението на $A:B$ и на $B:C$ е по крива линия – те са точки на окръжността. Ако точката A иска да има отношение с C , тя трябва да мине през точката O . Тогава се образуват две прави, пресечени в точка O . Така се образува ъгъл AOC . Всеки ъгъл се образува от три точки. Да вземем ъгъла AOC (фиг. 1). При какви условия се намалява или увеличава един ъгъл? Ако ъгълът е обрънат с отвора

си към вас, кога се увеличава и кога се намалява? Колкото по-далече сте от него, толкова е по-тесен; колкото повече се приближавате към него, толкова повече се увеличава. Всъщност ъгълът нито се намалява, нито се увеличава, но вие се приближавате и отдалечавате от него. Увеличаването и намаляването на ъгъла зависи и от гъстотата на материята: колкото по-гъста е материята, толкова по-малък става ъгълът; колкото по-рядка е материята, толкова по-голям става ъгълът.

Когато говорим за отношението на две същества по права линия, дохождаме до понятието морал. Казвам: морален човек е оня, който има отношение само към две точки. Следователно той говори само истината, никога не лъже. Какво представлява лъжата? Неверни факти. Например отиваш за вода, но не туряш стомните намясто. Господарят те пита: „Тури ли стомните намясто?“ „Турих ги“. Той проверява и не ги намира на мястото. „Де са

стомните?“ „Не зная, аз ги турих намясто.“ Господарят ти дава пари да купиш нови стомни. Купуваш нови стомни, отиваш за вода, но пак ги няма на мястото. Значи един купува стомните, а друг ги продава. Де е вината? Един от двамата лъже: или който купува, или който продава. Като купиш няколко нови стомни и всички се губят, най-после господарят започва да се интересува де отиват стомните. Един ден той отива на пазара и там намира стомните с белезите, които сам е поставил. Стомните може да са от глина – това не е важно: господарят иска да знае кой ги е донесъл тук. Той влиза в дюкяна и пита търговеца: „Кой донесе тия стомни при вас?“ „Един млад човек ги продаде“. По описанието, дадено от търговеца, господарят разбира, че това е неговият слуга, който е ходил за вода със същите стомни.

Питам: кое накара слугата да продаде стомните и да каже на господаря си, че не знае де са? Той казва: „Аз ги оставих на мястото – кой ги е взел, не зная“. С това той иска да изнесе нова научна теория, че едно тяло може да бъде едновременно на две места. Понеже всички тела са в движение, и стомните се движат. Господарят доказва на слугата си, че теорията му е крива. Слугата твърди, че щом стомната излезе от пещта, работата ѝ е свършена – не може да остане на едно място. Кой от двамата е прав?

Какво ще стане с вас, ако и вие като стомната се движите от едно място на друго? Вие живеете на Земята, дето сте в постоянно движение. Представете си, че друго тяло от небесното пространство, което се движи с по-голяма бързина от вашата и с по-голяма притегателна сила от земната, се приближи към Земята. Това тяло ще привлече всичките хора от Земята. И вие заедно с тях ще се привлечете от него, както стомните се привлякоха от слугата, и вашата работа ще остане недовършена. Такава притегателна сила се крие в златото. Даже професори, завършили няколко факултета, се привличат от златото – голяма динамична сила се крие в него.

И вие като ученици всеки момент може да се привлечете от златото. Като дойде до гимнастическите упраж-

нения, обленявате се, не ви се ще да ги правите. Обаче накарат ли ви да копае земята, за да намерите злато, готови сте по цели дни да вдигате и слагате мотиката. С това вдигане и слагане на мотиката може да намерите толкова злато, че да се осигурите за цял живот; с него може да учите, да станете музикант, художник, то ви открива широк път в живота.

Ако наследите десет милиона лири стерлинги, каква професия ще си изберете? Ще кажете: „Богат човек съм, не ми трябва никаква професия. Ще си купя един голям чифлик, два автомобила, няколко коня арабска порода, ще си пазаря десетина слуги и ще се разхождам добре облечен, с автомобил“. После ще си наредите една ботаническа градина с най-редки растения, една зоологическа градина с особени екземпляри животни. Ще имате на разположение доктори, които да се грижат за животните; също ще имате доктори и за хората. Може ли да имаш на разположение десет милиона лири стерлинги и да станеш зидар или слуга, каква е вероятността за това? Кога богатият може да стане слуга? Когато е болен. Като дойде лекарят и предпише лекарство, богатият го изпълнява точно по заповедите му: лекарят заповядва, а той изпълнява. Докога богатият ще слугува? Докато е болен; щом оздравее, той отново става господар с десет милиона лири стерлинги. Той ще казва: „Аз се научих да слугувам. Искам и вие, моите слуги, да бъдете като мене“. Какви са слугите: болни или здрави? Болният не е истински слуга: той е само послушник, учи се да слугува; той е кандидат за слуга, още не е станал слуга.

Какво всъщност представляват богатият и бедният? Богатият е човек, турен в пещта, за да мине през ред химически опити. Богатството е пещ, в която пекат богатия; бедният е вън от пещта, турен е на работа. Богатият не е годен за работа – други му помагат, други работят за него – слуги го обличат, разхождат го. Щом обеднее, той е готов за работа. Според мене богатият трябва да работи, а бедният да почива. Как е започнала Природата: с богатството или с бедността? Природата е започнала с най-голямото

богатство, а свършва с най-голямата беднотия. Преведете тия мисли, за да видите какво знание се крие в тях.

Сега да се спрем на един научен въпрос. Какво е отношението на телата, които се движат с неизмерима бързина към вас? Отношението им е такова, каквото е на молекулите на едно тяло, които се движат с неизмерима бързина. Ако в това тяло има например един милиард молекули, може да си представите какво стълкновение става между тях, като знаете, че те се движат с неимоверна скорост. Ако човек направи един скандал през седмицата, веднага ще пишат във вестниците, а една молекула прави милиарди стълкновения, без да се забележи това. Какво ще бъде състоянието на тия молекули, ако срещу всяка от тях се заведе дело за тия скандали? Питам: може ли да считате за нормален живота във вашия организъм при това състезание и стълкновение между частиците му? Ето защо задачата на човека е да доведе частиците на твърдата материя на своя организъм и силовите центрове в него в пълна хармония. Това значи да възпита всички скандаджии в себе си. Колко време ще ти отнеме да възпита един атом кислород в организма си? Знаете ли колко скандали произвежда един атом в секунда? Той пише по няколко милиона любовни писма в секунда, с които скарва хората.

Питате: „Какво представлява Любовта?“. Според някои Любовта е привличане между душите. Момата казва: „Тоя момък ме привлича“. Момъкът казва: „Тази мома ме привлича“. Каква любов е тая, която привлича? Аз говоря за Любовта в широк смисъл, а не за тази любов, която днес те привлича, а утре те отблъсква. Сега, като ви наблюдавам, виждам, че малцина от вас имате нещо определено в себе си. Повечето си мислят, че като са се родили веднъж, ще живеят между хората, ще учат, ще се образуват, ще работят, докато един ден заминат за другия свят. Вие си представяте онзи свят такъв, какъвто не е. Мислите, че като отидете между разумните същества, ще ви приемат с почести. Отношенията ви с тях ще бъдат такива, каквито са и с хората на Земята. Какво представлява оня свят? Свят

на свободата. На Земята човек е в затвор. Знаете какво е положението на затворника: той прекарва там десетки години и от време на време го пускат на свобода, да види Слънцето. Щом влезе в другия свят, той е вече свободен, вън от затвора е.

За богатия онзи свят е по-добър, а за бедния – този свят. Защо? Студено е вън. Ако си беден и нямаш дебели дрехи, обувки, по-добре стой в затвора, да не трепериш вън. Ако си богат и имаш пари, дрехи, обувки, по-добре излез вън, на свобода. „Какво да правим ние?“ Понеже сте богати, излезте от затвора, хвърлете затворническия халат, свалете оковите и излезте вън. После идете на баня да се окъпете, за да се освободите от паразитите; след това влезте в свободния свят, при благоприятните условия.

И тъй, това, което досега ви мъчи, са неблагоприятните условия. Като се натъквате на лошите условия, четете разни философски книги, дето се казва: „Живей добре, постъпвай добре!“. Лесно се казва да живееш добре, но ако си между два центъра: там отношенията са правилни, лесно се постига всичко. Но ти имаш отношения с хиляди центрове – как ще се справиш с тях? Тук ще се движиш не само по права линия, но и по крива. Налага ти се да опиташ кривата линия и във вземането, и в даването. За да се справиш с кривите линии, ще изучаваш окултните науки. Например искаш да вдигнеш един стол. Няма да го хванеш с цялата си ръка, но само с един пръст, с показалеца на дясната си ръка: ти ще му заповядваш, а той ще те слуша. „Докога ще ме слуша?“ Докато му заповядваш. Ще кажеш, че това е лесна работа... Ще се опиташ, за да видиш колко е лесна.

Представи си, че аз съм професор, а ти – студент. Аз вдигна стола с показалеца си – и ти го вдигаш; вдигам стола със средния си пръст – и ти го вдигаш. Без да си слушаш с пръста, казвам на стола да се вдигне – и той се вдига; и ти казваш на стола да се вдигне, но той не се вдига. Коя е причината за това? Столът е свързан с невидими нишки едновременно и с центъра на Слънцето, и с центъра на Земята. Когато двете сили действат едновременно, столът

стои неподвижен. Понеже аз зная законите, които управляват тия сили, отслабвам силата, която държи стола с центъра на Земята, и той постепенно се издига нагоре. После отслабвам силата, която го държи нагоре, и той започва да слиза. Който може да намалява и увеличава силите на тия два центъра, той може да заповядва на предметите да се вдигат нагоре и да слизат надолу. Освен нагоре и надолу ти можеш да движиш предметите надясно и наляво – според желанието си. Същото става и с човека, поради което всички постъпки, свързани с енергиите на Земята, считаме за нормални; ония, които са свързани с енергиите на Слънцето, считаме за морални и добри. Какво е разстоянието до центъра на Земята, ако се върви по права линия? Шест хиляди километра. За колко време се взема това разстояние? Като знаете, че един километър се взема за 15–20 минути, може да изчислите за колко време ще се измени разстоянието от шест хиляди километра.

Сега пак повтарям: от вас се иска точност. Така, както следват класа, вашата наука ще бъде разтегната. Такава наука не дава добри резултати. Какво става с кацата, ако обръчите ѝ се разтегнат? Постепенно тя ще се разглоби. Съдържанието на такава каца лесно изтича. Обръчите ѝ не трябва да се разтеглят, но и кацата не трябва да пресъхва. Такива каци се нуждаят от нови обръчи. Обръчът е закон, който трябва да се прилага намясто. На същото основание казвам: всяка наука е ценна, когато може да се приложи.

Класът на младежите, наречен Специален клас, е определен да става в петък. В колко часа се събирате? В 6 часа сутринта. Числото 6 обича точността. И животът има отношение към точността. Следния път искам всички да бъдете точни, да дойдете точно в 6 часа. Който дойде след 6 часа, ще го считаме, че е болен, с температура 37°–38°–39°. Може ли да учи човек, който има температура? Какво може да се направи с такъв човек? Ако температурата се повдигне до 42°, човек обеднява. Богат е, докато температурата му е 37°; започне ли тя да се повишава, равновесието му се губи и той се намира пред слаба криза. Ако температурата спада и дойде до 36° или 35°, пак не е добре. С каква

бързина се движи светлината? С 300 хиляди километра в секунда. Еднаква ли е бързината на светлината, която излиза от Слънцето, и на тази, която отива към него? Трябва да бъде еднаква, но при условие, че и при слизване, и при качване светлината минава през еднакво гъста среда. Може ли светлината да се спре за малко в пътя си, да си направи среща? Не може. И Бог, когато пожелае да се спре някъде, едва ли ще спре за повече от една тристахилядна част от секундата.

Сега ще направим един опит за точност. Следния път всички ще гледате да дойдете точно в 6 часа. Не се позволява абсолютно никакво закъснение, нито десет секунди: по-рано може да дойдете, но не и по-късно. Всеки да си послужи с верен часовник, да не се излъже. Може да си нагласите часовниците с тукашния, да има единство в проверката. Опитът ще бъде идния петък. Всеки да бъде искрен към себе си: ще си отбележи с колко минути е подранил. Който закъснее, ще стои във прав. „Кой трябва да седи и кой да стои?“ Който е дошъл по-рано и навреме, ще седи; който е закъснял, ще стои. При това всеки трябва да си даде отчет за причината, поради която е закъснял: той трябва да си отговори оправдава ли го тая причина, или не. Всеки носи отговорност пред себе си. Какво правят в сегашните училища с учениците, които закъсняват? Ако ученикът закъснее 15 минути, считат го за едно неизвинено отсъствие; щом се съберат няколко неизвинени отсъствия, ученикът се изключва. Един от учениците в класа ще се задължи да напише на лист кой кога е дошъл, с колко минути по-рано или с колко минути е закъснял; също така ще напише и причините за закъснението.

За следния път, като направите упражнението за точността, ще пишете върху темата: *В колко часа влязох в класа – точно в шест часа или преди шест. Какво беше времето: ясно, облачно, топло или студено.*

Сега аз искам да ви помогна да разберете де е стомната и как е отишла на пазара. Това е научно изследване. Когато стомните отиват на пазара, разходите на господаря се увеличават; щом престанат да ходят на пазара, раз-

ходите на господаря се намаляват. Същото се отнася и до вас. Не оставяйте стомните ви да отиват на пазара, за да се увеличи вашият бюджет. В касата ви има вече криза: ако продължавате така, ще фалирате. Грешката може да е ваша, може и да е чужда, но отговорността е ваша. Вие сте играли на карти, знаете добре, че като ги наредите на фигурки и бутнете една от тях, цялата фигура се разваля. Така са свързани всички хора: като бутнеш един, всички падат. Като отивате на бойното поле, достатъчно е един войник да извика *ура*, за да го последват всички. Като се нахвърлят на неприятеля, един след друг падат ранени и убити; след това ги занасят в болницата, дето забравят болките си, и вместо да се опомнят, казват, че те са победили.

Помнете: никой човек не е свободен. Докато си в известна редица, ще носиш последствията на общия живот. Постъпките на хората представляват такава редица: каквото направиш ти, и другите го правят; каквото правят другите, и ти ще го направиш – не може да не ти се отрази. Хората са свързани едни с други, преплетени са. За да не се спъват взаимно, от всички се иска чист морален живот. Ако не живеете така, ще увиснете на примката и ще платите с живота си. Моралният живот освобождава човека от примките, в които се е оплел. Много примки има в живота, но човек трябва да знае как да се освобождава от тях. Съществува наука, която освобождава човека от примките и изкушенията. За момата примката е красивият момък – добре облечен и сладкодумен. Щом постигне желанието си, той ще тури примката на врата ѝ и ще я обере. Имаш една идея, искаш да постигнеш нещо велико – и това е примка. Тази идея ще те отнесе в един свят, вън от реалността.

Две реалности има в света: реалност на глупавите хора и реалност на умните. Докато си на Земята, ще се движиш между двете реалности – ще бъдеш и между глупавите, и между умните. Ако попаднеш между пияници, искаш или не искаш, ще те накарат да им играеш; ако не се съгласиш, ще те бият. Ако можеш да се справиш с пияниците, умен

си; ако не можеш да се справиш, не си умен. И вие трябва да се справите с пияниците в себе си; ако не се справите, ще ви бият. Всяка грешка в живота ви се дължи на факта, че не можете да се справите с пияниците. Казваш: „Не исках да сгреша, но какво да правя? Хванаха ме пияниците и ме накараха да правя това, което не искам“. Такива са условията на живота: ако не правя, както те искат, ще ме бият. Според мене това е забава: има един свят на забави, свят на децата. Майката казва на децата си: „Няма да бутате тия гърнета!“. Обаче щом останат сами, те бъркат в гърнетата. Като се върне майката, прилага закона, след което се чува плач и вик. Докога се налага този закон? Докато децата са малки. Щом пораснат децата и станат студенти, законът не ги лови: те са извън престъпленията, имат право да бъркат в гърнетата и да ядат, каквото искат. Майката се радва, че те са свободни, самостоятелни.

В света на децата законът е възпитателно средство, а не че там се вършат големи престъпления. Има ли нещо лошо в това, че си взел част от богатството на банкера? Облекчил си товара му. Де е престъплението – златото негово ли е? То е взето от земята. Крадецът казва: „Аз ще взема златото на богатия и ще го занеса там, отдето е извадено“. Хората обичат златото, но не знаят как да го обичат. Ако го обикнат, както трябва, и научат езика му, никой няма да го краде.

Миналия път темата беше *Отношение между правите и кривите линии*. На кривата линия съответства една права. Правата линия има два центъра, а кривата – няколко. Трябва да се определят центровете на кривите линии. Когато се казва, че на кривата линия съответства права, подразбираме правилно отношение. Следователно линията е крива дотогава, докато се намери съответната права. „Как се образува кривата линия, от колко точки е съставена тя?“ От много точки, от милиони точки: те представляват капитал, даден от разумния свят. От всички се иска точност. Само така можете да бъдете силни хора. Силен човек е оня, който може да побеждава мъчните условия на живота си. „Кой ученик е способен?“ Който решава пра-

вино задачите си. Ако на десет задачи решава само една, какъв ученик е той? Ако знаеш само действието събиране, какъв ученик си ти? Казваш: „Зная добре делението“. Можеш ли да делиш с точност? Как ще разделиш 57 на 5?

Сега аз искам да ви наведе към общите закони, за да разберете, че физическите резултати имат отношение към умствените, а умствените – към духовните. Значи всеки физически резултат крие в себе си известно количество мисли и чувства. Например във всяка кост се крие известно количество умствена енергия – по нея може да познаеш колко интелигентен е бил даден човек, както и неговия духовен багаж. Значи от теглото на костта ще познаеш какви мисли и чувства са движили човека. Всичко е написано на костта: характера на човека, успехите и неуспехите в живота му. Това може да се изрази и чрез числа.

В математиката се работи с арабски и римски числа. Арабските числа са взети от Кабалата². От числата зависи дали ученикът ще пропадне на изпита, или ще го издържи. Европейците се страхуват много от числото 13. На 13-о число малцина отиват на работа. В материалния свят на това число не му върви: то има особен характер, огнен тип, то изгаря всичко.

Сега аз искам да внеса една нова мисъл в ума ви, която да внесе ново разбиране. Нова мисъл е оная, която носи светлина за човешкия ум. Новата мисъл насърчава обезсърчения. Да бъдеш точен, това е нова мисъл, която повдига човека. Малко ще говориш, повече ще работиш. Ако учиш много и знаеш много, без да прилагаш, това са упражнения. Вие имате много упражнения – повече, отколкото трябва. За вас са нужни по-малко упражнения, а повече работа.

Тайна молитва

5. лекция, 30 октомври 1931 г., София, Изгрев

ВЕЗНИТЕ НА ПРИРОДАТА

Тайна молитва

Прочетете у дома си 3. глава от Второ послание към Тимотея.

Изпейте песента *Аин фаси*. Как мислите, точно ли изпяхте песента? И в живота – в постъпките на хората, има неверни положения. Ако ви заставят да определите нормалната точка, отдето животът изхожда, как ще я определите, коя ще бъде тази точка? Казвате, че животът не е добър, не е нормален. Според вас кой живот е нормален? Животът е златна мина или поле със скъпоценни камъни за обработване. Хората обработват тази мина или това поле, но мнозина от тях пропадат. Защо? Златото ги поглъща. Златото, както и скъпоценните камъни, поглъщат човека, както вълкът поглъща агнето. Всъщност човек изяжда златото. В златните мини има чувствителни везни, с които мерят да не липсва нито един грам злато. Ако някой работник си позволи да глътне един грам злато или един скъпоценен камък, веднага го подлагат на везните. Преди да е започнал работата, теглят го; на излизане от мината пак го теглят. Щом се докаже, че тежи повече, веднага му дават очистително, да олекне.

И Природата като хората си служи с точни математически везни. Преди да изпрати човека на Земята като работник, тя го тегли и следи как се проявява той в своите мисли, чувства и постъпки. Дали прави добро, или зло, тя следи и по теглото му вади заключение за неговия характер. Помни, че Природата те тегли на везните си и по теглото те познава. Лошите мисли, чувства и постъпки тежат повече от добрите. Даже най-светлите и добри мисли имат тегло. Добрите мисли са приятни, защото са леки. Казват за някого, че е лек човек. Това се разбира в буквален и в преносен смисъл. „Лек човек“ има двоя-

ко значение: лек, добър характер и лек по поведение. За мислите казваме, че биват прави и криви. Права мисъл е оная, която намира точно своето място в дадена система мисли; право желание е онова, което намира точно своето място в дадена система от желания; права постъпка е оная, която намира точно своето място в дадена система от постъпки. Тия системи се създават в съзнанието. Щом една мисъл, едно чувство, една постъпка не намират мястото си в съзнанието на човека, те не са прави. Всяка мисъл крие в себе си динамическа сила.

Какво се разбира под думата *динамика*? Коренът на тази дума е *дин* – на гръцки тя означава сила. Значи всяка мисъл крие в себе си известна сила – тя е проводник на сили. Добрите мисли и желания са проводници на творчески сили; затова казват, че човек трябва да храни добри и прави мисли. Добрите мисли и чувства придават енергия на човека, а лошите отнемат. Казано е, че при доброто човек печели енергия, а при злото я изразходва.

Казвам: в човека се проявяват положителни и отрицателни мисли – не статически, но за даден момент. При това положителната мисъл може да мине в отрицателна и отрицателната – в положителна. Това зависи от момента. Определено е колко време трае дадена мисъл. Щом една мисъл изгуби активността си, тя се замества с нова. Кой кон е важен за вас? Който работи. Значи ако конят се умори, вие го разпрягате и вместо него туряте друг кон. Освободеният от работа кон не е без значение, но за момента той не ви е нужен. Следователно за даден момент е важна оная мисъл, която може да работи. С една мисъл човек не може да работи цял ден: два-три часа може да работи, но после ще я смени с друга. И с машина да работиш, пак трябва да я смениш или да я оставиш да си почине. Всяко нещо, с което работиш, се нуждае от почивка.

Сега, за да изясня мисълта си, ще си послужи с един контраст. Например влюбиш се в един човек, радваш му се, доволен си от него. След време ти го разлюбваш, казваш: „Свърши се с моята любов, разлюбих тоя човек“. Не, разлюбването не е прекъсване на Любовта. Ти даваш на

тоя човек почивка – вместо него друг ще дойде да оре нивата. Той отива у дома на почивка, дето го очаква хубава храна; след време, като си почине, пак ще го залюбиш, т.е. ще го туриш на работа. Това значи влюбване и разлюбване. Който не разбира това, казва: „Разлюбиха ме. Използваха силите и парите ми и ме напуснаха“. Ти се оплакваш, защото не разбираш закона. Радвай се и когато те любят, и когато те разлюбят. В първия случай работиш, а във втория почиваш.

И тъй, когато Природата ви люби, тя ви впряга на работа; когато ви разлюби, дава ви почивка: такъв е нейният метод. Ако разбирате метода ѝ, животът ви ще се осмисли; ако не го разбирате, животът ви ще се обезсмисли. Тогава ще дойдете до философията на Шопенхауер³, според която всичко в живота е празнота, безсмислие. Ще кажеш: „Дотегна ми да живея, дотегнаха ми тези страдания“. Според мене това е празна философия – философията на обрания поп, който се пита защо светът е толкова лош. Светът е добър! За да се създаде тоя свят, Природата е работила и мислила през цялата вечност. И да е допуснала някакви грешки, това е метод. Най-малката грешка на Природата стои по-високо от най-съвършеното човешко дело. Тя постоянно мени методите си и сама се коригира. Хората грешат, защото не познават законите и методите на Природата.

Например една майка има две деца: първото е по-грубичко, по-здроо от второто. Като не познава естеството им, тя отглежда и двете по един и същи начин. Първото дете се нуждае от повече храна, а второто – деликатното, нежното, яде по-малко и по-изискана храна. Обаче майката го заставя да яде много като първото. Понеже не може да яде толкова много, то заболява. Тази майка е невежа – не знае, че за всяко дете е нужна специална храна. Същото се отнася и до мислите. Всяка мисъл е живо същество: по естество тя може да бъде като коня, като кравата, като козата, като птичка, като обикновен човек или като някое съвършено същество – някой адепт. Човек трябва да познава естеството на своите мисли и на всяка мисъл да даде съответна храна. Това е педагогика, т.е. възпитание на мисълта.

Често се говори за педагогически методи при възпитанието. Покажете ми един от вашите методи, който е дал добри резултати. Какво означава думата *педагогика*? Сричката *пед* означава дете, *аго* – води. Значи педагогиката води детето. Водиш детето, но не като коня и вола. Както водиш детето, така ще водиш и мислите си. Какво ще правиш, ако в даден момент имаш една положителна мисъл, впрегната на работа, и десет отрицателни, които почиват. Какво е отношението на тия мисли? Казваш: „Отношението им е 1:10“. Ако десет мисли са положителни и активни, а една е отрицателна и в почивка, отношението ще бъде 10:1. Значи 1:10 = 10:1. Какво ще разберете, ако дам следното отношение: синът се отнася към баща си така, както дъщерята към майка си. Какво означава това отношение? Понеже синът има отношение към баща си, той ще се допитва за всичко от него; дъщерята ще се допитва за всичко до майка си. И обратното се случва: синът има отношение към майка си, а дъщерята – към баща си. Обаче закон е – подобното се отнася към подобното: синът се отнася към бащата, а дъщерята – към майката. Жената подобна ли е на мъжа? Под *жена* аз не разбирам това, което вие знаете. Не е хлебар оня, който само пече хляба: истински хлебар е оня, който познава качеството на брашното – знае колко вода да туря в брашното, познава свойствата на маята, знае добре да меси и да пече, добре да пали пещта. Ако хлебарят знае само да пече хляба, а нищо друго не знае, той е слуга. Може ли бабата, която бабува, да се нарече майка? Майка е оная, която ражда като земята.

Какво представлява земята? Под *земя* разбираме онава, върху което всичко расте и се развива. Затова земята се нарича майка на всичко, което расте върху нея. Казвате, че и човек ражда своите мисли и чувства. Не: мислите, чувствата и постъпките растат върху човека, но той не ги ражда – те идат от друг, по-висок свят от тоя, в който той живее. Следователно човек е същество, което мисли, чувства и действа. Ако съзнанието му не взема участие в неговите мисли и действия, той е автомат. Какъв човек си, ако възприемаш чужди мисли и желания? Някой е за-

вършил медицина, станал е виден доктор – и ти желаеш същото. Учиш една година и после казваш: „Тази работа не е за мене“. Слушаш виден музикант да свири и казваш: „И аз ще уча музика“. Учиш една година и казваш: „И тази работа не е за мене“. Така учиш инженерство, художество, но след една година и тях напускаш; следваш богословие, но и него напускаш. Най-после казваш: „Всичко опитах, но нищо не върви“. Какво заключение ще извадите от това?

Питам: вие установили ли сте се в кой университет да следвате? Два велики университета съществуват в света: на доброто и на злото. Първият университет се занимава с положителните сили, с доброто и влиянието му в света; вторият университет се занимава с отрицателните сили, със злото и влиянието му в света. Едновременно и двата университета изучават законите и методите, с които си служат и доброто, и злото. Когато иска да те обере, лошият човек постъпва като добрия: ще те покани на гости, ще те нагости добре, ще ти говори меко и благо; щом те обере, ще те напусне.

Един ден при един от нашите приятели в Търново се явил един млад момък, който се препоръчал за негов пръв братовчед. „Как да не зная, че имам такъв пръв братовчед?“ За да докаже своето родство, момъкът започнал да изброява целия му род, до деди и прадеди. Нашият брат най-после се убедил, че момъкът му е роднина, и казал на жена си да го покани за няколко дни у тях, да го приеме добре. Той им гостувал три дни и разказвал за своята голяма търговия. На тръгване той се обърнал към брата, своя братовчед, с молба да му услужи с 1500 лв. Така използвал той своя роднина, с когото повече не се срещнал.

Някой се е обърнал към Бога, отива при един добър човек и му казва: „Обърнах се към Бога, по три пъти на ден се моля“. Това е братовчедът, който е дошъл в твоя дом. Влезе в ума ти една религиозна мисъл – ти се настройваш религиозно и отвориш сърцето си за всички. След един час мисълта те напуска – ти оставаш празен, недоволен; казваш: „Обраха ме“. Обра те твоята мисъл, твойт пръв братовчед. Ще убеждаваш някого, че си негов пръв бра-

показва отвиване на въжето, а *ВА* – навиване. Под *мъж* разбирам развиване на въжето, с което се измерва дълбочината на океана; под *жена* разбирам навиване на въжето. Мъжът подразбира активно състояние, а жената – пасивно състояние. Това е превод на отсечките *АВ* и *ВА*.

Като ученици вие трябва да разбирате законите, чрез които може да превръщате пасивната енергия в активна или неподвижното тяло в движение. Ако един камък е в покой, може да го докарате в движение. Щом се движи, той върши някаква работа. Как става превръщането на енергиите? Ако можеш да превърнеш една пасивна мисъл в активна, тя ще приеме две посоки с два различни резултата: добър и лош. Ако можеш навреме да превърнеш тази мисъл и да я обикнеш, тя ще даде добър резултат; ако не я превърнеш навреме и не я обикнеш, тя ще произведе лош резултат. Следователно при развиване на човешкия живот е нужно разбиране на Целокупния живот и познаване на неговите закони. Например като не разбират законите на времето, хората са определили 12 часа през деня за обяд. Те не подозират, че тоя час именно им причинява страдания. Щом дойде 12 часа, те трябва да ядат, независимо от това дали са гладни, или не. Числото 12 разваля живота на хората. В Природата 12 часа е времето, когато си гладен. Не трябва да прегладнееш, но да огладнееш. Кога е 12 часа в Природата? Когато дойдеш до най-високата точка на глада. Тоя момент внася импулс в човека да възприема храната. Тогава Слънцето е точно на зенита. Тоя момент е най-добър за хранене – тогава храносмилането става правилно. Ако ядеш, когато не си гладен, храносмилането се затруднява.

Какво представлява гладът? Сила, която има отношение главно към стомаха. Когато гладът е най-голям, стомахът мисли най-много, той е на върха на своя зенит; стомахът казва: „Хляб!“. И дробовите имат определен час, когато дишат усилено и правилно възприемат въздуха. Какво е отношението на глада към стомаха? Каквото е отношението на храната към стомаха, когато се приеме навреме. Следователно каквото е отношението на храната

към стомаха, такова е отношението на въздуха към белия дроб; такова е и отношението на мислите към ума. Значи между храната, въздуха и мислите се образува верижна пропорция. Една мисъл е права, когато приеме нещо от съзнанието и когато му остави нещо; не стане ли правилна обмяна между мисълта и съзнанието, мисълта не е права.

Мнозина питат: „Кой живот е нормален, естествен или Божествен?“. Божествен живот е оня, в който мислите, чувствата и постъпките на човека така се хармонизират, че от тях не остава никакъв излишък. В Божествения живот няма противоречия, няма болести и сиромашия. Дойдеш ли до този живот, ти ще виждаш страданията на хората, но ще можеш да помагаш. Нормалният живот пък е живот на равновесие. Ти ходиш по въжето с върлина в ръка, но умът ти е съсредоточен – ако само за момент се раздвоиш в мисълта си, веднага ще паднеш. Знаете ли по колко пъти на ден падате от въжето! Опасно е, ако паднете отвисоко. На физическия свят падането е по-леко от това в духовния свят. Страшно е да паднеш от въжето на духовния свят: последствията от това падане са лоши. Като знаете това, пазете отношението на своите мисли към съзнанието си. Мисълта ви трябва да бъде всякога будна и права, да не нарушавате това отношение. Не можеш да предадеш една мисъл на някого, ако не си я предал на своето съзнание. Всички посветени хора, всички адепти знаят законите за предаване на мислите, поради което се притичат на помощ на човечеството. Те живеят правилно и никога не се изкушават, те знаят причините и последствията на нещата. Какво прави детето, което се е изгаряло няколко пъти със свещ? То се пази, отдалече духа: каквото и да му обещава, то не се докосва до свещта; то се е горило няколко пъти и белезите на ръцете всякога му напомнят за неговото геройство. Опитност е това.

Днес, както и в миналото, хората се учат от своите опитности. Ако последствията от живота на някого не са хармонични, това показва, че той не е живял добре. Живей хармонично, живей нормално и естествено, за да се радваш на добри последствия.

Коя мисъл от днешната лекция остана в ума ви? За везните на Природата. Природата разполага с точни, чувствителни везни, с които измерва човешките мисли, чувства и постъпки. Като знаеш това, трябва да бъдеш внимателен, да не грешиш. Още като слизаш на Земята, ще те претеглят; и като напущаш Земята, пак ще те теглят. В книгата на пророк Даниил, 5. глава, 25. стих, е казано: „Мене, Мене, Текел, у Фарсин“ – „Премери Бог царството ти и го свърши.“ Претеглен си на везните и си намерен за недостатъчен.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

6. лекция, 6 ноември 1931 г., София, Изгрев

ПЪРВИЯТ ПРЕДВЕСТНИК

Тайна молитва

Някои хора изпитват често чувство на срам. На какво се дължи срамът, при какви условия се явява той? Кой се срамуват повече: децата или възрастните? Според някои младите се срамуват повече от старите. Срамът на младата мома считат за целомъдрие – това е благородният срам. Отде е дошъл срамът в целомъдрената мома? Срамът се явява при различни случаи. Ако кажеш на някого, че е невежа, той се срамува. Ти си казваш: „Как тъй аз, който се мисля за нещо, да съм невежа!“. Бръкнеш в джоба си, искаш да извадиш пари, но се оказва, че нямаш стотинка – и се засрамиш. Искаш да помогнеш на някого, да вдигнеш товара му, но не можеш – пак се засрамиш. Явява се въпрос: отде е дошъл срамът в тази чиста целомъдрена мома? Ангелът срамува ли се? Не се срамува. Кое чувство е равностойно на срама?

Една от причините за срама на момата се дължи на страха ѝ да не изгуби ценното, което има в себе си. Ако кажат на момата, че се е влюбила в някого, тя веднага се засрамва. Ако момата е влюбчива и гледа на любовта като на забава, тя не само че не се срамува, но се смее, не се смуцава от нищо. Как познавате, че някой се е засрамил? Лицето му се зачервява. Червеният цвят се дължи на прилив на кръв в сърцето. Има ли нещо лошо в срама, трябва ли да съществува той? Без срам не може. Някога срамът е резултат на неразбиране на нещата. Когато не разбира себе си, човек се срамува; когато не разбира външния свят, пак се срамува. Защо когато момата види младия момък, се засрамва, а като види детето, се засмива? Тоя срам се дължи на неразбиране на нещата! Според мене срамът предшества най-малкия грях.

Питам: защо чистата целомъдрена мома се срамува, отде е дошъл срамът в нея? От съзнанието, че в нея се явява една користолюбива мисъл. До тоя момент тя не е предполагала, че ще пожелае момъка за себе си като предмет; щом се яви в нея това користолюбиво чувство, тя веднага се засрамва. Тя се бори в себе си: в нея се явяват две противоположни чувства; приливът на кръв в сърцето ѝ показва, че тя се бори, воюва със себе си. Между момата и момъка става сражение: той удря с юмрук съзнанието ѝ, тя се зачервява и казва: „Съжалявам, че се бих с тоя момък!“. Срамът е първото сражение с греха. Когато душата е чиста, никога не се срамува: за чистотата няма срам; чистата душа никога не греши, следователно никога не се срамува. Значи срамът, който се изразява на лицето, показва, че някъде е станало сражение. Приливът на кръв в сърцето показва, че на това сражение са паднали убити няколко войници. Кои са войниците? Клетките на организма – те стават жертва при сражението. Съгласни ли сте с това обяснение на срама? Не е важно дали сте съгласни, или не – аз не се нуждаю от вашето съгласие. Това са разсъждения, които ще са ви полезни в бъдеще.

Казвам: изучавайте естеството на срама. Като го изучавате от гледището, което ви изнасям, вие ще се облагородите, ще се самовъзпитате. Да бъдеш благороден, това значи да стъпиш на здрава основа. Искаш да станеш велик човек, да влияеш на хората, да им бъдеш полезен. Добре е това, но ако ти сееш и семето изникне, а не даде плод, какво ще кажеш тогава; ако учиш, а учението ти не даде плод, какъв смисъл има твоят труд? Ако си добър, а доброто ти не даде плод, това е безполезен труд, това са безполезни усилия. Човек не трябва само да се роди и да израсте, но в съзнанието му трябва да остане нещо за самия него. Щом се е родил, човек трябва да придобие нещо за себе си и да принесе нещо за другите.

Питам: какво придобива младата мома със своя срам, прониква ли в съзнанието ѝ поне една възвишена мисъл? Какво ще кажете вие? Според мене при срама момата е прекарала едно сражение с най-малкия грях. Чрез срама

момата е оценила какво представлява чистотата и целомъдрието – тя започва да разсъждава, да мисли върху различни въпроси и минава за умен човек. Аз не говоря за изкуствения срам, когато момата си навежда очите надолу и изкривява главата си – това не е срам. Ще кажете, че срамът се изразява с навеждане на очите надолу, със зачервяване на лицето. Бих желал някой да представи срама, но естествено, без никакво актьорство. Изнесете срама като изкуство.

Сега в ума ви може да се яви мисълта: „Защо трябва да се говори за срама? Има толкова важни въпроси, върху които може да се говори, че дойдохме до срама!“. Срамът е необходим. Кога? Когато човек се натъкне на една добродетел, колкото и да е малка тя. Ако не се засрами, той не е разбрал тая добродетел. Когато младата мома срещне един чист, благороден момък, тя чувства срам; казва: „Колко по-високо стои тоя момък от мене по чистота и благородство“. Тя го оценява вече и той става за нея идеал, който се стреми да постигне. Тя започва да говори на себе си: „Слушай, ти трябва да бъдеш по-умна, да знаеш, че има хора, по-благородни и добри, и да се стремиш към тях, а не само да гледаш през прозореца“. Момата прави психологически анализ на себе си. Който не може да се срамува, не може да цени нещата. Ще се засрамиш, защото срещаш човек, по-добър и по-учен от тебе. Да се срамуваш пред една добродетел, това значи да благоговееш пред нея като пред един ангел, опитността на когото не може да се сравни с тая на цялото човечество. Представете си, че един такъв ангел мине пред вашия прозорец. Вие ще се засрамите пред него и ще си кажете: „Велики неща съществуват в света, за които нищо не съм подозирал“. На същото основание и момата, като види младия момък, се засрамва. Защо? Защото е пожелала да притежава неговата външна форма. Това е първият момент; после тя започва да мисли и разбира, че външната дреха на момъка не е самият момък.

Кога момата изпита първия срам? Когато се намери пред Дървото за познаване на доброто и злото. Тя яде от

неговия плод и като съзна погрешката си, засрами се и каза: „Свърши се всичко!“. Покрай срама в нея се яви чувството на безочливост: тя пожела да скрие престъпление-то си и излъга, като каза, че е намерила еликсира на живота, т.е. това, което и Бог носи в Себе Си. Адам беше първият момък, който се увлече след Ева – първата мома. И той яде от забранения плод и съгреши; след това и двамата видяха, че са голи, и се засрамираха. Понеже се страхуваха от Господа, скриха се от Лицето Му, да не ги намери. Те съзнаха грешката си и помислиха, че всичко е свършено с тях. Но Оня, Който ги е създал, започна да ги търси из градината. Кога ги викаше Бог? Надвечер, след залязване на Слънцето – така е писано в *Битие*. Под „надвечер“ се разбира старините на живота. Докато са били млади, първите човеци са яли и пили, за нищо не са мислили; щом са дошли старините, те са се огледали в огледалото и са се засрамили: косите им били побелели и окапали, били оголели, остарели. С горчивина те съзнават положението си и казват: „Отидоха светлите дни на нашия живот!“. Това е анализ, който душата си прави.

И вие като млади имате мечти. Добре е човек да мечтае, но като се изправиш пред Дървото за познаване на доброто и злото, погледни към него и кажи: „Цял свят да ми дават, не хапвам от тия плодове!“. Ако за един плод ти изгубиш своето достойнство, своята свобода, своята светла мисъл, своето здраве и своята сила, защо ти е тоя плод? По-добре не яж, отколкото да ядеш и да пропаднеш. Не е въпрос да гладуваш. В Рая имаше две дървета: едното беше Дървото за познаване на доброто и злото, а другото – Дървото на живота. Яж от Дървото на живота: ще ядеш от оня плод, който запазва твоето достойнство.

Казвам: като млади вие трябва да имате възвишен идеал. Как ще намерите тоя идеал? Ще кажете, че го имате. Как сте го намерили, кой е тоя идеал? Да кажете, че сте намерили своя идеал, това значи да сте намерили оня извор, от чиято вода постоянно черпите и придобивате сила. Вашият идеал трябва да бъде оная банка, от която постоянно черпите своите средства за живот; онова слън-

це, на което постоянно се грее и придобивате живот; оная светла мисъл, която определя посоката на вашето движение. Идеалът, това е отворената врата, това е прицелната точка, към която душата се стреми. Като знаете това, не туряйте преграда на пътя на вашия идеал, за да не изгубите своя път. Идеалът на човешката душа трябва да стои на най-високото място. Този идеал води към безсмъртието, вън от този идеал всичко остава настрана. „Кой е този идеал, де се намира той?“ Във вечността, в света на неизвестното.

Представете си, че имате отношението между три неизвестни $X, Y, Z - X:Y = Y:Z$. Какво представлява неизвестното? Душата известна ли е за вас, духът известен ли е, ами умът? Кой от вас е виждал душата, духа и ума? Кога нещата стават неизвестни за човека? Когато са вън от неговото съзнание. Значи неизвестното X е реалност, но вън от съзнанието на човека. В съзнанието има нещо, което напомня неизвестното, но има нещо неясно. Даден човек е X за тебе – не го познаваш: той е скрит за твоето съзнание. Ако между твоето и неговото съзнание се създаде известно отношение, той става вече известен, познат за тебе. Представете си, че се записвате като ученик в едно училище. Учителят влиза в класа, но вие не го познавате – той е неизвестен за вас. Като започне да преподава, вие постепенно го опознавате: ден след ден той ви става познат. Вие разбирате вече не само колко знае, но и неговия характер; казвате: „Ние познаваме нашия учител, той е известна величина за нас“.

И срамът като проява е неизвестна величина. Щом го изучите, щом разберете неговото естество и неговия произход, той става за вас известна величина. Коя е подбудителната причина да се яви срамът в съзнанието на човека, какъв отпечатък оставя срамът на човешкото лице? Трябва ли човек да се срамува, когато Любовта проникне в сърцето му; трябва ли той да се срамува, когато светлината проникне в ума му; трябва ли да се срамува, когато силата влезе в тялото му? Тогава положително или отрицателно чувство е срамът? Според мене срамът е известно

отношение. Ти правиш връзка с човек, когото не познаваш. Момата няма право, като види красивия момък, да го пожелае: тя не го познава още. Срамът произтича от факта, че тя пожелава момъка, прави връзка с него, без да го познава. Затова именно срамът е негативно, отрицателно чувство. Момата започва да се колебае и смущава какви ще бъдат последствията на тази връзка.

И бедният се срамува, когато се намери пред отворената каса: той се нуждае от пари, но не смее да иска от приятелите си. Най-после Провидението го изправя пред отворената каса на някой добър човек. Той поглежда към касата, обикаля я, мисли, бори се, докато простре ръката си към нея и бръкне вътре. Вземе малко пари, но наведе главата си надолу: срамува се, бори се със съвестта си, върви по пътя с пламнало от срам лице. Който го срещне, поглежда го и се пита: „Какво става с тоя човек?“. Нищо особено? Не: касата, парите в джоба му произвеждат в него цяла пертурбация. Той е минал през голямо сражение: мислел си е, че като вземе пари от касата, ще уреди работите си. С пари от чужда каса работите не се нареждат: беднякът е създал неправилно отношение с господаря на касата, а не със самата каса.

Днес всеки се пита: „Как мога да се освободя от срама?“. По два начина: първо, като се откажеш от възможността да правиш престъпление; второ, като приложиш Любовта. Значи срамът се замества с Любовта. Срамът е отрицателно качество, но то помага на човека – докато той придобие Любовта, то е необходимо. Срамът е първото условие за развиване на съвестта. Когато съвестта мъчи човека, че не е помогнал някъде, че не е направил известна услуга, той започва да се срамува. След срама идат съжалението и други чувства. Срамът е проява на ума, на интелекта, а не на сърцето. Като направиш някаква погрешка, ти се засрамваш и започваш да мислиш как ще погледнеш в лицето майка си и баща си, как ще погледнеш приятелите си, познатите си. Срамът предпазва човека от хиляди опасности, които могат да го сполетят; срамът е най-малката болка, която човек изпитва. Засрамиш се – значи

боли те, че си направил нещо, което не е в реда на нещата. Ако пренебрегнеш срама като най-малкото предупреждение пред някакво зло, ти ще се натъкнеш на най-големите противоречия и страдания. Срамът дрънне на звънеца, предупреди човека да се спре пред престъплението, което е намислил да прави. Ако обърнеш внимание на това дрънкане, на това предупреждение, ще се освободиш от страдания; ако не му обърнеш внимание, ще се натъкнеш на страдания и изпитания.

Говорих за неизвестните величини X , Y , Z . Тия величини могат да се заместят с числа, а числата – с други величини. Например неизвестното X означава числото 2, а то – понятието учител. Ти си ученик, мислиш за учителя си, за неговите качества. Какъв е твойт учител? „Добър и умен.“ Как познаваш това? „По неговите прояви.“ Ти си обезсърчен, недоволен – уроците ти не вървят. Учителят те спира и ти казва: „Не се обезсърчавай, работата ще се оправи“. Ти започваш да учиш и учителят ти пише тройка. Недоволен от тая бележка, ти си готов да измениш мнението си за своя учител. Той разбира това, среща те, потупва те по рамото и казва: „Тази работа ще се оправи“. Това те подтиква към работа и бележката ти се повишава на четворка, а четворката – на петорка. Тройката, четворката, петорката са етапи, през които минава ученикът. Четворката е квадратът, в центъра на който е човекът. Четирите ъгли, това е полесражението, в което действа човекът. Четворката казва на ученика: „Ти ще се сражаваш“. Трябва да бъдеш готов да издържиш сражението: ще усилиш крепостите си. Числото пет е число на работа – ще се въпрегнеш да работиш.

Работата не се заключава в пране – това е забава; тя не се заключава и в оране и жътва – това е упражнение; да чукаш с чук и да събаряш – и това не е работа. Да градиш, да създаваш – това е работа. Ще работиш върху сърцето си, ще го чистиш, докато го направиш чисто като кристал. Когато учителят пише на ученика си тройка, той казва: „Ще бъдеш в съгласие с Бога!“ „Единство с Бога! Не разбирам какво означава това единство.“ „Щом не разбираш

тройката, ще ти туря четворка – да ореш нивата, земята.“ „Това го разбирам – ще ора и ще жъна. Това е реалност за мене“. Щом дойде до четворката, ученикът учи, труди се, докато получи петорка – известно обществено положение: той става професор, владика, министър. Слабият ученик се радва най-много на тройката, той казва: „Щом се минава с тройка, доволен съм и на нея. Съжалявам, че не мога да заема високо обществено положение“.

Какво трябва да направи ученикът с трите бележки? Да ги събере. Тройката, четворката и петорката, събрани заедно, дават числото 12 – зодиите. Значи той трябва да стане астролог. Тройката е третата зодия – Близнаци, четворката – Рак, а петорката – Лъв. Българинът обича числото 5 – лъва: той има лъвско сърце, смел и решителен е. Опитай се да определиш вход за някоя сказка 3 или 5 лева, да видиш кога ще дойдат повече хора. Българинът предпочита да плати 5 лева за вход, отколкото 3 или 30 лева. Той има слабост към петорката. Като ученици вие трябва да изучавате числата, да разбирате техния вътрешен смисъл. Когато учителят пише на ученика единица, той иска да му каже, че трябва да изучава Космоса. Ако му пише двойка, трябва да изучава как се е създал светът – еволюцията на света. Тройката е производителната сила в Природата: човек мисли само при тройката. Ти мислиш, докато имаш светъл ум, добро сърце и здраво тяло; щом нямаш тия три неща, не можеш да мислиш.

И вие, като ученици на живота, ще минавате през всички перипетии: и ще пропадате на изпитите си, и ще минавате в по-горни класове. Ще ви пишат единица, за да ви покажат, че трябва да изучавате създаването и развитието на Космоса. От това число нататък започва растението на Космоса. Според един учен Космосът постоянно расте и се развива: сега е три пъти по-голям, отколкото е бил първоначално. Той е подобен на мехур, който увеличава обема си, ще расте и в бъдеще. „Докога ще расте Космосът?“ До известно време. „А след това?“ Ще започне постепенно да се свива. „След това?“ Питам: какво става след изгряването на Слънцето? „Ден.“ А след залязването?

„Нощ.“ Като изгрява Слънцето, губи ли нещо? Нищо не губи; като залязва, пак нищо не губи. Когато Слънцето залязва на едно място, на друго то изгрява. Значи когато едни хора спят, други работят. Може ли да се каже тогава, че животът е нощ? Денят и нощта в Природата се сменят така, както доброто и злото в живота. Те съществуват по причина на въртенето на Земята около Слънцето, както и поради гъстата материя, която заобикаля Земята. Колкото по-гъста е материята, толкова по-мъчно проникват слънчевите лъчи през нея.

И тъй, когато попаднеш в нощта на своя живот, когато се натъкнеш на най-големите противоречия, знай, че на противоположния полюс на твоето битие живеят същества, които са в деня на своя живот, в радостта на живота. Следователно ако си умен, ти знаеш де е денят на живота и можеш да се повдигнеш над обикновения живот и да влезеш в светлото полушарие. Например ти се страхуваш от своето невежество. Не се страхувай, но се запитай защо си невежа. Ще кажеш, че не знаеш и не помниш кога си станал невежа. Защо не помниш? „Паметта ми е отслабнала.“ Отслабването на паметта е резултат на гъстата материя, която се е наслоила в съзнанието. Когато умът се товари с ненужни неща, с тревоги и смущения, паметта също отслабва. За да възстановиш паметта си, работи върху облагородяване на сърцето си, очисти сърцето си от всичко отрицателно.

Щом изгуби паметта и способностите си, човек вече остарява, той казва: „Свърши се моя живот“. Тази мисъл се отразява вредно върху съзнанието на човека и той умира, т.е. излиза от кръга на живите хора. Смъртта не е нищо друго освен борба на човека с дявола. В тая борба един от двамата побеждава. Ако победи дяволът, човек умира и отива в ада; ако победи човекът, дяволът пропада. Човек казва: „Победих и отново живея, сам извоювах свободата си“. Ето защо, като умираш, извади ножа си и бъди готов за сражение. Смъртта е най-голямото, най-страшното сражение. Не мисли, че умираш, но че си повикан на сражение. Ако победиш, ще влезеш в Небето като герой, ще ти турят

венец на главата; ако не победиш, никакъв венец няма да получиш: ще погледнеш към раните си и ще се засрамиш.

Бъдете смели, не се страхувайте от глад, от дългове и лишения; не мислете, че сте стари и слаби хора. Ако изповядвате Новото учение, не се страхувайте! Някой се отказва от това учение – страхува се от хората. Не бъди малодушен, но кажи: „Аз съм учил това учение от хиляди години, не го уча сега. Аз съм бил в райската градина с Адам и Ева, там съм го учил“. Може да те нарекат смахнат, обезумял: не се смущавай – ти си бил в райската градина и там си учил. Значи ако кажеш, че си въвн от Рая, умен си; ако си в Рая, безумен си. Кажи: „Аз съм от тия, които са останали в Рая, а вие, които не признавате това, сте излезли от Рая“. Който не вярва, че е бил в Рая, това показва, че отдавна е излязъл от Рая и нищо не помни. Новото учение ви е преподавано много пъти – сега не ви остава нищо друго, освен да си го припомните. Спасението ви е само в припомнянето – да си спомните това, което в миналото ви се е преподавало. И днес Господ ви говори, както в миналото – вие сте млади и трябва да учите. Знайте, че сте ученици на Новото учение, а не на старото. Ако сте ученици на старото учение, вие сте с дявола; ако сте ученици на Новото учение, с Господа сте. Новото учение е Любов, Новото учение е Мъдрост, Новото учение е Истина.

Продължавам по-нататък: новото е свободата, новото е милосърдието, новото е човешчината. Всичко, което дава подтик на човека да върви напред, това е новото. Трябва ли да се срамувате от новото? Някакво верую ли е новото? Не, никакво верую не е: всички вярвания са на старото учение – учението на дявола. То казва, че е съществувал някакъв Бог с три лица – Той убивал и наказвал хората. Ние не вярваме в такъв Бог: ние обичаме само оня Бог, Който не убива и не наказва. За тоя Бог казваме, че е Любов. Това е Истината! Бъдете смели да проповядвате тази истина, бъдете готови да страдате за тази истина. За нея страдаха всички велики хора. Когато питаха Христа кой е, Той казваше: „Аз съм Син Божий, дошъл съм да изпълня волята на Отца Си.“ И вие казвайте, че сте дошли да из-

пълните волята на Отца си. Казваш: „Не мога да изпълня Божията воля“. Не говориш истината: можеш да ядеш, да носиш пари в джоба си, а не можеш да работиш? Можеш да работиш, да бъдеш и слуга, и господар; можеш да учиш, да придобиваш знание. „Какво мога аз да направя?“ Какво можеш ти сам да направиш, е едно; какво може Бог да направи чрез тебе, е друго; какво можеш да направиш ти сам, като отречеш Бога, това е трето.

И тъй, новото верую се заключава в това – да говориш Истината и да проповядваш Истината. Ако имаш пари в джоба си, не казвай, че нямаш; ако нямаш пари, не казвай, че имаш. Ако имаш една идея, кажи я на хората. Не трябва ли изворът да каже нещо? Не казвай всичко, което знаеш; кажи нещо – и най-малкото да е, но кажи нещо на хората. Кажи: „Новото учение е учение на Бога, Който е създал целия свят. То носи свобода и живот на всички хора, на всички живи същества. То е учение за човешката душа, за човешкия дух, за човешкия ум и за човешкото сърце“. Следователно ако някой те пита дали си от Новото учение, кажи: „Аз съм бил в Рая, познавам го – там съм учил. Значи аз съм от Новото учение“. Нека в умовете на всички влезе мисълта, че някога сте били в Рая и сега се стремите да се върнете там.

С какво започнахме лекцията? Със срама; говорих и за сражението със смъртта. Значи който разбира срама, той може да се сражава със смъртта; който не разбира срама, не може да се сражава със смъртта. Който разбира срама, побеждава и дявола, и смъртта; който не разбира срама, не може да победи нито дявола, нито смъртта. Който не прави грешки и престъпления, никога не се срамува. Най-малката грешка и най-малкото престъпление водят към срама.

Сега желая на всички да дойдете до оня срам, който първоначално сте имали. Това показва, че сте видели първата добродетел. Ще изпитате срам, но ще изпитате и радост. Да видиш доброто, това значи да видиш първия лъч, който е осветил душата ти. Тогава ще кажеш: „Видях изгрева на Слънцето. Мога вече да работя“. И тъй,

срамът е предпазител от най-малкия грях, мярка, която определя наклона на падането; радостта е подтик към търсене смисъла на живота. Нека срамът да бъде крепост, а радостта – подтик на човешката душа.

Сега искам да остане у вас една положителна мисъл: не да не ядете, но да ядете най-хубавия плод; не да не пиете, но да пиете най-чистата вода; не да се отказвате от живота, но да се стремите към най-хубавия и възвишен живот – към всичко най-хубаво, най-възвишено и благородно!

Тайна молитва

7. лекция, 13 ноември 1931 г., София, Изгрев

ЧОВЕШКИТЕ КОСМИ

Тайна молитва

Тема за следния път: *Отличителни черти на динята и чесъна.*

Мислете върху произхода на динята и на чесъна. Как ще развиете темата? Кое е същественото качество на динята и кое – на чесъна? Представете си, че един човек има характер, подобен на динята, а друг – на чесъна: как ще определите тия два характера? Ако някой лесно се сърди и обича да рита, има характера на чесъна; оня, който е благ, сладкодумен, има характера на динята. По какво се отличава добрият от лошия човек, какъв е съставът на тяхната кръв? Ако всички лоши хора приличат на чесъна, питам: при какви условия е създаден чесънът, в кое семейство влиза? В лилиецветните. Отличителното за това семейство е луковицата, а в цвета им играят роля числата 6 и 3. Прочетете нещо от ботаниката за чесъна и динята, без да философствате.

Втора тема за следния път: *Разлика между философията и науката.*

Направете психологически разбор върху четирите главни пророци: Исая (60. гл.), Йереми (52. гл.), Йезекиил (48. гл.) и Даниил (12. гл.). За следния път направете първо разбора, а двете теми ще оставите за по-нататък.

Задавали ли сте си въпроса при какви условия се мени човешкият характер. Да вземем двама души с различни характери: единият е кротък и смирен, а другият – буен и енергичен. Ако питате френолога коя е причината за това, той ще каже: „Главата на буйния и гневливия отзад е широка, а на смирения главата отгоре е тясна“. Това не е причина, а последствие, това е факт. Кога се уморява човек? „Когато ходи много.“ Това не е всякога така: някой ходи

много, а се уморява малко; друг ходи малко, а се уморява много. И тук причината се крие някъде дълбоко в човешкото естество. Дали човек е добър, или лош – това се дължи на неговия далечен произход. Някога човек се гневи на хората, а някога – на себе си. И това си има причина. Ако някой се самоубие, считат, че върши престъпление; ако заколи агне, казват, че това е в реда на нещата. Да заколиш своето агне – това не е престъпление; да заколиш чуждо агне – това е престъпление. Да бъркаш в джоба си и да вадиш пари – това е в реда на нещата; да бъркаш в чуждия джоб – това е престъпление. Какъв морал има в това? Моралът е в следното: никой няма право да убива и да коли! Дали тоя закон се отнася до твоето, или до чуждото, не е важно. Тъй щото не е прав изводът, че своето може да убиваш и да колиш, но не и чуждото.

Кога говори човек истината? Когато има интерес; ако няма интерес от нещо, той няма да говори истината. Достатъчно е да обещаеш, че ще дадеш на някого сто хиляди английски лири, за да каже истината. Ако богатият знае, че щом каже истината, ще обеднее, никога няма да я каже. Значи хората нямат понятие от Истината: в Истината хората са дошли дотам, да считат, че нямат право да колят чуждото агне. Ако нещо е в твой интерес, може да кажеш истината; щом не е в твой интерес, ще скриеш истината. Ще кажете, че вие правите изключение. Наблюдавайте се, за да видите как някога сте склонни да говорите истината, а някога я скривате. Питат един ученик: „Защо не дохождаш на училище?“ „Болеше ме коремът“. Всъщност не го е болял коремът, но уроците си не е знаел.

Сега се явява въпрос: защо човек не трябва да лъже или защо трябва да лъже? Лъжата всякога разрушава: всяка лъжа, от какъвто характер и да е, всякога разрушава нещо в човека; лъжата деформира чертите на човешкото лице. Който лъже, е крайно страхлив – значи страхът е спътник на лъжата. Неверните работи не са лъжи. Когато не знае точно нещата, човек говори неверни работи. Ако те подкупят, за да излъжеш, това е едно нещо; ако не знаеш как стои работата и изнасяш неверни факти, това е

друго нещо. Ти можеш да бъдеш лъжесвидетел, че някой е убил един човек. Това е лъжа. Може ли да лъжеш, без да ти се плати? Детето лъже, без да му се плаща, понеже се бои да не го бият. Ако каже, че е направило някаква пакост, ще го бият, затова то излъгва.

Време е вече хората да се откажат от лъжата: доста са лъгали! Какво е създала сегашната култура с лъжата? Лъжата прави човека страхлив и несамостоятелен. Да говориш истината, това не значи да кажеш на хората всичко. Какво ще отговориш на въпроса: „Де си ходил?“. Ако си неразположен, ще махнеш с ръка, ще отминеш, без да кажеш нещо; ако си разположен, ще отговориш точно на въпроса: „Отивам да плащам дълговете си“. Учителят пита ученика: „Знаеш ли урока си? Ако го знаеш, няма да те изпитвам; ако не го знаеш, ще те изпитвам“. Какво ще каже ученикът? Учителят разчита на думата на ученика, но какво ще каже той, това е друг въпрос. Ако обича истината, ще я каже; ако е страхлив, ще скрие истината.

Човек трябва да подложи живота си на вътрешна критика: да знае кои негови мисли и чувства са прави и кои не са. Казваш: „Онеправдан съм“. Това е крива мисъл. „Защо?“ Защото като казваш така, ти мислиш, че само ти си онеправдан; всъщност няма човек в света, който да не е онеправдан. Всички хора – добри и лоши, са онеправдани. Например един човек не е толкова висок, колкото трябва да бъде; друг не е толкова широк, колкото трябва да бъде. На някого главата не е такава, каквато трябва да бъде; краката или ръцете му не са такива, каквито трябва да бъдат. Може ли да мисли право оня, на когото главата, ръцете и краката не са такива, каквито трябва да бъдат? Той може да мисли, но и мисълта му не е такава, каквато трябва да бъде. Това е все едно да опънете няколко струни на една дъска и да очаквате от тях да излезе хубав звук. И виртуоз да свири на тая дъска, нищо особено няма да излезе: ще се чуят някакви звуци, но не това, което виртуозът може да даде.

Какво ще кажете за хора, които имат малко косми на главата си, какъв е техният характер? Има нещо опасно

в тях: те са по-груби от ония, които имат много косми. Много естествено, де стават големи пороци: дето има гори или по голите скалисти върхове? Пороите стават повече по голите планински върхове. Космите на главата уравни-новесяват силите на мозъка. Разбира се, не само космите имат отношение към изграждане на човешкия характер – между всички удове на човешкия организъм трябва да има хармонично отношение. Най-малкото нарушаване на тази хармония внася известна дисхармония в характера. Съграждането на човешкия организъм става по известен план. С работа върху себе си човек постепенно се доближава до плана, даден от разумния свят. Човек с кръгло лице се различава по характера си от оня, който има дълго лице. От оня с кръглото лице се изисква едно, а от оня с дългото лице се изисква друго. Който има кръгло лице, е пъргав, но не обича тежка работа, той е всякога засмян, с добра обхода. Дипломатът е човек с кръгло лице, учтив, с добра външна обхода.

Опитайте се за следния път да нарисувате портрета на дипломата. Като рисувате и наблюдавате, вие ще изучавате различни типове хора, няма да ги вземате наготово. Днес повечето хора работят с готов материал, обаче от всеки се изисква сам да изработи нещо в себе си, да прибави нещо към основния капитал. Какво отношение има знанието към човешкия характер? Изучавате ботаника, без да се спирате на влиянието ѝ върху вашия характер. Казвате: „Ние използваме растенията“. Използвате ги, но не като елементи в духовния ви живот. Изучаваш астрология, но пак в материално отношение: тази наука е далече от вас.

Кои хора се занимават с астрономия и астрология? Ония, в които е развито наблюдението, обективният ум. Тия науки разширяват ума и сърцето, отварят път към идейния свят. Сегашните астрономи дават повече външни данни, правят изчисления, но още не са дошли до същността на предмета. Според сегашните астрономи Слънцето е горящо тяло. Те казват, че на звездите няма никакъв органически живот – значи и те горят. Излиза, че цялата Вселена е запалена, само Земята като планета има по-ни-

ска температура, не гори, затова на нея има живот. Обаче окултната наука твърди, че много от планетите са населени с възвишени същества – там животът е по-възвишен и по-организиран от този на Земята. Земните жители не са готови за възвишените светове. Вие се нуждаете от една положителна наука, която да обобщи сегашните знания, за да се ползвате разумно от тях.

Казвам: вие трябва да изучавате окултните науки, но започнете първо от себе си. Ще изучаваш физиогномия, хиромантия, ще се произнасяш за чертите на лицето и на ръцете на другите хора, но и тебе ще изучават. Какво ще кажеш тогава? Ето защо ще започнеш първо от себе си. Неразположен си – ще вземеш огледало и ще се огледаш. Огледалото отразява всички промени, които стават с човека, всичко се пише на лицето. Когато човек страда, лицето му се удължава; когато е радостен, лицето му се разширява; при страха човек се свива. Ако се измери ръката на човек, който изпитва страх, забелязва се известно свиване. Най-малката промяна в състоянието на човека се отпечатва на неговото лице. Като знаете това, изучавайте себе си, за да познавате и другите. Отворените очи изразяват учудване – това е при известно състояние. Обаче ако очите на някого са всякога широко отворени, това показва, че този човек е роден вечер, при по-малко светлина: той отваря очите си, за да възприеме повече светлина. Някога големите, широко отворени очи означават страх. Когато се уплаши, човек отваря очите си, за да се справи с условията; у безстрашния очите не са много отворени. Това са данни, придобити от наблюдения, те не са абсолютни – в тях има изключения. Има случаи, когато страхливият е волеви човек – той може да се въздържа, поради което очите му не са много отворени.

Сега да се върнем към въпроса за косата. Ако имате двама души – единият с гладки, прави коси на главата, а другият – с къдрава коса, кой от двамата бихте предпочели? Те имат различни характери. Допуснете, че и двамата дават своята кандидатура за професори. Вие сте студенти, имате право да гласувате: кого от двамата ще изберете?

„Тоя с къдравата коса.“ Защо, коя е причината за това? Вие не знаете, че той ще закъснява за лекциите си: докато се справи с къдрите си, ще изгуби доста време; при това той е припрян, своенравен, упорит. Живели ли сте с такъв човек? От голямо значение е каква е къдравината на космите и каква е самата глава: ако главата е добре оформена, къдравите косми придават нещо хубаво на човека.

Представете си, че тия двама души не са професори, но банкери. В чия банка ще вложите парите си: в банката на тоя с къдравата коса или в банката на тоя с гладката коса? Не е без значение где ще вложите парите си. За да не изпаднете в заблуждения, изучавайте космите и на своята глава: от себе си ще познавате и окръжаващите. Като вземете един косъм, прекарайте го между пръстите си, за да видите гладък ли е, или е с грапавини. Ако косъмът е гладък, това е добър признак; ако косъмът е нагърчен, има нещо необработено в характера на човека. Коя прежда е по-добра: гладката или нагърчената? Гладката прежда е добре изпредена, а нагърчената не е добре изпредена. Добре изпреденият косъм показва, че майстор го е работил; нагърченият косъм е работен от лош майстор. Негрите имат черни къдрави коси. Човек може да накъдри косата си в продължение на една година – това зависи от неговите мисли и чувства.

Невсякога къдравата коса показва упоритост и своенравие – тя показва, че чувствата в човека преобладават над мислите. Който има къдрава коса, слуша първо сърцето си, а после ума си; който има гладки, прави косми на главата си, слуша първо ума си, а после сърцето си. Това са два строго определени типа: и двата са добри. Ако трябва да вложи парите си в някоя банка, половината сума ще внесе в банката на тоя с къдравата коса, а другата половина – в банката на оня с гладката коса: цялата сума няма да вложи нито в едната банка, нито в другата. И двата типа – с къдравата коса и с гладката коса, са честни хора, но не са много далновидни. Те не познават външния живот: при една криза и двамата могат да фалират. Ако ти, третият тип, който внасяш парите, се опасяваш, трябва да ги за-

държиш в себе си. Умен трябва да бъдеш: по-добър банкер от тебе няма. Ще кажеш, че се налага да внесеш парите си в някоя банка. В такъв случай внеси две трети от парите си в банките, а едната трета задръж в себе си.

Като изучавате къдравите косми, забелязвате, че не всички косми са къдрави, а също не са такива по цялата дължина. Някога космите на главата са гладки – и колкото слизат надолу, стават къдрави. При това на хора с кръгли лица къдрите са едни, на хора с дълги лица къдрите са други: те определят характера на човека. Природата къдри космите на хората според техните желания – в това отношение и тя има различни моди. Изобщо зад космите се крият чувствата на човека. Ония хора, които имат повече косми, имат по-гъста коса. Това показва, че те са наследили изобилие на живот в чувствата, т.е. повече жизнена енергия.

Като знаете това, дръжте косата си в изправност. По колко пъти в месеца трябва да си миете главата? Някой мие главата си всяка седмица, а друг – един път в месеца. Забелязали ли сте какво влияние оказва върху организма честото или рядкото миене на главата? Добре е често да мокрите косата си с чиста планинска вода, но не и да я миете, особено със сапун, понеже той съдържа мазнини. Питам: защо миете главата си? „Приятно ни е да е чиста.“ Според мене миенето на главата не причинява само приятност, но оказва известно въздействие върху вашия характер. Някои се простудяват при всяко миене на главата си, затова рядко се мият.

Помни: като миеш главата си рядко или често, със сапун или без сапун, имай предвид хигиената на мислите и чувствата си. Следи промените, които стават с космите на главата. Всяка дисхармония в мислите и чувствата се отразява върху космите. Следователно от космите ще познаваш хода на твоите мисли и чувства. Носете в джоба си по едно малко гребенче, за да можете, макар и по механичен начин, да регулирате своите мисли и чувства. И по десет пъти на ден да оправяте косата си, не е много. Това

правят и модерните дами, но те си служат с гребени, на които зъбите са къдрави. Вие трябва да носите със себе си специални гребенчета с прави зъби.

Задача: направете опит в продължение на една седмица да се решите по десет пъти на ден. Понеже сестрите имат плитки и ще трябва да ги разплитат, затова те ще минават отгоре с гребена, без да разплитат косата си. Който се наема да изпълни задачата, трябва да бъде буден, да не забравя да се реши десет пъти на ден. Сутрин, като станете от сън, ще се срещите един път; и преди лягане един път, а през останалото време – осем пъти. Наблюдавайте да видите какво влияние ще окаже това упражнение върху вас. Ако отправяте често мисълта си към корените на космите в продължение на една година, вие ще постигнете много нещо: космите ви ще се заздравят и ще пораснат.

На какво се дължи оредяването на космите? На вътрешно безпокойство и на отсъствие на влага в организма. Известно ви е, че растенията, дърветата задържат влагата в почвата; щом изчезнат дърветата, почвата изсъхва; и обратно: щом изсъхне почвата, дърветата изчезват. Дърветата са помпи, които извличат водата към повърхността на земята; дето няма дървета, там водата потъва дълбоко в земята. Следователно каквато е ролята на дърветата за почвата, такава е ролята на космите за човешкия организъм – те регулират влагата в тялото на човека.

Готови ли сте да направите упражнението с косата? Ако нямате гребен, може да прокарате пръстите през косата си – така ще се ползвате от магнетизма на ръцете си. Ако сте неразположени, непременно ще се решите с гребен – пръстите няма да ви предадат нещо добро. Като поставите космите си в изправност, магнетизмът и електричеството в организма ви ще почнат да текат правилно. Съветвам ви да имате по два джоба на дрехата си: в единия джоб да туряте кърпичката си, а в другия – гребенчето. Като разбереш, че ще кажеш една лоша дума, веднага извади кърпичката си, изтрий устата си и тури кърпичката на нея, да не излезе думата навън. Ако си неразположен, объркан в мислите си, извади гребенчето и се вчеши –

така ще изправиш мисълта си. Гледайте на това като на естествена проява. И да види някой, че се решиш, кажи: „Ще ме извиниш, имам обичай често да се реша“. Колко оратори, сказчици, преди да говорят, изваждат гребенчето си и се вчесват пред публиката. Ще кажете, че това е неприлично. Вярно, не е добре да се реши човек пред публиката, но в тоя момент той е почувствал нужда да оправи мисълта си.

И тъй, ако искате да се самовъзпитавате, дръжте космите на главата си в исправност. Това е проста, дребна работа, но понякога дребните неща принасят голяма полза. Може да имате висше образование – това нищо не значи: направете опита и после ще говорите. Колко от вас ще изпълнят задачата? Знайте, че който се заеме да изпълни задачата, на него вече се разчита. Упражнението започва от днес.

Тайна молитва

8. лекция, 20 ноември 1931 г., София, Изгрев

НА СВОЕТО ВРЕМЕ

Размишление

Кое знание интересува човека? Колко категории знание съществуват? Ако някой човек е произлязъл от рибата, той се интересува от нея: той иска да му разказваш за майка му и баща му, за братята и сестрите му. Кръчмарят се интересува от кръчмите, от виното, от ракията и коняка, които той продава; той не се интересува от културата. Ученият се интересува от учените, какви открития са направили; религиозният се интересува от живота на пророците и апостолите: кога са живели, какво са говорили и вършили.

Днес мъчно може да се каже точно кога е живял пророк Исайя⁴ и защо е говорил по един или по друг начин на хората. Като четете книгата на пророк Йеремиа⁵, виждате, че той се очертава като националист, като духовен партизанин: според него благото на еврейския народ е благо за всички народи. Като вижда, че еврейският народ страда, той плаче за него като за свои деца. Исайя гледа другояче на страданията на евреите. Какво ще кажете за Йезекиил⁶? Според мене той е архитект, инженер, разбира от архитектура. Като говори за виденията си и ги описва, той ги изразява механически, говори за някакви колела, които се движат едновременно във всички посоки. Като дойдете до Йеремиа, вие влагате в него известен идеализъм. Има някакъв идеализъм, но външен. Когато рибарят тури мрежата на гърба си, мислите ли, че той отива да държи някаква проповед или лекция на рибите? Ни най-малко – той хвърля мрежата във водата и казва на рибите: „Ето вратата, която може да ви вкара в културния свят“. Щом хване няколко риби, той знае вече какво ще прави с тях.

Казвате: „Какво общо има между нас и рибаря?“. Има нещо общо – вие сте рибари в умствения свят. Хвърляте мрежата си и хващате една мисъл: за Любовта, за Мъдростта или за Истината. Това е една риба – какво ще правите с нея? Какво правите с дойната крава? Доите я. Всяка мисъл за любовта, за обичта е дойна крава, от която получавате мляко. Докато вашата любов и обич дават мляко, вие ги храните, прибирате ги в обора; щом станат ялови, вие ги продавате. Кравата ви интересува, докато има теленца и мляко; щом престане да дава мляко, тя не ви интересува.

На същото основание вие се интересувате и от науката, докато ви храни, докато ви дава нещо; щом престане да дава, и вие изменяте отношението си към нея. Оная наука, която не храни човека, която нищо не дава, хората я наричат фантазия, мечта, илюзия. Днес не може да срещнете идеалисти учени, които да обичат науката за самата нея. Срещате един идеалист, поет или писател, но виждате, че и в него дълбоко някъде се крие нещо користоно. Той пише не толкова от желание да просвети човечеството, колкото да покаже какво знае, докъде е достигнал в познанията си. Ако пророците, учителите, учените и досега не са могли да помогнат на човечеството, това показва, че някъде нещо не достига: или хората не ги разбират, или те не разбират хората. Например колко от вас се интересуват от Исая? Религиозните се интересуват отчасти; ония, които не са религиозни, казват: „Какво ще ни интересува Исая? Някога е живял някой си Исая, писал е нещо – какво от това?“.

Сега да се върнем към същественото, т.е. към реалността на живота, която през всички времена има една и съща стойност. Например златото е реалност, защото откак е известно на хората, неговата стойност нито се е увеличила, нито се е намалила. Любовта към златото увеличила ли се е? Увеличила се е, защото днес има повече злато, отколкото в миналото. Житото също е реалност: и към него любовта на хората се е увеличила. В живота има и несъществени неща, които се явяват и изчезват. Например докато е млад, човек се интересува от някои неща;

щом стане възрастен или стар, тия неща не го интересуват – той спира вниманието си на други неща. Младата мома се интересува от облеклото си: тя се облича хубаво, вчесва се добре, туря си китка и отива на хорото, по десет пъти на ден се реши. Защо? Защото животът ѝ има смисъл. Щом се ожени, тя престава да се облича хубаво, не се вчесва добре, не се кичи – животът губи смисъл за нея. Доброто ядене губи ли цената си? Никога. Значи и то е съществено. Съществена храна е тая, която никога не причинява отвращение; щом се отвращаваш от една храна, тя не е съществена. Съществена храна е оная, от която организмът чувства нужда – тя е добра храна.

Има животни, които като човека са изпитали отвращение към известна храна и са изменили начина на храненето си. Например някои животни са се отворили от растителната храна и са станали изключително месоядци. По този начин те са загубили същественото в своя живот. Преди да изменят храната си, те са се питали какво да правят: да умрат гладни или да станат месоядци. Най-после с общо решение те са се съгласили да станат месоядци. Как е вървял процесът на преминаване от растителния режим на хранене към месоядството, кое животно първо е станало месоядец? Ще кажете, че за да станат животните месоядци, причината се крие в явяването на зъбите. При какви условия са изникнали зъбите на животните? Предполага се, че това е станало при неблагоприятни условия.

По какво се отличава главата на тревопасните от главата на месоядните? По широчината: главата на тревопасните горе е по-тясна от тази на месоядните. По аналогия на това питам: кои хора имат по-широки възгледи – тревопасните или месоядните? Месоядните. Какво ще кажете тогава за тревопасните – по-тесногръди ли са те? Не. Значи тревопасните имат по-високи, по-възвишени възгледи, а месоядните – по-широки възгледи. Знание е необходимо за всички хора – и за месоядни, и за тревопасни – то е необходимо за съграждане на човека, на неговия характер. Затова именно знанието има отношение към трите свята – физическия, чувствения и умствения.

И тъй, като придобива знания, човек става господар на трите вида материя – твърдата, която има отношение към физическия, т.е. материалния свят; течната материя, която има отношение към чувствения свят, към сърцето, и въздухообразната, която има отношение към мислите, към ума. „Коя наука има отношение към чувствата?“ науката за морала – тя обхваща законите, които управляват чувствата. „Коя наука се отнася към умствения свят?“ Философията. При изучаване на нещата от умствено гледище различаваме два процеса, два пътя: път на намаляване – слизване или инволюция, и път на увеличаване – възлизане или еволюция. При инволюцията идеите се стесняват, а при еволюцията се разширяват. Например Любовта като идея при инволюцията се стеснява постепенно, като дохожда до крайния предел – любов към себе си. Казваш: „Тази идея се отдалечи от мене“. Не се е отдалечила, но се е стеснила. При еволюцията Любовта се разширява: тя започва от любов към себе си, към ближния и свършва с най-широкото понятие – любов към Бога. Тази идея се приближава към човешкото съзнание. Колкото повече една идея се отдалечава от човека, толкова по-малко се интересува той от нея.

Същият закон се отнася и към физическия свят: човек се интересува от ония животни, които са близо до него и от които има полза. Например той се интересува от коня, кравата, вола, овцата, кучето. От ония животни, които са далече от него, той не само че не се интересува, но даже се страхува от тях: срещне ли вълк, тигър, лъв, мечка, змия, той се страхува и бяга от тях. Ще кажете, че е чудно как може вярващият да се страхува. Защо се страхува, това е друг въпрос, но факт е, че изпитва страх: далече са тия животни от него.

Като ученици вие трябва да изучавате процесите и явленията в Природата и в живота, за да можете сами да си обяснявате причината на тия явления. Например виждате един голям параход, 250 м дълъг и 40 м широк. Той може да събере хиляди пътници. Ако тоя параход се запази за дълго време, например за две хиляди години, хората ще

се питат защо е бил нужен той на миналите поколения, защо им е трябвало толкова голям параход? Много просто, нуждите на хората са изисквали това. По вътрешното устройство и наредба на парахода може да се определи каква е била тогавашната култура. На същото основание и ние днес правим своите изследвания и заключения за миналите времена и култури. „Защо сегашната овца носи тази вълнена дреха на гърба си?“ Защото е живяла в епоха, когато външните условия са били сурови – имало е голям студ.

Сега аз искам да обърна вниманието ви на въпроса как е създадена човешката глава. Днес главата на човека е горе, отправена е към центъра на Слънцето, обаче в далечното минало главата му е била в корените, под влияние на земните сили – тя е била насочена към центъра на Земята. Симпатичната нервна система е била нагоре към Слънцето – там са били листата и клоните на човека. В това отношение той е бил в положението на растение: дробовете му са били вън, във вид на листа, чрез които е дишал. Дълго време е трябвало да работи върху себе си, докато изправи главата си нагоре. Това са фази, през които човек е минавал, докато е дошъл до сегашното развитие.

Като изучавате великите закони на Битието, забелязвате, че причините и силите, които са действали и действат при създаването на света, остават едни и същи, но се изменя само формата на знанието. Ако причините и силите се изменят, както формата, вие ще изпаднете на фалшива почва. Например през каквато форма и да минава идеята за Бога, сам Бог като Любов, като абсолютен Закон и Сила, остава неизменен. По същество и старият човек, и детето имат една и съща идея за Бога, но по форма те се различават: детето си представя Бога по един начин, а възрастният – по друг начин. Същото може да се каже и за Слънцето: и старият, и детето гледат еднакво на Слънцето. Обаче старият знае, че то е милион и половина пъти по-голямо от Земята; детето знае, че Слънцето е толкова голямо, колкото го вижда. И простият, и ученият знаят какво нещо е Земята, обаче ученият знае, че Земята е кълбо, а простият си я представя такава, каквато я вижда – плоскост.

Това са научни въпроси, които ни интересуват дотолкова, доколкото имат отношение към нас. Вярно е, че Земята е кълбо, но ако я разглеждаме като мехур, тя може да има и друга форма. Ако надуем мехура, той има форма на кълбо; ако го изпразним, той се свива и губи кълбовидната си форма. Земята е велик организъм, съставен от милиарди частици, които са в постоянно движение. Всяка частица е свободна и самостоятелна, всяка частица е отделен свят. Следователно ние гледаме на Земята като на една вселена. Мъчно можете да разберете какво всъщност е Земята. Всяко нещо, което разбирате, ви задоволява; всяко нещо, което не разбирате, произвежда смях. Ще кажете, че Земята е голяма, затова мъчно се разбира. Не е така: има малки неща, които не се разбират; има и големи неща, които не се разбират. Големите неща за нашето съзнание са малки за Божественото съзнание. Учените говорят за слънца във Вселената, за които ние нямаме представа – те са милиони пъти по-големи от нашето Слънце. Ако на тия слънца живеят същества, които изучават Земята, каква представа ще имат те за нея? Някога ще я виждат като надут мехур, а някога – като празен мехур. И техните заключения за Земята ще бъдат относителни.

Сега аз искам да ви наведе на мисълта да не гледате на нещата като статични, неизменни. И в Природата стават коренни промени в зависимост от великата разумност, която работи в нея. Светът е резултат на дейността на тази велика разумност, развитието на човека се ръководи от същата разумност. Бързите промени, които стават с човека, не стават по негово желание. Ако ставаха по негово желание, той никога нямаше да остарява, щеше да бъде вечно млад. Човек боледува, остарява не по свое желание, той даже не яде по свое желание – стомахът го заставя да яде. Докога мели воденицата? Докато господарят ѝ туря жито в нея; щом се свърши житото, воденицата не работи. Питате: „И човек ли е като воденицата?“. Това е аналогия, обаче аналогията нищо не доказва.

Питате: „Кое всъщност е реално?“. Реално е само това, което не се изменя. Докато мислите, чувствата и постъп-

ките ви не губят своята стойност, те са реални; ако губят стойността си и постоянно се менят, те не са реални. Има неща в човешкия живот, които се менят, но има неща, които никога не се изменят. Който може да се добере до реалното и същественото в живота, само той може правилно да се развива. Казвате: „Има еволюция, всички ще минем през тоя закон“. Така е, еволюцията е общ закон, тя засяга всички, обаче има случаи, когато човек минава през специален път. Всички пътници се качват на влака, но един влиза в първа класа, друг – във втора класа, а трети – в трета класа. Ако се подобри положението на даден народ, това не показва, че се подобрява положението на всички хора. И обратно: ако се подобри положението на един човек, това не показва, че се е подобрило положението на целия народ. Положението на разумния човек може да се подобри, без да се подобри положението на народа. В бъдещата култура, в шестата раса например, доброто положение на един човек може да носи подобреното на цял народ, обаче в сегашната култура не е така.

Казвам: съществува едно знание в света, към което всички трябва да се стремят. Това знание се изразява в следното: да знаеш точно времето, когато ще вършиш известна работа; да знаеш в кое време да ставаш и в кое да лягаш, кога да ядеш и какво да ядеш, кога да се миеш и т.н. Казваш: „Аз се храня на 12 часа, тогава обядвам“. Според мене оня час е определен за ядене, когато храната се обработва и възприема правилно от организма. Както сега хората се хранят на 12 часа, това е относително време. „Едно и също ли е времето за всички хора?“ Докато е бил в Рая, човек се е хранил в точно определен час, след грехопадението той е изгубил тази норма.

С познаване на доброто и злото в човешкия живот влезе идеята за месоядството, а с него заедно – и убийството. Като ядеш месо, не може и да не убиваш: за твое благо ти отнемаш живота на живи същества. Щом влезе този закон в Рая, Бог изпъди първите човеци оттам, за да не вършат престъпления: животните в Рая бяха вече осъдени на смърт. Бог не позволява да се вършат престъпления в

Рая: вън от него човек е свободен да живее, както разбира, но докато е в Рая, той трябва да спазва Божествените закони. Бог изпъди човека от Рая, за да му даде възможност свободно да реализира своята идея. Наистина, едва излезе от Рая, Каин извърши убийство – той уби брат си Авел⁷.

Какъв беше по занаят Каин и какъв – Авел? Каин беше земеделец, Авел – овчар. Понеже прие от баща си закона на месоядството, Авел принесе в жертва животно и жертвата му се прие. Каин като земеделец принесе жертва от своите плодове, но жертвата му не се прие. Той завидя на брат си и каза: „И аз мога да принеса в жертва животно“. Удари брат си и го уби. И до днес кръвта на Авел вика към брат си, и до днес вие изкупвате тоя грях. „Защо идат страданията?“ За изкупване на първия грях. Вие може да не съзнавате грешките си, но страданията ви напомнят, че в далечното или близкото минало сте сгрешили. Ти не съзнаваш погрешката си, но тя носи своето последствие. Дръпнеш един косъм от главата на някого, без да го питаш. Ти нямаш право да късаш косми от главата на човека. Откъснеш един лист от дървото, без да питаш. Нямаш право да късаш листата на дърветата – това е тяхната дихателна система, ти причиняваш страдание на дървото. Чупиш клони от дърветата, без да ги питаш. Ще кажеш, че това е дребна работа. Тази дребна работа е причина за страданията, от които се оплакваш. Като знаеш това, не питай защо нямаш постижения. Тъкмо си дошъл до съзнание да живееш добре, и дойде едно нещастие, което отнема живота ти. Ти се радваш, че имаш къща, та да поживееш свободно, но дойдат след тебе децата ти да живеят наготово, да ядат и да пият от твоя труд. Често се явяват заминали хора, обаждат се от оня свят, за да изкажат съжалението си, задето са оставили богатството си на хора, които не го заслужават. Богатството не е съществено нещо.

Коя е основната мисъл, която искам да ви оставя? Да се стремите към една положителна наука и философия, които внасят нещо ценно в човешкия ум и сърце. Всяка наука, която не внася нищо в ума и сърцето на човека, е

упражнение. Истинската наука обновява и подмладява човека. Като знаете това, стремете се към тази наука, за да обновите своите мисли, чувства и постъпки. Ако не приемете тази наука и философия в себе си, всичко друго е загубено. Всеки човек, който не мисли, не чувства и не постъпва правилно, е далече от Истината, той е загубил същественото в живота си, изгубил е мярката на своя живот.

Да изгубиш мярката в живота си, това значи да изпаднеш в положението на оня поп от старо време, който, като не знаел да кръщава деца, уморявал ги едно след друго. Той ги потапял в студена вода и ги простудявал. Като кръстил първото дете, още в ръцете му то се сковало от студ. Попът турил детето настрани и казал: „Тази работа не стана, дайте второ“. Потопил и него в студената вода, но и то се сковало. „Дайте трето!“ Като уморил четири деца, най-послед той се обърнал към селяните с думите: „Слушайте, друг път да не ми носите деца, които не могат да се кръщават“.

Какво става в сегашния живот? Вие прилагате една наука, която изопачава мислите ви, прилагате една религия, която изопачава чувствата ви, прилагате един морал, който извращава постъпките ви. Това е старият поп, който казва: „Тази мисъл не струва, дайте друга; това чувство не струва, дайте друго; тази постъпка не струва, дайте друга“. Кое е другото? Това е новото, което трябва да се роди. Всяка мисъл трябва да се роди на своето време и да се приложи на своето време; всяко чувство трябва да се роди на своето време и да се приложи на своето време; всяка постъпка трябва да се роди на своето време и да се приложи на своето време.

9. лекция, 27 ноември 1931 г., София, Изгрев

ЩАСТЛИВИ ЧИСЛА

Размишление

Тема за следния път: *Мястото на прозата и поезията в живота.*

Какво разбирате под думите „произход на нещата“? Може ли да стане нещо в живота и Природата, без да има за това някаква причина? Може ли да съществува причина без присъствието на някаква разумност в нея? Ще кажете, че това е философия. Не, това е закон, по който се развива животът. Човек трябва да изучава живота така, както зидарят изучава материала и размерите на къщата, която ще строи. Не можеш да строиш, ако не знаеш височината на къщата, дебелината и височината на стените: първо ще изчисляваш, после ще строиш. Същият закон се отнася и при съграждане на човешкото тяло. То е величествена сграда, в строежа на която са взели участие множество разумни същества. И при създаването на Вселената са взели участие разумни сили, възвишени същества, и те са правели своите изчисления и измервания. Съществуват много хипотези и теории за създаването на Вселената, но как всъщност е създадена тя, това не се знае. Кой е бил там, да види как е създадена Вселената? За изучаването на тоя въпрос се иска будно съзнание.

Казвате, че дължината на земния диаметър е 12 хиляди километра. Имате ли ясна представа какво нещо е 12 хиляди километра? Казва се, че диаметърът на Слънцето е 800 хиляди километра. Ясно ли ви е това? Дохождате после и до идеята за ангела, без да имате ясна представа за него. Според някои ангелът наподобява човека, но де е това наподобяване? Колкото човек прилича на клетката, от която е произлязъл, толкова и ангелът прилича на човека. Между първата клетка и човека има грамадна разлика. Тя се изразява в придобитото. Сегашният човек е

придобил нещо повече от човека на миналото. Обаче има нещо, което човек и в миналото, и сега трябва да познава – това е Любовта. Дето е Любовта, там е животът, но Любовта не е живот; Любовта поддържа доброто, но не е добро; Любовта поддържа и разумността, но не е разумност. Любовта е всичко и нищо, обаче Небитието именно е реалността. Това, което не е, всъщност е; и това, което е, не е. Като разсъждавате по този начин, вие огъвате ума си. Ще кажете, че това е невъзможно. Зависи дали е възможно, или невъзможно. Има акробати, които могат да обръщат главата си назад и да я допират до петите си: обикновеният човек не може да направи това. Има идеи, които мъчно се възприемат, но това не показва, че те не съществуват. Казвате за нещо, че е заблуждение, но и в заблуждението има реалност; казвате за нещо, че е лъжа, но и в лъжата има реалност.

Мнозина казват: „Вън е студено, сняг има вече, възглица трябва“. Има ли нещо лошо в снега? Той е дошъл навреме със своята бяла премяна, а вие се страхувате от последствията. Защо се плашите от последствията? Значи и добрият човек може да ви уплаши, както снегът. Кога се страхувате от добрия човек? Когато имате да давате. Вие му дължите сто хиляди лева: следователно не се страхувате толкова от човека, колкото от парите, които му дължите. Някога вие се страхувате от лошите мисли. Ако мине през ума ви една лоша, отрицателна мисъл, вие веднага трепвате – страхувате се да не ви причини тя някаква пакост. Тази мисъл е бомба, която всеки момент може да избухне. Питам: как е дошла тази мисъл в ума ви? Все трябва да има някаква причина, за да се вмъкне лошата мисъл в ума ви. Ако някой тури пред къщата ви бомба, това показва, че имате неприятели; щом в ума ви влезе една лоша мисъл, това показва, че имате неприятели.

Трябва да знаете законите, да се противопоставяте на лошите мисли, иначе те ще ви причиняват зло и ще страдате. „Как да се справяме с лошите мисли?“ Ще се качвате на планините, по високите върхове. Реката не тече по планинските върхове, но по долините. Следователно ако

кажеш, че реката е щяла да те завлече, това показва, че си в долината на живота – никой не може да помисли, че си бил на върха на някоя планина. Казваш: „Щях да падна и да се убия“. Значи ти си бил на някоя канара, а не в долината на живота.

И тъй, хората се давят, когато са в долината на живота; те падат и се нараняват, когато са по върховете. Това са научни изследвания, които може да приложите в живота си като обяснения на много явления. Например губиш пари – това отговаря на удавянето: паднал си в някоя река. Изгубиш доброто мнение на обществото – това отговаря на падането от висок връх. Нараниш се и не смеееш да се покажеш пред хората – срамуваш се. Ти мислиш, че цялото общество, цял народ знае, че си изгубил доброто мнение на обществото. Не, няколко души знаят това – ти си мислиш, че всички знаят. Някой критик е писал нещо против тебе и ти се плашиш – важно е кой критик е писал. Ако е писал някой виден критик, имаш право да се безпокоиш, но ако един обикновен студент е писал, не се смущавай. Какво представлява критикът? Запалка на бомба. Той може да подпали бомбата и да причини нещастие – от това се страхуваш ти. Каква вероятност има да попадне бомбата точно на целта? Дълго време трябва да се упражнява човек, за да постигне целта си. За да постигне една мисъл целта си, трябва да се знаят законите. На същото основание едно оръдие може да постигне своята цел само като се знаят законите, които го управляват.

И щастieto се придобива по известни закони. Ако не спазиш един от неговите закони, губиш щастieto, затова се казва, че щастieto е променливо. Може ли да бъде щастлив онзи, който няма нищо? Не си богат, нямаш пари, къща, нива – нещастен си; общественото мнение е против тебе – нещастен си. За да бъдеш щастлив, трябва да имаш някакво богатство – материално или духовно. „Щастлив ли се ражда човек, или нещастен?“ Нито щастлив, нито нещастен; обаче човек се ражда с условия да бъде щастлив или нещастен. Моментът на раждането определя условията за неговото щастие или нещастие.

Сега, като се говори за щастието, вие трябва да дойдете до една конкретна идея. Щастливият може да стане всеки момент нещастен, и нещастният може да стане всеки момент щастлив. Нещастният човек е кандидат за щастието, а щастливият е кандидат за нещастieto. Това е закон на Природата. Вие може да търсите щастието и нещастieto в числата. Говорите за числата като за количества, казвате: „Една единица, две единици – това е количество“. Същевременно числата 1 и 2 са полюси на сили. Числото 2 е отрицателен полюс, в който се проявява светлината. За да се прояви вашият живот, вие трябва да имате един център, отдето да излиза мисълта; после трябва да имате условия за проява на мисълта – числото 2. Мисълта насочва човека към дадена цел, а чувствата и желанията дават условия за реализиране на целта. Значи мисълта е силата, която тласка човека към целта, т.е. тя е център на неговите тежнения. Например въртенето на Земята около Слънцето е мисъл, т.е. резултат на известна сила, която тласка Земята към Слънцето. От стремежа на Земята към Слънцето се произвежда слънчевата светлина, която огрява Земята. Ако Земята престане да се интересува от Слънцето, няма да имаме никаква светлина; много естествено – и Слънцето ще престане да се интересува от Земята, и то ще престане да изпраща светлината си.

Казвам: ако и вие престанете да се интересувате от Бога и не се стремите към Него, и Той ще се откаже да ви помага. Това значи да се прекъсне връзката между човека и Бога, да нямате никаква светлина. Искаш да бъдеш щастлив – ще мислиш за Бога. Щастието е резултат на мисълта на човека за Бога – това е целта, която трябва да се реализира в далечно или близко бъдеще. Мисълта за Бога събужда скритите сили в човека. В помощ на ума трябва да дойде сърцето. Без тази помощ сърцето ще се стреми към известна цел – малка или голяма – но тя ще остане неразбрана. Яви ли се най-малкото смущение, страх, безпокойство, неувереност в сърцето, човек се отклонява и не постига своята цел. Това отклонение може да бъде наляво или надясно, нагоре или надолу. Ако отклоняването

е наляво или надясно, казваме, че сърцето се е отклонило; ако е нагоре или надолу, умът се е отклонил. Оня, който се е отклонил наляво или надясно, държи главата си наведена на лявата или на дясната страна. В първия случай чувствата вземат надмощие над мислите, във втория случай мислите вземат надмощие над чувствата. Отива някой в кръчмата, яде, пие и нищо не плаща – кръчмарят го ритне, изхвърли го навън. Той наклони главата си наляво и мисли за ритника. После кръчмарят в човека започва да мисли за щетите, които пияницата му е нанесъл. Той мисли, наклонява главата си надясно и казва: „Като дойде друг път в кръчмата ми, ще му искам повече пари и няма да го пусна, докато не плати“.

Някой извърши нещо, което не е в реда на нещата, и казва: „Съжалявам, че се изложих пред другарите си“. Той наклонява главата си надясно и мисли как да изправи постъпката си. Другарите му са разчитали на неговото обещание, но той не е устоял на думата си и съжалява. Всеки човек може да се изложи. Някой цигулар свири: всички очакват от него нещо хубаво, но не излиза така. Той излиза на сцената, свири, но времето не му благоприятства, публиката остава недоволна от него. Той си казва: „Сега се изложих, но ще изправа грешката си“. Наистина, друг път той свири хубаво и задоволява публиката – всички изменят мнението си за него. Това са промени, които стават в човека. Всеки трябва да се справя бързо с промените, които стават в него.

Човек се движи в света на промените, т.е. в света на своите мисли, чувства и постъпки. Това са живи числа, които говорят в човека. Числата 1, 2, 3 като количества са живи. Има числа, на които сборът на цифрите дава все 10. Например:

$$64 = 6 + 4 = 10$$

$$55 = 5 + 5 = 10$$

$$73 = 7 + 3 = 10$$

$$82 = 8 + 2 = 10$$

$$91 = 9 + 1 = 10$$

$$19 = 9 + 1 = 10$$

Всяко число, на което сборът на цифрите дава 10, е число на хармонията. Който работи с тия числа, и да започне зле, всякога свършва добре. Числото 19 минава за щастливо число. Направете една малка табличка на числата от 1 до 100, да видите на кои от тях сборът на цифрите дава 10. Такива са всичко 33 числа; останалите, на които сборът на цифрите не дава 10, са 67 на брой. Числото 28 е също щастливо. Двойката е добрата майка – бабата, а осмorkата – истинската, строгата майка. Тя взема тояга и възпитава детето. Истинската майка възпитава, а бабата утешава: като дойде детето при нея, тя го милва, гали го, дава му орехи – и то престава да плаче. Числото 8 е образувано от $4 + 4$ – две положителни числа. Две четворки представляват двамата бащи – истинският баща и дядото. Събрани заедно, те образуват осмorkата – отрицателно число, жената. „Възможно ли е двама мъже да образуват една жена?“ Ако разглеждате мъжете като числа, това е възможно: две четворки, събрани на едно място, образуват една осмorkа. С други думи казано: два воденични камъка смилат житото и го превръщат в брашно. Житото се превръща в брашно и се смекчава. От брашното можете да направите прясна хубава пита. Строгата майка ще набие детето, но ще му направи топла пита.

Казвате: „Воденичните камъни са лошите условия на живота“. Обаче като се въртят, тия камъни образуват положителното – брашното. Ако при лошите условия човек не губи вяра, тогава иде доброто. Значи добре разбрани и разумно използвани, лошите условия водят към добро; в лошите условия се крие нещо добро. В дисхармонията се крият условия за хармония, важно е човек да схване това скрито условие и да го използва. И обратно: в хармонията, в добрите условия се крие нещо, което води към дисхармония и зло. Като знаете това, бъдете будни, за да не се натъквате на лошото. И при най-голямото щастие човек се безпокои да не се случи нещо лошо; той казва: „Щастлив съм, но нещо лошо ме дебне“. Бъди буден, за да не попаднеш на това, което те дебне. Лошото се дължи на нещастните числа в живота.

Кои числа са щастливи? На които крайният резултат е добър. Например числата 10, 19, 28, 73, 64 са щастливи – това са възходящи течения. Като върви по тия течения, човек дохожда до планински извори. Ако си жаден, върви по пътя на щастливите числа – те непременно ще те доведат до някой извор: ще пиеш от него и ще удовлетвориш жаждата си. И в умствения си живот човек се натъква на възли, които го спъват. Дойдеш ли до такъв възел, спри и започни да търсиш такова течение, което може да те доведе до щастливите числа. Възелът е планински връх: ще се спреш на тоя връх и ще започнеш да мислиш, докато попаднеш в ново течение на мисълта. Ти си цигулар, излизаш на сцената да свириш, но публиката те освирква. Веднага изпадаш в отчаяние и казваш: „Няма да свиря вече. Не трябваше да излизам на сцената“. Не, ще забравиш освиркването и публиката и ще започнеш да мислиш за оня момент, когато ще се явиш отново на сцената и публиката ще ти ръкопляска. Ще кажете, че това е заблуждение. Много заблуждения има в света, но те трябва да се преодолеят.

Разправят за един случай от живота на Паганини⁸. Един ден той се явил на сцената да свири. Някои не го познали и помислили, че друг някой цигулар иска да играе ролята на Паганини. Те започнали да викат: „Долу, не искаме да те слушаме!“. Паганини запазил присъствието на духа си и казал: „Господа, послушайте, нека ви посвирия малко, тогава дайте мнението си“. Той успял да се наложи на публиката. Като свършил концерта, всички му ръкопляскали и му благодарили за хубавото свирене.

Казвам: всеки може да се намери пред изненади в живота си, но трябва да бъде смел, да не губи присъствието на духа си. Качиш се на сцената, но публиката вика: „Долу! Защо си се качил там?“. Казваш: „Чакайте, господа, не бързайте! Тук има някаква грешка“. Някога и ти си казваш: „Долу! От тебе нищо не може да излезе!“. Ти искаш да свалиш Паганини от сцената. Това същество в тебе, което иска да свали Паганини от сцената, е публиката.

И тъй, мислете право и разсъждавайте право. Много хора не успяват в живота си, понеже преждевременно излизат на сцената. Ти се възхищаваш от поезията на някой поет, искаш да пишеш като него: не знаеш, че тоя поет е работил в миналото и днес мисълта му тече плавно и бързо. Ти не си работил като него: много трябва да работиш, докато дойдеш до неговата поезия. „Как ще позная кога е дошло време да изляза на сцената?“ Пробен камък си ти сам. Ако искаш да разбереш дали си готов за сцената, направи следния опит: напиши едно стихотворение, прочети го и го тури настрана. Щом си неразположен, прочети си го сам: ако неразположението ти се смени в разположение, стихотворението ти е добро. Като изменя твоето състояние, то може да влияе и на другите хора; ако не може да повлияе на тебе, и на другите няма да повлияе.

И музикантът може да се изпитва по същия начин. Като свири, нека следи дали разположението му се подобрява: ако се подобрява, той свири добре. Щом се подобрява неговото състояние, ще се подобри състоянието и на окръжаващите. Човек свири, пише и работи, за да внесе тласък първо в себе си, а после и в своите ближни. Закон е: бъди доволен от себе си, за да бъдат и другите доволни от тебе. Ако другите те хвалят, а ти не си доволен от себе си, нищо не струваш. Ако в твоето съзнание няма движение, не очаквай никакво отражение в съзнанието на другите. Един испански поет написал едно стихотворение. Близките му го запитали каква е идеята, която е вложил в стихотворението си. Той казал: „И аз не зная. Писах нещо, но какво – нищо не разбирам. Колкото разбрахте вие, толкова и аз разбирам“.

Пазете следното правило в живота си: когато счупите едно шише, не оставяйте счупените части на пътя. Съберете ги в една торба и ги заровете в земята, иначе ще стъпи някой върху тях и ще се нарани; и вие може да стъпите върху тях и да се нараните. Зарови ги в земята и кажи: „Ще бъда внимателен, друг път да не чупя шишета“. Днес млади и стари страдат все от счупени шишета, от счупени мисли и чувства. Ако попаднете на счупени шишета, за-

ровете ги. Ще дойде ден, когато няма да заравяте нищо: щом нищо не се чупи, нищо няма да се заравя. Не е ли смешно момъкът и момата, които се обичат, когато се разхождат, момъкът да падне на улицата и да умре. Момата ще плаче и ще се вайка, че е останала сама. Това значи да счупиш шишето си. Един мъдрец минава край момата и казва: „Не плачи, момъкът е жив, но се преструва на умрял.“ „Докажи, че е жив“. Мъдрецът се приближава към момъка, хваща го за ръката и му казва: „Стани!“. Той става и продължава пътя си. Ако момата има вяра, момъкът лесно ще оживее; ако няма вяра, той може да остане на мястото си.

Какво става по-нататък? Момата и момъкът благодарят на мъдреца и всеки от тях си отива: мъдрецът отива на една страна, а момъкът и момата – на друга. Питам: разрешен ли е въпросът? Един ден и момата ще се престори на умряла. Това не е разрешение на въпроса. Момъкът и момата трябва да тръгнат след мъдреца, да следват неговия път. Те трябва да му кажат: „Учителю, ние искаме да ни ръководиш. Без тебе нашият път е изложен на опасност – в твоя път е нашето щастие“. Какво представлява щастие-то? Разумното начало, на което човек поставя живота си. Каквото и да се случи в живота ти, щом следваш пътя на мъдреца, той всичко ще изправи. Ако си нещастен, знай, че това е условие да проявиш знанието си. Ако не можеш да разрешиш някой въпрос, знай, че си невежа. Тоя въпрос е разрешен от разумния човек, както и от мъдреца. Всеки трябва да носи в себе си такава мисъл, която може да възкресява. Тази мисъл, тази идея е идеята за Бога. Тя е мощна идея, затова може да възкресява всички мъртви неща.

Тайна молитва

10. лекция, 11 декември 1931 г., София, Изгрев

СТИМУЛ И ЛЮБОВ

Размишление

За следния път всеки да си извади едно от най-хубавите изречения от Библията. То може да бъде поетично, може да бъде и прозаично: важно е да видим дали ще има разнообразие или еднообразие в стиховете.

На какво се дължи прозата и поезията в живота? Прозата е свързана с обективния ум, който се занимава с близките неща; поезията е свързана с висшия ум, с висшите способности на човека, тя има отношение към далечните, отвлечените неща. Има два вида проза и поезия: положителна и отрицателна. Отрицателната проза в живота обича положителната поезия и обратно: отрицателната поезия обича положителната проза. Казвате: „Проза е това!“. Да, но в положителната проза има нещо красиво. Като четете едно стихотворение, казвате: „Добре, поетично е написано“. В поезията нещата се преувеличават. Поетът разглежда нещата от красивата им страна, той описва змията като гъвкава, грациозна – вижда нещо красиво в движенията ѝ. Казваш: „Каква поезия има в змията?“. Поетът се възхищава от птичката, която цял ден хвърчи, кацва от клон на клон. Каква поезия има в това? Цял ден тя търси храната си, преследва малките мушици. Като се нахрани, кацне на едно дърво и пее. Ето, тук е поезията. Обаче поетът вижда поезия там, дето обикновеният човек не я вижда.

Де е мястото на прозата и поезията в Природата? Прозата се намира в корените на дървото, а поезията – в клоните. Какъв щеше да бъде животът, ако нямаше проза? Не казвайте, че прозата е проста работа – без проза няма живот. Какво ще стане с поезията, ако клоните се отсекат? Поезията е висшето в живота. Идеал на прозата е поезията, а основа на поезията е прозата. Де щяха да бъдат клоните, ако нямаше проза, т.е. основа? Всеки е опитал нещо красиво, но това още не е поезия – то е субективно

схващане за красивото. Всеки е минал през обикновеното на живота, но това още не е проза, това още не е животът. Истинският живот не е нито поетичен, нито прозаичен, той не е нито проза, нито поезия. Обаче прозата и поезията са в самия човек, който живее: без проза и поезия животът не може да се изяви. Каква поезия има в живота на слепия и глухия? Той се блъска натук-натам, не може да се движи свободно. Щом се отворят зрението и слухът му, той вижда красотата на живота, вижда поезията в него. Всъщност неговото щастие и нещастие не определят какво нещо е животът. Неговият личен, субективен живот е щастлив или нещастен, поетичен или прозаичен, но не и Целокупният живот. Следователно кажеш ли, че животът е лош, знай, че това е твое субективно схващане. Животът не е нито лош, нито добър – той е реалността на Битието. Ако не схващаш живота като абсолютна реалност, знай, че нещо ти липсва. Докато на човека му липсва нещо, той всякога ще има субективни схващания за живота.

Представете си, че двама души не се обичат и постоянно се карат. Защо се карат? Има нещо, което им пречатства. Какво ще стане с воденичното колело, ако на пътя на водата поставите едно препятствие? Докато е нямало препятствие, водата е текла свободно и колелото се е движело бързо; препятствието на водата намалява движението на колелото. Ако препятствието е голямо, колелото ще престане да се движи. Същото нещо става и в човешкия живот. Някога човек несъзнателно поставя препятствие на своя живот и като не му вървят работите добре, става песимист, отчайва се; той казва: „Има нещо фатално в живота, в отношенията на хората, във времето“. Това е криво тълкуване: в живота няма никаква фаталност; също и в отношенията на хората няма фаталност, но ти виждаш някаква фаталност. Защо? Липсва ти нещо. Ако петелът кукурига, казваш, че ще се случи нещо лошо; ако кучето лае, пак търсиш лошото; ако вятърът духа силно, пак очакваш нещо лошо. Помни: лошото се крие в твоето субективно схващане на живота – липсва ти нещо. Всяко криво тълкуване на нещата произтича от стария живот.

Новият живот изисква ново разбиране. В разбирането на сегашните хора има известно препятствие, поради което те са отбили правилното течение на живота. Препятствието трябва да се махне, за да потекат нормално силите на живота. Сегашният човек търси живота там, дето не е. Питам: де е силата на живота? В обичта. Кога човек е по-силен: като обича или като го обичат? Животът е подобен на хамбар, пълен с жито: разумният се ползва правилно от богатата на живота, а неразумният лесно ги губи. В баснята „Житото и мишките“ се разправя следното: В един хамбар, пълен с жито, се настанили множество мишки. Доволни от изобилната храна, те яли и се веселили до насита – мислели, че житото е на тяхно разположение. За кого всъщност е житото? Един ден господарят заповядал да пренесат житото в друг хамбар. Като видели, че хамбарът се е изпразнил, мишките започнали да се безпокоят и се запитвали: „Де отиде житото?“. Питам: защо някога и за вас хамбарът, т.е. животът, се изпразва? Защото не сте работили и не работите – вие сте яли и пили наготово. И това е добро, но готовото е случайно благо, а не постоянно. Ценно е това, което човек изработва.

И тъй, да те обичат, това е готовото жито, което си намерил в хамбара на богатия. Добре е да ядеш и да се веселиш, да се разхождаш в пълния хамбар, но един ден хамбарът ще се изпразни. Тогава ще питаш: „Де отиде житото, защо го взеха?“. Защото господарят ни най-малко не е имал предвид мишките, те случайно са попаднали в хамбара. Мишките мислят, че житото е за тях, както и хората мислят, че светът е създаден за тях. Това е криво разбиране. Човек може да мисли, че светът е създаден за него – никой не му забранява да мисли това, но така ли е в действителност? Че мишките са се настанили в хамбара, това не разрешава въпросите; че господарят пренася житото от един хамбар в друг, и това не разрешава въпросите. Като видяла как господарят се мъчи да пренася житото, котката казала: „Господарю, ако искаш да разрешиш въпроса по-лесно, пусни и мене в хамбара“. Мишките се преместили във втория хамбар, но участва им била вече друга – котката изяждавала всеки ден по една мишка.

Казвам: при сегашните условия хората трябва да имат правилно разбиране за живота. Да имаш правилно разбиране, това значи да мислиш право, като разумните хора. Светът се крепи на мисълта на разумните хора. Житото в хамбара е тяхно – вие ядете това жито наготово. Те казват: „Нека циркват, нека се веселят хората в хамбара, има какво да ядат“, въпреки това повечето хора са недоволни. Представете си, че разумните същества ви зададат въпроса: „Какви блага искате в живота, за да бъдете доволни, какви дарби и способности искате?“. Някои ще кажат, че искат да бъдат здрави, силни и богати; други ще искат да бъдат видни музиканти, поети, писатели или художници. Ако искаш да бъдеш богат, ще те изпратят в някоя златна мина, там да работиш, да се наситиш на злато. Ще бъдеш ли доволен? Ако искаш да бъдеш поет, ще те изпратят на Луната, там да живееш. Ще бъдеш ли доволен? Мислили ли сте кое е онова, без което човек не може да живее?

Мнозина казват: „Без Истината никой не може да живее“, въпреки това никой не може да каже цялата Истина. Коя майка е разправила цялата истина на дъщеря си? Коя майка би могла да разкрие на дъщеря си историята на своето битие от далечното минало досега? Тя може да ѝ каже нещо от сегашния си живот, но не и от живота си преди своето раждане. Всеки обича да говори за сегашния си живот, но питайте го нещо за миналото му, да видите как ще свие раменете си – ще каже, че нищо не помни. Защо човек не помни своето минало? Питам: защо пияницата не помни какво е правил като пиян? Когато и да питате за миналото му, учен или прост, щом е пиян, нищо не може да ви каже. Като изтрезнее, ще каже: „Помня, че бях пиян, но какво говорих и какво правих, нищо не помня“. Като пиян човек забравя своето достойнство, забравя, че трябва да живее като разумно същество. Като изтрезнее, той си казва: „Няма вече да живея така. Турям черта на миналото!“ . Каже ли си така, той престава да говори за миналото си, за своя лош живот. И светията говори за сегашния си живот, но дойде ли до миналото, млъква. Когато описват живота на великия човек, писателите пишат смело,

изнасят всичките му добродетели. Щом дойдат до някоя отрицателна черта, започват малко да заглаждат, поставят мост и тръгват напред; ако се натъкнат на втора отрицателна черта, пак поставят мост и продължават пътя си. Какво прави младата мома, като скъса роклята си? Тя туря нов плат, зашива го добре, за да не се забелязва дупката, и казва: „Моята рокля е модерна“. Ето защо, като видя една модерна дреха, казвам: много дупки има тази дреха. Аз имам особено мнение за модата. Според мене добра дреха е оная, която има една дупка за главата, две – за ръцете, и две или една – за краката. Дрехата може да има копчета, може и да няма – зависи от вкуса на човека.

Кой е най-красивият живот? Който представлява едно цяло: от ранна младост до късна старост да няма никакво прекъсване. И като млад да бъдеш стар, и като стар да бъдеш млад – това е закон. Младият желае да бъде стар, старият желае да бъде млад. Не е въпрос само да се стремиш към младост, но и като стар да се чувстваш млад. Стар си, седиш в стаята си, играе ти се – ставаш и играеш. Щом се чукне на вратата и влезе някой, веднага спираш играта; като изпратиш госта, пак започваш да играеш, търкаляш се като дете. Питам: кой е по-близо до истината – старият или младият? Вие сте забравили изкуството да ставате деца. Казано е обаче в Писанието: „Ако не станете като децата, не може да влезете в Царството Божие“.

Сега да се върнем към реалността на живота. Кое наричаме реалност, кое е реално? Реално е това, което сега става. Значи действителността е реалност. Казвате, че твърдата, съгъстена материя е реална. Според мене твърдата материя, т.е. материалният свят, е отживял своето време; той е положителен свят – свят на почивка. Всеки завършен процес в Природата наричаме реален. Както житото може да се пренесе от един хамбар в друг, така и реалният свят може да се измени. Сега и вие, като ученици в един клас, живеете в реалния свят. След години всеки тръгва по своя път: един отива на работа, друг се жени, трети още продължава да учи. След време се срещате и си казвате: „Колко хубави бяха ония времена, колко хубаво

беше, когато учехме заедно! Сега само полици плащаме: къщата ни се развали, жена ми умря... или мъжът ми заболя. Не се живее лесно на Земята! Минаваме през големи противоречия“.

Казвам: търсете Истината – ще я намерите и в най-големите противоречия. Ще намерите ключа на Истината в азбуката на Природата и на живота. Колко букви има българската азбука? Еврейската азбука има 22 букви, само съгласни; българската азбука се състои от седем гласни и 25 съгласни. Ако си служиш с израза „ти си“ на български, работата върви добре, обаче прибавиш ли трета дума, ти можеш или експлозия да произведеш, или да направиш нещо хубаво, да повдигнеш човека. Например казваш на някого: „Ти си гениален“. Той се радва и ти благодари. Ако кажеш: „Ти си вагабонт“, причиняваш експлозия. Както думите причиняват щастие и нещастие на човека, така и мисълта може да произведе същия резултат. Една крива, неправилна мисъл произвежда голяма или малка експлозия. Това зависи от третата дума, която определя посоката на твоята мисъл. Човек сам гради своето бъдеще. Даден ти е материал да съградиш къщата си: от тебе зависи какъв план и каква форма ще ѝ дадеш, какви прозорци ще направиш. Като направиш къщата си, ти пръв ще я опитаеш, пръв ще познаеш какво ти носи тя – радост или страдание. Ако оставиш други хора да градят къщата ти, те ще я съградят по свой план и разбиране, при направата ѝ те ще се ръководят от своя ум.

Кое е по-хубаво: ти сам да се възпееш, да си напишеш едно стихотворение, или други да те възпеят? Някой очаква след смъртта му да го възпеят. Каква нужда има от възпяване? Всички тези, които възпяват умрелите, имат предвид себе си: значи умрелият не се възпява, но поетът се прославя. Като четат поезията на тоя поет, казват: „Гениален поет е той. От един умрял е изкарал отлична поезия. Така го е възпял, че като четеш поезията му, и ти да пожелаеш да умреш“. Някой спира погледа си на един паметник и казва: „Много красив паметник! И на мене ми се иска да умра, да ми направят такъв паметник“. Ще ка-

жете, че това е пресилено. Не е въпрос нито да пресилвам нещата, нито да ги отслабвам: и в единия, и в другия случай фактите не отговарят на истината. Казваш: „Смачкаха ми фасона“. Кой ти го смачка? Аз деля хората на две категории: едни със смачкани фасони отвън, а други – със смачкани фасони отвътре. В първия случай хората мачкат фасоните, във втория случай човек сам мачка своя фасон. Например ти си беден човек, но невежа. Работиш някъде, но не ти плащат добре под предлог, че не работиш хубаво – господарят ти мачка фасона отвън. При друг случай ти си богат, самоуверен, но си придобил богатството си по нечестен начин. Хората те уважават отвън, но ти не си доволен от себе си – мачкаш фасона си отвътре; отвън си добре, но отвътре не си добре. Кое е по-добре: фасонът ти да бъде смачкан отвън или отвътре? Ще кажеш, че за предпочитане е фасонът ти да бъде смачкан отвътре, като на богатия. Не е така: понеже фасонът ви трябва да бъде смачкан, затова по-добре да бъде смачкан отвън, а не отвътре.

Често, като наблюдавам хората, виждам, че мнозина правят гримаси, причината на които не могат да си обяснят. И аз няма да ви кажа коя е, сами я намерете. Когато направиш чистосърдечно една услуга на някого, а той прави гримаси, той сам мачка фасона си отвътре. Когато малкото момченце донесе вода на някой стар, 80-годишен дядо, последният благодари за услугата. В този случай детето е смачкало фасона на дядото отвън. Щом някой ти направи услуга, трябва да имаш правилно отношение към него, да знаеш, че в услугата се крие една истина. Благодарни на Бога, че не те е забравил, че е пратил човек да ти послужи, не казвай, че си изпаднал дотолкова, та да ти услужват децата! Ако си генерал и те ранят на бойното поле, нали ще те пренасят милосърдни сестри и братя от едно място на друго – има ли нещо обидно в това? Човек трябва да си изработи правилни възгледи за живота, да знае как да се отнася с хората. Ще кажете, че човек трябва да бъде идеалист, да живее добре; други поддържат обратното, че човек трябва да бъде материалист. Казвам: нито идеалистът разбира живота, както трябва, нито материалистът го разбира.

Каква е разликата между материалиста и идеалиста? Материалистът живее в стая с големи удобства: меки столове, меко легло, хубава библиотека, електрическо осветление, но няма прозорци, през които да влиза светлината отвън. Идеалистът има същите удобства, но светлината прониква през прозорците му – той има възможност да се ползва и от външната светлина. Материалистът казва, че вън от човека нищо не съществува, идеалистът казва, че има нещо вън от човека. Материалистът казва: „Ако наистина има нещо вън от човека, защо в моята стая няма светлина?“. Следователно реално е само това, което е вътре в човека. Идеалистът казва, че въпреки всичко светлината влиза в стаята му и показва, че има нещо и вън от човека. Докато двамата спорят, в стаята влиза окултистът, който знае законите на Природата. Той отваря прозорците на двамата и казва: „Вижте какъв свят се открива пред вас! Излезте заедно с мене, да ви покажа външния свят, който не сте виждали“. Материалистът се чуди как не е знаел досега, че е имал прозорци; и двамата виждат външния свят и го признават.

Питам: какво ще направите вие, ако дойде тоя окултист при вас и пожелае да ви изведе навън? Ако сте готови да измените живота си, ще излезете вън от стаята; ако не сте готови, ще си останете в тъмнина. Той казва: „Тоя въпрос не се разрешава със спор. Излезте вън, да видите светлината на деня, да се уверите в моите думи“. Какво ще кажат материалистът и идеалистът, като се видят вън, на свобода? Материалистът ще каже: „Заблуден бях. Сега разбрах, че вън от тоя свят, в който живеях, има и друг свят“. Идеалистът ще каже: „Аз разбрах по светлината, която иде отвън, че има друг свят, вън от нашия“. Значи прозаичният живот е материалният, а поетичният – идеалният. Идеалистът вижда един малък лъч от светлината на външния свят, но и той сам не е излязъл вън, да види тоя необятен свят.

И тъй, прозата и поезията трябва да станат едно и също нещо, да дойдат до еднаква реалност. Материалистът каз-

ва, че не може да се минава през океана, той не може да предсказва нещата. Защо? Защото не е минавал през океана: значи не може да се минава. Идеалистът казва: „Аз предсказвам, че може да се мине през океана“. Защо? „Защото съм минавал през него. Щом отида и се върна, прав съм в твърденията си“. Аз говоря за реалния свят. Всяко нещо, което може да се постигне, е реално.

Има известни постижения в живота, които трябва да бъдат опорна точка на човека. Пътят, по който вървите, не е равен. Достатъчно е да влезете съзнателно във Вселената, за да видите какво голямо разнообразие съществува в нея. Умът ви не може да си представи това разнообразие: то съществува не само в планетите, не само в Слънцето, но даже и в празното пространство. Достатъчно е да минете през празното пространство, за да се объркате от голямото разнообразие в него. Ако минавате празното пространство като деца, ще имате един род препятствия; като възрастни ще имате друго препятствие, а като стари – съвсем друго препятствие. Колкото повече напредвате в живота си, толкова по-големи ще бъдат препятствията ви. Това е добър признак – по него се съди докъде е дошъл човек в своето развитие.

Коя е най-важната мисъл в тая лекция? Да излезем вън от стаята, в реалния живот. Друга важна мисъл: обичай, без да очакваш да те обичат. Ако любовта ти е стимул на друга любов, тя не е никаква любов. Любовта не трябва да се предизвиква от никакъв стимул. Ако очакваш някой да те стимулира в любовта ти отвън, това не е любов. Запалените дърва в печката стимулират огъня, обаче това не е истински огън. Следователно реални неща са ония, които извират сами, без причина. Животът трябва да предизвика любовта в човека – вън от него нищо не може да я стимулира. Ако моят живот може да предизвика моята любов, всеки друг живот вън от мене може да стане отзвук на моята любов. Ако ме питате коя любов е най-красива, казвам: най-красива любов е тази, която се предизвиква от живота, който тече в мене. Така трябва да се мисли. Ако стимулът на любовта ви е отвън, вие ще бъдете из-

ложени на постоянни разочарования. Много естествено, стимулт ви ще престане и вие ще се намерите в областта на противоречията. Когато любовта се стимулира от живота на самия човек, този вътрешен живот е по-сигурен от външния. Затова Христос казва: „Имам власт да положа живота Си, имам власт и да го взема“.

Това е новото разбиране, което хората на Новото учение трябва да имат. В този смисъл страданията не са нищо друго, освен изпит за вашата любов – да се види на каква основа е дошла. Ако основата е външна, животът ви може да се разруши. И да стане това, не съжалявайте. „Защо?“ Защото успехът ви е резултат на крайния ви живот. Има временен успех в живота, но той не ражда нищо. Сегашните хора говорят за международното право, но като стане въпрос за правата постъпка, прилагат насилието. Законът казва: „Насилието ражда насилие“. Така не се разрешават въпросите. Колко студенти има с пукнати глави! Аз ги похвалявам, че са готови да жертват живота си даже за някаква глупава идея. Жалко е, че те не жертват живота си за нещо велико! Те се борят с оня, който незаслужено се е качил на сцената. Не, всеки трябва да свали престъпника в себе си и да му каже: „Долу от сцената!“. Всяка идея, която причинява престъпления, да се свали от сцената. Това трябва да важи както за външния, така и за вътрешния живот. Всеки студент да сHEME своите престъпни идеи от себе си, да престанат престъпленията в света! Всеки трябва да се жертва за свободата на своята душа – без жертва човек не може да бъде свободен.

Бъдете смели и решителни, за да се жертвате за Истината. Има студенти, които се жертват за Истината, макар и с пукнати глави вече. Пожарникари ги гонят, но те пак устояват в борбата. Това е геройство! Няма герои без пукнати глави. Като знаете това, бъдете мъжествени.

Тайна молитва

11. лекция, 18 декември 1931 г., София, Изгрев

ВЪТРЕШНОТО БОГАТСТВО

Размишление

Сега ще ви кажа нещо за музикалните тонове във връзка с цветовете. Всеки музикален тон има специфичен цвят. Например тонът *до* има червен цвят, *си* – виолетов, *ла* – син цвят, *сол* – светлосин, *фа* – зелен, *ми* – жълт, *ре* – портокалов. Значи между музиката и цветовете има известно съотношение. При това всеки цвят оказва влияние върху човека. Ако някой тон има надмощие в организма, и цветът на тоя тон има надмощие. Например ако тонът *ми* има надмощие в човека, той пожълтява; ако *ре* има надмощие, лицето на човека става оранжево; при тона *до* лицето става червено, при *фа* лицето позеленява. Какво знаете изобщо за светлината и за нейното отражение?

Тоновете, както и цветовете, се отразяват и върху характера на човека. Казват за някого, че е весел, засмян човек. Кога се смее човек, какъв е произходът на смеха? Кои цветове влияят върху смеха? Има ли връзка между смеха и плача? Смехът е песен. Кой тон взема надмощие в смеха? Ако може да определите тона на смеха, ще определите и характера на човека, както и подбудителната причина да се смее. Ако смехът ти започва с *до*, ще знаеш как да наредиш останалите тонове в гамата. Може ли някой от вас да каже как плачат децата, как плачат възрастните? Как плачат майката, бащата, момата, момъкът, поетът? Бащата плаче по-рядко от майката, но изобщо няма човек на Земята, който да не плаче.

Казвате: „Какво ни интересуват музикалните тонове и техните цветове? Ние се интересуваме от хлябеца, да има какво да хапнем“. Който разсъждава така, той се намира в тона *фа*, в зеления цвят, в материята. Всички животни се намират в тона *фа* – при зеления цвят, при тревата. Говедото пасе тревата, пее *фа*; месоядното е в тона *до*. Де е

мястото на човека? Между *фа* и *до*. Защо Природата е определила човек да яде всички храни? За да събуди всички тонове в него, да го постави в разнообразието на живота. Еднообразието в тоновете произвежда болезнено състояние в човешкия организъм. От музикално гледище тия състояния причиняват известна дисхармония в организма. Много от сегашните лекари, особено на запад, лекуват болните с музика. За това се изисква голямо изкуство. Забелязано е, че като се разболее, човек престава да пее, той става замислен, тъжен, само охка и пъшка; докато пее и свири, човек е здрав и весел. Как пее оня, който е на оздравяване, какъв тон взема той? Казвате, че не знаете тия неща. Чудна работа, знаете какво е разстоянието между Луната и Земята, големината на Юпитер, на Марс, на Слънцето и други далечни планети, а не знаете неща, които се отнасят до вас. Може някога да сте ги знаели, но сте ги забравили.

Като изучавате Слънчевата система, дохождате до различните планети и казвате, че най-малката и най-близката планета до Слънцето е Меркурий. Според някои учени между Слънцето и Меркурий има още една планета, по-малка, но тя мъчно се вижда. След Меркурий по големина идат Венера, Земята, Марс, Юпитер, Сатурн. Колкото повече се отдалечават планетите от Слънцето, толкова са по-големи. Изключение има само между Марс и Земята – тя е по-голяма от Марс, но се намира по-близо до Слънцето. След Марс иде най-голямата планета – Юпитер; после идат другите планети, по-малки от Юпитер. Защо планетите не са наредени последователно, от най-големите до най-малките, знаете ли нещо по този въпрос? Някои казват, че не се интересуват от небето и от планетите. Техният интерес към небето е толкова голям, колкото интересът на петела към диаманта, който е намерил в бунището. Той бутнал диаманта настрани и си казал: „Не ме интересува това, което блести отдалече! Друго щеше да бъде, ако бях намерил едно житно зрънце“. Вие се смеете на петела, но той няма интерес към диаманта. Какво ще го прави: да го продаде, не може – в неговия свят няма търговци. В чо-

вешкия свят има търговци, които купуват и продават скъпоценни камъни и диаманти, но петлите са далече от тази търговия. В петльовия свят житното зърно струва повече от диаманта. Петелът има съвършено различни понятия за живота и ценностите от тия на човека.

Кога хората се интересуват едни от други? Когато имат отношения на вземане и даване помежду си. Дал си на Иван сто лева – интересуваш се от него, искаш да го срещнеш, питаш къде е; ако си му дал хиляда лева, повече се интересуваш от него – по няколко пъти на ден питаш къде е, срещал ли го е някой. Ако си му дал десет хиляди лева, още повече се интересуваш от него; дал ли си му сто хиляди лева, интересът ти към него е изключителен: дето го срещнеш, потупваш го по гърба, пожелаваш му дълъг живот и здраве – да живее повечко, да си изплати дълговете. Обаче интересът на Иван към тебе е друг: той се интересува от това, по-малко да те среща; ако никак не те среща, по-добре за него. Значи ако искаш да живееш повече, трябва да дължиш на хората. Ако имаш да вземаш пари от хората, те няма да те благославят: напротив, ще желаят по-скоро да заминеш за другия свят, за да се освободят от задълженията си към тебе.

И тъй, ако искаш да живееш по-дълго време, трябва да имаш дългове: твоят кредитор ще се интересува от тебе, ще желае да бъдеш здрав и жив, да си плащаш дълговете. Но без да искаш, ти изопачаваш характера си и ставаш лош. Защо? Криеш се от кредитора си, лъжеш, че ще платиш, а не плащаш. Опасно е обаче, ако имаш да вземаш – твоите длъжници не искат да те срещат и като си помислят за тебе, казват: „Дано по-скоро умре тоя човек, да се освободя от дълговете си!“. Казвам: плащай задълженията си навреме, за да не ставаш лош. И Природата казва на човека: „Пази се от греха, за да не изопачиш характера си. Който има да дава каквото и да е, грешен човек е“.

Едно дете откъснало ябълка от чужда градина, градинарят го хванал и го наказал. Какво престъпление е направило детето? Изяло е една ябълка! Закон е: нямаш право да крадеш ябълки от чужда градина. Щом има закон, има

и наказание. Казано е, че първият човек се е съблазнил от ябълката и без позволение е ял от нея. Може ли ябълката да съблазни човека? Първият човек, който е внесъл греха в Рая, е бил лекар алопат. Като започнал да продава плодовете си, станал хомеопат: той обвинил плодовете си, както правят сегашните лекари, с нещо сладко отвън, за да маскират вътрешната им горчивина и отрова. Значи плодът на греха отвън е сладък, а отвътре – горчив и отровен. Вземаш от някого сто лева назаем. Отношенията ви са приятелски, но постепенно се изменят – стават горчиви. Много естествено, не можеш да изплатиш задължението си. Кой е по-виновен: който дава или който взема? Който дава, е изкусителят – чрез него иде грехът.

Питам: кой беше по-богат – Ева или змията, която я изкуси? Ева беше по-богата. Змията, дяволът или адептът на изкушението, дойде при Ева да иска пари назаем. Защо Дървото за познаване на доброто и злото беше в Рая? Адептът пръв откъсна от плодовете на това дърво и даде на Ева да яде. Той продаде на Ева плод от забраненото дърво. Смешно е да дойде някой в дома ти, да вземе скъпоценните ти камъни и да ги продаде после на тебе. Така постъпи черният адепт с Ева: взе от плодовете на райското дърво и ги продаде на Ева. Каква философия има в това? Друг е въпросът да дадеш нещо свое, срещу което да получиш пари. Бакалинът дава от себе си захар, ориз и получава от вас пари. Вие се възмущавате от черния адепт, но сами опитвате любовта на човека. Как я опитвате, кой има право да опитва любовта на хората? Искаш да знаеш дали даден човек те обича. По какво познаваш? По постъпките и чувствата му. Синът и дъщерята имат ли право да опитват любовта на родителите си? Приятелят има ли право да опитва любовта на своя приятел? Никой няма право да опитва любовта на своя ближен. Защо? Защото няма право да се съмнява в Любовта. Ти изпитваш силата и здравината на едно въже. Защо? Защото се съмняваш в него.

Казвам: никой няма право да изпитва любовта на хората. Ако искаш да изпитваш любовта на хората към тебе, първо опитай своята любов към тях. Ако твоята любов

към хората се увеличава, и тяхната любов към тебе ще се увеличи; ако твоята любов към тях се намалява, и тяхната любов към тебе ще се намали. Казваш: „Моята любов е неизменна, а тяхната се изменя“. Такъв закон не съществува в Природата. Като се говори за увеличаване и намаляване на величините, дохождате до знаковете плюс и минус. „Какво означават тия знакове?“ Печалба и загуба. „Съществуват ли в Природата загуби и печалби?“ Съществуват. Пишем: + 5 -, + 6 -, - 7 +, + 8 +, - 9 -. Това значи: започваш с пари, свършваш без пари; започваш без пари, свършваш с пари; започваш с пари, свършваш с пари; започваш без пари, свършваш без пари. С други думи казано: в началото си здрав, накрая – болен; в началото си болен, накрая – здрав; в началото си здрав, накрая – здрав; в началото си болен, накрая – болен. Някой се ражда болен и така свършва живота си. Всяко отрицателно състояние може да се смени в положително. За това е нужно разбиране на законите. При минуса има една опасност – бездействието. Според мене минусът е голо, сухо поле; плюсьт е обработено поле, на което растат разни плодове и цветя. Голото и сухо поле, на което растат само магарешки тръни, прави човека беден; плодородното поле го обогатява.

Всеки човек има поне по един минус в себе си, който трябва да се превърне на плюс. Това значи да превърне отрицателните си мисли и чувства в положителни. Ако превърнеш минуса в плюс, ти изменяш енергиите на своя организъм. Който не работи, не страда – много естествено, той е в пасивно състояние. Щом започне да работи, той страда – в началото страда, а после се радва. Когато Природата събужда човека към дейност, той страда; щом започне да се движи, страданието му престава. До това време минусът се движи на една и на друга посока, най-после човек казва: „Победих, справих се със страданието“. Когато си в пасивно състояние, ти само чувстваш нещата. Ако можеш да предизвикаш една силна мисъл, имаш положително състояние – плюс. Някога мисълта е отрицателна – тогава ще предизвикаш едно положително чувство в себе си. Като положителни и отрицателни, мислите и чувствата взаимно се регулират.

Казвам: колкото са важни мислите и чувствата на човека, толкова е важна и неговата реч. Човек трябва да знае да говори. Няма по-голяма магия от човешката реч – тя е музика. Ако вярва в силата на словото, човек владее магията на живота, той носи тая магия в устата си. Вие търсите магията в книгите, а не знаете, че тя е в думите, които излизат от устата ви. Например думата *светлина* на български език, *la lumiere* – на френски, *light* – на английски, *Licht* – на немски, крие известна сила. Западните народи са впрегнали светлината на работа, а българите и славяните още не са я впрегнали: тя минава и заминава, тече през тях, без да я впрегнат на работа. Дето има светлина, там всичко става лесно. На английски светлина означава *light*. Първата сричка е *ла*, която има отношение към сина цвят. Какво означава тоя цвят?

Това, което ви говоря днес за тоновете и цветовете, е отвлечена материя. Тази лекция може да бъде много интересна за вас. Някои не обичат червения цвят, други не обичат жълтия цвят, обаче аз мога в един момент да направя и двата цвята интересни. Как? Като завържа в червена кърпа 25 английски лири, а в жълта кърпа – 10 английски лири. Така и двете кърпи ще станат интересни. И неинтересните неща стават интересни, когато се вложи в тях известно съдържание. Всяка сутрин, като ставаш от сън, Природата влага в тебе известно благо във вид на светли мисли, добри чувства или някаква добродетел. В това време ти мислиш за други неща, не обръщаш внимание на говора на Природата. Ти мислиш само за земята, а Природата ти казва: „Стани, събуди се, голям да станеш. Богатството ти ще дойде при тебе“. Ти не обръщаш внимание на тези думи, а си мислиш, че имаш да вземаш пари от Иван Драганов. Вземаш телефона и питаш: „Там ли е Иван Драганов?“ „Защо ти е?“ „Има да ми дава хиляда лева“. Ти се обръщаш към Природата и казваш: „Като свърша работата си с Иван Драганов, тогава ще видя какво исках от мене“. В дадения случай това, което Природата дава, хиляда Драгановци не могат да ти го дадат.

Знаете ли коя е най-малката единица, с която Природата оперира? Да допуснем, че Природата дава един богат обяд на човека. Може ли да изчислите на колко хиляди пчели ще стигне тоя обяд? Трябва да знаете по колко грама дневно яде една пчела. Един кошер съдържа приблизително 30 хиляди пчели. Знаете ли колко грама мед изяжда дневно един кошер? Ако в един кошер има 10-12 кг мед, той ще стигне на всички пчели в кошера за около шест месеца. Колко струва едно ядене на пчелата? Ако един обяд на човека, приготвен от Природата, струва хиляда лева, и на пчелата обядът ще струва хиляда лева. Разликата е само в количеството на храната, а не в самата храна. Следователно обядът на всички пчели за един ден ще струва $30\,000 \times 1000 = 30\,000\,000$ лева. Значи най-малкият подарък, който Природата дава на човека, е 30 милиона златни левове. Какво представляват 30 милиона за Природата? Нищо: тя не прави разлика дали ще нахрани една пчела, или един човек. Обядът, който Природата дава на човека, на пчелата или на кое и да е живо същество, струва все по хиляда лева. Когато Природата иска да ти даде едно благо за 30 милиона лева, ти губиш времето си да търсиш Иван Драганов по телефона.

Сега и аз ви говоря, но вие държите слушалката на телефона и търсите Иван Драганов, който ви дължи хиляда лева. От толкова години ви говоря, но вие още държите слушалката. Всеки има по една слушалка, вика Иван Драганов да се яви на телефона и пренебрегва благото, което му дава Природата. Ти гледаш към земните работи, искаш по-скоро да придобиеш знание, богатство, а не виждаш благото, което Природата ти предлага. Обърнеш се към нея и казваш: „После ще видя какво ми говориш“. Мъчно се ядат плодове зимно време при 35° студ. Как ще ядеш на студено? Лятно време лесно се ядат плодове. Студът представлява неблагоприятните условия на живота: имате плодове, но не можете да ги използвате. В това отношение вие приличате на млада мома, която мечтае да има пръстени, огърлици, украшения, но нищо не получава. Като е станала 80-годишна баба, тя е получила и огърлица, и

корона, но късно – вече е умирала. Турили са ѝ огърлицата и короната и от очите ѝ са потекли две сълзи: „Защо не дойдоха навреме огърлицата и короната?“ Защото тогава ти държеше слушалката и викаше Иван Драганов. Те дойдоха навреме, но тогава ти не ги виждаше, заета беше.

Страданията и нещастията на сегашните хора се дължат на телефонните слушалки на миналото. Седиш със слушалка в ръка пред телефона и запитваш този или онзи: „Как ще прекарам живота си? Ще стана ли учен човек, ще стана ли художник?“. Смешно е да питаш ще станеш ли музикант. Ти си музикант, но не си се опитвал да пееш и да свириш. „Ще стана ли богат?“ Ти си богат, няма защо сега да ставаш такъв. „Ще стана ли учен?“ Ти си учен човек: като умираш, ще видиш колко неща си знаел. Цял живот се мъчиш да прогледаш по начина на западните или източните окултисти, а като умираш, започваш да виждаш. Защо ти е това виждане именно сега? По-рано трябваше да виждаш, а не сега, като умираш. Ти влизаш в нова област, за която не си готов: сърцето ти е смутено, страхуваш се, защото си изгубил условията. Без да иска, човек е ясновидец. Било е време, когато хората са виждали без телескоп: те виждали каналите на Луната, жителите на планетите, но днес всичко това е загубено. Защо? Защото са се отклонили от пътя си. Сегашните хора си служат с малки тръби – телескопи, и се чудят на големите открития на науката. Тия открития не представляват нищо особено в сравнение с миналите възможности, които са имали. Дал си на някого 30 милиона лева, той ти връща едва 15 милиона. Ти казваш: „Слава Богу, придобих нещо!“.

И тъй, това, което търсите, е вътре във вас. Вие трябва да се домогнете до ония методи, чрез които да развивате своите дарби и способности. Това няма да стане изведнъж. Ще започнете първо с най-силните си способности и чувства, с най-силните си добродетели. Ще работите върху себе си, без да подражавате на другите. Например слушаш един виден музикант да свири и пожелаваш и ти да станеш музикант – това е външно подражаване. Ще ра-

ботиш върху най-силните си дарби и способности, те са свързани една с друга и взаимно си помагат. Казваш: „Искам да работя върху музикалното си чувство“. Музиката е способност, а не чувство: музикалните чувства развалиха музиката. Обаче има и морални и религиозни чувства. Ако искаш да мислиш с ума си върху идеята за Бога, ти ще осакатиш религиозното си чувство. Ще търсиш Бога със сърцето си и като Го намериш, няма защо да Го изучаваш – ще Го приемеш. Като си служиш с лука, броиш ли колко люспи има? Като се качиш на една кола, питаш ли колко оси и колела има? Щом дойдеш до реалността, няма защо да броиш. В броенето няма наука, няма никаква философия; и в Реалността няма наука, няма философия, няма никаква истина. Защо? Защото тя съдържа всичката наука, всичкото знание, всичката философия, цялата Истина. Казваш: „Чувствам нещата“. Прав си, при чувствата ти схващаш нещата изведнъж, без да разсъждаваш, без да ги анализираш. Като приемеш светлината с радост, ти схващаш вече нейните трептения. Всяко трептение на светлината има свое предназначение. Ако изгубиш едно от нейните трептения, ти губиш всичко.

Колко цветове са нужни за създаването на една красива мисъл? Когато всичките цветове се съчетаят правилно, в съвършена форма, тогава се образува една красива мисъл. Без цветове никаква мисъл не съществува. Когато мисълта стигне до своето най-високо развитие, до своя апогей, тя се превръща в светлина. Под „светлина“ разбираме хармонично съчетание на всички цветове. От Божествено гледище червеният цвят означава жертва; чрез тоя цвят Бог казва: „Готов съм да дам живота Си в жертва за другите“. Казвате: „Тоя човек се е зачервил“. Не разбирате значението на тоя цвят: чрез червения цвят Природата е готова всеки момент да даде живот на всички същества. Така разбран, червеният цвят има смисъл. Според някои червеният цвят е на чувствата, обаче първоначално червеният цвят означавал жертва – той е готов всякога да дава. Това, което ви давам като ключ за значението на черве-

ния цвят, нека ви послужи за обяснение на значението на останалите цветове.

Сега и аз ще ви запitam, както един български свещеник е запитал слушателите си разбрали ли са какво им говори. Те казали: „Разбрахме.“ „Щом сте разбрали, повече няма какво да ви говоря.“ „Не разбрахме.“ „Щом не сте разбрали, и да ви говоря повече, пак няма да ме разберете“.

Днес мислех да ви посвирия малко, но по-добре ще бъде вие да изпеете песента *Сила, живот, здраве*. Ако я изпеете добре, ще ви дам един банкет. Вие пеете, но не сте свободни. Защо човек не е свободен? Защото иска да изнесе нещата свършено. Това е невъзможно! Всякога започвайте с това, с което разполагате. Не се страхувайте от грешките, които правите – те са естествени последиствия на вашия живот. Колкото повече се пазите да не грешите, толкова повече грешки ще правите. Щом грешките ви са естествени, вие дохождате до правилния тон на живота.

Уточнение: Учителя свири на цигулка и пее: „Мене ли се дадоха тия страдания?“ „На тебе се дадоха – по-хубави от тях няма“.

Като свири и пее, човек не мисли зло. По естество българинът е песимист. Той е създал хоропроводните песни, за да се лекува от песимизма. Колкото и да е болен човек, музиката лекува. Ако двама души свирят на болния, в първо време ще го успокоят, после той ще скочи от леглото и ще започне да играе. Как действа тъжната музика на човека и как – веселата? Тъжната музика не действа здраво-словно на човека, тя е резултат на някакво патологично, болезнено състояние; веселата музика обаче действа здраво-словно. Има хоропроводни песни, които лекуват болните; има тъжни песни, които турят и здравия на легло. Българските хоропроводни песни са лечебни. Направете опит: идете при някоя ваша болна приятелка и ѝ пейте два-три дена наред хоропроводни, весели песни. После поиграйте, поскачайте пред нея, без да ѝ говорите нещо. Тя ще ви гледа как играете и пеете и ще забрави болестта си, ще скочи от леглото си и ще започне да играе. Хванете я за ръка

и продължавайте играта заедно, пейте, скачайте и тихо си нашепвайте: „Няма за какво да се тревожиш. Бог не е създал Земята за болни хора“. Земята не е болница – тя е място за здрави хора, които искат да се учат. Има болести на Земята, но като изключения: в Природата съществува живот, сила и здраве. Щом съзнавате, че е така, каквото и да ви се случи в живота, е все за добро.

Помни: музиката и песента лекуват. „Цял ден ли трябва да пеem и играем на болния?“ Трябва да знаете колко време да пеете и играете – в Природата съществуват музикални часове. Изпейте още веднъж упражнението *Сила, живот, здраве*. По-нататък, когато имам време, ще избира няколко певци между вас, с които ще работя една-две години, за да станат певци на новото. Останалите ще пеят по стария начин: така ще видите разликата между пеенето по нов и по стар начин. И сега има добри певци, но методите, по които работят, не могат да ги доведат до естествения тон на пеенето. Някои певци и певици не успяват много, защото не се въодушевяват от някаква велика идея, но се поддават на желанието си да се прославят пред света и да спечелят много пари. Малко певци имат идея защо пеят и как пеят. Да пееш с идея, това значи да пееш за себе си. Първо ще пееш за себе си, а после за другите: това значи да пееш за Божественото в себе си. Не можеш да мислиш, да чувстваш и да постъпваш право, ако не пееш правилно; не можеш да се явиш пред Бога, ако лицето ти е тъжно и главата ти е увиснала надолу. Явиш ли се пред Бога, ще заличиш всякаква скръб на лицето си, всичко отрицателно в сърцето си. Ще се явиш пред Бога като малко дете, на което лицето свети от радост, че вижда Баща си: с чиста, безкористна радост ще се явиш пред Бога, без да очакваш нещо от Него. Много деца се радват на баща си, но очакват да получат от него ябълки, круши, бонбони: това не е чистата детска радост. Користната любов е мъртво нещо.

Какво е нужно на сегашните хора? Положително знание, положителна наука. И днес съществува знание и наука, но отношението между сегашната и бъдещата нау-

ка ще бъде такова, каквото е отношението на гъсеницата към пеперудата.

Упражнение: Всеки от вас да си носи по едно огледалце и да се оглежда по няколко пъти на ден. Ако лицето ти е скръбно, кажи си: „Искам да бъда весел, засмян. Ще гледам на нещата по нов начин, отказвам се от старото. Ще се усмихна на себе си, ще си дам една хубава, чиста усмивка“. Така ще се разговаряш със себе си и ще се оглеждаш. Колкото повече се гледаш, толкова повече да се харесваш и да бъдеш доволен. Някой може и без огледало да изменя състоянието си, но с огледало е по-лесно. Гледай се в огледалото като чужд човек, когото харесваш и обичаш; забрави старото в себе си и дай път на новото. Докато нисшето се смущава от висшето, човек всякога ще бъде недоволен; щом те дойдат в съгласие, той става спокоен и доволен от себе си.

Ще се оглеждаш в огледалото, докато изправиш кривите черти на лицето си, ще приглаждаш добре косата си. Космите не трябва да бъдат нито много пригладени, нито много чорлави. Ако космите са много пригладени, имаш магнетизъм повече, отколкото трябва; ако са много чорлави, имаш повече електричество. Упражнението ви ще продължи една седмица.

Тайна молитва

12. лекция, 25 декември 1931 г., София, Изгрев

БАВНИ И БЪРЗИ ДВИЖЕНИЯ

Размишление

Един основен и важен въпрос в живота е дишането. Тоя въпрос има отношение към дробовете. Човек диша и чрез кожата си: седем милиона пори вземат участие в дишането. Ако се запушат порите на кожата, човек веднага умира – специфичното дишане чрез дробовете не може да го спаси. Ако се отворят порите, а престане специфичното дишане, човек пак умира. Значи специфичното дишане и дишането чрез порите трябва да бъдат в хармония. Ако не диша едновременно чрез дробовете и чрез кожата си, човек е осъден на различни болести. Природата изисква от човека да приема дажбата, която му се дава, и да я обработва правилно. Ако дажбата е въздух, човек трябва да приеме определеното количество и да го обработи навреме. Ако не го обработите, както трябва, Природата пише в книжката на живота ви, че не сте изпълнили задължението си: тя ви праща различни болести и намалява заплатата, която ви е определена. Питаш: „Защо боледувам?“. Защото не си обработил въздуха, който Природата ти е определила. Да обработиш въздуха, това значи да извадиш от него тази енергия, която е нужна и за тебе, и за Природата.

Всички съзнания са свързани в едно цяло, както клетките в един организъм. Следователно работата, която всеки човек извършва, влиза в обща употреба на Цялото. Ако нямате това разбиране и мислите, че сте независими, че нямате нищо общо с Цялото, вие се заблуждавате. От ваше гледище може да не сте полезни на Природата, но от нейно гледище не е така; от ваше гледище може да сте малки, но Природата гледа другояче на вас. Вие трябва да знаете де сте полезни и де не сте полезни. Малки са стрелките на часовника, но са полезни дотолкова, докол-

кото показват времето. Стрелките на часовника са свързани с общия механизъм. Значи и те, колкото и да са малки, имат отношение към цялото. Какво ще стане с часовника, ако колелцата, пружината и стрелките му престанат да извършват своята служба? Часовникът ще спре.

Сега и вие като малките деца трябва да изучавате елементарни работи, докато се научите да изпълнявате известна служба. Например вие още не знаете да дишате правилно – вие дишате само с върха на дробовете си. Като дишате, ще държите главата си изправена, точно перпендикулярно на земята; ще теглите една права линия от центъра на Земята до центъра на Слънцето и ще застанете в това положение. Понеже не сте господари на себе си, може да стане едно малко отклоняване. Вие сте млади, изправени и се питате защо старият човек върви прегърбен. Той се е отклонил от перпендикуляра, направил е известно нарушение. Кога се наклонява перпендикулярът? Когато върху него се тури някаква тежест. Не туряйте на перпендикуляра никаква тежест, която може да го наведе на една или на друга страна. Перпендикулярът трябва да бъде абсолютно без тежест – той е права линия, в която всички сили се уравновесяват. Щом перпендикулярът уравновесява силите, човек мисли право, неговият гръбнак е успореден на перпендикуляра. Всяка права, която не е успоредна на гръбначния стълб, не е перпендикуляр; и обратно: ако гръбнакът не е успореден на перпендикуляра, той не е прав, има нещо изкривено в него. Тогава нито перпендикулярът е мярка за определяне посоката на плоскостта, нито гръбнакът.

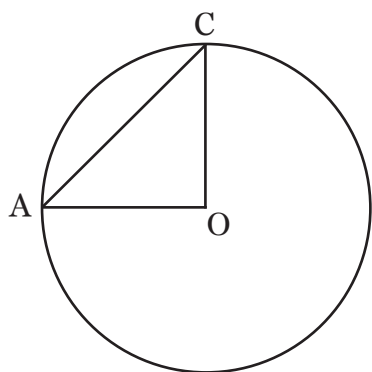
За да бъде една права перпендикулярна на дадена плоскост, това зависи от будността на човешкото съзнание. Ако в твоя умствен или духовен свят стане известно нарушаване, ти губиш будността на съзнанието си, губиш своя перпендикуляр в живота и влизаш в бурното море. И часовникът има свой перпендикуляр: точката, която не се движи, е свързана с перпендикуляра, т.е. с махалото, което е в постоянно движение. Законът за перпендикуляра е физически закон, но вие трябва да го пренесете и в

духовния свят. Там този закон гласи: двама души могат да бъдат в хармония само тогава, когато перпендикулярите им са успоредни; не са ли успоредни, и те не са в хармония. Ако единият е гърбав, а другият – изправен, те никога няма да бъдат в съгласие. Какво трябва да направят, за да се хармонизират?

Питам: ако един господар отива да търси работници, какви ще вземе? Здрави, способни за работа. Може да спазари и един гърбав, но малко ще разчита на него; като види здравия работник, той ще го потуша по гърба, ще му се зарадва. Кой човек е гърбав? Гърбав е този, който не мисли право; гърбав е този, който не чувства право; гърбав е този, който не постъпва право. Аз говоря за онази гърбавина, която няма никакъв център, а не за гърбавината на окръжността: тя е кривина, а не гърбавина. Окръжността е съставена от безброй прави линии. Защо? Защото между две точки може да се прекара само една права. Понеже окръжността е съставена от много точки, те са свързани само с прави линии; по отношение на главния център тия точки са полюси. В окръжността могат да се прекарат безброй радиуси, които, свързани с една хорда, образуват по-големи или по-малки триъгълници. Всички радиуси на една и съща окръжност са равни.

Във всеки кръг могат да се начертаят няколко триъгълници с основа – хорда в кръга, и със страни – радиуси.

Колкото по-голяма е окръжността, толкова и правата AC ще бъде по-голяма (фиг. 1). Страните AO и OC като радиуси са еднакви, но правата AC може да бъде по-голяма или по-малка – тя има условия да се увеличава и намалява. Правата AC е основа на триъгълника, но се намира горе; значи върхът на триъгълника е долу. „Как е възможно това?“ То е все едно да пита-

Фиг. 1

те как е възможно вътъкът на платното да върви перпендикулярно на основата. Така е: правата АС е основата на платното. Де са кросната? Ще кажете, че не се виждат. Това е заблуждение, както се заблуждавате, като мислите, че центърът на кръга е невидима точка – всъщност центърът е видим, но във вечността. Вие го виждате перспективно, като малка невидима точица; другите елементи изглеждат по-големи. Всъщност цялата дейност на кръга произлиза от центъра, от тази малка точица. Обаче силата на този център не се дължи на пространството, което той заема: малката точица е по-силна от целия кръг.

Какво ще кажете за едно колело, което заема голямо пространство – силно ли е то? Колкото и голяма окръжност да опише около себе си, това не показва, че кръгът, на който сме стъпили, е много силен. Силата е в центъра, който описва окръжността, а не в самия кръг. Често и вие, без да разсъждавате, казвате: „Ние сме големи хора“. Вашата големина нищо не значи: ти може да имаш голяма глава, голямо тяло, големи ръце и крака, но това са само възможности. Ти може да бъдеш силен и голям дотолкова, доколкото си господар на тялото си, доколкото можеш да работиш с мозъка си, с ръцете и краката си. Ако един ден твоята ръка се откаже да ти служи, коя е причината за това? Причината е, че ти не си господар на ръката си. Ти работиш повече, отколкото трябва, осакатяваш ръката си, правиш престъпление спрямо живите сили на Природата. Някога не работиш нищо – и пак ръката ти се отказва да работи: тя иска да каже, че не трябва да бездействаш.

Коя е мярката, с която се определя колко трябва да работи човек? Това се познава по приятността, с която работиш. Работи, докато ти е приятно. Като работиш така, ти си в съгласие със законите на Природата; почувстваш ли най-малкото неразположение в работата си, спри, не продължавай повече. Същият закон се отнася и до яденето. Като ядеш и дойдеш до най-сладката хапка, престани да ядеш; като мине този момент, ти губиш разположението си, усещаш известна тежест в стомаха си. Защо? Преял си, т.е. работил си повече, отколкото трябва. Ако искаш

да бъдеш здрав, не свършвай работата си докрай. Казваш: „Трябва да свърша работата си докрай“. Не, във физическите работи трябва да остане поне малка част незавършена. Ако завършиш работите си, ти влизаш в дисхармония с общия план на Природата. Първо тя трябва да завърши работата си, после – ти своята работа. Ако завършиш работата си преди нея, ти не си в хармония, не вървиш в правия път.

Какво значи да свършиш една работа преди определеното за нея време? Ако десет души се стремят към един общ център и един от тях стигне по-рано, това показва ли, че той е свършил вече работата си докрай. Всички трябва да пристигнат на мястото в точно определен час, например в 5 часа; ако някой пристигне 10 минути по-рано или по-късно, той не е изпълнил задачата си, както трябва. Един може да пристигне 10 секунди по-рано, друг – 15 секунди, това не е важно: важно е, че ти си вече в дисхармония с Природата. Вследствие на това ти чувстваш вътрешно разногласие и в себе си. На какво се дължи това? На бързината, с която си се хранил – бързо си гълтал хапките. Знаеш ли колко пъти трябва да обърнеш една хапка в устата си? Всяка храна, която не е прекарана през устата определено число пъти, не може да принесе никаква полза. Не мислете, че както и да се храните, ще имате полза от храната.

И тъй, при храненето се забелязват главно три процеса, които се извършват едновременно. Храната трябва да се дъвче дълго време, за да се използва енергията, която се съдържа в нея. Индусите я наричат прана или животворна сила, живо електричество или жив магнетизъм. Като дъвчете храната, животворната енергия минава през езика и се складира в нервната система. Колкото по-малко дъвчете храната, толкова по-малко енергия внасяте в нервната система. От устата храната минава в стомаха, дето се извършва друг процес. Колкото повече енергия иде от мозъка, толкова по-лесно се смила храната; ако мозъчната енергия е по-малко, храносмилането става по-бавно. Значи бързината на храносмилането се определя

от мозъчната енергия. Учените препоръчват да се дъвче храната дълго време, за да може да се възприеме повече мозъчна енергия – така ще може да се използва и онази енергия, необходима за мускулите и костите. Ако умът ви не е съсредоточен към яденето, то е безполезно. В храненето човек трябва да бъде като търговец, който работи със златни пари. Като види златните монети, той изпитва приятност; щом се прибере вкъщи, той преброява парите си и ги туря в касата. Ако търговецът работи съзнателно и с любов, той никога не боледува. Кой търговец боледува? Който дава на кредит: той дава стока на един, на друг – и пише в тефтера си. Като се изредят няколко клиенти, търговецът преглежда сметките си и вижда, че няма пари в касата; така той се разболява от безпокойство. Значи ял си на вересия, дъвкал си на вересия – и в края на краищата заболяваш. Ти мислиш, разсъждаваш, но умът ти не присъства там.

Следователно когато умът не присъства в храненето, това показва, че си дал стоката си на вересия. Ти се надяваш, че ще ти платят, но оставаш излъган и казваш: „Втори път на вересия на давам!“. В Природата няма отдел за вересия – там всичко е в брой. „Скоро ще получа пари, почакай малко!“ Щом нямаш пари, ще дадеш, колкото имаш. В гостилницата нищо не дават на вересия: влезеш ли вътре, ще бръкнеш в джоба си, ще извадиш кесията си, за да разбереш колко можеш да ядеш; колкото имаш в кесията, с толкова можеш да разполагаш. Значи ти ядеш правилно дотолкова, доколкото твоят ум присъства в първата хапка. Вземаш първата хапка, но виждаш, че яденето е поставено в голяма чиния: в случая първата хапка е центърът, а другите хапки са точки на окръжността. Всяко ядене е реално дотолкова, доколкото влиза в устата; докато не влезе в устата, яденето не е реално: или ще го ядеш, или няма да го ядеш.

Двама другари, англичани, влезли заедно в една гостилница да се нахранят. Поръчали си ядене и започнали да ядат. Единият от тях едва хапнал, прилошало му нещо и умрял. Другият с характерното хладнокръвие на англи-

чанина спокойно се нахранил, след това извикал келнера да му плати. Последният направил сметка за двамата, обаче англичанинът казал: „Ще платя само моето ядене и половината от яденето на другаря ми. Както виждаш, половината ядене остана“.

Казвам: и вие не знаете докъде ще изядете яденето си – може да остане на половината, може още на първата лъжица да спрете – важно е колко сте изяли. Не гледай на чинията, но на изядените хапки, радвай се на тях. Хапката, която си изял, струва хиляди пъти повече от пълните чинии ядене, тя принася повече полза от яденето, което си приел в себе си. Този закон има приложение и в живота. Онова, което виждаш вън от себе си, това са пълните чинии с ядене; онова, което чувстваш, това са хапките, които си изял. Човек се нуждае от права философия, за да знае какво му е нужно в даден момент. Той се нуждае от здраве – то определя неговата права мисъл, неговото бъдещо развитие. Казваш: „Ще стана в бъдеще голям човек“. Остави тези глупости настрани, мисли за сегашния момент. Ако в сегашния момент не можеш да сдъвчеш хапката си, както трябва, и ако в сегашния момент не можеш да станеш човек, никакво бъдеще не те очаква. Твое то бъдеще зависи от настоящето: каквото е настоящето, такова е и бъдещето.

Като ученици вие трябва да гледате на физическия свят като на предметно учение. Като изучавате този свят, ще разберете и другите светове – тогава ще намерите смисъла на живота. Чрез физическия свят и отношенията си в него ти изучаваш живата геометрия. Например изучаваш отношенията си към къщата, към нивата: ти напругаш ума си, правиш изчисления и измервания, развиваш се. Като изучаваш отношенията си на вземане и даване, ти пак развиваш ума си, изучаваш геометрията на живота. Без тази геометрия ти не можеш да пишеш правилно: едни букви ще бъдат големи, други – малки.

Големите букви са несдъвкана храна. По почерка познавате характера на човека. Който пише дребни, ситни букви, минава за скъперник; който пише едри букви, е

щедър. Има щедри хора на своето богатство, има щедри на чуждото. Някой пише едри букви, без да е щедър: той не вижда добре, затова буквите му са едри. На стария ще пишеш писмо с едри букви, на младия – със ситни. Има една норма в Природата, която определя точно колко големи трябва да бъдат буквите, с които си служиш. „Кое писмо е хубаво, добре написано?“ От което ти сам си доволен. „Кога ще бъдеш доволен?“ Когато писмото ти е написано добре по форма, по съдържание и по смисъл. При това всяко писмо трябва да донесе някаква полза на човека; ако не донесе някаква полза, трябва да се тури на страни като непотребно. Писмото, което принася полза, ще го съдъвчеш и приемеш в себе си като храната, която получаваш от Природата. С каква храна се отглеждат малките деца? С мляко. Значи всяко писмо, което пишеш на човека, трябва да съдържа мляко. Първо ще се храниш с мляко, и после – с твърда храна.

Помни правилото: като пишеш писмо, вложи в него своето мляко; като получиш писмо, търси млякото в него. Ако твоето писмо не съдържа мляко и ако писмото, което си получил, не съдържа мляко, и двете не са хубави, не са написани според изискванията на Природата. Защо хората си пишат писма? Защото са малки деца, които се нуждаят от мляко. Като получиш писмо, първо ще го съдъвчеш и после ще го обработиш. Вашите писма съдържат ли мляко? Някой пише писмо и бърза да го напише криво-ляво, да мине по реда си; че е изцапал писмото, че го е задраскал, той не обръща внимание. Така не се пише: ще пишеш красиво, за да придадеш на писмото хубава форма, хубаво съдържание и смисъл. Ще кажеш, че не всеки човек заслужава такова писмо. Така не се разсъждава. Ти ще пишеш хубави писма, за да повдигнеш себе си, да си създадеш характер – ще пишеш за себе си. Майката яде първо за себе си. От излишъка, който се събира в гърдите ѝ, тя дава на детето; туря го на гърдите си и казва: „Много добре се нахраних, ще има и за детето“.

И досега още хората продължават да пият мляко, и досега още ги кърмят. Вие ще отречете това, но аз поддър-

жам, че и сегашният човек се нуждае от мляко. Всички пият овче, краве или биволско мляко. От каквото животното пиеш мляко, такава е твоята майка. Значи сегашното човечество още се намира във фазата на детинството, още се храни с мляко; в бъдеще, когато дойде до твърдата храна, то ще влезе във фазата на възрастния човек, сам ще дъвче храната си. Сегашните хора започват вече да ядат твърда храна, но не са се научили още да дъвчат. Първа майката трябва да предаде на детето си урок как да дъвче храната си. Понеже не дъвчат и не знаят още това изкуство, хората боледуват. И малкото дете, преди да глътне млякото, трябва да го прекара няколко пъти през устата си, да всмукне чрез езика си праната и тогава да го глътне. Разумните деца постъпват по тоя начин – те се хранят бавно и спокойно; неразумните бързат, направо гълтат млякото и след това повръщат. Много естествено, стомахът им не може да се справи изведнъж с много мляко и част от него се съсирва и връща назад.

Сложен и сериозен е физическият живот. Казвате, че живеете добре. Колко страдания и нещастия ще се преживеят, докато започнете да живеете добре! От човека зависи здравето, щастието и бъдещото му развитие. Щастието зависи от три неща: от правилното дишане, от правилното ядене и от правилното ходене. Ще вървиш прав, без никакво прегърбване и клатене на една и на друга страна, като пиан, и ще мислиш. Който не мисли, като ходи, не може да върви правилно. Отиваш да свършиш една работа – трябва да знаеш отде да минеш. Не може да вървиш безразборно, по която улица искаш – определено е по коя улица ще минеш. Ако не минеш през тази улица, няма да свършиш работата си, както трябва – ти си човек, който не знае да ходи. В човека има едно вътрешно чувство, което му подсказва отде трябва да мине. Ако се вслушва в това чувство, работите му се нареждат добре – то му подсказва надясно или наляво да върви. Ако започнеш да разсъждаваш и да се колебаеш, ще изгубиш правата посока, ще изгубиш много време: цял ден ще се луташ, докато най-после поемеш пътя, който ти се определя. Всичко зависи от правилното дишане.

Като се говори за окръжността и за кръга, дохождаме и до радиусите. Според съвременната геометрия те не са успоредни, обаче според геометрията на Природата радиусите са успоредни. Дали вярвате в това, не е важно; дали то отговаря на действителността, и това не е важно. Сянката на дървото отговаря ли на самото дърво? Дървото е в третото измерение, а сянката – в четвъртото. Така е и с всеки предмет, който виждате на физическото поле. Например виждате една машина, която движи цяла воденица: колелото и оста се движат, но самата машина и нейната плоскост са в покой. Значи движението на колелото и на оста показва, че те са в третото измерение, а плоскостта – в четвъртото. За да се подвижи тя на физическото поле, трябва да бъде в покой, да е поставена на друга основа, в Природата обаче всичко е в движение. В самото движение се крие известна разумност – там всяко същество се движи в свой определен път, без никакво сблъскване; в това движение има голямо разнообразие. Изобщо движението в Природата започва от най-слабите импулси и постепенно отива към силните. Например една точка в продължение на хиляди години може да измине едва една хилядна част от милиметъра – толкова слабо е нейното движение. То е почти незабелязано, затова от ваше гледище може да се каже, че тази точка е в покой. И обратно: едно голямо тяло се движи с такава бързина, че след един милион години не можеш да го намериш никъде – то е изминало голямо разстояние. Това тяло се среща едновременно на много места.

Казвам: в Природата съществуват бавни и бързи движения. Можеш да започнеш от най-бавното движение и да свършиш до най-бързото – каквото пожелаеш. Едни тела се движат много бавно, други – много бързо, поради което движенията им съвпадат и двете тела се достигат. Например ако приемем, че нашата слънчева система обикаля Вселената за 36 хиляди светлинни години, това бързо движение ще съвпадне с движението на една обикновена човешка идея, пусната в пространството. Тази идея, малка или голяма, се движи с микроскопическа бързина. На

какво се равнява една светлинна година? На пътя, който светлината извървява за една година. Знае се, че за една секунда светлината изминава 300 000 километра. Значи бавните и бързите движения в Природата се съединяват. Най-бавното движение в Природата е опорна точка, а най-бързото – периферия на тази точка. Двете движения вървят в противоположна посока. Докато бързото движение е изминало цял кръг, бавното движение е изминало едва една хилядна част от милиметъра; обаче двете движения съвпадат в едно и казват: „Свършихме една грамадна работа“. Докато тялото с бавното движение е извървяло една хилядна част от милиметъра за 36 хиляди светлинни години, тялото с бързото движение е извървяло грамадно разстояние; и двете тела обаче разказват своята опитност.

Какво представляват бавното и бързото движение? Бавното движение представя вътрешния, субективния свят, а бързото движение – външния, обективния свят. Вие може да сте на особено мнение, нямам нищо против това; може да заместите външния с вътрешния свят, важно е да спазвате отношенията. За мене е все едно дали *А* е председател, а *Б* – слуга, или *Б* е председател, а *А* – слуга. Питам: ако *А* работи добре и *Б* работи добре, какъв ще бъде резултатът; или ако *А* не работи добре и *Б* не работи добре, какъв е резултатът? Важно е работата да е свършена добре, а кой е председател и кой – слуга, не е важно. Ето, жеравите, когато пътуват, имат председатели: най-силните от тях образуват триъгълник. Те вървят напред като генерали и отварят пътя. Като се уморят председателите, вместо тях излизат други; изобщо силните вървят напред, а слабите – на опашката, защото крилата им са слаби. Като изминат 100–200 км, председателят казва: „Да спрем малко, да си починат децата“. Слязат на Земята, починат си малко и пак тръгват на път. Един ден и младите ще станат председатели – следната година крилата им ще бъдат по-яки.

Сега искам да оставя в ума ви мисълта да се съобразявате с бавното и бързото движение в Природата. Някога човек трябва да се движи с бързината на светлината,

а някога – толкова бавно, че и бързината на охлюва да му се вижда голяма като на светкавицата. За 36 хиляди години охлювът ще измине много път: значи и неговото движение не е от най-бавните. Кое движение е за предпочитане: бавното или бързото? Оня, който се движи бавно, знае повече неща от оня, който се движи бързо. Който се движи бързо, вижда много неща, минава и заминава през тях, без да ги задържа в съзнанието си. Който се движи бавно, много знае; който се движи бързо, малко знае. Много естествено, с голямата си бързина той е описал грамаден кръг около себе си, но малко знания е придобил. Казваш: „Велика идея имам“. Велика идея имаш, но не си я приложил. По-добре да имаш малко идеи и знания, но добре изучени и приложени, отколкото много идеи, но неприложени. Оня, който се движи бавно, казва на тоя с голямата бързина: „И аз искам да посетя местата, които ти си обходил“. И това може, но време е нужно. Знаеш ли колко хиляди и милиони години трябва да вървиш, за да обиколиш кръга, през който той е минал? Който се движи бързо, е предприемчив, той има малко знания, но голям периметър на движения; който се движи бавно, изучава добре нещата и осмисля своя живот.

И тъй, съществуват две категории хора: категорията на недоволните и категорията на доволните. Първите се движат с голяма бързина, те казват: „Времето лети, трябва да бързаме“. Казвам: дайте им свобода – нека се движат с каквато бързина искат. Вторите казват: „Вечността е пред нас – да работим, да изучим нещата добре“. Дайте свобода и на тях: важно е, като се срещнат един ден, да образуват правилен кръг. Между мислите, които се движат бавно, и тия, които се движат бързо, трябва да се създаде тясна връзка. Създаде ли се тази връзка, само тогава човек е доволен от това, което е свършил. „Как ще бъда доволен?“ Като съдвчеш първата хапка добре; ако не можеш да я съдвчеш добре, не можеш да бъдеш доволен.

Ето как разрешавам аз въпроса за доволството и недоволството. Недоволен съм: питам се защо съм недоволен. Отговарям: не съм съдвквал храната си, както трябва – бър-

зал съм; не съм дишал, както трябва – бързал съм. Правилното дишане подразбира да извадя от въздуха всичката енергия, която се съдържа в него. Мога ли да дишам така, аз съм свършил някаква работа – това ме прави благодарен и радостен. Като дишам по този начин, аз съм доволен от себе си и от окръжаващите. Искаш да станеш поет. Ако не дишаш правилно, не можеш да напишеш нещо поетично; галиматия може да напишеш, но не и поезия. Истинската поезия зависи от правилното дишане: както дишаш, така ще пишеш; както ядеш, така ще пишеш. Дайте ми съчиненията на няколко поети, които не познавам, за да ви кажа дали дишат правилно, дали се хранят правилно или ходят правилно. Същото може да се каже и за философите. Кант⁹, един от великите философи, се отличавал с голямо постоянство в работата си. Той излизал всяка сутрин на разходка по едно и също време – хората поправяли часовниците си по него. Едно изключение направил той в живота си – когато умрял. Като не го видели тоя ден на разходка, хората си казвали: „Случило се е нещо с Кант“.

Помни: колкото са важни дишането и храненето като процеси, толкова е важно и ходенето. Ангелите от Небето гледат как ходите и си правят своите заключения. Ще ходиш прав – не като войник, но като поет и философ, чиято мисъл е съсредоточена към това, което вършат. Как ходи поетът? В Природата не съществува поетическо, философско, музикално, Божествено ходене – съществува само правилно ходене. Някой върви неравномерно – засили се, поспре, пак се засили. В ходенето трябва да има ритъм. Така ще ходиш, че да развиваш търпение: ще започнеш бавно и постепенно ще ускоряваш хода си. Някой се движи бързо, а окръжаващите се смеят. Смешното не е в бързината, но в отсъствието на ритъм. Когато ходиш и мислиш, казват, че се движиш като философ – мисълта на философа е най-бавното движение.

Студент си, вървиш и мислиш: ту забързаш, ту забавяш стъпките си – решаващ нещо. Имаш да плащаш на гостилничаря, имаш да купуваш книги, а същевременно искаш да отидеш на театър или на концерт, обаче нямаш

достатъчно пари. Какво ще правиш? Най-после решаващ да платиш на гостилничаря. Казано и свършено: каквото решиш, изпълни го точно навреме, не отлагай решението си. Ако нямаш пари да платиш, пак иди навреме да се извиниш, а когато имаш възможност, ще платиш. Само така ще се ползвате с доброто мнение на невидимия свят; там ще кажат за вас: „Този човек е изправен в отношенията си – той държи на думата си, може да се разчита на него“. Кажете ли, че това или онова не е важно, не очаквайте успех в живота си – успехът зависи от малките неща.

Кои мисли останаха в ума ви от днешната лекция? Мисълта за перпендикуляра в живота. Казвам: бъдете изправни в отношенията си, освободете се от всички гърбици – никаква гърбица! Налегне ви една тъжна мисъл: не се навеждайте, не се срамувайте от нея, не заемайте раболепно положение. Дойде ли в ума ви една тъжна мисъл, усмихнете се: това е характер! Срещнете мечка: не се плашете, усмихнете се насреща ѝ и продължете пътя си. Ако запазите присъствие на духа си, лесно ще се справите и с най-голямото изпитание – Духът е сила. Щом се уплашите, губите силата си. Скръбта и нещастieto не са нищо друго, освен изпити: чрез тях ви изпитват колко сте готови на жертва.

Един богат човек разправял своята опитност. Той живял дълго време във Франция, дето забогатял. Понеже не бил женен, решил да прекара останалата част от живота си в България, между двамата си братовчеди. Той намислил да ги изпита, да види кой от двамата ще го приеме с по-голяма любов. Той отишъл при единия от тях и му казал: „Братко, връщам се от чужбина гол и бос. Каквото имам, всичко изгубих. Ще ме приемеш ли да прекарам старините си в твоя дом?“ „Може, заповядай!“. Като минало една седмица, братовчедът казал на госта: „Ще ме извиниш, жена ми е недоволна, задето те приех. Имаме деца, големи задължения – не можем да гледаме и тебе“. Той отишъл при другия братовчед и там се представил за беден, за изпаднал. Братовчедът му казал: „Бъди спокоен – дето сме трима-четирима, там ще бъдеш и ти. Остани

между нас, колкото искаш“. Гостът останал при братовчед-а и семейството му доста време. Като видял, че може да остане при тях до края на живота си, един ден той открил истинското си положение. „Братко – казал той, – аз съм богат човек, разполагам с милиони. Каквото имам, оставам го на твое разположение.“ Първият братовчед, като чул за това, поискал да изправи грешката си, но било вече късно.

И тъй, страданието не е нищо друго освен вашият богат братовчед, дошъл от чужбина да ви изпита дали може да остави парите си на вас. И днес Бог ви изпитва всеки момент, да види какво можете да направите за Него безкористно и от любов. Като дойде страданието, т.е. първият братовчед при вас, кажете: „Заповядай, остани при мене, колкото време искаш. Ще се нареди и твоята работа“. След време страданието открива истинското си положение и казва: „Аз не съм беден човек, разполагам с милиони. Цялото си богатство завещавам на тебе“. Разбрахте ли сега? Ако сте разбрали, вие се движите бавно, с една хилядна част от милиметъра за 36 хиляди години. Това е много нещо.

Задача: за следния път всеки от вас да преведе тази лекция в геометрическа форма. Това значи да скицирате геометрически основните мисли на лекцията.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

13. лекция, 8 януари 1932 г., София, Изгрев

СВОБОДАТА

Размишление

Теми за следните две седмици: *Произход на гръцката митология. Предназначение на митологията.*

Четоха се темите: *Най-хубавите стихове от Библията.*

Какво се разбира под „свобода“, колко вида свобода познаваме? Лична, обществена, народна, общочовешка и свобода на цялото Битие. Как се изявява личната, индивидуалната свобода на човека? Тъй както е устроен човек, докъде се простира неговата физическа свобода? Ако съберете десет души, физически силни, кой от тях е най-свободен? Най-силният. И десетте са силни, но силата им върви по градация. Ако наредите десетте души по сила, ще образувате или възходяща, или низходяща стълбица. Всеки един се отличава от другия с единица сила по възходяща или низходяща степен. Ако вървите по възходяща линия, десетият е най-силен – с девет единици повече от първия. Ако се бори с първите, той ще надвие всички, обаче него никой не може да победи – той остава да се бори сам със себе си. Какво ще кажете за оня, който се бори със себе си и се побеждава? Герой ли е той, какво печели от това? Някой вземе нож и се прободне – какво печели? Не само че нищо не печели, но е загубил е силата си – той губи част от кръвта си и отслабва. Срещат се двама герои. Единият казва на другия: „Знаеш ли, че мога да ти счупя главата? Мога да те застрелям, на каквото разстояние да си от мене“. Другият казва: „Знаеш ли, че мога с едно духане да те сваля на земята или с мисълта си да парализирам твоите действия?“. Кой от двамата е по-силен?

Питам: от десетте души кой е най-свободен? Най-силният: той е и най-енергичен, минава за голям юнак. Той може да се справи с всеки едного поотделно, обаче девет-

те, събрани заедно, ще го съборят. Той е юнак, може да събори девет деца, но не и девет юнаци. Истински юнак е она, на когото силата е равна на силата на деветте. Не е въпрос да се гордееш със своята сила: колкото и да се хвалиш със силата си, все ще се намери някой по-силен от тебе. Герои, юнаци има навсякъде: във физическия, в астралния, в умствения и в Божествения свят. Когато някой герой от Божествения свят иска да прояви силата си, той слиза на Земята, за да спаси хората от греховете им. Земните герои режат главите на хората, взаимно се избиват. Както става между хората, така става и между растенията, и между животните. Така се проявява всеки физически герой. Ако неприятелят ти е на физическия свят, или той ще те унищожи, или ти него: ако ти не го унищожиш, той ще те унищожи. Как ще постъпиш, ако неприятелят ти е на физическото поле? Ако решаващ един въпрос на физическия свят, имаш право да набиеш неприятеля си – нямам нищо против това. Няма човек на Земята, който да не е бит: ако не като голям, поне като дете все го е бил някой. И като порасне детето, пак ще се намери някой силен човек да го набие.

Синът на един турчин се хвалел на баща си, че биел гяурите. Всеки ден се връщал у дома си и казвал: „Татко, и днес набих добре един гяурин“. Бащата бил умен, добър човек, затова казвал на сина си: „Синко, не се хвали със своето геройство. Ще се намери някой по-силен от тебе, който ще ти плати за всичките гяури.“ „Никой не може да ме бие, те са страхливи като плъхове“. Един ден синът се нахвърлил на един овчар гяурин, да го бие. Последният бил смел и самостоятелен – затичал се към турчина, хвърлил тоятгата си върху него и му пукнал главата.

Сега и вие искате да бъдете силни, нищо да не ви изненадва. Как може да запазите силата си? Аз не говоря само за физическата сила, макар че и боговете, най-силните и разумни същества, се биеха физически, на общо основание. Те слязоха на Земята и влязоха в стълкновение помежду си. Силните оцеляха и останаха на Земята, а слабите се върнаха там, отдето бяха дошли. Днес и хората

се бият, както боговете, но както боговете заминаха, така и те ще заминат. Всеки, който иска да прояви геройство, пращат го на Земята. Ако човек е направен от твърда материя, ще го бият с тояга. С какво ще го бият, ако е направен от течна, въздухообразна или огнена материя? Вие биете огъня с дилафа, но с какво ще биете оня, който може да запали цялата Земя? С огъня лесно се справяш – духнеш го няколко пъти, мушнеш го с дилафа и казваш: „Ако не слушаш, ще те изпъдя, друг ще дойде на твоето място“. Огънят погледне към дилафа и към въздуха и казва: „Познавам ви, зная колко сте герои“.

Повечето хора са такива герои. Някой се натъкне на едно малко зло и цял ден се бори с него, иска да го победи. Например някой пияница се е въздържал два-три дена, нищо не е пил. Отива на гости и там му предлагат една чаша вино. Като погледне чашата, той започва да трепери, не може да издържи. Значи чашата с вино го е победила. Едно малко зло, едно малко изкушение е излязло по-голям юнак от него. Изкушението на пияницата е вътре в него: как ще се справи той с този юнак? С дилаф не може, с духане също не може. Кой от вас се е борил с чашата, за да знае какво представлява тя. Силна е чашата: ако речеш да се бориш с нея, тя те захлупва като капак и ти оставаш отдолу. Ти се намираш в положението на мишка, затворена в капан.

Някога съществувал един голям силен плъх. Той се борил с всички плъхове и всякога излизал победител. Обикалял всички къщи, свободно се движел и задоволявал глада си. Случило се, че дето ходил, никъде не намерил ядене. Опитвал се да направи дупки, да се вмъкне, както по-рано, но не могъл – навсякъде било затворено. По едно време той видял един капан. Приближил се, помирисал – нещо го събланило и влязъл в капана. На кукичката висяло парче пастърма. Той захапал пастърмата и започнал да тегли. Каква изненада: капанът се затворил и той останал вътре. Ужасен, плъхът започнал да гризе капана – разчитал на здравите си зъби, но се оказало, че всичко било от желязо. Така прекарал той два-три дена и най-после си

казал: „Дотук беше моето геройство. Оня, който е направил капана, е бил по-умен и по-голям юнак от мене“. Как ще излезе плътхът във от капана? Като научи свойството на огъня. Той знаеше свойството на тоятгата, на духането, но до огъня още не беше стигнал. Всяко живо същество на Земята воюва дотогава, докато се справи с неблагоприятните условия. Какви усилия направиха растенията, докато пробият твърдата материя и започнат да извличат от нея хранителни материали! Тяхната война беше химическа. Така воюват и хората. Растенията подчиниха елементите и започнаха да извличат от земята материал, необходим за съграждане на техния организъм.

Казвате: „Ти поддържаш ли войната?“. Аз не съм от миролюбивите, но казвам: бий, без да те бият. Ако биеш и с това даваш повод да те бият, по-добре не се бий. Първо измери силата си и тогава се бий – това е свобода. Следователно когато се говори за геройство, за юначество, имам предвид вътрешната свобода на човека – външната свобода заробва човека и прави чашата още по-горчива.

Сега, като изучавате числата, може да предсказвате съдбата на всеки герой. Едни числа са рационални, а други – ирационални. Съберат се двама герои на едно място да опитат силата си. Единият казва: „Виждаш ли тази тояга?“ „Виждам я.“ „Ей сега ще заиграе по гърба ти.“ „Не можеш – в миналото тази тояга е била мой учител, тя ме познава добре, не можеш да я сложиш на гърба ми.“ „Мога.“ „Опитай се!“ Повдига тоятгата, не може да я вдигне. Защо? Този, когото тя е учила, е внесъл в нея силата си и днес тя не може да го бие. Ти не можеш да биеш оня, който е внесъл силата си в тоятгата. Какво значи да внесеш силата си в една тояга?

Вие искате да станете герои и да успявате в живота си. За тази цел някои стават учители, други стават занаятчии, трети – майки и бащи: искат да имат деца, да ги възпитават. Станеш учител, но скоро те уволняват. Защо? Не се подчиняваш на законите, искаш да покажеш, че си герой. Ставаш майка, но не се подчиняваш на своя възлюбен – той те пъди от дома си. Мъчиш се да възпитаеш

децата си добре, но те не слушат – мъжът ти пак те пъди навън. Искаш да станеш майка, а не можеш да се справиш с децата си. Каква майка си, ако децата ти те бият? Майка е оная, която внушава уважение и респект на децата си. Като чуят, че иде, те стават на крака и казват: „Майка иде!“. Не мислете, че майката е мекушава, безхарактерна жена – тя е голяма героиня.

Вие още не сте научили изкуството да бъдете майка. Докато израснат нейните гарджета, тя ходи като лисицата от един курник на друг да взема по една кокошка. Като влезе в курника, лисицата казва: „Не признавам никакви писани закони – кокошката трябва да дойде при мене“. Като приспи малките, тя влиза в курника и си взема толкова кокошки, колкото ѝ трябват. Ще кажете, че лисиците са укротени вече. Физическите лисици са укротени донякъде, но духовните не са още. Мислите ли, че сте се справили с лисицата и мечката в себе си? Няма човек на Земята, който да не е приспиван от някоя мечка или лисица.

Един българин минавал през една гора и си мислел: „Ако ме срещне мечка, лесно ще се справя, нося два револвера в джобовете си“. Случило се, че наистина срещнал мечка в гората, но от страх забравил да употреби револверите. Мечката го наплюла и си заминала. Близките го питали какво му е казала мечката. „Каза ми друг път да не нося револвери, щом не ги използвам, когато трябва.“ Така е – когато се уплаши, човек забравя всичко и мисли по друг начин. Ако искаш мечката да мине и замине край тебе, без да те засегне, не стреляй върху нея. Ако стреляш, скъпо ще платиш: тя се хвърля върху човека, изтръгва револвера от ръката му и откъсва цялата ръка. Колко ловджии на мечки са останали с една ръка! Ако успее да убие мечката, спасен е, но ако само я рани, ще опита силата ѝ. Има много примери в живота за борба на човека с мечката.

Казвам: освен външната борба на човека с мечката съществува и вътрешна борба. Често човек се бори със своите мисли, чувства и постъпки и ако те го победят, той пада на земята. Какъв герой е оня, който не може да издържи в

борбата със своите мисли, чувства и постъпки? Външната борба отчасти е завършена – сега човек се бори вътрешно и ако не успее в тази борба, не може да се нарече юнак. Геройството трябва да се пренесе вътре в човека. Като става въпрос за постъпки, трябва да знаете как да постъпвате. Може ли да постъпвате като Йоан Кронщадски¹⁰?

Един ден епископът в Петербург извикал Йоан Кронщадски при себе си и му казал: „Чух, че си проповядвал учение, несъгласно с Православната църква. От днес ти забранявам да проповядваш това учение.“ „Ще изгълня волята ти – отговорил Кронщадски. – Ще постъпя, както желаете“. Поклонил се и излязъл вън. Какво се случило с епископа? Веднага след това заболял и каквото и да правел, болестта не го напускала. Той заповядал пак да извикат Йоан Кронщадски при него и му казал: „Направих една грешка към тебе. Забраних ти да проповядваш, но заболях. Помоли се за мене да оздравея“. Кронщадски се помолил и епископът оздравял. Герой е бил Йоан Кронщадски!

Сега и на вас желая да бъдете герои като Кронщадски. Герои, но дето трябва. Да бъдеш герой пред слабия – това не е геройство; да бъдеш герой с детето, да го биеш – това не е геройство. Да бъдеш герой пред по-силния от тебе – това значи геройство: да го простреш на земята и после да те вика да се молиш за него. Много епископи и владци имате и вие в себе си. Аз познавам вашите епископи и владци. „В какъв смисъл се разбира това?“ И в буквален, и в преносен смисъл. Йоан Кронщадски беше под ведомството на епископа, но не остана при него да служи. Той имаше власт, дадена му отгоре, и свободно проповядваше.

Казвате, че всяка власт е дадена от Бога. Това се отнася за децата, за ония, които не разбират закона. Под „всяка власт е дадена от Бога“ излиза, че Бог е вън от човека и му дава нещо. Само свободният има власт, дадена от Бога, и той знае как да я употребява. С други думи казано: „Всяка свобода е дадена от Бога“. От кого е дадено робството? Някой те набие, пукне главата ти и казва: „Така е писано“. От кого е писано така? Наистина, много неща са писани

по гърбовете на хората, но важно е кой ги е писал. Когато майката бие детето си, и тя пише нещо: някога пише по главата, някога по ръцете, някога по гърба. Майката пише на общо основание, но кой от вас е запазил и превел онова, което майката е писала? Казваш: „Моята майка не е знаела как да пише. Нейните стихотворения не могат да се превеждат“. Оставете тия въпроси настрана! Кажете какво сте написали вие досега? Ако от всичко, което сте писали, 99 на сто е погрешно, а само едно на сто е правилно, какво знание е това? Ако от всичко писано 99 на сто е вярно, а само едно на сто е погрешно, разбирам – това знание е намясто.

Като ученици на окултна школа вие трябва да изучавате окултните науки, да ги прилагате в живота си. Не може ли да ги прилагате, ще приличате на оня млад момък, на когото баба му му казала: „Синко, ела баба да ти бае, като срещнеш мечка, да не те напада“. Той казал: „Бабо, по-добре ми бай никак да не ме среща мечка. Това е по-добре за мене“. Как мислите, кой от двамата е по-умен: бабата или внукът? Според мене бабата е по-умна. Вие ще кажете, че оня, който е писал тоя анекдот, е дал криво тълкуване – той е искал да каже, че внукът не е вярвал в баенето на баба си. Тя е била умна жена, искала е да каже на внука си, че трябва да учи, да знае езика на мечката, за да се разговаря с нея. Който не знае езика на мечката, тя всякога ще го тъпче и плюе. Човек е господар на това, което разбира: ако не разбира нещо, той му става роб. Значи ще владееш, което разбираш; ще те владее, което не разбираш. Кое е по-силно: воденичното колело или водата, която го върти? Привидно колелото е по-силно, защото е твърдо, яко; всъщност водата е по-силна.

Казвам: учете се да превеждате образите, да се ползвате от тях. Очакват ви борби – ще ви пуснат в света да се борите. Не мислете, че са дошли вече мирните години – не са дошли още. Вие очаквате да ви посрещнат с венци. Ще ви посрещнат с венци, но както посрещат агнетата за Гергьовден: посрещнат ги, заколят ги и им запалят една свещ. Истинският венец не е сух, той не гори, както горят

венците по главите на агнетата. И на Христа туриха венец, но Го заковаха на кръст. Това е страшното в живота. Казват: „Значи страдания ни очакват!“. Не само вие ще страдате, но и малките деца ще страдат. Докато са малки, майката ги пази, храни и облича, грижи се за тях; щом замине майката, те остават сами. Кой остава на нейно място? Ако има голям брат или голяма сестра, те ще поемат грижата за малките деца. Добре е, ако могат да изпълнят ролята на майката. Какво ще стане с децата, ако големият брат или голямата сестра не могат да заместят майката?

Ще ви задам следния въпрос: защо пръстите ви болят, когато ръцете ви изстиват от студа? В този случай децата плачат, не издържат на студ. Какво казва студът? „Който не може да се справя с мене, да стои настрана, да не ме закача.“ Който е опитал силата на студа, страх го е, не му се излиза вън. Какво правят хората, за да не ги брули вятърът? Те носят дебели дрехи, вълнени чорапи, хубави обувки, шапка, ръкавици. Според мене това са страхливци. Първите човеци бяха герои – те ходеха голи, не се страхуваха от студа; като съгрешиха, и те започнаха да се обличат с дебели дрехи, да се пазят от студа. Виждаш някой добре облечен, харесваш палтото му. Казвам: страхлив е този човек. „Обувките му са здрави и хубави.“ Страхливец е той. „Шапката му е дебела.“ Страхливец е той. Не си правите илюзии: всеки, който се облича с дебели дрехи, той се страхува от студа. С каквито дрехи и да се обличаш, знай, че това е халатът на затвора – ти се намиращ в ограниченията на живота. Като знаеш това, не казвай, че съдбата ти е лоша, че трябва да се примириш. Не, задача на всеки човек е да се освободи от затвора: по какъвто и да е начин ти трябва да хвърлиш халата и да излезеш от затвора.

Сега вие търсите начин как по-лесно да излезете от затвора. Няма лесен път. „Ще се самоубия.“ Ще се натъкнеш на по-голямо зло. На страхливия човек работите не вървят добре, той не може да намери правия път. Ако си герой, лесно ще го намериш. „Ще отстъпвам.“ Ако си юнак, ще знаеш как да отстъпиш; ако си страхлив, и с отстъпване няма да имаш успех. И на другия свят да отидеш, пак ще

те върнат на Земята: другият свят е за героите. Казано е в Писанието: „Страхливите няма да влязат в Царството Божие“. Казваш: „Така се говори, но ние не сме баби“. Според мене всички сте баби, страхливци сте. Учете, мислете правилно, за да се подмладите: вие се нуждаете от истинско знание. Бъдете герои, за да се борите не само с един противник, но с много – и всички да победите. Казваш: „Победих неприятеля си“. Още много неприятели имаш. Ще вземеш нож и револвер, ще минеш край неприятелите си и ще воюваш, докато ги победиш; след това ще отидеш пред вратата на Царството Божие, там ще сложиш ножа и револвера и ще станеш свободен човек. Ще дойде ден, когато ще победиш всичките си врагове.

Като говоря за борба, аз вземам тази дума в широк смисъл. Всеки човек се бори, докато разреши известен въпрос; щом го разреши, борбата свършва. Героите се борят, страхливите не обичат борбата. Кой е страхлив човек? Който лъже, който не държи на обещанието си, който нищо не работи, не учи. Ще се бориш, ще учиш, ще работиш, иначе никаква култура няма да придобиеш. Като наблюдавам птиците, намирам, че в известно отношение те са по-културни от хората – те не крадат дрехите си, както хората правят. Да откраднеш дрехата на една птица, това значи цяла да я задигнеш. Хората си крадат дрехите, обувките, парите – и най-после се вмъкват в живота си и взаимно си създават борби. Обаче мечката няма културата на птицата: като срещне един вол, тя го напада и започва да смуче кръвта му. Волът пада на земята – слаб, отмалял – моли се да го пощадят. В случая аз похвалявам мечката, а укорявам вола – намирам, че е голям страхливец. Защо носи рога? Той трябва да се сражава с мечката. Трябва ли човек да носи два револвера и да се остави да го убият?

Преди няколко дена четох един разказ как мечоносците убиват големи китове. Това се случило в Атлантическия океан. Те погнали един голям кит – женски, който наскоро щял да има малки. Големи усилия направили, но не могли да го улучат. В това време се родило малко

китче, което майката грижливо отглеждала. Един ден мечоносците я забелязали и започнали да я атакуват. Като майка тя се мъчела да запази малкото си, но не успяла, те го ранили, след това атакували и нея. И тя станала жертва на техните мечове.

Сега привеждам този пример, за да изнеса аналогията между вашия живот и този на кита. И вие сте в голямото море, дето ви преследват мечоносци. Те са малки, дребни, но и вие като кита не може да се справите с техните оръжия; и вие като женския кит имате едно малко желание, на което не сте господари. Като дойдат изпитанията върху вас, мушкат ви с ножове, докато ви изтече кръвта; после казват: „Дотегна ни животът“. Какво трябва да правите тогава? Казват: „Нашите бащи не са разрешили още този въпрос – и ние няма да го разрешим“. Не се разсъждава така: всяка мъчнотия, всяко изпитание е ваш неприятел, с когото трябва да се справите. Не мислете, че лесно се излиза срещу неприятел. За да победиш, трябва да имаш предвид силите на своя неприятел. След това трябва да измериш своите сили и тогава да приемеш борбата, иначе ще се натъкнеш на големи изненади, които не водят към добър край.

И досега учените правят изследвания и изчисления на природните явления, но въпреки това не могат да разрешат мъчнотиите си. За тях мъчнотиите са като задачата за изчисляване на квадратурата на кръга. Учените казват, че тази задача е неразрешима, обаче Природата я е разрешила. Ако по един начин тя не може да се разреши, по друг начин ще може. В бъдеще и тази задача ще се разреши. Какъв е смисълът на кръга в живота? Важни елементи в кръга са центърът и кривата линия – окръжността. Следователно всяка сила – физическа, духовна и умствена, има свой център, от който изхожда, и крива линия – периферия, до която достига. В този смисъл силен човек е онзи, който знае възможностите, с които разполага дадената сила в кръга. Ако знаете тия възможности, лесно ще се справите с мъчнотиите си; ако не ги знаете, ще се чудите какво да правите.

Ще ви приведа един пример. Да допуснем, че ти си студент, искаш да завършиш университета с отличие. Всички професори са доволни от тебе, хвалят те и ти се радваш. Обаче един от професорите, човек с по-голяма амбиция от своята, иска да ти покаже, че не си избрал прав път за развитие. Ти учиш, работиш, но той те къса на изпита: погледне те проникателно и веднага познава кои въпроси не знаеш. Ти мислиш, че лесно ще се справиш с професора, но той е по-голям юнак от тебе. Ти намазваш тялото си с масло, както правят пехливаните, но професорът е по-голям майстор – със сюнгер измива маслото и пак те събаря на земята. Така ти се излагаш пред другарите си, но професорът не отстъпва. Герой е този професор: ти се готвиш да го биеш, но той е по-силен от тебе. Той е готов да ти пише хубава бележка, ако можеш да го набиеш; не можеш ли да го повалиш на земята, не се опитвай да излизаш срещу него. Преди да излезеш на борба с неприятеля си, опитай първо силите си.

Някой влиза в живота с идеали, които го повдигат, дават му сила да върви напред. Обаче излизаш на изпит и професорът те скъсва – това е неговият юмрук. Падаш на земята и казваш: „Лошо нещо е робството. Победи ме този човек, тежка е съдбата ми“. Лошо нещо е робството, но не е по-лошо от нас; тежка е съдбата, но не е по-лоша от нас. Съдбата е професорът, който мачка студентите. Ако си силен и го победиш, той ще ти пише шесторка; ако си слаб, ще ти пише двойка. „Знаеш ли кой съм аз?“ Щом кажеш така, професорът ти обявява двубой. „Какво да правя тогава?“ Намери дъщерята на професора и бъди готов да ѝ услужваш във всичко, от което тя се нуждае; ако си мома, ще намериш сина на професора и ще му услужваш. Това са символи, които трябва да преведете. Казвате: „Ние знаем тези работи“. Не ги знаете – вие вършите само любовни работи, за които ви бият. Аз не съм срещал досега човек, който да не е бит за любовни работи. И това не е лошо, но трябва да се учите, да се поучавате.

Какво правя аз, когато се спъна някъде? Стана, изчисля се, усмихна се и казвам: „Трябва да бъда внимателен“.

Не се извинявам, не обвинявам другите, но започвам да мисля защо се спънах. Ако отивам по работа, свързана с някой човек, разбирам, че по тоя начин разумните същества ме предупреждават да не правя връзка с тоя човек. Следователно всичко, което ви спъва, което ви противодейства или ви огражда, е съзнателно, разумно. Като наблюдавате живота си, ще забележите, че нещо постоянно ви спъва. Способните ученици се спъват по-малко, а неспособните – повече. Неспособният ученик очаква на благоволенieto на учителя си. Учителите са по-разположени към учениците с висок успех и към немирните, отколкото към учениците със слаб успех и крайно миролюбивите. Като учител аз имам голямо отвращение към лицемерието на учениците. Ученикът казва: „Не смея да се изкажа“. Кажи каквото знаеш, не се страхувай – страхът води към лицемерие. Казваш: „Имам мнение по този въпрос, но сега бързам, не мога да се изкажа“. Не, ще се изкажеш, колкото и да бързаш. Кажи мнението си, дете трябва, а не дете не трябва. „Ако ме бият?“ Дали ще те бият, или не, щом трябва, кажи си мнението – така поне ще научиш какво ти липсва. Макар и бит, ще се върнеш у дома си и ще се готвиш за нова борба; ако не излезеш на борба, няма да знаеш с каква сила разполагаш.

Сегашните хора се нуждаят от ново разбиране на живота, за да знаят де се крие тайната на неговата сила. Тя е във вътрешното геройство. И тогава, като срещнеш нещастен човек, не го съжалявай за нещастieto му: съжалявай го, че не е праведен. Като срещнеш един гладен и бос човек, не го съжалявай, но кажи: „Жал ми е, че не си праведен“. Той казва: „Ех, ако бях богат и добре облечен!“. Аз имам особено мнение за богатите и добре облечени хора: ти си страхливец, нищо повече. Казваш: „Учен човек е този!“. И той е страхливец. Учен човек е тоя, който може да си служи със знанието, когато му потрябва. А така, да се товариш със знание, което всеки може да ти вземе и да те бие заради него, това не е знание, не е ученост. Колко учени хора са бити заради техните теории! Какво знание, какво богатство е това, заради което могат да те бият? Ис-

тинско знание, истинско богатство е това, което никой не може да ти го вземе. Стремете се към това знание и богатство.

Сега хвърлете дрехите си, които ви спъват. Може да хвърлиш дрехите си и пак да се страхуваш. Ще кажеш: „Какво ли мислят хората за мене – защо ли ходя гол?“. Ако си облечен, ще уповаваш на нещо: хората ще мислят за тебе, че си праведен човек. И това е хубаво, но казвам: не уповай на едно оръжие, което може да ти изневери във всеки важен момент. Ако уповаваш на преходното, всеки момент ще изпадаш в борба: ще се бориш, но ще изгубиш условията. Друго нещо е, ако разчиташ на твоето оръжие – само то може да ти помогне да издържиш борбата докрай.

Кое е най-важното за вас? Да направите връзка с дъщерята или със сина на професора. Това значи: ако не можете да направите връзка с Любовта, ако не можете да направите връзка с Мъдростта, професорът всякога ще ви къса. Не казвам, че трябва да завладеете Любовта и Мъдростта, но да се свържете с тях. Какво ще пишете на професорската дъщеря? Няма да се оплакваш от баща ѝ колко пъти те е късал – ще ѝ напишеш нещо хубаво. Нека един брат и една сестра напишат по едно любовно писмо на дъщерята и на сина на професора. Вие сте страхливци, не смеете да пишете такова писмо.

Сега аз ви говоря на разбран език; казвам: бъди смел, напиши едно любовно писмо! Ти се страхуваш да напишеш любовно писмо и казваш: „Тия тук ще ме вдигнат на вили и могили“. Не мисли за това: напиши такова писмо, от което и ти да останеш доволен; не само това, но и отговор да получиш. Ако нямаш отговор, напиши второ писмо. Не получиш ли отговор, ще знаеш, че работата ти няма да се нареди. По бащата ще познаеш дали писмото е получено и харесала ли го е дъщерята. Като те срещне, професорът ще те погледне с разположение, ще те спре, ще те потупа по гърба и ще ти каже: „Аз те късах, за да те опитам. Ти си добър и даровит момък“. И дъщерята ще каже на баща си: „Татко, получих писмо от един студент – много си го нап-

лашил, сърцето му ще се пръсне от страх. Бъди внимателен към него“. Бащата обича дъщеря си и заради нея поставя по-добра бележка на студента.

Като ученици вие трябва да правите преводи на явленията в живота и в Природата и да се домогнете до техния вътрешен смисъл. Трябва да знаете произхода на всички неща: на противоречията, на всички мисли и чувства, които се явяват в ума и в сърцето ви. Ако не дойдете до вътрешната философия на живота, не може да разберете сегашния си живот. Много мъчности ще срещате, но трябва да ги разрешите; ако не ги разрешите, ще ви осмеят. Не си правете илюзии да мислите, че ще вървите по гладък път. Христос, най-великият човек в света, беше подиграван и осмиван. Най-после Го разпнаха и Му казаха: „Като си Син Божий, слез от кръста!“. Няма човек на Земята, който да не е бил осмиван и подиграван. Ако мислите, че вие ще минете по друг път, лъжете се. Че ще ви осмиват и подиграват, в това няма нищо лошо. Вашата задача е да търсите причината за това и да се поучавате. Това значи да бъдеш герой. Герой е оня, който може да се справя с мъчнотиите си. Какво разбрахте от днешната лекция? Че не сте герои. Ако досега сте мислили, че сте герои, днес разбрахте, че не сте такива, но може да станете – от вас зависи.

И тъй, напишете първото любовно писмо! Дъщерята на професора отдавна е издържала своя изпит, синът на професора също е издържал своя изпит. Никога не пиши любовно писмо на човек, който не е издържал своя изпит. Разбирам да искаш помощ от човек, който може да ти помогне; да искаш помощ от оня, който и на себе си не може да помогне, това е глупава работа. Безумието на човечеството се заключава в това, че то търси помощ оттам, отдето не може да дойде. Безумие е да търсиш изходен път в живота си там, дето го няма. Всички хора търсят разрешение на своя живот не еднократно, но за вечността. Намерят ли това разрешение, те са дошли до най-щастливия момент на живота.

Сега да не остава в ума ви мисълта защо живеете. Живеете, за да намерите разрешението на живота; живеете,

за да станете истински герои. Колкото пъти те бият, кажи: „Ще стана герой!“. Страхливият се обезличава, но герой не става. За страхливия никой не си спомня, а за юнака – всички. Вие сте кандидати за герои, но още не сте истински герои. Никой от вас още не е бил професора си; други хора може да сте били, но до оня професор герой никой не се е докоснал още. Ще кажете, че професора не се бие. Бие се, но трябва да знаеш кога и как да биеш.

Под „професор“ разбирам съдбата. Помни: професорът, с когото трябва да се справиш, това е твоята съдба. Ще срещнеш професора си и ще застанеш пред него като ученик. Като разбере, че си страхлив, той казва: „Този ученик да излезе вън! Не го искам при мене“. Ако си умен, смел и даровит, той казва: „От този ученик ще излезе нещо“. Съдбата е безпощадна, строга, но справедлива. Някога тя постъпва с хората така, както е постъпил Тарас Булба¹¹ със синовете си. Бащата, т.е. съдбата, изпитва сина си, но и синът изпитва баща си. Синът казва: „Как така ще оставя баща ми да ме бие?“. Запретва се синът, запретва се и бащата и се бият. Бащата казва: „Бива го този синковец!“.

Желая на всички и вие да бъдете такива юнаци, да се биете със своята съдба. Не да се биете със слабия и да го победите, но да се биете със силния. Ако не си се борил със своята съдба, със своя професор, не си никакъв юнак.

Какво ви остана от лекцията? Да напишете по едно любовно писмо. Дали ще се приеме, или не, не е важно. Всеки да напише по едно писмо. Кое от писмата ще се приеме, не се знае. Бъдете герои!

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

14. лекция, 15 януари 1932 г., София, Изгрев

СЕНКИ НА БИТИЕТО

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

Четоха се работите върху темата: *Произход на митологията*.

Под „митология“ се разбира останки на предпотопни същества, изразени чрез новия език на хората. Това е азбуката, чрез която се тълкуват нещата. Защо египтяните са нарекли един от своите богове Озирис¹², гърците – Зевс¹³, а римляните – Юпитер¹⁴? Това се дължи на вътрешни причини. С какво се занимава аритметиката? С числата и действията с тях. Алгебрата? Тя е разширена аритметика. Нисшата математика? Тя е още по-разширена. Значи и в науката има растене, както и в органическият живот.

Сега, като дойдем до поетите, виждаме, че те разглеждат митологията по друг начин. Там във вид на митове изнасят живота на боговете. Съществуват ли днес тия богове? И до днес има картини, рисувани от различни художници, но де са художниците? Заминали са някъде. Де са старите гръцки скулптори? Творенията им съществуват и до днес, но скулпторите ги няма. Важно е дали съзнанието на скулпторите е свързано с техните творения. Ако един виден поет напусне Земята, ще се интересува ли той от своите кости? Не се интересува. Обаче близките и почитателите на поета се интересуват от неговите кости. Френолозите се интересуват специално от черепа на човека, особено на някой виден поет, учен или философ, заминал преди векове.

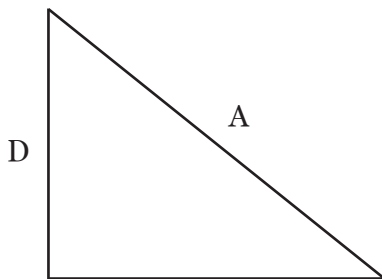
И тъй, митологията е знание на миналото, преведено в алегорична форма. Обаче сегашната митология е още разхвърляна, не е приведена в строга научна форма. От гледището на сегашния живот миналото трябва да се свърже с настоящето, а настоящето – с бъдещето. Как-

во ще кажете за правата линия? Коя е причината за създаването на правата линия, на точката като център или средоточие? Дето се явява известна дейност, там хората съсредоточават вниманието си като в център. Посоката, в която точката се развива, образува права линия. Същото става със семката: като се посади в земята, тя се стреми да се прояви. Това не става изведнъж – постепенно тя пробива земята и поема посока нагоре, по права линия. Обаче средата, в която семето се проявява, не е много благоприятна, поради което правата линия се огъва; значи препятствията, които среща тя на пътя си, я огъват. Като наблюдавате старите дървета, виждате, че едни от тях са прави, а други – изкривени; повечето са изкривени. Има нещо красиво в това, но важно е коя е причината за тяхното изкривяване. Неблагоприятните условия в Природата са причина за изкривяване на стъблата и клоните на дърветата. Криви линии, т.е. изкривяване, става и в човешкия организъм. Всяка кривина създава известна дисхармония в характера на човека.

Какво определение дава геометрията за кръга и за триъгълника? Кръгът е хармонична линия, без никакво противоречие. Изобщо геометричните форми не са нищо друго освен език на Природата. Когато кръгът изгуби своята хармонична форма, казваме, че и силите, които действат в него, претърпяват известна промяна. Когато яйцето се излюпи, и то губи своята форма – това е неизбежен закон. Казвате: „Моите възгледи са установени като правата линия, като триъгълника и като кръга“. Какво ще стане с вас, ако тия форми се изменят – трябва ли да се чувствате нещастни? Има ли нещо лошо в това, че възгледите ви са се изменили? Докато разполага с парите си, богатият е щастлив – има нещо установено във възгледите му; щом изгуби богатството си, възгледите му се изменят. Докато магарето му носи богатството, богатият е доволен и щастлив; щом магарето престане да носи богатството му на гърба си, богатият става недоволен. В тоя случай магарето се радва, а богатият скърби. Това са символи, математически формули и числа, които трябва да се преведат.

Питам: кое свързва богатия с магарето? Богатството, т.е. неговият товар. Значи богатият не може сам да пренесе богатството си от едно място на друго. Кой е богатият: този, който носи богатството, или този, на когото принадлежи то? Магарето носи богатството, без да е богато; богатият не носи богатството си, въпреки това е богат. Ще кажете, че магарето е глупаво, а човекът е умен. Как е възможно глупавото да е по-силно, а умното – по-слабо? „Това е така, защото човекът е по-умен и не иска да носи товар.“ Това е криво тълкуване: между човека и магарето има известно отношение, т.е. съдружие. Това е теория, а не самата Истина. Ако си в Истината, ти ще се ползваш, ще тълкуваш нещата правилно. Ако е въпрос за фактите, ти можеш да тълкуваш един факт, както искаш, обаче не всякога тълкуването е истинско. Можеш да вземеш един тон, както искаш, без да бъде той музикален. Коя е причината за това?

На фиг. 1 имате един триъгълник. Какъв е тоя триъгълник? Правоъгълен. Защо е правоъгълен? Ако тия страни са живи, как се проявяват? Как се нарича страната *A* в триъгълника? Хипотенуза. Защо тази страна е най-голяма в правоъгълния триъгълник? Тя е взела част от страната *D* и

фиг. 1

сама се е увеличила. Какво ще стане с триъгълника, ако постоянно съкращаваме страната *D* и удължаваме хипотенузата *A*? Следователно за да се дойде до вътрешното равновесие на триъгълника, трябва да вземем част от хипотенузата и частта да се прибави към страната *D*. Така ще се получи равнобедрен триъгълник. Ако триъгълникът е правоъгълен, това показва, че трима души са се споразумели така, че едната страна да е по-голяма или по-малка – хипотенузата. И катетите също могат да бъдат равни или неравни.

Кой от вас може да каже как се изчислява бързината на светлината? По колко начина става това? По три начина. Ако един светлинен лъч падне в окото на човека по права линия, може ли да бъде видим? За да се види, лъчът трябва да претърпи поне едно микроскопическо пречупване. Лъчът, който се вижда, е сянка на самия лъч; лъч, който не хвърля сянка, е невидим. Мисъл, която не дава сянка, е неразбрана; чувство, което не хвърля сянка, остава непознато. Така ще дойдем до въпроса какво представлява страданието. То е необходима сянка за разбиране на радостта. Ако не съществуваше сянка, лъчът щеше да минава и заминава, без да се използва; за човешкото съзнание той щеше да бъде непознат, т.е. недостъпен.

Значи каквато и да е светлината, тя трябва да има сянка. Щом лъчът се пречупва, явяват се известни цветове. Според физиците пречупването на лъча подразбира разлагането му на цветове. „Какво представляват цветовете?“ Елементи на светлината. „На колко цвята се разлага бялата светлина?“ На седем цвята, които, съединени в едно, дават пак белия цвят. „Възможно ли е това?“ Бялата светлина прилича ли на цветовете? Не прилича. Щом е така, цветовете не са елементи на светлината, но нейни сенки. Това твърдение да си остане за вас. Много естествено: ако съедините два елемента, това, което ще получите, трябва да прилича на тях. Ако съедините водород и кислород, ще получите вода – тя не прилича на съставните си елементи. Всъщност водата трябва да прилича на водорода и кислорода, от които е получена. Щом е така, излиза, че водородът и кислородът са само проводници на водата, а не нейни съставни елементи. Истинските учени казват, че водата е съставена от други елементи, които се крият зад водорода и кислорода. Значи за простите хора те казват едно, а за учените – друго. Простите хора знаят, че водата е съставена от водород и кислород, обаче истинските учени знаят самата истина. Иначе не може да се обясни как едни елементи дават съединения, които не приличат на тях. На кого прилича детето? „На майка си и на баща си.“ Колкото и да не прилича на двамата, ще прилича поне на единия от

тях. Ако не прилича на майка си, ще прилича на баща си; ако не прилича на баща си, ще прилича на майка си.

Важният въпрос за вас е да се научите да мислите правилно. Много пъти ще се питате защо сте нещастни, но докато не мислите право, не можете да си отговорите право. Искате да бъдете щастливи – трябва да се научите да мислите право. От какво зависи щастието? Майка на щастието е добродетелта, баща на щастието е разумността. Дето доброто отсъства, там няма щастие; дето няма разумност, няма щастие. Дето няма добродетел и разумност, там има нещастие. Майка на нещастията е грехът. Това е Агар¹⁵, слугинята, която роди Исмаил¹⁶. Какво се разбира под „слуга“, защо слугува човек? Питам: защо човек пие вода? За да утоли жаждата си: ако нямаше жажда, той не би пил вода. Защо яде човек? За да утоли глада си: ако не гладуваше, никога не би ял. Защо гледа човек? За да възприема светлината. Защо му е светлината? За да вижда нещата ясно: ако нямаше желание да вижда, нямаше да се стреми към светлината. Щом влезе някъде, светлината става господар, а човек – слуга. Докато светлината не влезе в твоя дом, ти седиш на едно място и почиваш; щом влезе в къщата ти, ставаш на крак и започваш да се движиш навсякъде.

Сега аз не изнасям никакви противоречия, но говоря за неразбирането между хората. То създава голям хаос във философията и науката, в търсене смисъла на живота. И досега учените се питат съществува ли задгробен живот, има ли душа и дух. Това са сериозни научни въпроси. И досега се питате имат ли душата и духът сенки? Имат, разбира се: сянка на духа е умът, а на душата – сърцето; сянка на ума са мислите, а на сърцето – чувствата. Ето защо, като говорим за физическия свят, трябва да имаме предвид сенките: без сенки животът не може да се обясни. Щом имате сенки, ще дойдете до истината на физическия свят. Влезе ли в ума ви известно противоречие, веднага ще го снемете на физическия свят. „Защо страдам?“ За да не се натъкнеш на по-голямо зло. Страданието е най-малкото зло в света – следователно от две злини ще избереш

по-малката. Щом сте на физическото поле, какъвто живот и да се прояви, не може без страдания. Ако някой поддържа обратното, нека покаже живот без страдания. Птичката глътне една муха и казва: „Така е рекъл Бог“. Соколът сграбчи птицата и казва: „Така е наредил Бог“. Човек хваща птицата и нарежда: „Така е определил Бог“. Дойде друг човек, хване първия и казва: „Това е Божията воля!“. Така живите същества се изяждат едни други.

Закон е: умният гълта глупавия, любовта гълта безлюбието, радостта гълта страданието. Ако нямаше страдание, радостта щеше да умре гладна: трябва да има страдание, за да го гълта радостта. За да живее радостта ви, непременно трябва да има страдание, от което тя да се храни. Като разсъждавате така, вие ставате силни, укрепвате се. Казвате: „Светът не е създаден, както трябва“. Защо? Или светът не е разумен, или вие не го обяснявате разумно. Ако наистина светът не е разумен, в него има някакво противоречие. Ще излезе, че вие сте по-разумни от него. Създайте тогава един разумен свят, какъвто вие искате. „Нещастен е моят живот.“ Ако си убеден в това, сам си създай щастлив живот.

Казвам: който съзнава, че страда, той може и да се радва; който съзнава, че е беден, той може да бъде и богат. Нещастен е оня, който съзнава, че е беден; щастлив е оня, който съзнава, че е богат. Щом съзнаваш, че си богат, това е богатство; щом съзнаваш, че си беден, и това е богатство. Ако съзнаваш, че не си учен, можеш да бъдеш учен; ако съзнаваш, че не си добър, можеш да бъдеш добър. Който мисли, че е добър, той е разрешил въпроса на своето време; който съзнава, че е грешен, той още не е разрешил този въпрос. Какво му струва да го разреши? В това отношение грешният прилича на ония млади момичета, които отишли при свещеника да се изповядат. Той бил малко разположен от винцето, което пил, затова казал на момичетата: „Елате при мене, млади момичета, да видя какви грехове сте направили“. Взел една голяма пила и казал: „Ето, сега ще изтъркам греховете ви“. Като видели пилата, те се уплашили и казали: „Нямаме никакви грехове“.

Страданието и противоречието в живота не са нищо друго освен попската пила. Като я видиш, уплашиш се и бягаш, казваш: „Нямам грехове“. В живота има една голяма пила, която пили всички млади моми и момци на общо основание. Учителите и професорите не ви ли пият с голямата пила за поведението и успеха ви? За успеха ви пишат различни бележки: шесторка, петорка, четворка и т.н. Те казват: „Ако учиш, ще останеш в университета, ако не учиш, хайде въл!“ Да те изгъдят въл, това значи да умреш: животът е подобен на университет. Де отиваш след смъртта? В света на свободата: там не учат всичко, но само онова, което обичат.

Това са разсъждения, които трябва да преведете, за да се ползвате от тях. Само така ще станете силни и свободни. Искате да бъдете щастливи – трябва да излезете от условията на сегашния живот. За тази цел трябва да владеете елементите на щастието. „Кои са тия елементи?“ Представи си, че отиваш в една хижа зимно време; цял трепериш от студ, вкочанял си. Там има дърва, печка, но огънят не гори. Чудиш се какво да правиш: сам си в хижата, никой не може да ти помогне. Търсиш кибрит, не намираш; туряш ръцете си в джобовете да се стоплят и напипваш нещо твърдо. Какво? Кибрит! Веднага нареждаш дървата, драсваш клечка кибрит и огънят започва да гори – излизаш вече от противоречието. Следователно като попаднеш в противоречие, бръкни в джоба на ума и на сърцето си – все ще намериш една запалка, която ще те освободи от мъчнотията. Много блага са вложени в човешката душа, но човек сам трябва да си ги намери. Като знаеш това, търси ги в себе си, а не отвън. Някога може да дойде човек отвън, да донесе кибрит и да запали огъня, но когато си сам, при неблагоприятни условия, трябва да имаш поне една клечка кибрит в джоба си, сам да си запалиш огъня. Ако дойде някой отвън да ти помогне, това е друг въпрос.

Първото нещо: Природата изисква от вас добра обхода. Вие мислите, че в Природата няма разумност. Лъжете се – тя е най-разумната сила, най-разумното същество; тя

представлява сбор от съзнанията на всички разумни същества, те имат съзнателно отношение към нея. Когато страдате, Природата взема участие в страданието ви, иска да ви даде най-малкото щастие: вашето щастие е и нейно щастие. „Защо страдаме, защо вършим глупости и грешки?“ Всичко това е необходимо за Бога – Той го приема в Себе Си, обработва го – и вие излизате от Него радостни и щастливи. Без страдания и противоречия Божественото съзнание не би ви приело в себе си. Казано е в Писанието: „Потърсете Ме в ден скръбен“. „Как да Го търсим?“ Как търсите светлината? Отвори клепачите си и светлината сама ще влезе в очите ти – тя веднага ще разкрие пред тебе света такъв, какъвто е в действителност.

Какво правят хората? Гледат света със своите очи, но си го представят такъв, какъвто не е. Така те осакатяват мисълта си. Гледайте на света по нов начин, гледайте го такъв, какъвто Бог го е създал. Казвате: „Човек трябва да върви по права линия“. Така е, но кой върви по права линия? Като ходите, каква линия образувате? Говорите за права линия, а криволичите. Говорите за човеколюбие – де е то? Говорите за добра обхода – де е добрата обхода? Говорите за добри мисли и чувства – де са добрите мисли и чувства? Всеки се дразни – и слабият, и силният. Всеки си има мярка как да се отнася със слабия и как – със силния. Човек трябва да бъде справедлив! Срещнеш един силен човек, блъсне те. „Защо ме блъсна?“ Да мислиш право. Не е достатъчно само да се преместиш, да му отвориш път – трябва да знаеш хармонично ли отстъпваш, или дисхармонично. Ако музикантът тегли своя лък, когато другите не свирят, това теглене на лъка създава дисхармония, шум; всички му казват: „Спри и излез вън! Ако ти не излезеш, ние ще излезем“.

Днес повечето хора са музиканти, които не знаят да свирят – само теглят лъка. Като ги слушат, казват: „Престанете да свирите, излезте вън! Ако вие не излезете, ние ще излезем“. И аз ви казвам, че не сте знаменити музиканти. Срецам някой млад поет – въодушевил се, чете поезията си. При мене са идвали млади въодушевени поети

– четат стихотворенията си доволни. След една-две години пак ги срещам: навели глава, вървят. „Какво става, де е поезията?“ „Не се живее с поезия – гладен ще умреш.“ „Защо така? По-рано казваше, че без поезия не може, а сега казваш, че с поезия не може.“ Казвам: той не е поставил поезията намясто. С поезията аз бих наредил живота си по-добре, отколкото с прозата. Според мене прозата е ревът на магарето, а поезията – песента на славея. Понеже магарето ми носи товара, ще търпя рева му, ще търпя неговата проза; когато искам да изпитам приятността на живота, ще стана рано сутринта и ще слушам песента на славея. Кой не слуша с удоволствие песента на славея? Всеки човек има по един сладкопоен славей в себе си. Престане ли славеят му да пее, той става нещастен; ако и магарето му престане да реве, той пак е нещастен.

И тъй, щастието на човека се определя от неговия ум – то върви по мъжка линия; нещатието върви по женска линия. Щом има ум, всеки може да бъде щастлив. Само едно условие е нужно: да има предвид щастието и на другите хора. Ако мислиш само за своето щастие, никога няма да бъдеш щастлив. Дръж в ума си едновременно мисълта за своето щастие, както и за щастието на другите хора – това ще усили ума ти. Търси своето право, но едновременно търси и правото на другите – само така ще бъдеш силен. Това е закон за самоусъвършенстване. Обедини се с всички хора, за да се усъвършенстваш: каквото желаеш за себе си, пожелавай го и за другите. Това значи да се събуди в хората общо, колективно съзнание. Сегашните хора живеят още в своето единично съзнание; всеки казва: „Аз да съм щастлив, пък за другите каквото ще да става!“. Така става разслабване, разкъсване на връзката между съзнанията на хората, така те се сблъскват. Ще кажете, че търкането, сблъскването създава мисълта. Някога е така, но някога търкането скъсва връзките на мисълта.

Желая на всички да се създаде у вас мощна, светла мисъл! Не изменяйте на основните си възгледи, с които сте родени, тълкувайте нещата правилно. Вие се нуждаете от права линия, от триъгълник и от кръг – това са мощни

сили, с които можете да воювате. Ако искаш да оправиш работите си, върви по права линия; ако искаш да растеш, работи и воювай с кръга; ако искаш да имаш завършен резултат, да постигнеш целта си, дръж се за триъгълника. Това знаят практичните хора и го прилагат – те си носят нож и стрела, за да си пробиват път. Това е наука, която съществува от паметивека. Силната мисъл е здравият нож, който не се пречупва никъде. Мисълта трябва да прониква навсякъде, да се справя с всички мъчнотии. Ако твоят нож се троши от всеки камък, нищо не можеш да направиш с него. Ако твоята мисъл отстъпва пред всяка мъчнотия, не разчитай на нея; ако твоята мисъл спира пред всяка спънка, това не е мисъл.

Сега вие сте дошли на Земята не като фактори, но като удове на едно велико съзнание, за да свършите работата си, както трябва. Не се индивидуализирайте, но бъдете в хармония с това велико съзнание: вашето съзнание е лист, цвят или малко клонче от дървото на великото съзнание. Ако сте в хармония с него, силите му ще потекат и през вас, нещо велико ще се роди във вас; изгубите ли връзката си с това съзнание, вие ще изгубите смисъла на своя живот и ще се превърнете на сух клон и лист. Кажеш ли, че не ти се живее, ти си в дисхармония с Битието, със силите, които текат в него.

Питам: може ли сухият клон да се подобри, какво ще направите с него? „Ще го отрежем.“ Ако сте обидили приятеля си, как ще изправите погрешката си? Ако сте осакатили една своя мисъл, как ще я изправите; ако сте осакатили едно свое чувство, как ще го оправите; ако сте осакатили една своя постъпка, как ще я оправите? Ще кажете, че не знаете как. Ако наистина не знаете, вие сте инвалид, който очаква на помощта на външните хора. Ще мислиш, че можеш да оправиш една своя осакатена мисъл, едно свое осакатено чувство и една своя осакатена постъпка. Щом съзнаеш, че можеш, ти си в нормално състояние; кажеш ли, че тази работа не може да се оправи, твоето знание е безпредметно. Защо ти е това знание? С него ти ще бъдеш едно натоварено животно както магаре-

то, което носи товара на господаря си и реве. Ако мислиш по нов начин, ти си славей, който пее всяка сутрин. Защо пее славеят? Той казва: „Пея, защото разреших въпросите на магарето“. Защо пее магарето? На тоя въпрос вие сами ще си отговорите.

Желая на всички да разрешите въпросите си като славея, а защо реве магарето – оставете тоя въпрос настрана. Аз наричам магарето „маг-ха-харец“. Следователно ако можете да съедините мисълта си, за да работи правилно, вие ще се превърнете на светлина. Да знаете как да впрягате мисълта си на работа – в това се крие силата или магията на живота.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

15. лекция, 22 януари 1932 г., София, Изгрев

СЪЗНАТЕЛНИ И НЕСЪЗНАТЕЛНИ ДВИЖЕНИЯ

Размишление

Нека десет души от вас да напишат по две думи, от които да се състави едно изречение или един период. От написаните думи се съставиха следните изречения: „Мъдрост, любов, светлина, живот, майка, девица, първоизточник, безкрайност са начало на Битието. Те съграждат човека. Истината и свободата дават простор. Любовта е в Бога“.

Ако за написването на две думи се плащат по две английски лири, всеки ще иска да напише нещо; понеже даром се пишат, не се решавате да излезете пред дъската. Може ли Мъдростта да се яви преди Любовта? Може ли синът да се яви преди майката? Може ли старостта да се яви преди младостта? Може ли светлината да се яви преди живота? Какво представляват Любовта, Мъдростта, безкрайността и първоизточникът? Това са служби. Да любиш, това е служба; да бъдеш мъдър, това е служба. Съществува ли Любовта сама за себе си, срещали ли сте я някъде? Любовта и Мъдростта са извън физическия свят. Каква ще бъде любовта, която може да срещнете? Ако сте я срещнали, желая да я опитате. Човек отчасти проявява Любовта. Как познавате тази любов, как познавате кой има любов в себе си? Който има любов, той твори и създава. Значи Любовта и Мъдростта са атрибути на творчеството.

Питам: на какво се дължи порядъкът, който съществува в Природата, защо там нещата изглеждат разхвърляни? Защото много същества работят в нея. Как изглежда тяхната работа? Без връзка. Между тия същества има разстояние от 10, 20, 100 и повече години. Всеки на времето си, когато е работил, е направил нещо. Външно нещата в При-

родата изглеждат разхвърляни, но всъщност не е така. И думите в речта изглеждат разхвърляни, но между тях има тясна връзка. Какво място заемат глаголите в речта, какво представляват те в живота? Кога са се явили глаголите и местоименията, има ли в живота глаголи и местоимения? Ако някой те пита кой съм аз, какво ще му отговориш? Защо той ти задава тоя въпрос? Друг те пита: „Знаеш ли кой съм аз?“. Какво ще му отговориш? Ето една задача: ако я решиш, ще спечелиш нещо; ако не я решиш, нищо не печелиш. Същото се отнася до мислите и чувствата на човека. Ако имаш много мисли и чувства, няма да бързаеш да отговориш на всички, но първо ще ги подредиш и ще решиш на кои от тях да дадеш първенство.

Ако срещнеш един овчар, с него ще се разговаряш полесно и по-свободно, отколкото с царя. Каква е разликата между царя и овчаря? Защо като говориш с царя, се стесняваш, а като говориш с овчаря, си свободен? Защо като имаш да даваш сто лева, си спокоен, а като дължиш сто-двеста хиляди лева, си неспокоен? Кредиторът, който има да взема сто лева, съжалява за изгубеното време. Друг е въпросът, ако има да взема двеста хиляди лева: той ще употреби малко време, докато отиде да ги вземе, но поне ще получи голяма сума. В случая кредиторът ще се радва, а длъжникът ще скърби. Полицата е лека, малко тежи, но написаното на нея има голямо тегло – там е написана сумата двеста хиляди лева. *Лев* или *лъв* – все едно. Не е лесно да си в гората и да срещнеш 200 хиляди лъва. Тежко на оня, който има да взема: длъжникът му ще го покани в гората, там да се издължи. Ще пусне срещу него 200 хиляди лъва... Какво ще прави кредиторът? Страшно нещо са лъвовете! Когато българите имат да плащат данък, нека пуснат лъвовете.

Да се върнем към думите, които написаха десетте души. Много загадки има в Природата, но те трябва да се разбират правилно. Защо първата дума беше *мъдрост*? Кой е мъдър? Който жертва времето си за другите. Първата буква *м* означава закон на самопожертване. Българинът казва *мъдрост*, руснакът – *мудрость*, германецът –

Weisheit, а французинът – *sagesse*. Буквата *ж* означава човек. Значи човек има отношение към движението. Господ означава закон на владение. Буквата *д*, която на български се пише по два начина – нагоре и надолу, означава преодоляване на мъчнотиите. Буквата *р* показва, че държиш нещо в ръката си. Буквата *о* означава условия, *с* – закон на промени. С една дума – мъдростта има много страни и много лица. Каквито лъжи и да има в света, мъдростта ще ги обърне надолу. Мъдростта не седи на едно място – това се вижда от буквата *ъ*, с която свършва мъдростта.

Кои са отличителните качества на мъдреца? Кои са отличителните качества на разбраната и на неразбраната любов? Най-силната буква в думата *любов* е *л*, която означава велик стремеж; обърната, същата буква означава противоречие – *у* – значи думата *любов* подразбира връзка с Битието, с разумността в Природата. Буквата *л* означава още закон на единство. Буквата *ю* е сложна, съставена е от буквите *и* и *у*. Буквата *и* означава Първата Причина на нещата, с която човек трябва да бъде в единство. Буквата *о* означава, че любовта носи в себе си зародиш, който трябва да се развие. Отде е излязъл зародишът? От Първата Причина.

Още в средните векове се е задавал въпросът: яйцето ли се е явило по-рано, или кокошката? Това е мъчен въпрос. Аз казвам, че кокошката се е явила по-рано от яйцето. Като е слязла на Земята, кокошката е започнала да снася яйца. Както и да се разисква тоя въпрос, той е подобен на Колумбовото яйце¹⁷.

Питам: в какво положение се намира ученикът пред своя учител? В право положение. С това той иска да каже, че стремежът му е нагоре. Щом учителят си отиде, той сяда на чина и спуска ръцете си надолу. Така правят и децата пред ябълката: ако пазачът е в градината, ръцете им са надолу; ако пазача го няма, те веднага вдигат ръцете си нагоре, към ябълката, дето е техният стремеж. Това е тактика. Значи когато човек стои прав, стражарят е пред него; щом вземе свободно положение, стражарят си е отишъл. Това са мои научни изводи. Някой дължи голяма

сума. Туря ръката си в джоба и казва: „Трябва да платя“. После се почесва по главата и казва: „Може и да не платя“. Само с плащане ли се уреждат работите?

Представи си, че срещаш на пътя си един свой приятел, който ти е писал едно любовно, приятелско писмо. Като те види, първо той се навежда, после се почесва по главата – и най-после вдигне главата си и те погледне право в очите. Това са движения, съзнателни или несъзнателни, които имат отношение към човека. Ако познавате наука-та за движенията, от тях може да съдите за резултатите на тия движения. Те имат значение при самовъзпитанието на човека – той трябва да знае как да си движи ръцете и де да ги държи. Слушате един сказчик или оратор. Той говори добре, но се смущава, не знае де да постави ръцете си: ту ги туря в джобовете си, ту ги вади; ту ги кръстосва на гърдите, ту ги туря на корема. Седнеш на стол – не знаеш как да поставиш краката си: туряш десния крак върху левия, после – левия върху десния и т.н. Мислиш върху един въпрос и наклоняваш главата си наляво и надясно; после я вдигаш нагоре, сваляш я надолу. Това са положения, които се дължат на човешките мисли и чувства. Някога движението на човека е резултат на неговите мисли и чувства, а някога – на влиянието, което са оказали върху него майка му, баща му и окръжаващите. Човек трябва да знае под чие влияние се намира. Никой не е свободен в движенията си: колкото и да желаеш да бъдеш свободен, ти се намиращ под влиянието на външната среда и на условията, както лодката се влияе от вятъра.

И тъй, работете върху себе си, за да се освободите от страничните влияния. Страх, съмнение, безверие, скръб, радост – това са чужди чувства и настроения, под влиянието на които често изпадате. Това са малки препятствия, които трябва да отстраните от пътя си. Това е закон, който трябва да изучавате от научна гледна точка. Изучавате астрологията, но знаете ли какво взаимно влияние съществува между самите планети? Казвате, че планетите влияят върху човека. Така е, но една и съща планета в продължение само на една година оказва различно влияние

върху даден човек. Защо? Защото и в нея стават различни промени. Видимите звезди и планети са свързани с други някои, които често оказват върху човека обратно влияние на първите. Има тъмни и светли планети. Някога светлината на светлата планета, като минава близо до тъмна планета, оказва известно влияние върху нея.

Да се върнем към предмета. Коя беше първата дума, написана на дъската? Мъдрост. Значи за да разреши мъчнотиите и противоречията си, човек трябва да има мъдрост, да разполага с нейните сили.

Тайна молитва

16. лекция, 29 януари 1932 г., София, Изгрев

СВЕЩЕНОТО МЯСТО

Размишление

Ще прочета 23. глава на Притчите, от 1. до 27. стих.

Какво означава притчата като литературно произведение? Скрита реч, от която може да се разбере и много, и малко.

Една българска поговорка казва: „Не отваряй стара рана“. Какво ще спечелиш, ако отвориш стара рана? Друг е въпросът, ако е живеница някъде на петата. Иначе не отваряй стара рана в ума си или в сърцето си. Намажи раната с дървено масло, тури бяла книжка отгоре и напиши нещо. Какво би написал? – Не пипай! Гледането, пипането и яденето са донесли на хората най-големите нещастия. Погледнеш нещо, пипнеш го и пожелаеш да го изядеш: ето отде идат нещастията. И облеклото носи нещастие за човека. Например облечеш дрехата на прокажения: какво ще спечелиш? Какво ще спечелиш, ако облечеш грозната дреха на своя ближен? Какво ще спечелиш, ако туриш върху себе си ред лъжливи учения? Най-малкото, ще изопачиш характера си. Казваш: „Млад съм, ще си поживея като млад“. Млад си, ще си поживееш, както разбираш, но ще понесеш последствията на този живот. Всяко нещо, добро или зло, носи своите последствия.

Един американски апаш влязъл в кабинета на един учен физик с намерение да го обере. Той имал желание да задигне двата златни цилиндъра, с които професорът правел своите опити. В това време професорът влязъл в кабинета си и като видял апаша, спрял се пред него и свързал цилиндрите с тока. Изненадан от това, апашът се вкаменил на мястото си. Понеже не могъл да отнеме ръцете си от цилиндрите, токът започнал да му действа, а професорът го разхождал заедно с цилиндрите из кабинета си. Най-после го запитал: „Ще крадеш ли друг път цилиндрите на

учения?“. Казвам: имаш едно малко желание, искаш да го реализираш и мислиш, че то е невежо. Не, това желание е учено, то е професор, който се занимава с великите сили в Природата. Хващаш златния цилиндър, но оставаш изненадан: токът протича през цилиндъра и ти не можеш да се освободиш от него. Нищо друго не остава, освен да обикаляш с цилиндъра заедно стаята на професора. Той бил благороден човек, пуснал апаша на свобода, като му казал: „Радвам се, че ме посети. Ако обичаш, можеш да дойдеш и друг път“.

Помни: има опасни неща в света, които не трябва да се пипат. Не пипай златния цилиндър на професора – той е свързан със сила, на която не можеш да издържиш. Има свещени неща в Природата, които нямаш право да пипаш. Аз наричам опасните неща свещени области, свещени места. Дървото за познаване на доброто и злото беше една от свещените области, на които човешки крак не трябва да стъпва. За да се докосне до такава област, човек трябва да бъде чист. Първият човек не беше дораснал за тази област, той нямаше нужното знание. Бог му каза: „От всички дървета можеш да ядеш, но до свещеното дърво да не се докосваш. Докоснеш ли се до него, ще умреш“. Не мисли, че Дървото за познаване на доброто и злото е дърво на греха. Не е така – то е свещена област, за която малцина са готови. Който не е готов и стъпи на това място, непременно ще пострада. Когато Моисей се доближи до горящата къпина, глас от нея му проговори: „Събуй обувките си, защото мястото, на което стоиш, е свято“. Не мислете, че мястото, дето може да направите едно престъпление, е лошо и нечисто. Ако беше така, нямаше да ви държат отговорни. Кого държат отговорен?

Не премествай вежди межди. (10. ст.)

Когато вземаш от сандъка на богатия веhti неща, той обръща ли внимание? Може да напълниш торбата си, той нищо не казва; но ако бутнеш свещената му каса, скоро ще намериш участъка. Следователно човек е отговорен само за ценните неща и за ония, които пипа без разрешение. Има мисли и желания във вас, които никога не трябва да

се бутат, понеже са свещени. Това е морал, който особено младите трябва да спазват. Ако опорочиш този морал, ти изгубваш равновесието си и преставаш да се наричаш човек. С изгубване на равновесието си ти нарушаваш правилното си кръвообращение, дишане и своята права мисъл; ти губиш и достойнството си. В какво се заключава достойнството на човека, в какво се състои достойнството на ученика и на студента? В учене и в разбиране на предметите, които изучават. Още в какво се състои достойнството им? Никога да не си позволяват и най-малката лъжа. Това качество е нужно не само на ученика и на студента, но и на всяко общество.

Какво ви липсва на вас? Добра обхода. Мислите ли, че ви е позволено всичко да правите? Младият трябва да живее като стария, а старият – като млад. Ако младият мисли, че като млад му се позволява да прави всичко – това е стара философия; и ако старият мисли, че като стар може да си позволява всичко – това е стара философия. Старият дявол, който яде от забраненото дърво, оголя напълно и дойде да измами младия човек, като му казва: „Аз съм стар, имам голяма опитност. Едно време и аз бях като тебе млад, ядох от това дърво“. Той, старият адепт и маг, погледна Ева и се зарадва: тя беше млада студентка, завършила университет, на 21-годишна възраст. Тя казва: „Искам да пиша доктората си върху нова теза“. Вие казвате: „Закъсахме я!“. Разбира се, че ще я закъсате: щом веднъж ядеш от този плод, работата непременно ще къкса. Това е все едно да накладеш огън в своята къща. Ако огънят може да се запали, има смисъл да чакаш – ще можеш да живееш в тази къща. Ще гледаш по кое време ще се запали огънят, за да имаш възможност да го изгасиш – и каквото извадиш от огъня, спасено е вече; останалото ще изгори.

Аз изнасям нещата, както ще станат в бъдеще; то и сега може да стане. Аз не говоря за това, което е станало, но говоря за три неща: за това, което се е случило с младата студентка в Рая. Знаете ли как се е казвала тя тогава? „Не знаем.“ В знанието има една свещена област. Когато

човек не спазва тази област, нищо не може да сполучи в живота си по простата причина, че той представлява един инвалид. Какво може да направи инвалидът? Може ли да чете оня, на когото очите са развалени? Може ли да свири оня, на когото слухът е слаб? Може ли да стане художник оня, на когото ръцете са парализирани?

Често моралистите проповядват на хората, че трябва да се живее добре. Това е най-лесната работа, но как се изразява добрият живот, в какво се заключава доброто учение? Това, което учиш, че е добро, да го прилагаш навреме. В какво се крие цената на парите? В службата, която изпълняват: ако не могат да ти услужат, дето трябва, те са непотребен товар за тебе. Ако знанието не може да ти помогне в трудни моменти, то е непотребен товар; и ако веруюто, което изповядваш, не е в сила да разреши мъчнотиите ти, и то е непотребен товар. И вие, които ме слушате, младите студентки и студенти, нямате едно определено верую: вие сте още в многобожието, не сте дошли до еднобожието – всеки ден си създавате нова религия, всеки ден вярвате в ново божество. Едно Божество трябва да имаш, едно свещено място трябва да имаш, дето човешки крак не е стъпвал – това значи да имаш убеждение! Ако човек е обходил всички места в себе си и не е оставил едно свято място, това е човек без морал, без убеждение, без вътрешна култура. Смисълът на твоя живот е в това, да запазиш чистотата на свещеното място в твоята душа, в твоето сърце и в твоя ум. „В какво да вярвам?“ Ще вярваш в свещеното място в себе си.

Сега вие искате да влезете в света, там да работите. С това знание, което имате, нищо не можете да направите: силните ще ви разиграват, както американският професор разигравал апаша. Да не кажете като турчина: „Теле дошъл, вол си отишъл“. Казвате: „Няма ли нещо добро в нас?“. Има нещо добро, именно за което аз говоря. Който е запазил чистотата на своето свещено място, е добър. Пазете това място! Не казвам, че не трябва да влизате в живота. Влизайте в живота, но не бутайте свещеното дърво на своя живот. То е Дървото за познаване на доброто и

злото, то е свещеното дърво на Рая, което не трябва да се бута. Провидението иска да научи хората да не бутат това дърво.

Ето една нова идея. Ако ме питате какво трябва да правите, казвам: не бутайте свещеното дърво за познаване на доброто и злото. Не слушайте стария брадат професор, който казва, че откак е ял от плода на забраненото дърво, всичко е научил. Нищо не е научил! Какво са допринесли суеверията, на които старият професор ви е учил? Ако той е проповядвал Истината, де е силата на човека, де е неговото знание? И вие, младите, сте яли от това дърво. Кажете тогава какво има на Слънцето, каква е неговата температура? Най-после кажете какво има в центъра на Земята, нали всичко знаете! Земята е много богата. Де са скрити нейните богатства? Какво има на Слънцето, не знаете, какво има в земята, не знаете: какво знаете тогава? Казано е обаче, че ще бъдеш като Бога. Какво значи да бъдеш като Бога? Бог е навсякъде и всичко знае. Нали е казано, че ако ядете от забранения плод, ще бъдете като Бога. Ходили ли сте на Слънцето, знаете ли какви са последните новини оттам? Вие не знаете последните новини на Земята, че ще знаете какво става на Слънцето!

Ще ви кажа какво става сега на Земята. Събрали се трима души, все учени хора, на една воденица да мелят брашно. Те носели със себе си една печена кокошка. Решили заедно да я изядат, но като я погледнали, видяла им се малка. Помислили си: „Ако я разделим, все едно че нищо не сме яли – ще се падне на всеки по едно малко парченце. По-добре да поспим малко и който от тримата сънува най-хубав сън, на него ще се даде цялата кокошка“. Легнали да спят. Като се събудили, започнали да разказват сънищата си. Първият казал: „Като заспах, видях една голяма пропаст и започнах да слизам. Слизах, слизах, дойдох до центъра на Земята. Като разбрах, че не мога да се върна назад, уплаших се и се събудих“. Вторият казал: „Аз сънувах, че се качвам нагоре, на небето. Започнах да летя от една звезда към друга, докато стигнах до Слънцето. Качих се и на Слънцето, отдето погледнах към Земята.

Видя ми се малка светла точица, обаче се стреснах и се събудих“. Третият казал: „Аз пък сънувах и двама ви. Видях, че единият отива към центъра на Слънцето, другият – към центъра на Земята. Казах си: „Тия хора няма да се върнат на Земята, ами аз да стана, да видя какво става около мене. Станах и изядох кокошката“.

Това става днес в света, но то е политика; това става днес и с вас. И вие, като се съберете трима души, лягате да спите. Единият сънува, че отива в центъра на Земята, другият – в центъра на Слънцето, а третият следи в кой момент да стане да изяде кокошката. Има ли нещо реално в това? Двамата са сънували, а третият нищо не е сънувал, но е изял кокошката. Кой изяжда кокошката? Само оня, който не се докосва до свещеното дърво. Двамата, които сънуваха хубавите сънища, са студентите, които ядоха от Дървото за познаване на доброто и злото. Същото става и в живота: каквато работа и да започнете, все същият край ще има. Защо? Защото дето е лъжата, нищо не може да се гради. Изучавайте истинската, положителната наука, за да знаете кои неща във вас са верни и кои не са, коя мисъл е права и коя – крива. Как ще познаете коя мисъл е права и коя – илюзорна? Когато мътната вода минава през песъчливи пластове, тя се пречиства и става бистра; когато чистата вода тече по повърхността на земята, тя става мътна. Това е закон на Земята. Преведете тоя закон и към вашия живот.

Като ученици изучавайте реките, моретата, растенията, животните, светлината и топлината и превеждайте законите, на които те се подчиняват, към вашия живот. Така именно ще разберете ония велики закони, които работят в цялото Битие. Като изучавате тия закони, сами ще се домогнете до Истината. Никой няма право да нарушава великите Божествени закони. Първите човеци – студентът и студентката, ги нарушиха, за което ги изпъдиха от Рая. На студента казаха: „Ще работиш земята и с пот на челото ще изкарваш прехраната си. Много ще работиш, малко плод ще придобиваш“. На студентката казаха: „С големи мъки ще раждаш, страданията ти постоянно ще се

увеличават“. Следователно ако работиш много, ако малко придобиваш и живееш в беднотия, ти си студентът; ако страданията ти от ден на ден се увеличават, ти си студентката.

Казваш: „Умът и сърцето ми се смутиха“. От какво? Едно време пророк Илия¹⁸ се смути от една жена и избяга. Кога стана това? След като изби 400 еврейски пророци. Тези пророци влязоха в него: той не можа да ги носи и сърцето му се смути. Една жена го срещна и го запита: „Как ще реформиращ света, със своята крива мисъл ли? Аз ще ти покажа какъв реформатор си ти!“. Илия мислеше, че като избие лъжливите еврейски пророци, ще оправи света. Оправи ли го? Ето, три хиляди години се изминаха след него, но светът и до днес още не е оправен. Като съзна грешката си, той се уплаши и избяга: той разбра, че с убийства светът не може да се оправи. Всеки човек изпада в положението на пророк Илия: в началото е самоуверен, смел, но като сгреша, сгуши се и казва: „Господи, сам останях в света. Искат да ми отнемат живота“.

Един ден дойде при мене един господин и ми каза: „Ти си учен човек.“ „Учен съм.“ „Много неща си знаел.“ „Зная.“ „Искам да те изпитам, да видя колко знаеш. Сега ще се тегли лотария. Искам да си купя един билет, който печели сто хиляди лева. Кажете ми кой номер печели тази сума.“ „Много глупав ме мислиш.“ „Защо? Ще ти дам 25 хиляди лева.“ „Пак няма да се съглася.“ „Повече ли искаш? Достатъчно ти са 25 хиляди лева. Аз имам нужда от повече пари.“ „Криво мислиш. Аз бих ти казал номера на билета само ако трябва да откупиш жена си и децата си. Понеже не ги откупваш, и ти нямаш нужда от пари. А пък аз, докато имам това знание, не се нуждая от никакви пари“.

Нито аз се нуждая от пари, нито вие: знание ви е нужно сега. Яж сухи корички хляб, но знание да имаш. Аз не говоря за сегашния ви живот – сега вие сте в затвора: едни са в преддверието, на излизане; други са вътре, с букаи на ръцете и краката; трети са осъдени вече, без букаи и вериги – седят в затвора и ядат. „Умира ли затворникът

гладен?“ Не, той е пенсионер, осигурена е прехраната му. „Позволява ли се на затворника да носи пари със себе си?“ Той няма право да разполага с парите си – други му държат парите. Само свободният човек може да разполага с пари, само свободният, който има знание, може да бъде богат и да разполага със своето богатство.

На какво прилича оня, който не е свободен и който не разбира новото учение? Ще ви приведа един анекдот из турския живот. Един турски ходжа, много набожен, постоянно чел Корана²⁰ и се молел на Господа. Като му трябвали пари, пак се обръщал към Господа с молитва да му задоволи по някакъв начин нуждите, обаче не получавал отговор на молитвите си. Това продължавало цели 20 години. Най-после случило се, че получил 200 лири наследство от дядо си. Той си казал: „Ще дам парите с лихва 100%, да спечеля нещо от тях. Господ не плаща за молитвите, поне така да забогатея“. Един турчин отишъл при ходжата да му иска назаем 200 лири. Ходжата му дал всичките си пари със 100% лихва, при условие след шест месеца да изплати всичкия си дълг. Турчинът се съгласил, взел парите и си отишъл. Шест месеца редовно плащал лихвите, след това ходжата го запитал: „Ами майката на парите?“ „За тях не мисли“. Значи за шест месеца турчинът дал на ходжата само сто лири, останалите сто задържал за себе си.

Помнете: светът ще постъпи с вас така, както турчинът е постъпил с ходжата – ще вземе всичкия ви капитал и ще ви върне само половината от него. След това ще ви запита: „Доволни ли сте?“ „Ами майката на парите?“ „За майката не мислете“. Казвам: докато човек очаква нещо от света, всякога ще се разочарова. И в млади и в стари, и в този и в онзи свят – навсякъде разочарования. „Защо идат разочарованията?“ Да оставим този въпрос настрана. Щом сте на Земята, вие искате да бъдете полезни. Всеки ще бъде полезен на другите според способностите и дарбите си. За да бъде полезен, човек трябва да се ръководи от един свещен идеал, да се стреми да служи на Божественото съзнание, на Бога, на Божественото в своя ближен

и на Божественото в себе си. За това е нужно истинско, положително знание. Казваш: „Искам да имам много знания, много мисли, много желания, много чувства“. И това е възможно, но как ще ги реализираш? Можеш ли всеки момент да реализираш поне по една от своите мисли, можеш ли всеки момент да реализираш поне по едно свое желание? Ако не можеш, ти само се товариш. Човек се ползва само от онова, което може да приложи.

Изучавайте науката за самовъзпитанието, за да познаете качеството на своите мисли. Една мисъл е ценна, когато може да допринесе нещо на човека. Някой те гони: какво можеш да направиш? Постави на пътя му една своя мисъл като преграда: щом дойде до това място, оня, който те гони, ще спре. Така можеш да се противопоставиш не само на един човек, но на цял полк. Мисълта е сила, но само за оня, който познава законите – това е истинското знание. То е достояние на оня, който никога не е опетнявал священото място на своя живот. Адептите, които разполагат с мощните сили на Природата, са ония верни хора, които никога не са изменили на Божествените принципи, на Священото начало в света. Природата има велико доверие в тях, затова им разкрива своите тайни. Природата е разумна: ти цял ден се занимаваш с нея, говориш, оплакваш се – тя те наблюдава и слуша. В края на краищата ще ти даде малка част от това, което искаш, и казва: „Това ти е достатъчно, гледай него да обработиш“. Ти си болен, гладен, бос, гол – печелиш, губиш и най-после казваш: „Животът няма смисъл“. Не, животът има смисъл, но ти нямаш вътрешно разбиране на нещата.

Сега вие живеете в един крайно дисхармоничен свят, на пътя си срещате големи препятствия. Как ще ги преодолеете? Представи си, че пътуваш през една гъста гора и на пътя си срещаш десет мечки: какво ще правиш? Да се върнеш назад, не можеш – те са те видели вече; да вървиш напред – страх те е; да стреляш с пушката, нямаш сила – ръцете ти са сковани, не могат да се движат. Колко опитни ловци са били хипнотизирани от погледа на лъв или мечка в гората! Стои той с пушката си и не може да

вдигне ръката си; друг е въпросът, ако вълкът или мечката още не са го видели. Вълкът е много смел, особено зимно време – като види човек в гората или на планината, той се отправя смело към него и казва: „От нищо не се страхувам, нищо не искам да зная“.

Един свещеник ми разказваше своята опитност. Един зимен снежен ден тръгнал той за с. Чатма, Варненско. На среща му излязъл един вълк. Свещеникът се спрял – и вълкът се спрял: гледат се в очите. Свещеникът прочел набързо една молитва, но вълкът не иска да знае, не мърда от мястото си. Казва свещеникът: „С моята молитва мога да намажа корема на вълка, но не и да го прогоня“. По едно време вълкът направил една-две крачки назад и го чакал. Разбрал свещеникът, че ако продължи пътя си, ще стане жертва на вълка. Уплашил се, разпуснал пояса си и се върнал назад, отказал се да отива в селото. Казвам: срещнеш ли една мъчнотия в живота си, ще знаеш, че това е вълкът, мечката, змията или боата, които срещаш на пътя си. Ще се уплашиш от мъчнотията си, но ще се справиш – ще намериш начин да я преодолееш. Кой не се страхува от вълк или мечка?

И тъй, стремете се към вътрешно разбиране на живота. Като нямате това разбиране, казвате: „Верни ли са идеите, които Учителя изнася, или не са верни?“. Аз зная, че са верни, а вие може да разсъждавате и да предполагате – това е ваша работа. Питате: „Вярно ли е, че познаваш кой лотариен билет е пълен и кой – празен?“. Вярно е. „Тогава кажи ни – да знаем, че да подобрим живота си.“ И това мога да направя, но само при един случай – ако ще откупваш жена си и децата си. Тогава ще кажа: „Ето, този билет печели. Купете го, за да освободите от робство жена си и децата си“. А така, да спечелиш, за да си поживееш, и на мене да дадеш 25 хиляди лева, това няма да направя. Да спечелиш, за да подобриш положението си – и после да служиш на Бога, това е залъгалка. Ти не служиш на Бога с това, което имаш, а трябва да забогатееш и тогава да Му служиш!

Казвате: „Да дойдем до положителното знание!“. Това знание се дава само на ония, които работят съзнателно и придобиват нещо. Има учени, които вършат работата си добре и създават нещо. Те се проявяват в областта на химията, физиката, техниката, математиката. Има учени, които не вършат работата си, както трябва – те свършват зле; първите са носители на истинската култура. Има учени, които използват науката като средство за подобряване на материалното си положение – те са на крив път. Задачата на всеки човек, учен и прост, е да пази връзката си с Първата Причина на нещата, с Оня, Който му е дал живот и го е кредитирал да дойде на Земята. Дали Го познаваш, това не е важно: дръж връзката си с Бога. За да те обича Бог, ти си длъжен да познаваш доброто в хората; и за да обичаш, ти пак трябва да познаваш доброто в хората. Това е закон, който може да приложите. Ако си ученик и вярваш абсолютно в учителя си, и той ще има разположение към тебе; ако не вярваш в учителя си, той ще затвори крака си за тебе. Защо? Защото не познаваш доброто в него. Следователно не могат да те обичат, ако не познаваш доброто в хората; и ти не можеш да обичаш, ако другите не познават доброто в тебе. За да обичате и да ви обичат, не прекъсвайте тока на Любовта. Ще вярваш в хората, за да вярват и те в тебе; обичта се познава и по това, че дава нещо от себе си.

И тъй, да обичаш, това значи да познаваш хората, т.е. да познаваш тяхното добро. Де е човекът въвн от доброто? Да обичаш, значи да дадеш нещо от себе си. Като познаеш човека, пусни доброто да тече към другите, да те рентира. Бъдете проводници на живата Природа със своя ум, със своето сърце, със своята душа и със своя дух. Стане ли човек проводник на това, което Природата иска да прояви чрез него, той може правилно да се развива; ако не е проводник, не може да се развива. Като работиш съзнателно със силите на Природата, ти ставаш алхимик, можеш лесно да забогатееш. Ако по алхимически начин си приготвиш един диамант, ти ликвидираш вече с беднотията: можеш да отидеш в странство, да се учиш. Но Природа-

та не се шегува, тя прилага своите закони. Ако продадеш този диамант на някого, последният започва да те търси, не може без тебе – той е готов да заведе дело против тебе, че си го лишил от свободата му.

Като ученици на окултна школа вие сте изучавали геометрия. Какво ще кажете за правата и за кривата линия? Правата линия представлява кристалите, а кривата линия – организмите на растенията и животните. Правата линия носи безсмъртието: кристалът се отличава по това, че се топи, без да изгаря. При силни атмосферни влияния – крайно висока температура, той се топи и кристализира и след милиони години се превръща в скъпоценен камък. Затова се казва, че правата линия издържа на високо налягане и голяма температура. Обаче смъртта е резултат на изгаряне. Следователно ако махнете правите линии в живота на човека, вие го излагате на смърт. Във всяко ваше желание трябва да има поне една права линия – само така то може да издържи на високо налягане и голяма температура. Голямата мъчнотия е голямо налягане, като атмосферното; терзанието, което човек изпитва, е висока температура, огън.

Сега, като изучавате алхимията, първо ще се заемете с изучаване на кристалите, които висшето съзнание е изучавало първоначално; после ще дойдете до микроорганизмите, до растенията, животните, и най-после – до човека. Казваш: „Аз съм човек“. По какво се отличава човекът от другите живи същества – по големите паметници ли? Четеш: „Тук почива млад, 25-годишен момък, добър и благороден човек“, „Тук почива стара, 85-годишна жена“, „Тук почива цар или царица“. Това ли е човекът, дава ли се диплом за това? Туй са дипломите на ония, които са свършили живота си на Земята; това са дипломи на умрелите, а не на живите. Смъртта е неразбиране на живота, тя не е нещо съществено – тя не е закон за влизане в университета. Човек трябва да измени тоя закон. Това казвам на вас, младите, но понеже всички сте млади, не може да разберете учението; и старите, ако между тях няма млади, пак не могат да разберат учението. Уче-

нието се разбира, когато се постави между две крайности – между млади и стари.

Какъв процес е остаряването: съзнателен или несъзнателен? Вие остарявате, без да знаете как сте остарели. Един ден се погледнете в огледалото и тук-таме виждате бели коси – как е станало това, не знаете. Тук-таме виждате бръчки – как е станало това, също не знаете. Забелязваш, че мъчно се навеждаш, лицето ти отслабва и т.н. Като млад лицето ти е гладко, пълничко като месечника; като стар то отслабва, страните ти хлътват, а с това заедно и стомахът хлътва. Лицето е малка книга, върху която се пише всичко; тялото е също книга, на която е написана дейността на миналото и това, което сега се върши. Като четете тази книга, трябва да знаете кога какво да се прави. Ако дойде при мене един човек, първо ще го изпратя на баня да се окъпе добре; после ще му дам очистително, да се пречисти вътрешно. След това ще го накарам да се обръсне и остриже, да си изреже ноктите. Тук спирам, няма да дам заключението – ще ви оставя да мислите.

Тази лекция е за младите. Като мислите, все ще измислите нещо; ако не можете, ще ви накарам насила да мислите. Ако ходиш сам, ще бъдеш свободен; ако чакаш другите да те водят, както инвалидите, ще те водят, дето те искат. Страшно е положението на инвалида!

Много окултни школи, на Запад и на Изток, пропадат, защото нямат приложение. Учителите говорят, а учениците не прилагат; най-после един след друг напущат школата. Всеки човек иска да има резултат от това, което работи, никой не обича да си губи времето. Някои изучават висшата математика, без да я прилагат – защо им е тази математика? Ще изчисляват квадратурата на кръга, без да могат да я разрешат. Квадратурата на кръга подразбира познаване на условията, при които квадратът е построен, познаване на оня принцип, при който квадратът никога не губи силата си. Магията е в квадрата – с него си служат всички маги. Магът, който знае силата на квадрата, си служи с неговите линии. Затова именно учените търсят онези линии, които правят кръга, т.е. органическият

живот, издръжлив. Това са правите линии – те определят истинския морал. Да бъдеш морален, това значи да издържаш на голямото налягане, на големия огън, на 35 хиляди градуса, без да изгориш; да се стопиш може, но не и да изгориш.

Защо трябва да се изчислява квадратурата на кръга? За да се намерят елементите на безсмъртието. Тази идея е скрита в органическия живот. Дали знаят това учените, или не знаят, не е важно – важно е, че и досега още не са я открили, а трябва да я открият и разрешат. Може да кажете, че кръгът е затворена фигура – това е друг въпрос. Кръгът е фигура, която постоянно се развива; в кръга човек лесно губи силите си. Казват за някого: „Попаднал е на крив път“. Това и простите хора го знаят. Ако кръгът не се определи от квадрата, няма да имаме никакъв резултат. С други думи казано: в квадрата ще имаш едно определено верую, на което всякога ще разчиташ. То е все едно да имаш телефон, чрез който да се съобщаваш. Ще вземеш дръжката на телефона, ще я туриш на ухото си и ще започнеш да говориш: каквото искаш, ще ти се даде. Лошо е, ако не знаеш да говориш, обаче и да не знаеш, ще се научиш – важно е да имаш телефон. Всеки от вас има телефон, чрез който може да се съобщава с всички станции.

Тайна молитва

17. лекция, 5 февруари 1932 г., София, Изгрев

СИЛАТА НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ

Тайна молитва

Какво означава думата *ученик*? В обикновен смисъл под *ученик* разбираме оня, който се учи. Какво означава думата *Бог*? Защо Бог е станал Бог, не знаете; и защо ученикът е станал ученик, и това не знаете. Кой яде: ситият или гладният? Гладният: ситият не може да яде. В кое шише може да налееш вода: в празното или в пълното? В празното: пълното шише не приема нищо. Какво ще стане с ученика, като учи? Това са ред въпроси, които имат своите естествени отговори.

Сега вие живеете в един ограничен свят с ограничени разбирания, поради което мъчно се развивате – и най-малката мъчнотия може да ви обезсърчи. В какво се заключава учението? В каквата наука и да попаднете, ще се намерите в една система от сплитания. Математиката, например алгебрата, която се занимава с числата, представява ред сплитания, както в дантелата. Добре е да знаеш как да правиш сплитанията, но по-добре е да знаеш как да ги разплиташ. Едно сплитане е една задача, която трябва да решиш. Казваш: „Сложна е тази задача“. Сложна е, оплетена е от ред формули, които трябва да разплетеш. Ученият е направил един модел, а ученикът трябва да го разплете. Някога може да го разплете, а някога не може. За това, което не може да се разплете, казват, че е неразрешимо. Питам: може ли една оплетена задача да не се разреши? Щом една задача е оплетена, може да се разплете.

Какво представлява изпитът, мъчнотията, сплитането? Какво представлява радостта? Разрешена задача. А скръбта? Неразрешена задача. Скърбиш, мъчи те нещо: гладен си, искаш да ядеш, но не можеш да намериш хляб. Това е неразрешена задача – гладът те мъчи. Намериш хляб, започваш да ядеш и се радваш – задачата е разрешена.

Вие искате да знаете какъв е произходът на скръбта и на радостта. Никакъв не е произходът им – те са две състояния, две фази на разбиране. Казвате, че това са отвлечени работи, които не разбирате. Не са отвлечени работи, но аз искам да насоча мисълта ви в нова посока, да мислите за живота по нов начин.

Представете си, че един голям богатият милиардер е поставен в златен ковчег, облечен е с богати дрехи, със златни пръстени на ръцете си, с диаманти по тях. Той съзнава, че не е умрял, чува и вижда всичко, каквото се говори и което става около него, но не може да се обади. Хората се възхищават от златния ковчег, но не могат да му помогнат. До него има друг ковчег, скован от няколко дъски – вътре лежи беден, окъсан човек. Хората го съжаляват, но и на него не могат да помогнат. Има ли някаква разлика между двамата? Външно има разлика, но и двамата са при едно и също положение.

С тия примери аз искам да изчисля квадратурата на кръга и от полученото число да извадя кубически корен. След това изваждат и двамата от ковчезите им и ги турят в затвор, като оковават краката им: на богатия със златни вериги, а на бедния – с железни. Те се разхождат из затвора и веригите им дрънкат на краката. Защо са в затвора? За престъпление. Не може човек да бъде в затвор или да умре, без да е извършил някакво престъпление. Богатият има едно преимущество над бедния, че веригите му са златни. Той вдига краката си един след друг и показва веригите си. Неговите вериги са по-скъпи, но в случая, като затворници, златните вериги не спасяват богатия от затвора – богатият е ограничен с веригите си толкова, колкото и бедният; и двамата лягат и стават с веригите си. Един ден виждаш, че бедният плаче и се вайка, дето нямам златни вериги; всеки ден плаче за едно и също нещо: нямам златни вериги. Да се доставят на всички затворници златни вериги, това е мъчна работа, обаче още по-мъчно се носят на краката железни вериги; златните вериги са по-скъпи от железните. Дали веригите са железни, или златни, не е важно, те тежат по десет килограма. Ще ка-

жете, че са тежки. Тежки са за онзи, който ги носи, но не и за онзи, който ги туря – той не иска да знае колко тежат, не се интересува за това. Какво е положението на богатия в златния ковчег и на бедния в дъсчения ковчег? Еднакво: и двамата чуват и виждат, и двамата съзнават положението, но не могат да дадат израз на това, което става с тях.

Страданията на сегашните хора са подобни на това, което двамата души преживяват. Те имат еднакво съзнание за страданията си, но окръжаващите не гледат така – те предпочитат да бъдат в положението на богатия, отколкото в положението на бедния. Те не мислят за престъпленията, които са направили, но мислят за ковчезите на двамата. Някой казва: „Като умра, искам да бъда в златен ковчег, като богатия“. Какво ще те ползва неговото злато? Като те заровят в земята, смъртта ще почне да чопли и в двата сандъка по един и същи начин. Тя ще си вземе лист и молив и ще пише какво има в главата на богатия и какво – в главата на бедния. Един ден, като разровите гробовете, в гроба на богатия ще намерите злато и скъпоценни камъни, а в гроба на бедния нищо няма да намерите. Какво означава ковчегът на богатия със златото и скъпоценните камъни и какво – ковчегът на бедния?

Това е ребус, задача за разрешаване. Богатият със златото и скъпоценните камъни представлява радостта, а бедният – скръбта; обаче и радостта, и скръбта умират. Вярвате ли в това? Според мене когато изгубите радостта си, тя умира; когато изгубите скръбта си, и тя умира. Каква е разликата между радостта и скръбта? Когато радостта посети човека, тя оставя своето злато и скъпоценности; когато скръбта го посети, нищо не му оставя. „Защо младите не обичат да скърбят и да страдат?“ Защото като умре, скръбта не им оставя нищо. „Защо младите обичат радостта?“ Защото им оставя нещо. Когато богатият умре, ако не оставя много неща, поне един златен пръстен ще остави. Радостта ще ви направи наследник на част от своето богатство. Какъв е смисълът тогава да имаш майка на скръбта, баща на скръбта, брат на скръбта и сестра на

скръбта? В реда на нещата е да избягваш скръбта. Колкото и да се бяга от скръбта, тя е спътница на човека. Всяка неразрешена задача в живота ражда скръб. Ти скърбиш, защото преди осем или повече хиляди години не си решил една задача – като изпъкне това в ума ти, веднага започваш да скърбиш. Всяка разрешена задача в миналото произвежда радост. Следователно произходът на вашите скърби и радости се крие в неразрешените и в разрешените задачи в миналото.

И тъй, всяка задача очаква своето разрешаване. Казваш: „Трябва да се живее“. Това значи: дадени са ти известни задачи и ти трябва да ги решиш. Ако ги решиш правилно, и сега ще имаш радост, и в бъдеще ще имаш радост; ако не ги решиш правилно, и сега ще скърбиш, и в бъдеще ще скърбиш. „Защо трябва да живея?“ За да решиш задачите си. Като ги решиш правилно, ще се радваш: радостта придава нещо към живота, а скръбта отнема. „Какво отнема?“ Благото, което носи радостта. Скръбта овлажнява гърлото: като гълташ, от устата се отделят повече слюнки, които помагат на яденето да минава полесно, по-гладко. Значи скръбта е дотолкова необходима, доколкото може да овлажни гърлото, за да минава храната по-лесно – без скръб човек не може да яде. Радостта е голяма аристократка; като стане въпрос за хранене, тя казва на човека: „Не трябва да ядеш“. Като се радва, човек не мисли за ядене – той е толкова увлечен в радостта си, че може да прекара два-три дена без ядене. Това забелязах и аз в моите наблюдения, затова казвам: скърбящият яде много, а радостният – малко или почти никак.

Това е закон, който се потвърждава в живота на грешните и на светите. Грешният яде много, а светията – малко. Защо? Защото грешният скърби за греховете си, а светията живее само с любов и се радва на любовта си. Светията е влюбен човек: дето ходи, все за любовта си мисли. От сутрин до вечер той мисли само за своята възлюбена, де да я срещне и какво да ѝ каже. И грешният мисли за своята възлюбена, но тя е грозна – той е недоволен от нея и постоянно се оплаква. И той иска по-красива мома,

но момите не го харесват. Като не може да намери похубава, той е принуден да се задоволи с тази, която има, но постоянно пъшка и плаче от нея. Значи и светията, и грешникът са влюбени в нещо, но обектът на любовта им е различен.

Като ученици вие трябва да имате ясна представа за живота. Ако си скръбен, ще знаеш, че не си разрешил една от задачите си; ако си радостен, ще знаеш, че си разрешил една от задачите си. „Защо трябва да живея добре?“ За да разрешиш задачите на живота си. „Защо трябва да ги реша?“ За да бъдеш радостен – радостта носи благата на живота. Който рови Божествените блага, пипа бомба. И Любовта е Божествено благо, следователно не я пипай; и животът е Божествено благо – не го пипай. Седиш и се сравняваш с другите – не рови живота си, не се сравнявай. Ще кажеш, че тоя човек е голям простак, не може да решава задачите си. Той е простак, но ще дойде друг, по-горен от тебе, и ще те нарече простак; ще дойде трети, по-горен от него и т.н. Така не се говори – ще се наредят все учени простаци. Това се отнася за учениците в един клас, но същевременно и за учените капацитети в света. Като се сравняваш с хората, все ще намериш, че нещо не ти достига. Не човъркай това, което не разбираш и не познаваш – ако го разбираш, ти си простак. Искаш да знаеш колко си учен. Не обтягай конеца до крайния предел: ако го обтягаш, ще го скъсаш. И ластик да опъваш, все ще дойдеш до един предел, дето не може да издържи и ще се скъса. Следователно не желай да дойдеш до крайното разрешение на задачите, не желай да постигнеш крайното знание: пожелаеш ли това, конецът на твоя живот ще се скъса.

Помни: има два вида реалност в живота – относителна и абсолютна. Относителна реалност е тази, в която всички задачи могат да се решат, абсолютна реалност е тази, в която има неразрешени задачи. В абсолютната реалност всички задачи са разрешими, но няма същество на Земята, което да е разрешило всичките си задачи – все ще останат някои неразрешени. В анализите на цялото човечест-

во не е отбелязано същество, което да е решило всички задачи на живота. Все ще остане една задача в човешкия ум, която не може да се разреши. Като ви наблюдавам, виждам – едни са доволни, а други – недоволни. На недоволния казвам един път браво, а на довольния – два пъти. На оня, който е направил една грешка, казвам един път браво; на оня, който е изправил грешката, казвам два пъти браво. Какво ще кажете на оня, който прави грешки, а не ги изправя? На него казвам, че положението му ще стане по-лошо.

И тъй, на оня, който греша, казвам един път браво, защото е свободен да се прояви – той има единица свобода. Който греша и изправя грешката си, има две единици свобода – на него казвам два пъти браво. Следователно ако изправяш грешката си, ти си силен човек. За да изпита постоянството си, човек трябва да види може ли да изправя грешките си. Само при усилието, което правиш за изправяне на грешките си, ти имаш право да се ползваш от вложения в тебе капитал. Ако направиш една грешка и не я изправиш, нямаш право да направиш втора грешка – това е моето заключение. Какво ще кажете за оня, който никога не греша? Според мене той е слаб човек, няма никаква сила в себе си. Какво ще кажете за оня, който може да греша, а не иска? Той казва: „Аз съм решавал вече тази задача, втори път не искам да я решавам“.

Един беден човек влязъл в една гостилница да се нахрани. Гостилничарят му дал, каквото ядене иска, и се отдалечил. Като се нахранил, бедният се обърнал към гостилничаря с думите: „Ще те моля да ме почакаш за парите, нямам сега пари“. Недоволен от това, гостилничарят му ударил една плесница и го запитал: „Не виждаш ли какво пише тук?“ „Какво пише?“ „Днес с пари, утре на вересия“. Ударил му още две плесници и му казал: „Сега ще си платиш – ще измиеш чиниите и тенджерите, ще изметеш и тогава ще си отидеш. Друг път няма да изменям реда в гостилницата“. Казвам: така постъпва и гостилничарят на Природата с вас. Като нарушите нейния порядък, тя ви удря една-две плесници и ви пита: „Защо изменихте моя

ред?“. Казваш: „Тежко е положението ми, не мога да си платя“. Ще измиеш чиниите, ще изметеш гостилницата и така ще си платиш. Правилото гласи: „Днес с пари, утре без пари“. Ще спазвате това свещено правило: днес ще направиш една грешка и ще я изправиш, а за утрешния ден друг да му мисли.

Мнозина грешат и се обезсърчават. На какво се дължи обезсърчението? Помни: обезсърчението се крие или в миналото, или в бъдещето, но никога в настоящето; то има две майки – миналото и бъдещето. Ти се безпокоиш как ще свършиш училището, като нямаш достатъчно средства. Едва влизаш в университета, първа година си, а мислиш какво ще стане в бъдеще, след четири-пет години. Не мисли за това бъдеще, което те обезсърчава. Каква е задачата на обезсърчението? Какъв човек е оня, който се обезсърчава, без да се насърчава? Слаб е. Правило е: който се обезсърчава и не може да се насърчи, втори път той не може да се обезсърчи; обаче оня, който се обезсърчава и насърчава, и втори път може да се обезсърчи. Обезсърчаването и насърчаването са проблеми на висшата математика. Който постоянно се обезсърчава и насърчава, влага капитала си, като печели и губи, докато си направи следния баланс: всяка загуба е условие за нова печалба и всяка печалба е условие за нова загуба. Това е проверена истина, от която не може да се освободите. В който университет и да отидете, навсякъде ще ви кажат същото.

Питате: „Защо е създаден животът?“. Животът не е създаден. „Защо съществува животът?“ За да направиш една грешка. Защо грешиш? За да ти кажат един път браво. А после? После трябва да изправиш грешката си, за да ти кажат два пъти браво. Защо трябва да сгрешиш? За да направиш един опит и да имаш поне едно малко страдание. След това? Страданието ти ще се превърне на радост – след всяко страдание иде радост. Силите в Природата се превръщат, минават от едно състояние в друго. Скръбта е необходима в живота като акумулатор на силите, т.е. тя ги събира. В това отношение скръбта е начало на задачата, а радостта – разрешение на задачата.

Сега разбрахте ли всичко, което ви говорих? Няма човек на Земята, който да живее само в радостта: скръбта и радостта са сплетени заедно, те живеят всякога заедно. Какъв е процентът на радостта в живота? Казах ви: като скърбиш, имаш право да ти се каже един път браво; като се радваш, ще чуеш два пъти браво. Радостта има сто милиона; ако и скръбта има сто милиона, радостта ще има двеста милиона лева.

Изпейте песента *Сила, живот, здраве*. Вън атмосферното налягане се повдига, а вашето налягане се понижава – гласовете ви са спаднали. Някога гласът върви според времето: налягането се повдига и гласът се повдига; някога става обратно: налягането се повдига, а гласът спада. Сега вие сте се нагърбили с тежки задачи, много се тревожите, затова не можете да пеете.

Сега кажете една дума, от която да съставим една песен. „Изгрев.“ Изгревът за едно е залез за друго; кажете друга дума, която да няма залез. „Прогрес.“ И тя има противоположна дума. „Хармония.“ И тя има обратна дума. Вие се стеснявате, че не знаете каква дума да избереете.

Питам: знаете ли нещо върху историята на хляба, защо е дошъл хлябът на Земята? Като бил на Небето, хлябът чул, че се говори за страданията на Земята. Той се заинтересувал да разбере какво нещо е страданието и пожелал да слезе на Земята, между хората, за да го разбере. Той тръгнал от град на град, от село на село, от човек на човек, дано чуе и разбере нещо за страданието, обаче и досега още не е срещнал нито едно страдание. На въпроса докога ще остане на Земята, хлябът отговорил: „Докато срещна страданието“. И аз съм упълномощен от хляба, ако срещна някъде страдание, да му съобща, за да го види и разбере. Щом намери страданието, хлябът ще се върне на Небето. Какво ще стане тогава с хората? Благодарете, че нито един от вас още не знае де е страданието.

Какво всъщност е страданието? Най-красивата мома в света. Обаче тя постоянно се дегизира, че не можеш да я познаеш. Докато я срещнеш – красива, напета мома –

изведнџж се изменя, скрива красотата си. Ти тичаш след нея, търсиш изгубената красота и се чувстваш нещастен. Казвам: намерете красивата мома и ми я доведете. „Не можем, тя постоянно бяга от нас. И ние се питаме защо тази мома ни поставя пред такива изненади?“ За да има нещо, което да не знаете. Казвате: „Чудно нещо, защо Бог е допуснал страданието в света, създаден от Него?“. Щом Бог го е създал, то има свое велико предназначение, но днес тоя въпрос не може и не трябва да се разреши. И аз не съм съгласен да се разреши тоя въпрос. Ако се реши, хлябът ще напусне Земята. Ако хлябът срещне страданието, непременно ще се влюби в него: нека стои далече от него! Хлябът казва: „Чудно нещо, още не мога да срещна страданието!“. Казвам: много време ще седиш на Земята – и пак няма да го срещнеш. Ако и вас пита, кажете му: „Няма го страданието!“. Срещне ли го, хлябът ще си замине.

Като знаете това, вие постоянно се оплаквате от страданията си, та да ви чуе хлябът и да ви посети. Щом дойде при вас, вие си хапнете достатъчно хляб и преставате да се оплаквате. Хлябът пита: „Де е страданието?“ „Отиде си.“ „Защо ме излъгахте?“ „Не съм виновен, страданието дойде и си замина“. Хлябът е крайно доверчив: чуе ли ви, че страдате, пак иде с надежда да срещне страданието, обаче пак не го намира. Там, дето хлябът влиза, страданието излиза.

Велика е задачата на страданието и на хляба! Цял роман има за това, но не искам да го изнасям пред хората – роман за любовта между хляба и страданието. Той е голям и интересен – по-интересен от тоя роман не съм чел; написан е с големи подробности и на художествен език. Интересно е как се е създала тази любов. И най-видните писатели и поети са чели само по два листа от този роман – и досега продължават да пишат върху тях, да ги тълкуват. Благодарете, че като ядете хляб, и вие научавате нещо за любовта на хляба към страданието. Достатъчно е да чуе хлябът, че някой страда, за да се пожертва. За да зърне страданието, хлябът е готов на всички жертви: да го мелят, да го месят, в огън да го пекат, да го продават. Но щом го зърне, страданието веднага бяга, крие се от него.

Хайде тогава да пеем за любовта на хляба към страданието. Кой ще даде тона, какъв тон ще вземете? Да оставим тази песен за друг път.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

18. лекция, 12 февруари 1932 г., София, Изгрев

ФАКТОРИ В ПРИРОДАТА

Тайна молитва

Упражнение за дишане: шест вдишки, три задържания на въздуха и шест издишки. Изправени на крака. Бавно вдигане на ръцете нагоре, поемане на въздух, като се брои до шест. Задържане на въздуха и броене до три. Бавно сваляне на ръцете надолу, издишване на въздуха, като се брои до шест. Упражнението се прави шест пъти.

Какво може да пишете върху темата *Фактори при храносмилането*?

Първо стомахът трябва да бъде здрав, в пълна изправност, после зъбите трябва да бъдат здрави, ръцете и краката – също. За да става правилно храносмилането, човек трябва да се движи; от голямо значение е и подборът на храната. И най-после, като приемеш храната в устата си, ще я дъвчеш добре. Щом сдъвче храната си, човек е вече свободен. Работата на стомаха не е негова работа – тук съзнанието на човека не взема никакво участие; други същества вземат участие в храносмилането. Колкото човек взема участие в храносмилането, толкова взема участие и в мисълта: той не може да се меси във вътрешния процес на мисълта и няма право да се меси. Човек трябва да знае докъде се простира неговата свобода. „Докъде се простира моята свобода?“ Дотам, додето можеш да работиш; ако се намесиш в работа, която не се отнася до тебе, нищо няма да постигнеш. Какво ще направите, ако с вашето съзнание влезете в процеса на храносмилането? Няма по-тежко нещо за човека от това, да го заставят да вземе участие в храносмилането.

В заключение на горното казвам: всеки трябва да знае докъде се простира неговата свобода. Казвате: „Аз трябва да мисля“. Първо, трябва да имате здрав мозък и силен ум, после – да правите подбор на мислите си, и най-после – да

оставите мисълта си свободно да тече и да се проявява. Процесът на мисълта не зависи от човека, защото ти не си единственият, който мисли: хиляди и милиони същества мислят. Като мислиш, твоята мисъл се среща с техните мисли и те се преплитат. Пръв Бог е мислил, следователно сегашният свят е резултат на Неговата мисъл. И човек е мислил дълго време, но за себе си. Какво е излязло от неговата мисъл? Кой е направил гнездото на птичката: тя или Природата? Птичката. На същото основание казвам: къщата на човека, неговите дрехи и обувки са произведения на неговата мисъл. Тук е важен процесът на мисълта, който не зависи от човека. Ако не разберете това, вие ще се натъкнете на големи мъчнотии.

Казвате: „Човек трябва да мисли право“. Така е, но между мисълта и храненето има известна връзка. Следователно ще мислиш право, ако се храниш правилно, т.е. ако зъбите ти са здрави, ако стомахът е здрав, а храната – доброкачествена. Щом приемеш храната в устата си, първо зъбите ще свършат своята работа – ще сдъвчат добре храната и ще я изпратят чрез хранопровода в стомаха и червата. Храносмилането се отразява върху кръвообращението, кръвообращението се отразява върху дихателната система, дихателната система се отразява върху нервната система, а тя – върху мозъка, седалище на мисълта. Ако всички тия процеси се извършват правилно, и мисълта ще бъде права. Мозъкът и нервната система не са мястото, дето се създава мисълта – те само възприемат и обработват мисълта. Значи има един висок свят, дето мислите се създават и оттам се изпращат в нашия свят чрез мозъка и нервната система – проводници на тия мисли. Например мисълта за доброто е създадена в един висок свят от напреднали същества. Те са мислили дълго време върху доброто и са изпратили мисълта си в нашия свят. Високо организирани човешки умове са възприели тия мисли, обработили са ги и са ги предали на останалите хора на Земята. Ще кажете, че това са отвлечени въпроси. Така е, отвлечени са, да ги оставим настрана.

И тъй, важните удове, които вземат участие в храносмилането, са зъбите, стомахът, червата, очите, вкусът и обонянието, които подбират храната. Как ще се смели храната, не е ваша работа; как ще протече мисълта, и това не е ваша работа. Не се безпокой как ще разбереш известен въпрос. Ако се безпокоиш дали ще разбереш математиката, нищо няма да научиш: ти започни да учиш и не мисли как ще я разбереш. Първоначално нищо няма да разбереш, после ще се почувстваш като в мъгла; след това ще ти светне малко, ще прогледаш; най-после ще започнеш да разбираш и ще решаващ доста трудни задачи. Няма да решаващ всички задачи, но някои се налагат да ги решаващ. Същото сте изпитвали и при изучаване на музиката. Затова Павел²¹ казва: „Отчасти знаем, отчасти пророкуваме“. Достатъчно е отчасти да знаем и отчасти да разбираме.

Мнозина се безпокоят за живота си. Има нещо, за което може да се безпокоите, но не и за живота си. „Какво ще стане с живота ни?“ С живота ви ще стане това, каквото става и със семето: дали ще се безпокоите, или не, животът ви ще се развива, ще върви в своя път. Вие мислите, че ако правите усилия, ще подобрите живота си. Нищо няма да подобрите, но ще попречите на процесите в живота да се развиват правилно. Едно усилие може да прави човек: да не бърка на Божествените процеси в своя живот. Например искаш да бъдеш добър – това е естествено желание. Не остава нищо друго, освен да проявиш доброто в себе си. Обаче ти започваш да си противодействаш и казваш: „Не трябва да бъда добър, хората злоупотребиха с добрината ми“. Не спъвай процеса на доброто в себе си. Искаш да учиш, но нещо отвътре ти казва: „Не се мъчи – и без знания се живее“. Ти се поддаваш на тоя глас и се спъваш. Не се спъвай, учи – знанието е благо за човешката душа. Пази правилото: не спъвай правилните и разумни процеси, които стават в Природата, не спъвай процесите на твоята душа!

Новата философия казва: „Като се нахраниш, не се безпокой дали храната ще отиде на мястото си – бъди уверен,

че всичко ще стане така, както Природата е предвидила. Не се безпокой дали ще станеш учен – учи и за нищо не мисли. Не се безпокой дали ще станеш светия – живеи добре и не мисли за светийство“. „Дали ще стана богат?“ И това не е твоя работа – от тебе се иска да работиш и да учиш. Ако е определено да бъдеш богат, богатството само ще дойде при тебе. „Ако човек не работи, може ли да стане богат?“ В Природата не съществуват отрицателни процеси. Под „отрицателен процес“ разбираме оня кратък момент в Природата, когато става смяна между един и друг процес. Обаче отрицателният процес „не работя“ не съществува в Природата: искаш или не искаш, ще работиш. Покажете ми едно същество, което не работи. Търсил съм такова същество, но и досега не съм намерил. Казвате: „Камъкът не работи“. Лъжете се: в камъка стават такива процеси, каквито вие не може да си представите. Външно изглежда, че камъкът не работи, но в него стават вътрешни процеси.

Някой казва за себе си, че не мисли и не чувства. Това са временни, преходни процеси. Невъзможно е човек да не мисли и да не чувства. Външно ледът е неподвижен, но под него водата тече и работи. „Не искам да бъда добър.“ Това е невъзможно: ако не си добър, ще бъдеш лош – все ще дадеш ход на своите енергии. Когато човек не иска да свърши една работа, както Природата изисква, това наричам зло. Заставят ли те насила да правиш добро, и това наричам зло. Ако доброволно свършиш работата, която Природата изисква от тебе, ти правиш добро. Човек трябва да бъде разумен, да знае кога и как да изпълни задължението си.

Например оставят едно малко дете при тебе и ти казват: „Когато ожаднее детето, дай му да пие топла вода“. Ти сгорещяваш водата до възвиране и наливаш в устата на детето вряла вода. Ето една грешка – така ти изгаряш гърлото на детето. Разумен трябваше да бъдеш, да знаеш колко гореща вода може да пие детето. Водиш заключение, че гореща вода не може да се пие. Дават ти после да изпереш една риза и я туряш в студена вода. Търкаш ризата със сапун, но тя не се изпира. Това е втора грешка:

при прането водата трябва да бъде топла, а не гореща или студена. Разбиране е нужно на човека: ако не разбира нещата, той върши всичко по буква и греша.

Помнете: отрицателни процеси в Природата не съществуват. Изобщо само тия процеси се извършват, които Природата е допуснала. Това, което Природата не допуска и не желае да стане, не става. По този начин Природата предпазва човека от големите злини. Престъпленията и злините стават все от малки неща. Дал си на детето гореща вода и си го изгорил – това е престъпление; пил си студена вода и си се простудил – друго престъпление. Какво означават горещата и студената вода? Горещата вода е доброто в света, а студената вода – злото. Посаждането на житното зърно в земята и изгниването му – това е зло; израстването му, т.е. изникването му от земята или възкръсването му, това е доброто. Това, което е добро за житното зърно, не е добро за човека. Не е добре за човека да го заровят в земята. Какво ще бъде положението на рибата, ако я извадите от водата, какво ще стане с нея? Ще умре. Значи въздухът като по-рядка среда не благоприятства на рибата. Влезе ли човек във водата, непременно ще умре. Значи човек, поставен при по-лоши условия, т.е. при условията на рибата, умира; рибата, поставена при по-добри условия, т.е. при условията на човека, и тя умира. Ако въздухът представлява рая, а водата – ада, излиза, че рибата умира в рая, а човекът – в ада.

Това са противоречия, които се нуждаят от обяснения. Пита се: „Как е възможно и в рая да се умира, и в ада?“ Не е все едно де ще умреш – в рая или в ада. Да умреш в ада, това е естествено – адът има отношение към смъртта. Всяко рибешко желание, внесено в човешкия свят, непременно ще умре; и обратно – всяко човешко желание, внесено в рибешкия свят, също ще умре. Разумност се иска, а именно човешкото желание да си остане в човешкия свят, а рибешкото желание – в рибешкия свят. Следователно щом се натъквате на противоречия, ще знаете, че сте объркали местата на вашите желания, на вашите мисли и чувства. Това означава неразбиране на законите на живота.

Какво разбирате от числата 1^2 , 2^3 , 3^4 , 4^5 ? Какво представляват числата 1^2 и 2^3 знаете, даже геометрически може да ги изразите, но как ще изразите геометрически числата 3^4 и 4^5 , не знаете. Първата степен означава движение, втората степен – разширяване, третата – растене, четвъртата – организация, петата – мобилизация, шестата – външно украсяване, седмата – идейна почивка, осмата – създаване на дома, деветата – създаване на човека. Значи човекът е създаден в деветата степен. Това са отвлечени идеи. Една идея е разбрана за човека дотолкова, доколкото може да влезе като елемент в неговата мисъл, за да работи с нея. То е все едно да имаш една хубава цигулка и хубав лък, а да не знаеш да свириш. Извадиш цигулката от кутията, дръпнеш струните, погледнеш я и пак я затвориш – не можеш да свириш; след време пак я извадиш, погледнеш я, пак я затвориш. Казваш: „Сложна работа е цигулката“. Сложно нещо е наистина – ако не си учил, не можеш да свириш. Има цигулари, които свирят десетки години и пак срещат мъчнотии – някои произведения не могат да свирят.

Казвам: както в музиката, така и в мисълта се срещат мъчни неща. Не е лесно да преведеш всички формули и отношения в математиката на разбран език. Съществуват три вида математика: математика на физическия свят, математика на духовния свят и математика на умствения свят. Най-лесна е математиката на физическия свят. С тази математика се занимават и децата на Небето – още като се родят, те са математици. Като пораснат, те влизат направо в университета, дето изучават духовната и умствената, или Божествената математика, която има приложение в процесите на мисленето и чувстването. Изкуство е да събираш мислите, чувствата и желанията на едно място. Какво ще получиш, като събереш две мисли заедно? В окултната наука под „сила на мисълта“ се разбира събиране на мисли. Не може да се говори за силна мисъл, ако всяка мисъл е единична, сама за себе си. Съвкупността от мисли прави мисълта силна.

Да допуснем, че ти имаш само една мисъл в себе си – мисълта, че съществуваш. Тя се подкрепя от един вътрешен стремеж в тебе, от едно вътрешно желание да постигнеш нещо. Какво желаеш? Да пораснеш, да станеш голям. Ти си малък, искаш да станеш голям като другите хора. За това е нужно храна, градивен материал, с който да поддържаш работниците в себе си. Ти приемаш храната чрез устата си и започваш да растеш, достигаш височина 165–170 см – обикновения човешки ръст. Днес рядко се срещат хора на височина 2–3 метра. Колко висок е бил Голиат²²? Щом достигнеш предела на физическото растене на височина, ти започваш да надобеляваш. И за това растене е нужна храна – градивен материал. Стигнеш ли определената височина и дебелина, ти започваш постепенно да се префинваш: тялото ти става все по-фино, докато един ден остарееш.

Старостта е подобна на завиването на бубата в пашкул. Както възвишените същества се ограничават в себе си, така и старият човек се затваря в пашкул, докато дойде денят на прераждането му, т.е. на връщането му отново на Земята като малко, новородено дете. Който разбира правилно процеса на развитието, той мисли за идеални неща, неговата мисъл е силна, тя представлява математически сбор от мисли. Казваш: „Искам да умра!“. Жалко: не умирай преждевременно, преди да се превърнеш на пашкул. „Не искам да умра!“ Жалко: ще останеш завинаги в пашкула, без да се превърнеш в пеперуда. Някога е жалко, ако искаш да умреш; някога е жалко, ако не искаш да умреш. Щом се завиеш в пашкула, ще умреш, за да възкръснеш, да се превърнеш в пеперуда на новия живот.

И тъй, ако гледате на смъртта като на минаване в нов живот, на трансформиране на известно състояние, вие сте разбрали дълбокия смисъл на живота. Който не разбира дълбокия смисъл на живота и на смъртта, той мисли върху тях, без да дойде до нещо съществено. Животът и смъртта са два важни процеса, които трябва да се разберат. Животът е родил смъртта; следователно смъртта служи на живота, а не животът на смъртта. Когато е бил в райската

градина, човек сам е приел смъртта. Бог казал на Адам и Ева: „От всички дървета може да ядете, но не и от Дървото за познаване на доброто и злото. В който ден ядете от това дърво, ще умрете“. Това значи: в който ден ядете от забраненото дърво, ще се превърнете на какавида, а после на пеперуда. Това е пътят, по който вървят всички животни. Дълъг и мъчен е техният път. Адам искаше да разбере какъв процес е превръщането на бубата в какавида и на какавидата в пеперуда. Черният адепт се приближи до Адам и му каза: „Когато човек се завива в какавида, той става божество“. Адам му отговори: „Щом мога да стана божество, ще ям от забраненото дърво“. Днес повечето хора са в положението на какавида. Думата *какавида* е съставена от две думи: *кака* и *вида* – значи „да видя кака си“. Какъв е произходът на тази дума, има ли глагол от нея? Няма. Това е вметнато. Важно е да различавате временните процеси от вечните.

Мнозина имат криво схващане за същината на живота, както и за същината на мисълта, на чувството и желанието. Ето защо човек не знае на кои мисли, чувства и желания да даде предимство. Всяка мисъл, всяко чувство и всяко желание са на своето място, когато се проявяват и реализират навреме. Какво ще направиш, ако отидеш на гости лятно време при външна топлина 35° C, а домакинът запали огън да те стопли? Ти ще махнеш ръка и ще бягаш далече от огъня – този огън има смисъл зимно време. Обаче изгасиш ли огъня през зимата, ти не разбираш отношението между явленията. Огънят е за зимата, а водата – за лятото.

Кое е отличителното качество на правата мисъл? Казваш: $2+2=4$, $3+1=4$. В случая резултатът е един и същ. Ако съберете две разумни същества, двама работници, получавате четири. Ако съберете три разумни същества с още едно разумно същество, ще получите пак четири. Когато двама души свирят първа цигулка и двама – втора цигулка, резултатът е музикален – слушате музика. Но впечатлението ще бъде различно, ако трима свирят първа цигулка, а един – на пиано. Значи в развитието си двама души

могат да имат еднакъв резултат, макар че условията им са били различни. Важно е човек сам да избира условията, да не се спъва. Това значи да се намира под добри астрологически влияния. Кои са най-добрите влияния? Когато Слънцето е в центъра на живота: човек трябва да се намира под пълното влияние на Слънцето.

Казвам: някога вие изпадате в големи противоречия – нещо ви мъчи, тежи ви, нещо ви противодейства. Какво ще правите? Ще използвате ключа на живота: ще си отворите с него и ще се натъкнете на тайните на живота. Само така ще се освободите от мъчнотиите. Седиш близо до огъня и се печеш: чудиш се кой е наклал тоя огън, защо са го наклали. Какво ще правиш? Ще се отдалечиш от огъня на два-три метра разстояние и ще се освободиш – от тебе зависи. Седиш замислен и се безпокоиш, че една лоша мисъл те смущава. Какво ще направиш? Отдалечи тази мисъл от себе си – от тебе зависи да си далече от нейното влияние. Имаш желание да се обличаш хубаво. Вървиш по улиците и все по витрините гледаш, дано можеш да си купиш нещо хубаво, обаче пари нямаш. Търсиш начин да се домогнеш до една от тия хубави дрехи; мислиш си: „Не мога ли да задигна една хубава дреха?“

Един американски апаш разказвал своята история – как е станал апаш. Каквато работа започвал, нищо не му вървяло. Най-после намислил да стане апаш. След известна практика решил да се предаде на изкуството да краде скъпоценни камъни. Един ден той влязъл в магазина на един голям бижутер. Добре облечен, с малка кесийка в ръка, пълна със скъпоценни камъни, той се поклонил учтиво на бижутера и започнал да разглежда скъпоценните му камъни. Препоръчал се също за бижутер и набързо му показал своите фалшиви камъни. Докато се разговаряли, той ловко сменил скъпоценните камъни на бижутера със своите фалшиви камъни и бързо напуснал магазина. Още на другия ден бижутерът забелязал тази смяна, но било вече късно – апашът бил далече от него.

Питам: според вашето разбиране престъпление ли е това? Според мене престъпление е онова, което се хро-

никира от самата Природа. Всяко престъпление се отбелязва и върху човешкия организъм. Който разбира това, сам може да види колко престъпления са отпечатани на неговото тяло – те са остатъци на миналото. Като знаете това, не се чудете, че някога, по атавизъм, във вас изпъкват странни мисли и желания. Щом видите угоено агънце, веднага у вас се явява желание да го заколите и опечете, да си хапнете от него. Всъщност вие сте вегетарианци.

Като ученици вие сте поставени в положението да изправите грешките на своето минало. В това се заключава науката за самовъзпитанието. От всички се иска разумна, съзнателна работа. Ако не работи съзнателно, човек прави големи усилия, които дават малки резултати. Вижте какво прави великият музикант: за една вечер той печели толкова, колкото друг някой за десет години. За всеки човек Природата е определила специален път за развитие. Следователно всеки трябва да намери своя път. Като влезеш в разумната Природа, тя казва: „Ето, пред тебе се откриват много пътеки, избери си, която искаш“. Всички пътища са изчислени, само един не е изчислен – той е за оня, който търси лесния път. Изчислените пътища са мъчни, а неизчисленият е лек, без мъчности. Макар и с лек път, ти се обръщаш към Господа с думите: „Господи, освободи ме!“. Бог те изважда от тоя път и те поставя в един от изчислените пътища. Като видиш, че и тук е мъчно, пак се връщаш назад.

Едно се иска от всички: не поставяйте препятствие на процесите, които стават във вас. С други думи казано: бъдете в пълно съгласие с живата Природа! Не питайте жива ли е Природата, или мъртва; съществува ли задгробен живот, или не. Казвам: раят за рибата е ад за човека; адът за човека е рай за рибата. Следователно докато умираш – в ада си; докато живееш – в рая си. Ако искаш да познаеш в рая ли си, или в ада, ще разбереш от това – живееш ли, или умираш. Какво ще правиш, ако си риба? Ще стоиш във водата – в ада. Адът е миналото на човека, т.е. неблагоприятните условия на живота; Раят е бъдещето на човека, т.е. благоприятните условия на живота; животът е сегашното

състояние на човека. Ето защо, за да не умрете, не се връщайте в ада, но не се стремете и към Рая: живеете в настоящето, ползвайте се от условията, които ви се предлагат.

„Има ли друг живот?“ Има. „Има ли рай?“ Има. „Има ли ад?“ Има: гробищата са адът. Какъв по-страшен ад от тях? Адът е краят на човешкото щастие, а райят – началото на човешкото щастие. Ти можеш да излезеш от райа така, както рибата – от водата. Ти можеш всеки момент да излизаш от райа и да влизаш в ада. Райят е мястото, дето започва истинският живот; адът е мястото, дето свършва истинският живот. Райят и адът са условия, т.е. степени на човешкото съзнание. Попаднеш ли в Рая, между възвишените същества, всички те възлюбват и започват да ти помагат. Попаднеш ли в ада, тамошните същества веднага се нахвърлят като вълци върху тебе и те изяждат. Адът е място на постоянно разлагане: щом влезеш в затвора, т.е. в ада, веднага започваш да се разлагаш. Влезеш ли в Рая, започваш да събираш и градиш. Задръжте в ума си следната мисъл: това, което гради във вас, е рай; това, което руши, е ад. Следователно живеи близо до Рая, а далече от ада! Постоянно тропай на райската врата, за да влезеш в Рая. Едно се иска от тебе: да се откажеш от живота на какавидата.

Помни: отрицателни процеси в Природата не съществуват. Това, което наричаме отрицателен процес, не е нищо друго освен смяна между два процеса. Не поставяй никакви прегради на пътя на твоята мисъл; не казвай, че това е постижимо, онова е непостижимо. Постижими неща са ония, които съзнанието може да обхване; щом съзнанието не може да обхване нещо, то е непостижимо. Днес всички хора се стремят към изобилие. Те имат това изобилие, но в живота съществува известна дисхармония. Например едни са богати, други – бедни; едни са здрави, други – болни; едни работят повече, отколкото трябва, други малко работят или почти не работят. Това е причина за проява на отрицателни процеси. Значи смяната между процесите не е правилна. От време на време богатите дават на бедните, помагат им, но както скъперникът

мъж дава на жена си. Докато е жива, тя иска от него да ѝ купи дрехи, покътнина, нещо хубаво за ядене, но той свива кесията, нищо не дава; като умре тя, той купува дрехи, прави хубави сладкиши, раздава за душата ѝ, за Бог да прости. Колко по-хубаво е да удовлетвориш желанията ѝ, докато е била жива, отколкото след смъртта ѝ. Мнозина казват: „Сега не живеем добре, но като умрем, тогава ще се изправим“. И това не е лошо, по-добре е обаче приживе да имате хубави дрехи и добра храна, отколкото след смъртта ви да раздават за Бог да прости.

За следния път проучете миналата лекция и я свържете с днешната. Тя е доста мъчна за разбиране, защото съзнанието ви е разкъсано. Новите работи не се приемат лесно. Гледате на витрината нови хубави дрехи, но те струват 10–15 хиляди лева. Пазарите се, искате да ви отстъпят нещо. Отстъпват пет хиляди лева, но пак ви се виждат скъпи – нямате толкова пари. Спирате се на едни, на други дрехи, по-евтини, и като дойдете до хиляда лева, бръкнете в джоба си и ги купувате – пак старите дрехи. Всеки си купува дрехи за толкова пари, колкото има в джоба си. Казвам: десет години не си купувай дреха, но купи такава, каквато отговаря на новите условия. Нека струва скъпо, но да ти е по вкуса, да е по всички изисквания на новото. Защо ти е дреха за хиляда лева – ако си купуваш нещо, да бъде най-хубаво, най-фино, да няма подобно на него. Същият закон съществува и в Природата – и там най-хубавите неща са най-скъпи.

Като ви наблюдавам, виждам, че всички сте старомодни, живеете по стар начин. Искам да живеете по нов начин, по новата мода, по новата обхода. В продължение на десет дни от днес искам всички да постъпвате по нов начин, по новата мода, да бъдете модерни.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

19. лекция, 19 февруари 1932 г., София, Изгрев

ЧОВЕШКОТО ЛИЦЕ

Тайна молитва

Изпейте песните *Сила, живот, здраве и Аин фаси*.

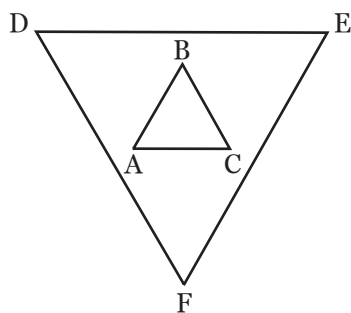
Упражнение за дишане: шест вдишвания, три задържания и шест издишвания. При вдишване и задържане на въздуха ръцете са горе, при издишване ръцете се свалят долу.

Представете си, че в крака ви влезе един трън – какво правите? Цяла нощ пъшкате, обръщате се на една, на друга страна, не можете да спите; болката ви е толкова голяма, че ви кара да плачете. Най-после дойде някой ваш приятел, вземе игла и внимателно извади тръна, след това намаже мястото с дървено масло и го превърже. Веднага болката утихва и вие изпитвате радост, че сте се освободили от тръна – той отива на друга служба.

Това е алегория, която може да се пренесе в психическия живот на човека. „Докога страда човек?“ Докато е в училището и се учи; щом свърши училището, страданията изчезват – отношенията на учителите към ученика се изменят, стават приятелски. „Ангелът страда ли като човека?“ Не страда. „Защо?“ Защото е завършил своето развитие. Следователно ако страдаш, ще знаеш, че много работи не разбираш и много има да учиш. Страданието е строгото лице на учителя, който пита ученика: „Защо не знаеш, защо не можеш, защо си болен и беден?“. Бедността е неразрешена задача. Не питай защо страдаш, но учи се да не страдаш; не питай защо грешиш, но учи се да не грешиш; не питай защо не пееш вярно, но учи се да пееш вярно. Първо човек трябва да пее за себе си, после за другите – най-добрата публика е самият той. Хората са като децата: каквото правят, те имат предвид външния свят, поради което изпадат в противоречия и стълкновения.

Колкото и да се говори за страданията, колкото и да се изнася добрата страна на страданията, хората пак не искат да страдат. Много просто – стани камък; щом си човек, ще страдаш. „Не искам да стана камък.“ Тогава ще страдаш: който иска да придобие знания, непременно ще страда. Камъкът не страда, но и знание няма; човек страда и придобива знания. Кое е по-хубаво: да имаш страдание и знание или да нямаш страдание, но да нямаш и знание. Вие не сте убедени още в тази истина. Има нещо неприятно в страданието, както и в работата, и в яденето. Неприятно е да работиш и да не оценяват работата ти; неприятно е да ядеш и да не се наядеш, неприятно е да пиеш, без да задоволиш жаждата си; неприятно е да мислиш, без да разрешиш задачата си.

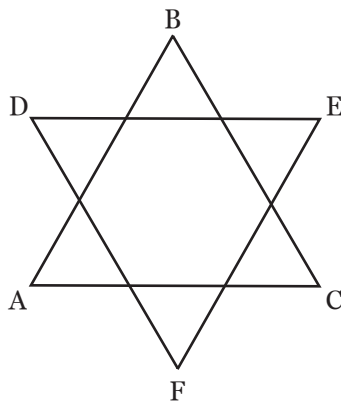
Сега, като изучавате човешкото лице, обръщайте внимание на очите и на разстоянието им едно от друго, както и на разстоянието им до устата. Колкото по-голямо е разстоянието от едното око до другото, толкова човек е по-голям консерватор, а организмът му е по-издръжлив; ако разстоянието е по-малко, организмът е по-слаб. Колкото по-голямо е разстоянието от очите до устата, толкова по-активен е човек – значи тази линия има отношение към волята. Чувствата скъсяват линиите, а мисълта ги удължава. Кръглите лица показват, че чувствата имат преобладаващо влияние над мисълта; в продълговатите лица преобладава мисълта.

фиг. 1

Триъгълникът ABC (фиг. 1) представя носа, а външният – устата. Аз го наричам „триъгълник на живота“. Освен носа голямо значение за живота има и устата, тя разрешава много въпроси. Като яде, като говори, човек разрешава важни въпроси. Достатъчно е да ядеш правилно и да говориш разумно, за да се справиш с много мъчнотии. Ако не

ядеш, както трябва, и не говориш разумно, непременно ще страдаш. Природата е начертала на човешкото лице два триъгълника: DFE с върха надолу – устата, и ABC с върха нагоре – носа. Соломон е мислил дълго време върху тия триъгълници, докато ги е преплел в особен знак, наречен Соломонов²³ (фиг. 2).

фиг. 2

Чрез тези триъгълници Природата казва на човека: „Ще ядеш правилно, ще мислиш право и ще говориш разумно“. Соломон е поставил същата мисъл в отрицателна форма: „Ако не ядеш правилно, не мислиш право и не говориш разумно, ще страдаш“. Соломон е преплел триъгълниците, за да покаже, че въпросите могат да се решават и чрез противоречия. Ако страната DE в големия триъгълник се увеличава, а страната AC в малкия триъгълник се намалява, явява се дисхармония в живота. Правилно е ако DE се увеличава, и AC да се увеличава; ако DE се намалява, и AC да се намалява. С други думи казано, ако носът се стеснява и очите ви се отдалечават, ще се създаде известна дисхармония. Ако очите са отдалечени от устата, човек вижда нещата по-добре – зрението му се разширява и той вижда повече предмети. Образите на тези предмети се отпечатват върху мозъка, поради което той изразходва повече енергия, отколкото придобива. Следователно ако носът ви става по-малък, ще изразходвате много енергия, а ще придобивате малко. Колкото по-широк става носът, т.е. отвърстието на дихателните дупки е по-обемисто, това показва, че развитието на човека е нормално. Ако ноздрите не стават по-големи, а носът надебелява, това показва натрупване на мазнини върху него.

Колко хора могат да подобрят състоянието на организма си? В повечето случаи децата се раждат с добре устро-

ено тяло, което впоследствие се руши и изопачава. Къщата ви постепенно отслабва, мазилката ѝ се руши, краските избеляват, вентилацията се поврежда, светлината ѝ намалява. Вие изучавате човешкия организъм, но като не знаете законите, които управляват различните органи и системи, оставате чужди за вашия собствен организъм. Какво се ползвате от храната, която приемате? Цял ден дъвчете като преживно животно, без да се ползвате от тази храна. Защо? Не знаете как да дъвчете. Работите с Питагоровата теорема, решавате задачи върху нея, а забравяте, че храненето е подобна задача. Какво гласи Питагоровата теорема? Че сборът от квадратите, построени на двата катета, е равен на квадрата, построен върху хипотенузата. Какво означава тази теорема?

Какво се иска от вас? Да се учите да усилвате вярата си. Какво представлява вярата? Тя е завършен процес, резултат на дейността на разумни същества, които са живели някога на Земята и доброволно са я напуснали. Те са оставили вярата – своята работа, като наследство на човечеството. Като знаете това, не питайте защо трябва да вярвате и какво нещо е вярата. В закона на вярата всичко е точно определено, всичко е предвидено. Можеш да разсъждаваш върху вярата само когато я приложиш. „Не може ли без вяра?“ Не може: на физическия свят вярата е основа, върху която се гради. Без вяра не може да градиш, не може да мислиш, не може да забогатееш, не може да работиш. Вярата е стимул в живота – какво бихте направили без вяра? Има положителна и отрицателна вяра. Следователно не казвам да вярвате в това, което не съществува – вярвайте в това, което съществува.

Ще ви дам следните прости действия:

$$2+2=4 \quad 2 \times 2=4$$

$$2-2=0 \quad 2:2=1$$

Като съберете числата, получени като резултат на действията, получавате числото 9. Цялото число е 4041. Това число е щастливо – в него има две четворки. Четворката носи щастие за онзи, който я разбира; за онзи, който не я разбира, това число носи противоречие. Единицата

е проблематично число, деветката е щастливо число за онзи, който може да смята добре. Когато искаш да си създадеш приятели, ще прилагаш действието събиране; ако искаш да подобриш условията, ще работиш с изваждане; когато искаш да нагостиш приятелите си, ще приложиш умножението; ако искаш да бъдеш справедлив, ще приложиш делението, ще дадеш на всеки каквото му се пада. Значи справедливостта е в делението, радостта – в умножението, добрите условия – в изваждането, приятелството – в събирането.

Казвате: „Човек трябва да има воля, гръбнак, да издържа“. Трябва да знаеш как да употребиш този гръбнак. Знаеш ли колко прешлена има гръбнакът, знаеш ли колко дупки, т.е. каналчета, има всеки прешлен? Знаеш ли кога трябва да употребяваш аритметичните действия в живота си? Кога ще изваждаш? Когато имаш едно отрицателно чувство в сърцето си. Отрицателното чувство не излиза с любов – ще го хванеш с щипки и ще го извадиш. Колкото повече любов даваш на лошия човек, толкова по-лош става той. Ако нахраниш вълка, той става по-лош; ако нахраниш змията, и тя става по-лоша. Следователно дойдеш ли до злото, не му давай условия да се развива, не го подхранвай. Ако подхранваш злото и му даваш условия да се развива, то ще погълне доброто и неговата сила. Тогава ако искаш да проявиш доброто в себе си, ще видиш, че то няма сила да се прояви, неговите сокове са изчерпани.

И така, работете върху лицето си, докато сами се харесате. Оглеждайте се всяка сутрин, за да видите какво ви липсва. Ще кажете, че лицето ви е много слабо. Лицето може да е пълничко, кръгло – и пак да не ви харесва; очите ви може да са светли, ясни – и пак да не ви се харесват. Какво ви липсва? Има една подвижност на линиите, която прави лицето красиво. Ако тази подвижност липсва, лицето губи своята красота. Има една линия на лицето, която му придава красота. Тя мъчно се хваща: даже най-добрият художник или фотограф не е в състояние да я схване. Щом видиш тази линия, ти се зарадваш; ако я изгубиш, наскърбяваш се. Тя е неуловима и неограничена – тя е линията на реалността, линията на красотата.

Що е реалността? Онова, което нито се ограничава, нито може да се улови. Реалността радва човека, дава му разположение и живот. Някога линията на красотата се явява в очите, някога – в устата, някога – на лицето, и го прави особено подвижно и изразително. Понякога тя придава на лицето особена сериозност, като че очакваш онзи момент, когато в Природата се извършва важен процес, който си очаквал с години. Ти седиш напрегнат, в очакване да видиш онова, от което зависи твоето бъдеще. Схванеш ли тоя момент, лицето ти се озарява с нова светлина. Това е първият лъч, който прониква в съзнанието ти и разсейва мрака, в който си живял. Ти виждаш вече света в нова светлина, каквато никога не си могъл да си представиш.

Страшни са мракът и слепотата в човешкия живот! Кога настава тоя мрак? Когато допуснеш греха в себе си. Тогава иде неразбирането, тогава иде и нещастieto. Казваш: „Животът няма смисъл. Къде е светлината в живота ми?“. В твоя мозък – в мозъка ти има толкова енергия, че ако я превърнеш на светлина, хиляди години ще си служиш с нея. Един човешки мозък може да храни света хиляди години наред. Ти забравяш това богатство и се чудиш какво да правиш.

Сега, като се оглеждаш всяка сутрин, поглеждай носа си и кажи: „Хубав е моят нос – не е пораснал, колкото трябва, още има да расте“. Помилвай леко носа си и кажи: „Бъди умен, добре мисли!“. Носът е свързан с разумни същества, които работят за развитието му. Този процес не е завършен още, затова и вие трябва да вземате участие в него. Не пипайте грубо носа си, не го теглете – всяка сутрин го милвайте нежно, леко, защото от него зависи вашето щастие и благо, той прави лицето красиво. Мисълта ти зависи от твоя нос: колкото и да се пъчиш, ако нямаш нос, нищо не струваш. Който разбира значението на носа, радва се и го благославя. Погали носа си и кажи: „Колко си хубав, колко те обичам!“. Търсиш някакво богатство отвън, а забравяш, че всичкото ти богатство е в твоя нос. Няма по-добър приятел в света от човешкия нос – той ре-

шава всички трудни въпроси. Помилвай го и му благодари – той е станция на човешкия ум, а умът е министър на просветата. Ще дръннеш звънеца, т.е. ще погалиш носа си и ще го попиташ: „Моля, мога ли да се срещна с господин министъра?“ „Можеш“. Ще влезеш вътре и ще се поклониш учтиво.

Като ученици от вас се иска добра обхода с носа. Щом станеш от сън, ще погалиш нежно носа си и ще му благодариш за работата, която върши. Ще гледаш никой да не те вижда какво правиш, защото няма да те разберат. Ако се секнеш, ще помислиш малко и ще кажеш на носа си: „Мога ли да ти направя една услуга?“. След това ще вземеш кърпата и ще се осекнеш. Като правите така, ще видите какъв резултат ще имате. Станеш сутрин от сън мрачен, неразположен, като че светът се е обърнал наопаки. Не се сърди, но погали леко носа си и кажи: „Тежко ми е нещо, помогни ми“. Няма да мине много време и неразположението ти ще изчезне. За колко дни искате да направите упражнението с носа, да го гладите нежно? Хайде за една седмица: ще милвате леко носа си всяка сутрин и ще му благодарите. След свършване на упражнението милвайте носа си, когато сте неразположени и недоволни или когато някой урок не ви върви. Учите, но забравяте, разсейвате се: хванете леко носа си и поискайте от него помощ. Той веднага ще ви помогне.

Казвам: радвайте се на благото, което Бог ви е дал – вашето лице, отдавайте му нужната почит и уважение. Душата, умът и сърцето се изявяват чрез лицето, вътрешният живот на човека се изразява чрез лицето. Като благодариш за лицето, благодари специално и за носа – главният съветник на човека. Каквото ти каже носът, слушай го.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

20. лекция, 26 февруари 1932 г., София, Изгрев

ДВИЖЕНИЯ В ПРИРОДАТА

Тайна молитва

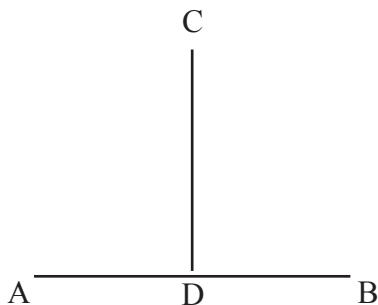
Упражнение за дишане: Изправени, бавно издигане на ръцете над гърдите; после високо над главата, като се вдишва въздух. Задържане на въздуха. Бавно сваляне на ръцете над гърдите и долу с бавно издишване на въздуха. Упражнението се прави няколко пъти.

Тема за следния път: *Качества на числата.*

Движенията в Природата биват съзнателни и подсъзнателни, или механични. Например ако камъкът се търкаля от върха на планината надолу, движението му е механично; ако туристът се изкачва на планината, движението му е съзнателно. Каква е разликата между механичното и съзнателното движение? Камъкът, който се движи механически, изминава път, за който сам нищо не знае; обаче туристът, който се движи съзнателно, изминава определен път – той знае къде отива и какъв път минава.

Движенията биват още общи и частни. Общо движение например е това, което имате към хората, към всички живи същества; частно движение е това на Земята, на парахода и др. Казваш: „Частните движения не ме интересуват“. Не може да не те интересуват: ако си пътник в един параход, безразлично ли ти е как ще стигнеш на определеното място? Представи си, че излезе буря и параходът се клатушка на една, на друга страна – няма ли да се интересуваш от неговото движение? Науката се интересува от всички движения, от влиянието им върху човека. Как познавате, че едно тяло се движи? Имате правата AB (фиг. 1), по която се движи едно тяло от A към B . Имате перпендикуляра CD , по който се качва едно тяло от D към C . Какъв път ще опише тялото, което се движи механически от A към B , и какъв път ще опише тялото, което се

движи съзнателно от D към C ? Движението от D към C представлява растенето на човека от кръста нагоре. Щом расте от D към C , това растение става едновременно и надолу – от D към друга някоя точка. Движението на човека е представено чрез права линия; всъщност то е елипсовидно. Кога движението е правилно? Ако тялото се движи от D към C във

Фиг. 1

възходяща посока, казваме, че е правилно; ако се движи в низходяща посока от D надолу, то е неправилно. Същото се отнася и до мисълта: когато мисълта се движи нагоре към C , тя е възходяща и се намира под влиянието на някакъв висок център; ако мисълта слиза надолу, тя е низходяща и се намира под влиянието на Земята.

Седиш у дома си спокоен, разположен, на топло, а вън е студено, зимен ден е. Изведнъж пожелаващ да отидеш при своя приятел, да го видиш. Той живее далече, на един-два километра разстояние от твоя дом, въпреки това имаш силно желание да го посетиш. Колкото по-силно е желанието ти да видиш приятеля си, толкова по-скоро ще стигнеш. И на четири километра да е далече от тебе, ти пак ще отидеш – това показва колко интензивно е желанието ти. Доброто желание определя и неговата посока. Това движение е от D към C – възходящо: то е движение на разумния живот.

Как се познава кога вашето желание е възходящо и кога – низходящо? По добрите чувства. Чувствата имат отношение към топлината. Значи както живакът в термометъра се повдига при повишаване на температурата, така и доброто желание да посетиш приятеля си определя посоката на твоето движение – от D към C . Ако те движат лоши чувства, посоката на твоето движение ще бъде низходяща – от D надолу. Това движение е подобно

на спадането на живака в термометъра. Студът е причина за спадането на живака. В заключение на това казвам: студът и топлината причиняват движенията в Природата. Докъде може да се качвате нагоре? До точка *C*. Какво ще правите по-нататък? Ще се спрете и ще мислите – нова мисъл ще се яви в ума ви. Всяка нова мисъл произвежда известна промяна в съзнанието на човека. Този процес е сложен. Следователно щом в съзнанието влезе една нова мисъл, човек първо се спира, после или взема обратна посока назад, или се отклонява. Докато се определи, човек изпада в известно колебание. Ако ъгълът *ADC* става по-голям, това показва, че е станала промяна в пътя на този човек; ако ъгълът *BDC* се намалява, пак става промяна в пътя на човека.

Представете си, че не се движи човек, а вода, която минава през тръба. Колкото по-силно е движението, толкова по-бързо и обилно изтича водата. Ако на края тръбата се стеснява, водата ще изтича по-бавно. Тогава казваме, че тръбата приема много, а дава малко. Какво ще стане, ако приемате много, а давате малко? Тръбата ще се пукне. Ако е здрава, няма да се пукне, но излишната вода ще се върне назад и там ще изтича. Значи има право и обратно движение. Такива процеси стават и в човешкото съзнание. Те предизвикват известно колебание, бълникане в съзнанието. Например желаеш да направиш известно добро и се разширяваш: енергията започва да тече изобилно през тръбата ти. После се разколебаваш и казваш: „Не е време за това добро, няма условия“. Ти стесняваш тръбата си на края и енергията не може да изтича – част от нея трябва да се върне назад. Какво трябва да направиш? Да смениш тръбата, не може – в духовния свят не се позволява смяна на тръби. Тогава? Ще се разшириш; ще кажеш: „Трябва да направя това добро, има условия за него“. Щом кажеш така, тръбата веднага се разширява и енергията започва да тече правилно. Ако тръбата горе е широка, а долу е тясна, тя приема повече, дава по-малко; ако горе е тясна, а долу е широка, приема малко, дава много.

На какво прилича първата тръба? На богат човек, но скъперник: той приема много, дава малко. Втората тръба прилича на беден човек, който в бедността си е много щедр, всичко дава. Той казва: „Веднъж да стана богат, всичко ще направя: бедни ще поддържам, болни ще наглеждам, църква и училище ще направя“. Щом стане богат, всичко забравя, става скъперник като богатия. Канализацията на богатия е пострадала някъде, паднала е скала върху нея и е причинила известно свиване. Кой човек е богат? Който мисли повече за себе си, по-малко за другите. Кой човек е беден? Който мисли повече за другите, по-малко за себе си. Който мисли повече за другите хора, и те мислят за него. Какво ще бъде положението ти, ако мислиш повече за другите, отколкото за себе си, а никой не мисли за тебе?

Как бихте изразили тези положения математически или геометрически? Математиката изобщо работи с готови резултати: числата, с които си служи тя, са резултат на завършени процеси. Например измерването на количеството на топлината, на светлината е завършен резултат; изчисляването на силата, с която едно тяло се движи, е също завършен резултат; изчисляването на температурата на Слънцето е също завършен резултат. Тия резултати се изразяват с числа. Друг е въпросът каква е истинската температура на Слънцето. За нас е важно коя е причината за температурата на Слънцето. Това се дължи на вътрешни причини. Такива причини съществуват и в самия човек. Ето защо той се изяснява като човек, богато или бедно надарен. Някой пее добре, а друг не може да пее. Ще кажете, че това зависи от желанието на човека. И двамата имат силно желание да пеят, но единият пее, а другият не може. Според мене първият пее добре, защото тръбата му е широка и гласът свободно излиза от нея; вторият не може да пее, защото тръбата му е сплескана някъде и гласът се свива.

Питам: защо публиката е недоволна от някой певец и го освирква, защо е доволна от добрия певец и му ръкопляска? Тя е недоволна, когато очакванията ѝ не се оправдават – тя е очаквала от певеца повече, отколкото той

може да даде, затова го освирква. Какво трябва да направи певецът, който веднъж е освиркан – трябва ли да се обезсърчи? Ако не се обезсърчи, той е човек с воля и стремеж, готов да направи всичко, за да се развива музикално. Обезсърчението е препятствие, поставено на вашия път. Голямото обезсърчение показва, че препятствието е голямо; малкото обезсърчение означава малко препятствие.

Как се справяте с препятствията? Щом се натъкнете на едно препятствие, постъпете като Аделина Пати²⁴. Един ден Аделина Пати отишла в Ню Йорк да дава концерт. В това време получила един чек от 25 хиляди долара. Като отишла в банката да получи парите, директорът ѝ казал: „Извинете, не мога да ви изплатя сумата, не ви познавам“. Понеже нямала познати в тоя град, тя веднага съобщила как да постъпи: спряла се в салона на банката и запяла. Като чул пеенето ѝ, директорът казал на касиера: „Дайте веднага парите на госпожицата, тя е Аделина Пати“. С пеенето тя сама премахна препятствието от своя път. Съобразителност се иска и от вас, за да можете като Аделина Пати да се освободите от препятствията си. Ще кажете, че като дойдат чековете, лесно ще се справите. Не мислете, че няма чекове и за вас – животът е пълен с чекове. Вие трябва да знаете как да постъпите, за да накарате директора на банката да изплати вашия чек.

Двама иманяри отишли да копаят на едно място, да търсят злато в земята. Мястото било точно определено, трябвало само да копаят. Първият копал два-три дни, но изгубил надежда и казал на другаря си: „Няма да копая повече. Има някаква грешка, мястото е объркано. Напразно изгубих времето си“. Той оставил мотиката и си отишъл. Вторият продължил работата. Като копал един-два дни, мотиката ударила гърнето със златото. Той се зарадвал и си казал: „Това е било мястото на парите“. Като се научил, че парите били намерени, първият казал: „Как не знаех! Да бях продължил още малко“. И вие изпадате в същото положение. Решавате една задача, мислите върху нея, докато един ден я напуснете и кажете: „Тази задача е неразрешима“. Като чуеш, че друг я е разрешил, съжаляваш и казваш: „Ех, да знаех!“.

Казвам: работи, докато разрешиш задачите си. „Не мога да ги реша.“ Остава ти още малко, направи последното усилие, ще ги решиш. Ако не можеш да решиш задачата си по един начин, опитай друг начин, но не се отказвай. Всяка задача, дадена на човека, трябва да се реши; всеки стремеж, който обхваща ума или сърцето на човека, има път за реализиране. Има трудни задачи, но и те могат да се решат. Студент си, явяваш се на изпит, но професорът те къса два-три пъти. Какво ще правиш? Ако се откажеш да завършиш университета, задачата остава неразрешена. Ще направиш последно усилие – да научиш материала много добре. Това е естественото разрешаване на задачата: ще учиш добре! Какво ще направиш, ако и този път професорът те скъса? Ще дадеш оплакване до министерството да назначат комисия да те изпита. Ако не си съгласен на това, може да срещнеш професора си и да му кажеш: „Аз съм готов за изпит. Ако и този път ме скъсаш, ще те изхвърля от университета – ти не си достоен да бъдеш професор“. Този метод не е за всички, но само за силния. Ако не си силен и не можеш да изхвърлиш професора си, какво ще правиш? „Ще уча добре.“ Ако и тогава те скъса? Ще отидеш в друг университет, в странство, но за това са нужни средства. Важно е да завършиш университета. Ще измериш силата си и според нея ще избереш метод за борба.

Помни: няма неразрешими задачи в света. Ако днес не можеш да разрешиш една задача, утре ще я разрешиш. Някога парите помагат за разрешаване на задачите, но това не е достоен метод. Всеки ще каже: „Ти реши задачата си, но като намаза колата на оня, който те спъва“. Изкуство е да решиш задачата си със собствени сили. Турците имат обичай, когато двама пехливани се борят, намазват телата си с масло. Маслото не прави човека юнак. Оня, който се опитва да намаже професора си с масло, не е юнак, той не може да се учи. Можеш да си послужиш с масло, ако си силен, ако си сигурен в победата; ако си слаб, колкото и масло да употребиш, в края на краищата ще бъдеш повален на земята.

Първото нещо, което се иска от вас, е да развивате мисълта си, т.е. да я усилите. Усилването на мисълта става, когато ѝ дадете възходяща посока. Вярвайте в силата на вашата мисъл. Ще кажете, че има сила вън от вас, която регулира нещата. Дали тази сила е вън от вас, или вътре във вас, не е важно, обаче има закон в Природата, според който невъзможните неща стават възможни. Например преди хиляди години беше невъзможно хората да хвърчат във въздуха, но днес това е възможно. Днес е невъзможно хората да пътуват до Месечината, след хиляди години това ще бъде възможно. Тогава съзнанието на хората ще бъде различно от сегашното – те ще разполагат с такива знания, каквито днес не могат да си представят. Разбирането на сегашните хора за Природата е крайно ограничено, затова те гледат на известни задачи като на непостижими. Казваш за някоя задача, че е неразрешима, че не е за тебе: щом мислиш така, наистина няма да успееш. Откъде знаеш това? „Не ми е дадено да стана певец.“ Не ти е дадено да бъдеш голям певец, да удовлетвориш една голяма публика, но имаш възможност да пееш, да се опиташ да удовлетвориш себе си.

Какво ще правите, ако трябва да изкарвате прехраната си с пеене? Ще си послужите с метода на котката. Когато срещне препятствие на пътя си, тя търси начин да го избегне. Обиколи оттук-оттам, огледа цялата обстановка, за да не става нужда да прескача направо. Обаче като се намери натясно, нищо не мисли, направо прескача препятствието: колкото и да е високо, тя се хвърля направо и минава препятствието. Значи докато не е в притеснение, човек търси лесния път – да мине с малко разходи и усилия; щом изпадне в затруднение, нищо не мисли – минава и през най-лошите условия. Какво се иска от човека? Едно малко усилие.

Два пътя има в живота: първият е лесен, т.е. гладкият, изтърканият път. По тоя път всеки може да мине. Вторият е тесният път, свързан с по-големи усилия. Апашът се движи по тесния път. Когато обира хората, той прескача оградите, минава през тесни, заключени врати. Дръжте в

ума си мисълта, че всичко, което искате да постигнете, може да го постигнете – от вас зависи. Ако не вярвате в това, външната среда ще ви противодейства: тогава и възможните неща ще станат невъзможни. Тъй че дали ще постигнете желанието си, или не, дръжте в ума си положителни мисли – те събуждат творческите сили в човека. Какво ще направите, ако сте в гората и ръцете ви изстиват от студ? „Ще духаме.“ Духате, но не се стоплят. „Ще ги търкаме.“ И търкането не помага. „Тогава?“ Ще турите ума си на работа. Ще тръгнете в гората да търсите сухи клончета и листа, да си накладете огън – щом запалите огъня, ръцете ви ще се стоплят. Значи умът разрешава всички въпроси.

„Невъзможното за човека е възможно за Бога.“ Всеки трябва да намери ония условия в себе си, при които ръцете му да се стоплят зимно време. За всяко нещо, което искаш да направиш, е нужно знание. Искаш да направиш една баница: имаш материал, но нямаш знание. Четеш от книгите как се прави баница и пристъпваш към опита. Първата баница не е много сполучлива, но все пак прилича на баница; втората ще бъде по-сполучлива. Знанието нарежда нещата – без знание не можеш да наредиш и живота си. Работете върху себе си, за да придобиете онова знание, с което да наредите живота си.

Много хора пъшкат, въздишат, че работите им не вървят добре. Кога човек въздиша? Когато мисли. Ако мислиш и въздишаш, въздишането е намясто; ако въздишаш и не мислиш, работите няма да се оправят. Когато се срещнат една възможност и една невъзможност, човек въздиша – така той стопля студената невъзможност. Възможността е плюс, а невъзможността – минус. Въздишката иде в услуга на възможността, превръща минуса в плюс. Който не въздиша, нищо не може да постигне – той се е отчаял, обезсърчил се е и нищо не предприема. Въздишането има отношение към развитието – въздишането е процес на обнадеждаване.

Вървиш из пътя и си мислиш: „Зима иде, нищо нямам. Обувките ми са скъсани, палтото – старо, въглища нямам,

пари също нямам“. Въздъхнеш и си помислиш: „Все ще се излезе на добър край, ще дойде отнякъде нещо“. Това са минути в живота ви, които трябва да се превърнат на плюсове. Как? По естествен път. Ако духаш върху живака на термометъра и той започва да се повдига, това не показва, че и външната температура се повдига: живакът трябва да се повдига естествено, не чрез изкуствено стопляне отвън. Това повдигане на живака показва само твоето състояние, но не и състоянието на външната Природа. Ето защо човек трябва да различава кога повдигането на живака в термометъра е резултат на неговото състояние, кога определя външното състояние на Природата. Повдигне ли се външната температура, това е друг въпрос.

И тъй, разумният човек си служи с два термометъра: с единия определя своето състояние – състоянието на своите мисли и чувства, както и на своето тяло; с другия той определя състоянието на външната Природа. Който не може да различи своето състояние от състоянието на окръжаващите и на външната Природа, той е нера разумен човек – той влиза в противоречие и със себе си, и с окръжаващите. Ако температурата му се е повдигнала до 41°C и го изнесат вън, той ще изпадне в противоречие: между неговата температура и външната ще има известно несъответствие. Но такъв човек лежи на леглото си като аристократ, не иска да напусне леглото си.

Като изучавате Природата, нейните прояви и движения, виждате нейната разумност. Когато температурата на човека се повдигне, Природата го туря на легло и му казва: „За предпочитане е да лежиш на леглото си, отколкото да излезеш вън, на по-големи страдания“. Малките страдания отвътре са за предпочитане пред големите страдания отвън; и обратно: големите блага отвън са за предпочитане пред малките блага отвътре.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

21. лекция, 4 март 1932 г., София, Изгрев

ЕСТЕСТВЕНАТА ГАМА

Тайна молитва

Ще прочета 9. глава от Притчите.

На какво уподобявате Притчите? Вие сте учили много, минавате за учени. Можете ли да уповавате на знанието си? Ако минавате през гора и срещнете мечка, как ще се справите с нея? Нали имате знание – може ли това знание да ви помогне да се справите с мечката? Ако имате пушка, ще ѝ теглите един куршум; ако нямате пушка, какво ще правите? Ти си добър гимнастик, имаш здрави, упражнени крака: веднага се качваш на едно дърво и се спасяваш от мечката. От нейно гледище ти минаваш за страхливец, обаче от гледището на учителя по гимнастика, при когото си учил, минаваш за добър, способен ученик. Учителят ти заповядва: „Изкачи се на върлината!“. Ти веднага изпълняваш неговата заповед – за един момент ти си горе на върлината. Той те хвали пред съучениците ти като способен и пъргав ученик. Като видя мечката в гората, ти мислено получи заповед от нея да се качиш на дървото. Защо в първия случай пред учителя по гимнастика минаваш за способен, а пред мечката – за страхливец? Когато се проявяваш пред учителя си, ти минаваш за способен ученик, защото не си сам; при мечката си сам, затова минаваш за страхливец. Като се качваш на дървото, ти си казваш: „Така ме е учил учителят“. Мечката признава ли, че си учен човек? Не, тя казва, че си страхливец, нищо повече. Каква е разликата между качването на върлината и качването на дървото в гората?

Като ученици вие трябва да си обяснявате нещата научно. Например срещате двама души: единият е светски човек, безверник – и страда; другият е религиозен, вярващ – но и той страда. Защо страдат и двамата? Защото са неразумни. Разумният, бил той вярващ или невярващ,

не страда както неразумният. В ранна пролет и двамата се обличат в тънки дрехи и излизат на разходка. Те искат да се покажат пред хората, че са добре облечени, но времето се разваля и ги изненадва. Връщат се вкъщи изстинали и мокри; след това трябва да се лекуват дълго време, за да научат урока си. Всяко страдание и всяка мъчнотия се дължат на неразумността на човека.

Сега ще напиша имената на нотите, а срещу тях – особени срички.

до – па; сол – ке
ре – ву; ла – зо
ми – га; си – ни
фа – ди; до – па

Какво ще разберете от тези срички?

Често се говори за европейската музика в сравнение с гръцката. Каква е разликата между тях? Европейската музика е хармонична, а гръцката – мелодична. Ако изпелите тона *до* и сричката *па*, те ще имат един и същи тон, но ще се различават по броя на трептенията си. Два тона, които звучат еднакво, могат да имат еднакъв брой трептения само ако имат един и същи цвят. Тонът *до* и *па* нямат еднакъв цвят, поради което европейската гама звучи хармонично, а гръцката – мелодично. Двете гами трябва да се смесят. Минорната гама е мелодична, а мажорната – хармонична. Мелодия с диези не съществува, хармония с бемоли също не съществува. В мелодията диезите и бемолите трябва да бъдат хармонично вpletени. Това е естествената гама на живота – затова се казва, че музиката е резултат на живота.

Не можеш да бъдеш музикален, ако не мислиш – говорът е първата музика, с която човек е започнал. Всички хора говорят, следователно те са музикални. Има същества, които не издават никакъв глас – те не са музикални. Понеже рибите не издават глас, те не са музикални. Човек, който не обича музиката, се намира на нисък уровень на развитие. Всяко същество, което обича музиката, е извън водата. Значи музиката се изявява извън водата: във водата има само движение, но не и музика. Механичното

движение постепенно се е превърнало в звук. Музиката има отношение към мисълта, към разсъдъка.

Сега вие трябва да дойдете до онази вътрешна сила на мисълта – да придобиете изкуството да ставате видими и невидими. Ако си видим, ще се страхуваш да не те срещне мечка в гората; ако си невидим, няма да се страхуваш. Обаче мечката ще те срещне и без да те види, ще усети някакво присъствие. Има ли смисъл да се страхува човек? Казано е, че страхът от Господа е начало на мъдростта. Аз говоря за онзи страх, който кара човека да трепери – този страх е намясто. Докато трепери от страх, човек не умира, той се намира на безопасно място; щом престане да трепери, положението му става опасно. Това има отношение и към психическия живот на човека. Докато страхът внася в човека един трепет, той е намясто; изгуби ли се този свещен трепет, положението на човека става опасно. Дето е страхът, там страданието е по-малко; дете няма страх, страданието е по-голямо. Това показва, че Природата уравновесява своите сили.

Питам: кой е по-страхлив – богатият или бедният? Според мене богатият е по-страхлив от бедния: той е натрупал голямо богатство, което постоянно носи в ума си от страх да не го оберат. Понеже носи богатството в ума си, на гърба си нищо не носи. Бедният няма богатство и не мисли за него: каквото има, той го носи на гърба си. Богатият е страхлив, а бедният – смел. Следователно ако си богат, ще бъдеш страхлив; ако си беден, смел ще бъдеш. Аз ви похвалявам, понеже всички сте смели – такива са моите психологически изводи. Казвам: учените са страхливи, а невежите – смели, безстрашни. Ученият се страхува, защото носи отговорност пред обществото: той знае, че може да стане началник, директор, министър – и за всичко това той носи отговорност. Простият не се страхува от нищо: той знае, че не може да заеме отговорна служба.

Страхът не е лошо нещо – той се явява като предпазна мярка на греха. Да бъдеш смел, това е цяла наука. Кои хора са страхливи и кои – смели? Прилежният ученик е страхлив, благочестивият човек е страхлив; грешният е

безстрашен, а праведният – страхлив. И ученият е страхлив. Защо? Страхът му е дал много уроци, но след това той не го признава за авторитет. Ученият казва: „Страхът не знае нищо. Той е като учител, който не е признат от своите ученици“. Единственият учител, който е лишен от всякаква почит и уважение от учениците си, е страхът. Той е научил хората на много работи, но въпреки това те пак не го признават.

Защо срещу всеки тон на гамата поставих по една сричка? Ще кажете, че не знаете, не разбирате музиката. Който не знае да пее, не носи разумния страх в себе си. Разумният страх започва с музика. Децата знаят това и като сгрещат, започват да пеят. Видят ли, че майката – капелмайсторът в дома, вдигне пръчицата, те започват да пеят. Кой е основният тон на тяхната песен? Колко много са плакали децата, но не знаят основния тон на плача. Това показва, че не сте пели научно, не сте пели с учител.

Казвам: всяка мисъл е дотолкова важна, доколкото може да бъде основа на органическия живот. Музиката пък служи за съграждане на човешкото тяло. Човек, роден при благоприятни условия, при участие на музиката, е устроен по особен начин: мозъкът, стомахът, дробовете му, нервната му система са построени по особена музикална гама. Оня, който е роден при неблагоприятни условия, без участие на музиката, коренно се различава от първия. Когато се казва, че човек трябва да се възпитава, да създаде характер в себе си, това подразбира участието на музиката и на мисълта в живота му. Това е вярно и в буквален, и в преносен смисъл. Мислите и желанията на човека определят качеството на храната, която той възприема. Колкото по-богата е мисълта, толкова по-изискана ще бъде и храната; тя пък определя устройството на мозъка и на тялото изобщо. Значи качеството и подборът на храната зависят от мисълта.

И тъй, добрият живот се определя от добрата и права мисъл. Добрата мисъл определя храната. Човек не може да употребява някаква храна, ако не чувства към нея известно разположение и вкус. Някога детето, както и въз-

растният, пожелават известна храна, която струва скъпо, но се въздържат, не смеят да си я доставят. Щом е доброкачествена, не се въздържай – тази храна ще допринесе на организма повече, отколкото онази, която приемаш без разположение. Пазете се от пасти, бонбони, шоколади, правени с развалени яйца и масло – външно може да са привлекателни, но материалът им не е добър.

И в съвременната литература има такива пасти и шоколади: на цена са евтини, наглед привлекателни, но по съдържание не са доброкачествени, направени са с развалени яйца. Вие често гълните сладкарниците, но не сте обърнали внимание как правят пастите. Не всички сладкарници са нечисти. Има демократични и аристократични сладкарници. Първите произвеждат демократично разположение на стомаха, а вторите – аристократично. В първите сладкарници турят в пастите и пресни, и развалени яйца – каквито попаднат; във вторите сладкарници употребяват само пресни яйца. Сега, без да искам, ви предпазвам от демократичните сладкарници, за да не съжалявате, че нямате пет или десет лева, да си купите една паста. Ако искате да ядете хубави пасти, идете в една от първостепенните сладкарници, за да ядете пасти от чист материал, да не разстройвате стомаха си.

Животът на сегашните хора е толкова усложнен, че те са изгубили мярка за нещата. Ядат пасти, но не знаят как ще им се отразят; четат стихове, без да знаят какъв отпечатък ще оставят в душата им. Мнозина са писали и пишат стихотворения, но не знаят дали един ден няма да се срамуват от тях. Едно стихотворение е ценно и върви след своя създател, когато, макар и в детинство писано, може всякога да се чете с приятност. Четеш ли свое стихотворение и се срамуваш от него, това показва, че не е добре написано.

Основната мисъл на лекцията е да създадете в себе си красива музикална мисъл. Допуснеш ли една отрицателна мисъл в ума си, това показва, че си страхлив. Не е лошо и това, но отрицателната мисъл може да гради само при положителни мисли. Никога не допускай само отрицател-

на мисъл в ума си. Ако се промъкне по някакъв начин, тя трябва да стане основа, да предизвика положителна мисъл. Допуснеш ли две отрицателни мисли в себе си, те ще ти причинят голямо страдание. Когато допуснеш в ума си една положителна мисъл, и да дойде отрицателна, тя ще има с какво да се занимава; влезе ли само отрицателна мисъл, ти няма с какво да се занимаваш и ще се натъкнеш на големи противоречия. Искаш да бъдеш богат: желанието ти е добро, но по този начин ти искаш да страдаш по-малко. Някой иска да стане богат – това е една положителна мисъл; щом забогатее, той започва да се страхува да не изгуби богатството си – отрицателна мисъл. Така се създава богатството. След време, в продължение на няколко поколения, богатият става ленив. Ако искаш да градиш, дръж в ума си една основна, положителна мисъл; ако искаш да бъдеш здрав, мислите ти трябва да бъдат хармонични и мелодични.

Питам: как ще съгласувате една мелодична и една хармонична гама? Има ли разлика между ми бемол и ре диез? Има. По кой път върви мисълта: по мелодичната, по хармоничната гама или по пътя на естествената гама? Мелодичните и хармоничните гами се менят, защото в тях има инволюция и еволюция. Естествената гама е основа и на хармоничната, и на мелодичната гама. Тя е за свършени и напреднали същества. Обикновеният човек трябва да си служи и с хармонични, и с мелодични гами. Източните народи си служат с мелодичните гами, западните – с хармоничните; бъдещото човечество ще си служи с естествените гами. Тези гами действат не само на ухото, но и на съзнанието на човека. Ако пееш и сам не можеш да се разположиш, ти не си певец. Не си ли разположен – пей.

Ще ви дам песента *Право мисли и право постъпвай*. Тя е наредена по естествената гама. Следния път нека някой от вас да нареди тези думи на хороводен мотив. Българинът обича старовремските песни: запей му такава песен, той ще накриви калпака си и ще заиграе. Ако някоя от тия песни има ми бемол и фа диез, сърцето на българина ще унищожи бемола и диеза с бекар. Ако искаш българин

гаринът да ти стане приятел, засвири му хороводна песен: каквото му поискаш, ще го направи. Той казва: „Сега мога да се разбера с тебе, сега мога да помагам на бедни и на вдовици“. Първият българин, който е написал хороводните и старинните български песни с ми бемол и фа диез, е бил гениален. Той е намерил ключа, с който е отворил сърцето на българина. Щом се засвири хороводна песен, той казва: „Мисли повече!“. Тонът *фа* казва на българина: „Не ти трябва много“. Тонът *ми* му казва: „Мисли, много мисли!“.

Много търсих и най-после намерих една старинна българска песен и една хороводна. Те представляват ключа на българския бит. Всеки човек си има по една старинна и по една хороводна песен, написани – едната в мелодична гама, а другата – в хармонична. Хороводните песни са хармонични, а старинните – мелодични. Същото се отнася и до мисълта: за да постигнеш всичко, към което духът ти се стреми, трябва да имаш една хармонична мисъл, една мелодична и една, написана в естествената гама. Тия гами на мисълта дават права насока на човешкия живот, в тях няма никакво обезсърчаване.

Има един естествен начин за решаване на всички мъчнотии. Той е следният: това, което един човек не може да направи, двама могат да го направят; това, което двама не могат, трима могат; това, което трима не могат, четирима могат и т.н. Това, което един народ не може да направи, два, три и повече народи могат да го направят. Това, което цялото човечество не може да направи, Бог може да го направи. Следователно ако човек сам не може да направи нещо, нека иска съвет от мъдреците. Ако и те не могат да му помогнат, да поиска съвет от Великото Начало, от Бога. За да използва този съвет, човек трябва да си служи с музиката. Така постъпва разумният човек, който работи със законите на живата Природа.

Тайна молитва

22. лекция, 11 март 1932 г., София, Изгрев

ПЕТЪК И СЪБОТА

Тайна молитва

Чете се темата *Качества на числата*.

За следния път всеки да пише върху свободна тема.

Сега ще ви дам един ребус, който съществува в Природата. Опитайте се от тия знаци да решите ребуса.

° — ○ ○ | = V Λ ∪ ∩

Представи си, че си беден студент, следваш в университета, но нямаш достатъчно средства. Пишеш на един свой приятел, че не ти достигат 1500 лв., и го молиш да ти даде тази сума назаем. Колко е сумата 1500 лв.? Като събериш цифрите $1 + 5$, получаваши 6. Числото 6 означава, че нещата могат да станат, могат и да не станат, или че нещата могат да станат така, както никога не си мислил. В края на краищата все ще излезе нещо. Като туриш едно яйце да се мъти, може да не знаеш какво ще излезе от него, но като се излюпи, ще разбереш какво е било яйцето: от кокошка, от патица или от мисирка. Външно някои яйца си приличат по форма и големина, но не знаеш какво ще излезе от тях.

И тъй, приятелят ви, от когото искате 1500 лв. назаем, ви праща само 15 лв. и казва: „Тия пари ще ги умножиш на 10, после ще извадиш 2 и полученото ще умножиш на 20“. Значи $(15 \times 10 - 2) \times 20$. Друга задача: $13 \times 20 + 4 = X$. Като изпраща парите, приятелят ви казва: „Ще потопите числото 15 в чаша с вода десет пъти. След това ще извадите от него числото 2 и ще го умножите на 20. Втората задача: ще вземете числото 13, ще го умножите на 20, т.е. ще го потопите 20 пъти във вода, взета от четири извора“. Като решите и тази задача, ще получите една неизвестна сума,

с която ще прекарате цяла година. Тази задача може да се реши в Кабалата, но след дълго време – тя не може да се реши набързо. Важното е, че е разрешима. Ако работите върху тази задача пет години, ще я решите и тогава ще имате средства не за една година, но за цели 15 години.

Представете си, че приятелят ви праща 12 доброкачествени житни зрънца, а не 15 лв. Като ги посадите, още първата година всяко зрънце ще даде клас от 60 зрънца. Значи $12 \times 60 = 900$ зрънца; втората година ще дадат $900 \times 60 = 54\,000$; третата година – $54\,000 \times 60 = 3\,240\,000$, и четвъртата година – $194\,400\,000$. Какво ще направиш, ако твоят приятел вместо 1 500 лв. ти изпрати 15 породисти кокошки? Едното яйце на тия кокошки струва по 150 лв., а всяка кокошка снася редовно всеки ден по едно яйце. Това са живи числа, които работят в Природата. Не е ли по-добре да имате 15 породисти кокошки, отколкото 1 500 лв.? Яйцата на тия кокошки са лечебни: ако болен яде от тях, непременно ще оздравее; затова те струват скъпо, по 150 лв. едно яйце. Ако слаб човек яде от тия яйца, укрепва, силен става. Който не разбира законите на Природата, лесно се обезсърчава. Бедният се отчайва от живота, но влезе ли в ума му една свята идея като яйцата на породистата кокошка, тя ще внесе живот в него, ще го подкрепи.

Един човек се оплаквал, че не му върви в живота. Тръгнал по света да търси щастието си. След дълго лутане срещнал един дервиш и го запитал: „Кажи ми кой е най-щастливият ден и кой – най-нешащният? Искam да знам кога да работя и кога да не работя“. Дервишът му казал: „Най-щастлив ден е петък, а най-нешастен – събота. Ако започнеш работа в петък, ще успееш; ако започнеш в събота, няма да успееш. Обаче за това, което ти казах, ще ми дадеш всичките си пари.“ „Имам само две хиляди лева.“ „Колкото имаш, ще ми ги дадеш, а ти ще започнеш да прилагаш това, което научи от мене, и ще печелиш“. Пътникът дал последните си две хиляди лева и се готвел да тръгне, но дервишът го спрял и му казал: „Ще ти дам един съвет. Преди да почнеш една работа, помисли два пъти за добро ли е, или за зло“. Пътникът благодарил на

дервиша и продължил пътя си, дълбоко замислен върху новата задача.

Питате: „Станал ли е богат този човек, намерил ли е той щастието?“. Намерил го е: щом е бил готов да даде и последната си пара, непременно е намерил щастието. След 20-годишно странстване той се върнал у дома си без пари, но научил поне кой ден през седмицата е щастлив и кой – нещастен. Като влязъл в двора, погледнал през прозореца, за да му отвори някой, но видял, че жена му прегръща и целува един млад, 20-годишен момък. Той се спрял за момент да помисли какво да прави и си казал: „Ако не бях срещнал дервиша, веднага щях да извадя револвера си, за да убия и жена си, и момъка. Сега, понеже имам добър съвет, даден от дервиша, ще го приложа: преди да действам, два пъти ще помисля за добро ли е, или за зло“. Вслушал се в разговора и разбрал, че това е неговият син, пораснал в отсъствието на баща си. Питам: намясто ли е дал той двете хиляди на дервиша? Намясто: с тия пари той е научил кой е щастливият ден. Тоя ден бил петък.

Помни: всяко нещо в живота има своя добра страна. Сегашните хора се намират в положението на пътника, който тръгнал да търси щастието. Те са вече при дервиша. Той ще им каже, че има един щастлив и един нещастен ден, ще ги посъветва как да започват всяка работа. Ако хората не са готови да дадат на дервиша всичко, каквото имат в джоба си, те никога няма да намерят щастието. И Природата постъпва по същия начин: като отидеш при нея да искаш нещо, тя първо ще те обере, ще ти вземе всичко, на което разчиташ; след това ще ти даде нужното. Ще дадеш всичко, каквото имаш, но ще научиш най-важното: кой е най-щастливият и най-нещастният ден. Най-щастливият ден ще ти донесе много по-голямо богатство от това, което си дал; най-нещастният ден ще ти вземе и най-голямото богатство – и милиони да имаш, ще ти ги вземе.

Кой е най-щастливият ден? Петък. Вървиш край реката замислен, търсиш път да излезеш от трудното материално положение, в което си попаднал – нямаш пет пари

в джоба си. Виждаш, че някой се дави в реката – кой се дави, не знаеш, обаче нищо не ти струва да се спуснеш във водата и да извадиш давящия се. Оказва се, че това е царската дъщеря, която се е къпела в реката, но по невнимание се е подхлъзнала и е започнала да се дави. Тоя ден е петък – най-щастливият ден за тебе. От този ден ти ставаш и богат, и щастлив. Лесно се нареждат работите на човека, ако може да спаси царската дъщеря от удавяне. Не струва ли да спасиш царската дъщеря, не струва ли да дадеш последните си пари, за да намериш щастието?

Пази се от онова, което опива. Ако кръчмарят те вика в кръчмата си, бъди буден, мисли защо ще отидеш. Той казва: „Драгане, ела в кръчмата ми да те почерпя. Имам старо, 20-годишно вино, да го опиташ“. Той ще те почерпи само една чаша, а останалото ти ще плащаш. Като харесаш виното, ще започнеш да вдигаш чашите една след друга, докато се опиеш. Колкото и да пиеш, кръчмарят не губи – той е буден, трезв, всичко пише в тефтера си. Истински кръчмар е оня, който всякога е трезв. Той знае свойството на виното: докато е било гроздов сок, не е опасно; щом се задържи на едно място, в бъчвите, става опасно. Кръчмарят се обръща към Драган, а не към Иван. Какво може да направи Иван? Може да отреже главата на човека, постник може да стане, но пияница никога не може да стане. Защо? Защото Иван е човек, в когото има нещо, което постоянно тече. Следователно ако искаш да превърнеш гроздовия сок в опивателно средство, спри го на едно място, ограничи движението му. Щом нещо в тебе постоянно се движи и тече, ти няма да се опиеш. Чешмата опива ли хората? Обаче виното никога не може да стане чешма. От бъчвата тече вино, но тя не е чешма. Всичко можеш да направиш от виното, но никога не можеш да го направиш да тече като чешма.

Това е символ, който трябва да се преведе; това е реална идея, а не механична. „Кои идеи са реални?“ Които растат, развиват се и хранят човека. Реални неща са житото, царевицата, плодовете и др. „Кои неща са нереални?“ Въображаемите, предполагаемите. Въобразяваш си, че ня-

кога ще станеш богат. „Има ли богати хора в света?“ Няма. „Има ли бедни?“ И бедни няма. Значи реалността подразбира пълнотата на живота, а нереалността – празнотата.

Какво е отношението между пълнотата и празнотата? Кога се казва, че нещо е празно? Ако излеете водата от чашата, празна ли е тя? Чашата е пълна с въздух; като извадите въздуха, тя е пълна със светлина. И светлината да извадите, чашата пак не е празна – в нея има живот. Никой не може да извади съдържанието, което Природата е вложила в нещата. Учените работят със силите на Природата, впрягат ги на работа, но никога те не могат да отнемат елементите на тия сили от хората, да ги оставят празни. И да извадят нещо от тях, те трябва да превърнат материята и енергията на тия елементи в друго нещо. Нищо в Природата не се губи. Както материята и енергията претърпяват превръщане, така и мислите, желанията и постъпките на хората се променят. Имаш желание да си купиш хубави обувки и задоволяваш желанието си. Случи се нещо, че не можеш да носиш обувките, трябва да ходиш бос. В първо време се чувстваш нещастен, но после казваш: „Защо страдам? Ето, птиците, животните нямат обувки. Трябва ли да се сърдя за това? Навикнал съм с обувки, сега ще ходя без обувки. Така ме учи Природата“.

И тъй, ако не може да постигне известно желание, човек се чувства нещастен; щом реализира желанието си, той става щастлив. Някога, след като е реализирал веднъж желанието си, човек иска втори път да го реализира. Това са навици. Природата има два метода, чрез които освобождава човека от навиците; същевременно тя го предпазва от създаване на навици. Природата си служи с положителен и отрицателен метод, т.е. със знаците плюс и минус. Един беден ученик от варненската гимназия, стипендиант, отишъл един ден в гостилницата на прочутия Шишко Гостилничаря да се нахрани. Седнал да яде и понеже бил много гладен, поръчал си няколко яденета. Шишко го гледал как яде и си мислел: „Навярно тоя синковец е получил пари от баща си, затова яде толкова много“. Като се нахранил, ученикът станал от масата и се обърнал към

гостилничаря с думите: „Шишко, ще ме извиниш, не мога да ти платя, нямам пари. Днес бях много тъжен, затова реших да се нахраня добре“. Шишко се ядосал и сърдито казал: „Като си нямал пари, не можа ли да се задоволиш само с една чиния ядене? Ти изяде четири чинии ядене и не мислиш да плащаш. Аз съм щедър – за една чиния щях да те извиня, но за трите няма да ти простя“. Набил го добре и с един ритник го изхвърлил от гостилницата си. Като видели това, съучениците му го запитали: „Приятелю, защо те би Шишко?“ „Имам да му давам. Би ме, но ме и нахрани“.

Казвам: няма човек в света, който да не е опитал ритника на Природата. Това е отрицателният метод, с който тя си служи. Всеки човек е влизал в гостилницата на Природата, за да се нахрани добре и нищо да не плати. Всеки човек е минал през някаква криза в живота. Той сам си създава кризите, а не Природата: създадеш си една идея фикс, искаш да я реализираш, страдаш, мъчиш се.

Един 60-годишен човек се занимавал дълго време с идеята *perpetuum mobile*. Той ходил в Русия, но и там не могъл да я реализира. По едно време се яви и в нашето братство, но и тук не се задържа. Някои му казваха да остави идеята си, да се откаже от нея, понеже тя не е реализуема. Той не се съгласи на това: съвършено обърка сметките си, но идеята си не даде. Идеята наистина не може да се разреши, но той се засегна от предложението на другите да вземат идеята му. Той разрешава своята идея в друг свят; той е болен, лекува се, но като чуе *perpetuum mobile*, въодушевява се. Разбира от математика и геометрия – там е приложил идеята си, но още нещо не му достига. Може да е микроскопическо, но щом го придобие, въпросът ще се реши.

Всеки човек си носи по една идея *perpetuum mobile*; всеки човек си има и по една обикновена идея, която също не може да разреши. Като не може да я реши, той се занимава с последната задача на *perpetuum mobile*. Според мене човек има право да се занимава с тази идея само когато няма друга работа. Не е лошо и това, отлична идея

е *perpetuum mobile*, но като дойдеш до нея, законите на Природата не ѝ се подчиняват. Първо се занимавай с разрешимите идеи, после с *perpetuum mobile*. За да решиш тази идея, трябва да бъдеш маг, гений, велик мъдрец. Ако не си такъв, по-добре не я разрешавай – нека тази идея остане неразрешена. Искаш или не искаш, все ще остане нещо неразрешено в живота.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

23. лекция, 18 март 1932 г., София, Изгрев

ЗНАЧЕНИЕ НА ЧИСЛАТА

Размишление

Тема за следния път: *Слаби и силни страни на човешката природа.*

„Какво представлява човешкият живот?“ Няма да отговоря на този въпрос. Знайте, че съществуват закони, които управляват живота на човека. „От какво зависи щастието на човека?“ На този въпрос ще отговоря с числата от 1 до 22. Ако знаете значението на тези числа, вие владеете цялото изкуство. Ако зададете този въпрос на някой кабалист евреин, той ще ви каже, че щастието на човека зависи от числото 22. „Защо?“ Защото числото 22 играе роля в живота на евреина. „Кое число е важно за българина?“ Числото 31. За французина числото 30 е важно.

Всяко число представлява ребус за човека. Който знае значението на тези числа, може да прави чудеса. Всяко число е символ на нещо. Който може да поставя числата във взаимно отношение едно към друго, той може да произведе различни резултати. Резултатът от числата не е нищо друго освен съчетание на сили. Ако не знаеш да съчетаващ силите, както трябва, резултатът ще бъде дисхармоничен. Всеки дисхармоничен резултат се отразява вредно върху нервната система на човека. Казваш: „Вън от тези числа няма щастие“. Според мене три числа са важни в живота: числата 1, 2 и 3. Ако не разбираш смисъла и значението им, ако не знаеш тяхното взаимно отношение, нищо не можеш да постигнеш. Тези числа могат да се наредят в хоризонтален и вертикален ред:

1, 2, 3 или 1
2
3

При това те могат да се напишат разбъркано: 2, 1, 3 или 3, 2, 1 или 1, 3, 2. Във всички случаи резултатът ще бъде раз-

личен. Естествено и хармонично нареждане е последователното – 1, 2, 3. Как трябва да ги нареждате, това е задача, която всеки сам ще реши.

Сега ще напиша друг ред числа – от 1 до 7: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. От тия числа зависи вашето бъдеще, но трябва да знаете всичките пермутации, които се образуват от тях; да знаете свойствата им – как се увеличават и намаляват, как се събират, изваждат, умножават и делят. От вас се иска да знаете обикновените действия: събиране, изваждане, умножаване и деление; обаче същите действия биват толкова сложни, че само гениалните хора могат да ги извършват. В обикновения живот, като обикновен човек, всеки знае да събира. От това събиране зависи вашето щастие. Ако си гениален, няма например само да събираш числата 1, 2, 3, но ще можеш да ги превръщаш в срички, в звук и светлина. И за вас не е достатъчно само да събирате числата 1, 2, 3, но и да ги поставяте в различни отношения, да видите какво може да излезе от тях. Студент си, скъсат те на изпит: какво ще правиш? Ще броиш хиляди пъти 1, 2, 3. Какво ще придобиеш от това? Трябва да знаеш, като броиш до три хиляди пъти, колко енергия си изразходвал, а оттам – колко път би извървял с тази енергия. Най-после ще кажеш: „Напразно изгубих времето си!“.

Математиците са заместили числата 1, 2, 3 с буквите A , B , C . Те казват: $A - B = C$; $C - B = A$; $C - A = B$. Ще кажете, че това е проста работа. За обикновения човек е проста работа, но за гениалния това са процеси, от които зависи животът. Ти не можеш всякога да направиш правилно съчетание между величините A , B и C . Много естествено: как ще направиш това съчетание, като спиш; как ще напишеш това съчетание, ако ръцете ти са навехнати? Ако кажеш, че при всички условия можеш да го напишеш, това подразбира гениалност. Докато не е намерил отношението между числата 1, 2 и 3, човек мисли за себе си, че е животно, че няма защо да живее и т.н.; щом намери това съотношение, той веднага осмисля живота си, разбира, че трябва да живее. Казваш, че $1+3=4$. Това значи, че си намерил начин да пазиш равновесие в живота си. Докато

детето е малко, пъпли, търси начин да запази равновесие: в това време то изучава отношението между 1 и 3. Щом ги събере, получава числото 4 – квадрата. В разумния живот това число представлява човекът, който при всички условия се намира в безопасност.

Казвате: „Това са отвлечени неща за нас, искаме да ни ги кажеш на разбран език, по-ясно“. Един стар човек се разболял и толкова отслабнал, че не можал да се държи на краката си – и той пъплел като дете. Коя е причината, дете малкото дете пъпли? Казват, че неговата нервна система не може да издържи. Възможно е, това отчасти е вярно, обаче коя е причината, когато старият пъпли? Той пъпли, защото е забравил отношението между числата 1 и 3. Когато малкото дете се изправи на краката си, то започва да ходи само. Докато пъпли, детето е глупаво; щом проходи, то започва да мисли, да поумнява. Ако старият проходи, всички казват: „Оздравя човекът“; ако пъпли, казват, че е болен. Когато малкото дете не пъпли, казват, че е проходило вече.

4 – 1 Тук имате една малка стълбица от числата
3 – 2 от 1 до 4 във възходящ и низходящ ред. Малкото
2 – 3 дете слиза по тази стълбица, като брои от 4 до 1.
1 – 4 Следователно детето се е учило да слиза надолу,
 а възрастният – да възлиза нагоре. Детето, което
слиза, изразходва по-малко енергия от стария, който въз-
лиза. Това е физически закон. Обаче който губи по-малко
енергия, същевременно печели по-малко. Детето губи по-
малко енергия и печели по-малко; старият много губи и
много печели. Какъв е резултатът? Ако много печелиш и
много губиш, резултатът е равен на нула; ако много губиш
и много печелиш, не знаеш какъв е резултатът – числото
не знаеш. Например правиш добро на едно лице – това е
загуба. Лицето, на което си направил доброто, печели, но
ти не знаеш как ще се отнесе това лице с тебе. Ако носиш
шише, пълно с масло, и някой те блъсне, шишето ще падне
на земята и маслото ще се разлее – имаш загуба с резултат
нула. Друг е въпросът, ако дадеш шишето на някого: след
време този човек ще ти върне шишето пълно, но с какво –
не знаеш.

Да се върнем към числата. Всички искате да бъдете щастливи, гениални. Ще работите с числата, но трябва да знаете как да ги пишете и как да ги съединявате. Как ще съедините числата 1, 2, 3 и 4? Ако носите знанието от възвишения свят, от който сте слезли като души, вие ще донесете и щастието си на Земята. Който знае качествата на числата, ще ги тури на цигулката си и ще ги превърне на звукове. Така той може да стане виден цигулар. Който иска да стане виден музикант, трябва да знае тайната на числата от 1 до 7. Ако знаеш тайната на единицата, ще станеш господар; ако знаеш тайната на двойката, ще станеш слуга; ако знаеш тайната на тройката, ще станеш ученик; знаеш ли тайната на четворката, ще станеш професор. Числата от 1 до 4 представляват една система, от 1 до 3 – друга система, и от 1 до 7 – трета система.

Науката за числата е стара, наречена е Кабала. Много учени в Европа пишат върху Кабалата, но повече върху външната страна на числата – те ги разглеждат в буквален смисъл. Малцина познават техния вътрешен, дълбок смисъл. Като напишете един квадрат (фиг. 1) и го разделите на четири равни части, във всяка част с по едно число, още с написването му вие сте разрешили една важна задача. Обаче същият квадрат в ръцете на детето носи смърт. Да викаш духовете, това е лесна работа; да ги върнеш по домовете им, това е мъчна работа. Да скараш хората е лесно; да ги примириш, това е мъчна работа. Всяко дете може

1	3
2	4

фиг. 1

да вземе една клечка кибрит и да запали плевнята; обаче изкуство е да знаеш как да загасиш плевнята, за да не се запали и къщата. Има действия в Природата, наречени обикновени – те са за обикновените хора. Има сложни действия, с които се занимават само гениални хора. Както има действия за обикновени и за гениални хора, така има причини за злото и причини за доброто.

Злото е зло, защото принадлежи към система, с която не си привикнал да работиш; ако знаеш как да работиш с тази система, злото няма да бъде зло. Ти принадлежиш към системата на доброто, но си забравил законите, с които тази система работи. Какво ще стане тогава? Доброто ще се превърне на зло. Отиваш в Англия и говориш английски, но правиш грешки в езика – англичанинът ще познае, че си чужденец. Ако правиш много грешки, той не може да се разговаря с тебе, няма да те разбира; същото се отнася и до французина, както и до всички чужденци. В която държава и да отидеш, трябва да знаеш добре нейния език.

Един американски мисионер дошъл в България да проповядва Словото. Той прекарал тук цели 20 години и научил добре български език. Един ден, като проповядвал за Израил, трябвало да направи някакво сравнение, да каже, че това приличало на разградена колиба. Вместо думата *колиба* той употребил думата *кобила*: „Това приличало на разградена кобила“. С това предизвикал смях между слушателите. Като видял, че се смеят, той си казал: „Не са благочестиви хора българите. Ти им проповядваш Словото, а те се смеят“. Един се обадил: „Не е кобила, а колиба“. Като разбрал разликата между тия две думи, проповедникът видял, че имат право да се смеят. В друг случай вместо *женене* той казал: „Отивам на жежене“. Като му направили забележка, че не е употребил думата намясто, той се засмял и си записал и двете думи в тефтерче, да не прави и друг път същата грешка.

И тъй, ако не знаете свойствата на числата, и вие ще изпаднете в противоречия като този американец. Ако един българин само знае свойствата на числата от 1 до 31, той ще помогне на целия български народ, ще го освободи от всичките му мъчнотии. И досега още не съм срещнал българин, който да знае свойствата на тези числа; не съм срещал българин, който да знае свойствата на числата поне от 1 до 4, т.е. свойствата на квадрата. Това е цяла магия! Казвате: „Неразбрана работа е квадратът“. Така е, неразбраните неща са гениални, разбраните рабо-

ти са обикновени неща. Велика наука се крие в неразбраните работи на Природата. „Как да не разбираме?“ Няма нищо срамно в неразбирането. Има неща, които отчасти разбирате, но не знаете какъв е резултатът на тия работи. Всички работи, които започват с печалба и свършват със загуба, са обикновени и вие знаете техния резултат. Ония работи, които започват със загуба и свършват с печалба, са необикновени – не знаете техния резултат. Адам е единицата, Ева – двойката: това е печалбата. Значи печалбата е в началото, а загубата – накрая – и двамата сгресиха. Те направиха едно съчетание, в резултат на което дойде числото 3. След непослушанието и греха дойде изпъждането им от Рая – резултат нула.

Сега иде нов процес в живота – човек започва с Христа. Еврейският народ представлява числото 2, на което резултатът е нула – смъртта, загубата в живота. От евреите Учението на Христа – единицата, премина в другите народи, които го приеха. Какъв ще бъде резултатът на това учение, не знаете. И при Христа има страдания, по-големи от първите, но крайният резултат ще бъде голямата печалба. Големи страдания и изпитания ще мине човечеството, но резултатът е велик – голяма печалба. Никой обикновен човек не знае какъв ще бъде крайният резултат на човешкото повдигане, но великите посветени знаят това. Вие знаете, че страдате, но какво иде след страданието, не знаете; знаете, че старият Адам ще се измени, но какво ще придобие след това, не знаете; знаете, че иде нещо ново, велико, но какво ще бъде то, не знаете.

Мнозина желаят да знаят свойствата на числата, но само желанието не е достатъчно. Всички стари учени, както и евреите, едва достигнаха до числото 2. Еврейската азбука се състои от 22 съгласни букви. Двойката представлява майката, с двойна печалба. Това е процес, който не е дошъл от горе на долу, но от долу на горе. Като съберете двете двойки, получавате четири. Ако не ги съберете, ще стане голям скандал. Откакто е създаден човекът, все едно нещо изучава – свойствата на числото 22. Но съдбата на това число трябва да се измени. Задачата на гениалните

хора е да се справят с числото 4 – най-строгото число в човешкия живот. То представлява кръстът, т.е. страданието. Когато изнесе ръцете си настрани, човек образува кръст. Значи човекът, създаден по образ и подобие на Бога, е живият кръст. Какво трябва да направиш, за да избегнеш страданието? Ако краката ти са вързани, непременно ще страдаш; ако са свободни, ще се движиш – тогава кръстът ще бъде в движение. Щом кръстът се движи, човек постепенно се справя със страданието. Като се движи, човек мисли – в движението се крие неговото добро. „Кой се движи правилно?“ Здравият: по това именно той се отличава от болния. Болният се свива, прави големи ъгли, а здравият върви изправен. Като се движи, човек подобрява положението си.

И тъй, числото 4 означава квадрат. Човек е ограден в квадрата, той се намира в обсадно положение. Само петорката може да извади човека от обсадното положение – тя е път на освобождаване. Тя представлява Пентаграма. Който е разбрал закона, той е представил Пентаграма във вид на нож – това е човешкият език. Който не знае как да действа със своя нож, всякога ще бъде роб на условията. Герой трябва да бъдеш: като извадиш ножа си, така ще мухнеш противника си, че да разбере с кого има работа. И Писанието казва: „Който пее, ще бъде спасен“. Какво е казано за страхливия? Че няма да влезе в Царството Божие. Не се позволява на човека да лъже – и на страхливия не се позволява да лъже. „Какво ще му се каже?“ Ще му кажеш, че не говори истината, а някога ще му кажеш направо, че лъже. Който лъже, иска да те окачи на кръста – той гради живота си върху четворката, а не върху петицата. За оня, който не може да си служи правилно с числото 5, иде четворката, т.е. страданието. Ако не мислиш, че иде страданието, и не вярваш, че всяка мъчнотия има разрешение, ти си лош и неразумен човек, ти нямаш вяра. И да си вързан, не се колебай – все ще намериш изходен път. Че ти не виждаш този път, това нищо не значи.

Един голям юнак бил хванат от противниците си. Вързали ръцете и краката му с въжета и му казали: „Ще

те оставим да умреш като куче!“. Той бил умен човек и им отговорил: „Не, аз ще живея като куче“. Той не се обезсърчил и започнал да търси начин как да се освободи. Дошло му наум да гладува: цели десет дни прекарал в пост. Той толкова отслабнал, че ръцете и краката му се изхлузили от въжетата. Така се измъкнал той от примката като куче. Той разбирал законите, затова могъл да се справи с мъчнотията си. Защо е трябвало да мине през това изпитание? За да се научи, че може да живее и като куче. Той разбрал, че и при най-голямата мъчнотия има изходен път.

Помни: няма неразрешима мъчнотия в света. „Как се разрешава?“ Както я е разрешил юнакът, вързан от неговите неприятели. Той не възроптал против Господа, не казал, че ако съществува Бог, нямало да остави да го вържат – той опитал сам да се освободи. Казвам: който иска да стане учен, никога не трябва да се обезсърчава. Зад всяко изпитание, зад всяка мъчнотия се крие една възможност за освобождаване. Да намериш тази възможност – ето де е гениалността и силата на човека. Знай, че и в най-голямото изпитание, и в смъртта може да намериш нов път, по който да излезеш на свобода. Христос провери този закон и показа на хората, че и в смъртта има живот. Той беше прикован на кръста, след което Го туриха в гроба, но и там не остана – Христос и тук намери изходен път и на третия ден възкръсна. И като умираше, Той вярваше, че и след смъртта ще живее.

Сега всички хора са в квадрата и разрешават един от главните въпроси: има ли изходен път вън от числото 4, т.е. вън от квадрата. И когато съграждат дом, хората пак имат предвид разрешаването на същия въпрос: има ли изходен път от числото 4. Ако не намерят изходен път от това число, те ще си останат в квадрата, в живота на страданията. Който намери изходен път, той е вън от страданията. Например влизаш в университета да учиш, но ако не разбереш силата на знанието, ще се луташ, без да придобиеш нещо. Ако разбереш силата на знанието, ще влезеш в университета, ще го завършиш успешно и ще станеш виден човек. Щом си дошъл на Земята, ти си

изпратен като ученик, да изучаваш законите на живота. Ако не знаеш законите на живота, ти не знаеш и законите на числата. При това положение неизбежно ще страдаш. Даже гениалните музиканти – класиците, не са разбирали законите на числата от 1 до 7. Много е писано върху тия числа и още има да се пише, но едва ли една десета от това знание е известно. В бъдещата музика ще се говори за повече от седем тона. Но да не говорим за неща, които не са достъпни за човешкия ум.

Днес аз искам да остане в ума ви само една основна мисъл. Днешната ми лекция прилича на онова богатство, което иманярите търсят. Те намират знаци по земята, които им определят, че на еди-кое си място е заровено голямо богатство – цяла биволска кожа, напълнена със злато и скъпоценни камъни. Казвате: „Да намерим тази пещера“. Докато я намерите, ще видите и ще патите. Несметни богатства се крият в нея. Като ги намерят, казват: „Сбогом, сиромашия! Сбогом, болести и страдания!“. След това иде щастливият живот. Докато го намерите, от всички се иска работа.

И тъй, спрете вниманието си върху числата 1, 2, 3, 4. Като дойдете до петицата, тя да бъде прицелна точка към изходния път от мъчнотиите. Начертайте си четири квадрата, в които да напишете четири пермутации от числата 1, 2, 3, 4. В двата квадрата числата ще бъдат наредени във възходяща степен, а в другите два – в низходяща степен. В един от квадратите числата ще започнат с печалба, а ще свършат със загуба; в другия квадрат числата ще започнат със загуба, а ще свършат с печалба. Едните резултати ще бъдат знайни, а другите – незнайни. Всяка сила, която подтиква човека напред към развитие и към добро, е незнайна. Тя е широка област, в нея се крият всички възможности за щастие. Дето са най-големите мъчнотии и препятствия, там са най-големите печалби и блага за човека. Това е закон на Природата. Например Слънцето и звездите са незнайни, но в тях се крие богатството на човешкия дух и на човешкия ум. Като погледнеш към небето, към незнайното, въодушевяваш се; като погледнеш

към земята, към знайното, обезсърчаваш се. От знайното се стремиш към незнайното – идеала на човешката душа. Знайното е това, което сега имате; незнайното – това, към което се стремите. Това е Битието.

Радвайте се на това, което не знаете – на невежеството си. Когато опитате нещо и не го разбирате, това е невежество. Ако майката нахрани детето си с твърда храна, това е невежество: детето се храни само с мляко. Ако на 21-годишния момък даваш само мляко, това е друго невежество. Детето ще суче мляко от майката, а възрастният ще дъвче твърда храна: млякото е за децата, а твърдата храна – за възрастните. Да мислиш правилно, това е дъвкане: ще дъвчеш твърда храна, а стомахът ти ще обработи храната и ще ти даде сила. Ако мислиш правилно, Природата ще ти възвърне доброто, което си правил – тя ще ти върне доброто заедно с лихвите. Това е възнаграждението, щастие, блаженството, мъдростта, доброто. Като знаете това, изучавайте законите на правото мислене и чувстване.

Казваш: „Искам да бъда господар на себе си“. Изучавай числата от 1 до 4. Едва сега човечеството започва да изучава петицата – това е голяма наука. Страданията са до числото 4; след него иде друг живот. Ти знаеш, че няма да страдаш вече, но какъв ще бъде този живот, не знаеш. Когато е станал разумен, човек е имал вече по пет пръста на ръцете и на краката. Конят изучава числото 1 – едно копито; волът изучава числото 2 – неговото положение е тежко. И свинята изучава числото 2 – тя има копито, което е раздвоено. Волът носи хомота си и оре; господарят му казва: „Хайде, синко, ще се оправи твоята работа. Като изучиш числото 2, ще дойдеш до числото 3“. Хората обаче трябва да изучават целия органически свят.

Вървиш по улиците обезсърчен, отчаян – скъсан си на изпит в университета. Ти си в положението на вола, който има раздвоени копита и два рога. Ще работиш като вола и ще си служиш с рогата. Волът се брани главно с рогата си. Някои рисуват дявола с рога. Старите адепти са туряли един рог на Мойсей. Казваш: „Да имам и аз рога!“. Ако имаш рога и не знаеш как да ги употребяваш, ти си дете,

което ще впрегнат да оре цял ден. Наблюдавам, че и волът е станал крайно нетърпелив, той казва: „Един ден ще започна да прилагам рогата си. Сега още залъгвам господаря си – когато започна да си служа с рогата, той няма да ме храни със слама“. Когато волът разбере смисъла на своите рога, ще съблече волската кожа и ще се видоизмени: това значи преминаване от една форма в друга. Щом интелигентността в дадена форма се увеличи, формата се изменя. Всяко животно може да се разцъфти, както става с цветята при благоприятни условия. Човек е цвете, което трябва да мисли и чувства правилно, за да се разцъфти в красивия Божествен цвят.

И тъй, числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 представляват една музикална система със седем цвята. Изкуството на художника се състои в съчетаването на седемте цвята, в различаването на боите и в пермутациите с тях. Ако художникът знае това изкуство, той става прочут. Тези числа съответстват на известни сили в Природата.

Питам: какво разбрахте досега? Че в числата от 1 до 31 се крият сили, с които човек може да разполага. Ако знае свойствата на тези числа, той ще бъде велик маг. Не само това, но той ще бъде маг, ако знае свойствата на числата от 1 до 7, а даже и от 1 до 4. Учениците на Питагор²⁵ са изучавали свойствата на числата от 1 до 4. И гърците са знаели същото – те са търсели изходен път и така са се домогнали до числото 5. Културата от Изтока мина в Западна Европа: днес европейските народи разрешават значението на числото 5. В него е моралът на човека.

Казвам: който живее в числото 4, е силен като животно, но е без морал. Той може да разреши всички въпроси, но се е научил повече да разрушава, отколкото да гради. Той не излиза вън от кръга или от квадрата. Дойде ли до числото 5, той има вече изходен път – има пет сетива. Когато е бил в числото 4, отсъствало му е само висшето сетиво – зрението: това е неговият изходен пункт. Това, което виждаш, то спасява света. И това, което слушаш, и то спасява света; обаче ако само слушаш, а не виждаш, ти нямаш изходен път – влизаш в един омотан кръг. Щом

дойде зрението, ти се намираш в простора. Значи зрението е петото сетиво, чрез което се излиза от лабиринта, в който си се вплел. Оттук започва мисълта на човека. Като виждаш, ти вече пипаш, слушаш, вкусваш и помирисваш по друг начин.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

24. лекция, 1 април 1932 г., София, Изгрев

ДОБРИЯТ ПОГЛЕД

Размишление

Тема за следния път: *Отличителните черти на красотата и въздържанието.*

Казват за някого, че има силен поглед. Какво се разбира под силен поглед? Тези думи имат двояко значение: от една страна означават, че този човек вижда надалече; от друга страна се разбира, че погледът му влияе върху човека. Казват за някого, че има красив поглед. Това значи, че вижда красивата страна на нещата; същевременно той различава добре красивото от грозното. В красотата влиза хармонията – това е външната страна на красотата. Най-после има и добър поглед – той подразбира вътрешното съдържание. Значи добрият поглед вижда не само надалече, не само красивата страна на нещата, но прониква и във вътрешното съдържание на живота.

Сега ще ви дам едно практическо правило как да развивате погледа си. То е следното: да имате ясна представа за идеите, които проникват във вашия ум. За да имаш силен поглед, трябва да владееш не само едно нещо, но много неща; не само в даден случай, но всякога; не само на близко разстояние, но и надалече, да обхващаш голямо пространство. Силният човек разбира нещата и решава задачите си правилно; силният поглед вижда надалече, до Черни връх, както бинокълът. Днес хората си служат с бинокъл. И това не е лошо, но ще започнат да вярват на него повече, отколкото на очите си. Щом не вярват на очите си, те постепенно отслабват.

И тъй, който има силен поглед, желае да има и добър поглед; същевременно той иска хората да харесват погледа му, да кажат, че има добър поглед. Това зависи отчасти от добрата воля на хората. Ако ти оценяваш своя поглед, и

другите ще го оценят; ако ти не го оценяваш, и те няма да го оценят. Изобщо това, което сам човек оценява, и другите ще го оценят. „Защо умира човек?“ Защото не цени живота си. „Защо живее?“ Защото цени живота си. Като умре някой, вие казвате: „Такава е Божията воля“. Право ли е това заключение? Ако един извор пресъхва, Божията воля ли е това? Може ли Бог, Който е създал Слънцето да грее, един ден да каже, че Слънцето не трябва да изгрява? И Слънцето може да престане да изгрява, но когато се умори: то ще подаде заявление за освобождаване от служба и на негово място веднага ще дойде ново слънце. За момент, докато се сменят тия слънца, може да настъпи известна тъмнина, но тя скоро ще се смени със светлина.

Такова нещо става и в човешкото съзнание: когато слънцето на вашето съзнание се сменя с друго, само за момент наставка тъмнина, която отново се сменя със светлина. Ставаш сутрин от сън, добре разположен, щастлив – мислиш, че си разрешил всичките си задачи. На другата сутрин обаче ставаш неразположен, мрачен – някой ти е отнел щастието, светлината ти се е превърнала на тъмнина. Тази смяна на състоянието е много естествена. Ти си бил разположен, защото си възприел една велика идея в себе си и си я разрешил. Това веднага се съобщава на Небето и всички същества оттам слизат на Земята да те видят, да разберат как си решил въпроса. Този те погледне, онзи те погледне, докато отнемат идеята ти. Ти оставащ празен, обезсърчен и нещастен.

Представете си, че имате необикновено красива дъщеря. Всички я гледат, радват ѝ се. Тя получава покана от странство да се яви на общоевропейския конкурс, дето ще се състезава по красота. Тя заминава в странство, обикаля цяла Европа и Америка. Близките ѝ пишат писма, викат я по-скоро да се върне. Майката скърби за нея, очаква я да си дойде – къщата ѝ е тъмна, мрачна без нея. Най-после дъщерята телеграфира на майка си, че се връща в България. Щом си дойде, къщата се изпълва със светлина. Следователно когато човек изгуби своята велика идея, в съзнанието му наставка мрак; върне ли се идеята му, мракът изчезва и светлината отново го озарява.

Сънуваш хубав, красив сън. Казваш си: „Като стана сутринта, ще си го запиша“. Докато го сънуваш, мислиш, че можеш да го възстановиш с най-големи подробности; щом се събудиш, виждаш, че си се лъгал. Искаш да си го спомниш, но не можеш: напрягаш мисълта си, съсредоточаваш се, но нищо не помниш. Ето защо дали си сънувал нещо, дали те е посетила една идея, веднага си записвай. Стани от леглото, прекъсни съня си, но го запиши – никога не отлагай. Каквото става с човека насън, това става и в ежедневието му живот. Посети ви щастието и вие се забравяте – мислите, че то никога няма да ви напусне. Не е така! Опиши състоянието, което преживяваш, опиши всичко, което щастието ти е донесло. След малко щастието те напуска и ти оставаш в тъмнина. Опиши и това състояние. В първия случай мислите, че сте богати, мощни, че всичко знаете и можете да направите, каквото пожелаете – всички искат да ги посетите, пишат ви писма, обичат ви. Ако отложите да ги посетите, да им дадете нещо, губите щастието си – то е мимолетно. Щом го изгубите, вие изпадате в безсилие, в тъмнина, чувствате се като птичка без криле, като човек без мисъл и чувство.

Казвате: „Празен съм, гладен съм“. Обикни глада, както обичаш изобилието. Ако не обичаш еднакво глада и изобилието, ти нямаш правилно отношение към живота. Радвай се, че си гладувал един ден, за да ядеш по-сладко на другия ден. Който е гладувал три дни, яде по-сладко от оня, който никак не е гладувал или е гладувал само един ден. Колкото повече гладуваш, толкова по-щастлив ще бъдеш, когато ядеш. Щастието на човека се определя от противоречията и мъчнотиите, през които минава. Колкото по-големи противоречия имаш, толкова по-голяма светлина ще придобиеш. Невъзможно е да минеш през малки противоречия и да придобиеш голяма светлина. Малките противоречия произвеждат малка светлина, а големите противоречия – голяма. Един ден нещастие – един ден щастие; десет дни нещастие – десет дена щастие. Знай, че когато ти си нещастен, друг някой е щастлив; когато ти си щастлив, друг е нещастен – това е закон. Ако

разбираш този закон, ти си щастлив; ако не го разбираш, ти си нещастен.

Да се върнем към силния и добрия поглед – той има отношение към силната и разумна воля. Не можеш да имаш силен и добър поглед, ако нямаш силна воля. Не можеш да имаш силна воля, ако дядо ти и баба ти, както и прадыдо ти и прабаба ти, не са работили в миналото върху волята. Ако те не са имали силна воля, и ти не можеш да бъдеш твърд и смел. Ако те не са работили върху щедростта, върху кротостта и въздържанието, и ти не можеш да бъдеш кротък, щедър и въздържан. Лесно е да се каже, че си създаден по образ и подобие на Бога. Питам: носиш ли качества на Бога в себе си? Ако ги носиш, наистина си излязъл от Бога; ако не ги носиш, и да си излязъл някога от Бога, много си се отдалечил от Него.

Казваш: „Слаб човек съм, не мога да се сравнявам с богатството на Бога, не мога да бъда щедър“. Така не се говори: ти не можеш да се сравняваш с Бога, но ще дадеш път на възможностите, които са вложени в тебе, за да ги проявиш. Бог е създал света, цялата Вселена – ти не можеш да направиш същото. Цялото пространство е заето вече, то е изпълнено с делата на Господа, но ти можеш да вземеш участие във Вселената, ти можеш да вземеш дял в Божието дело. Подай заявление до Господа да ти даде например една месечина да я управляваш. Той е богат, щедър, веднага ще отговори на молбата ти – ще ти даде една месечинка и ти ще станеш собственик. „Може ли човек да управлява Месечината?“ Във въображението всичко може. „Какъв смисъл има да си въобразявам недействителни неща?“ И в това има смисъл: като развиваш въображението си, ти ставаш носител на идеите. Казва се, че въображението е майка на идеите. Така ти развиваш и ума си.

Питам: можеш ли да усетиш сладостта на захарта, ако нямаш захар в устата си? Можеш да си въобразяваш, че ти е сладко, но истинската сладост е друго нещо. Туряш една бучка захар в устата си – това е реалността. Ако си въобразяваш, че си турил захар в устата си, твоето твърдение, че ти е сладко, е въображаемо. Ако никога не си виждал захар

и не си я вкусил, как ще си въобразиш, че е сладка? Можеш ли да бъдеш добър, ако никога не си вкусвал доброто; можеш ли да бъдеш лош, ако никога не си вкусвал злото? Представи си, че облечеш бяла копринена дреха, полята с мед. Дето минеш, по тебе ще се налепват мухи, пчели, хора – всички искат да опитат твоята сладчина. Казват: „Добър човек е този“. „Докога ще се лепят по него?“ Докато има мед. Ако си облечен с черна дреха, полята с хинин, всички ще бягат от тебе – ще казват, че си лош човек. Докога ще бъдеш лош? Докато имаш горчицина в себе си. Значи сладък ли е она, на когото дрехата е полята с мед? Дрехата му е сладка, а не той. Горчив ли е она, на когото дрехата е полята с хинин? Дрехата му е горчива, а не той. Казваш: „Лош човек съм станал“. Облечен си с черна дреха, полята с горчива течност. „Добър съм.“ Облечен си с бяла дреха, полята със сладка течност. Дрехата, обувките, шапката ти могат да бъдат такива или онакива, но това не си ти. „Обеднях, оголях.“ Благодарни на Бога, че те е разтоварил; ако си богат, благодари, че си натоварен. Изобщо когато се разтоварват, хората страдат; когато се товарят, те се радват. В животните е точно обратно: когато ги товарят, те пъшкат; когато ги разтоварват, скачат и се радват. Всички състояния, приятни и неприятни, които човек преживява, често са резултат на неразбиране на живота на съзнанието.

И тъй, епохата, през която сегашните хора минават, изисква разбиране. Казват на някого: „Пази нервната си система, не избухвай, не се дразни“. Какво трябва да направи той, за да не се нервира? Човек е нервен, неспокоен, когато го боли нещо, когато страда. Имаш един малък цирей, който те безпокои. Вземи една нагорещена игла, пробий цирея, изчисти мястото, намажи го с дървено масло и го превържи: болката веднага ще престане и ще се успокоиш. Ако неразположението ти се дължи на главоболие, прекарай всичките си пръсти над челото си, като започнеш от палеца и свършиш с малкия пръст. Обаче трябва да знаеш как да прекараш пръстите си над челото, главно над болното място. Силна, изгълнителна воля се иска за това.

Сега, като говоря за волята, имам предвид оная силна, екзекутивна воля, която пред нищо не отстъпва. Например дадеш обещание да отидеш някъде: трябва да изпълниш обещанието си и да отидеш точно навреме. За да не забравиш, хвани горната фаланга на палеца на лявата си ръка и кажи: „Помни, че утре сутринта трябва да стана рано, да отида там, дето съм обещал. Ще ме събудиш рано, да не закъснея“. После хвани горната фаланга на десния палец и кажи същото. Най-после кажи и на себе си, че си обещал да отидеш някъде. Ти не правиш това и забравяш обещанието си, а после казваш, че си имал гости или че те е болял корем, че не си бил разположен и т.н. Дадеш ли обещание да отидеш някъде, гръм и светкавици да има, трябва да отидеш; че те е болял коремът, това не те извинява. Може би коремът те боли именно за да отидеш при онзи богат човек, на когото си обещал да свършиш една работа. Като свършиш работата му, той ще те възнагради добре – тогава ще има и за тебе, и за корема. Хората са привикнали да гледат на всяко препятствие като на нещо отрицателно. Боли те корем – няма да отидеш, дето си обещал. Не е така: и да те боли коремът, ще изпълниш обещанието си.

Препятствията в живота не са нищо друго освен възможности за постигане на нещо. Щом срещнеш едно препятствие, ще търсиш начин да се справиш с него. Не търси да минеш по специален път – знай, че препятствието е център. Щом се натъкнеш на този център, отвсякъде можеш да минеш. Който не разбира това, ще обикаля препятствието и ще се мъчи да мине през специално място. Ти си неразположен нещо, страх те е. От какво те е страх? Държал си някъде реч, която не е произвела това впечатление, което си очаквал. Според тебе добре си наредил речта си, добре си я изказал, публиката те е слушала внимателно. Като си свършил речта, никой не ти е благодарил, не е изказал впечатлението си. Ти се чудиш защо никой не те поздравява за хубавата реч. Има нещо, което препятства на публиката да се изкаже. Това се дължи на една магическа дума, която по невнимание си изпуснал. Коя е тази дума?

Сега ще направя две упражнения: Допирам малкия пръст и на двете ръце до палеца, после безименния пръст до палеца, средния пръст до палеца и показалеца до палеца. Правя упражнението едновременно с двете ръце.

Второ упражнение: Допирам палците на двете ръце един до друг, после показалците, средните пръсти, безименните и малките. След това казвам на палеца: „Днес ти не направи нещата, както трябва, не се разпореди добре“. На показалеца казвам: „С твоето желание да управляваш ти прогони всички хора“. На средния пръст казвам: „С голямата си философия ти обърка работата“. Ако си неразположен след речта, която си държал, пишни всичките си пръсти на лявата ръка един по един с пръстите на дясната си ръка. Пипайте всеки пръст от основата му до върха. Съберете пръстите на лявата си ръка в едно, също и пръстите на дясната ръка. Изнесете ръцете си напред успоредно и ги допрете с дланите им. Направете това упражнение три пъти. Когато сте неразположени, правете това упражнение, да видите какъв резултат ще имате.

Има един закон, който гласи: всяко разумно движение води към разумен резултат. При всяко упражнение съзнанието трябва да взема живо участие. Само така човек може да бъде щастлив. С кой крак ще тръгнеш – с левия или с десния, това се отразява върху живота ти, от това зависи твоето щастие или нещастие. Помни: всяко твое разумно движение прави някого щастлив. Някога ти трябва да излезеш от дома си, но не ти се ходи, отлагаш за друг път. Не, ще излезеш: от твоето разумно движение зависи щастието на някой студент – той ще завърши добре университета. Ако се откажеш да излезеш, ти препятстваш на неговата работа. Казваш: „Не ми се ходи, не искам да скитам из града“. Това не е скитане, а работа: от тебе зависи неговото бъдеще.

Всяко движение – разумно или неразумно, всяка мисъл – положителна или отрицателна, влиза в икономията на Природата. В този смисъл и доброто, и злото са намясто. В Природата няма глупави, няма празни работи. За едного нещо е глупаво, за друго не е; за обществото

нещо е неразумно, за Битието не е. Всяко нещо в Природата е Божествено. Щом гледаш на нещата така, ще знаеш, че Бог управлява света. Разумният човек във всичко вижда проява на Божественото: в хвъркането на мухата, в пълненето на мравката, в хвърченето на птиците. Достатъчно е да види как хвърчи една птичка, за да се насърчи. В поникването на цветята и в цъфтенето им поетът вижда нещо велико, мощно и красиво. Гледаш как малкият стрък пробива коравата земя и подава връхчето си; след време се явява цвят, който разнася своето благоухание. Цветето казва на поета: „Както аз преодолях мъчнотиите на живота, така и ти ще се справиш със страданията си“.

Търпение е нужно на човека. Ще дойде ден, когато неговото съзнание ще се свърже със съзнанието на Оня, Който управлява целия Космос.

Тайна молитва

25. лекция, 8 април 1932 г., София, Изгрев

ЖИВИТЕ ЧИСЛА

Размишление

Ще прочета 9. глава от Притчите.
*Мъдростта съгради дома си,
издяла седемте свои стълбове.* (1. ст.)

В този стих се говори за нещо, създадено преди човечен век.

*Закла, което имаше за клане,
смеси виното си и приготви трапезата си.* (2. ст.)
Под „клане“ се разбира принасяне на разумна жертва.
*Не изобличавай присмивател, за да не те намрази;
изобличавай мъдър и ще те възлюби.* (8. ст.)

Не учи неспособния, остави го да си върви по своя път; учи способния, за да те възлюби.

Сегашните хора страдат за неща, които не заслужават тяхното внимание. Например някой страда, че няма нови дрехи; друг, че няма нова шапка и обувки; трети, че е гладен; четвърти, че е слаб. Това са слабости, от които мъчно могат да се освободят. Така се създават връзки, отношения между хората. Кое създава връзка между тебе например и хлебаря? Хлябът. Минаваш край една фурна, не влизаш вътре: защо? Не си гладен. Ако си гладен, непременно ще влезеш във фурната и ще попиташ хлебаря колко струва хлябът, пресен ли е? Хлебарят отговаря колко струва хлябът, ти изваждаш пари от кесията си и купуваш един хляб. Ако нямаш пари, въпросът се усложнява: спиращ се пред фурната, мислиш какво да правиш. Да искаш на кредит, не смеееш – знаеш, че не се дава хляб без пари; да кажеш, че нямаш пари, срам те е. Чудиш се как да си доставиш хляб.

Как ще си доставиш хляб, ако си много честолюбив? Гладен си, но честолюбието не ти позволява да просиш. Най-после дохождаш до един правилен метод. Влизаш

във фурната и казваш на фурнаджията: „Моля ти се, ще ми позволиш ли да взема участие в месенето на хляба? Интересувам се от това изкуство, искам да науча как се меси и пече хляб“. Фурнаджията те приема с готовност, защото той има нужда от слуга. Ти оставаш при него, работиш цял ден и вечерта, като се връщаш у дома си, получаващ цял хляб за работата, която си свършил. Това е най-добрият метод за задоволяване на глада. Ако е въпрос за бърза процедура, можеш да извадиш револвера си и да заплашиш фурнаджията: ще получиш един хляб, но веднага след тебе ще тръгне стражар, ще те хване и заведе в участъка. Как мислиш, ще бъдеш ли спокоен след това? Няма да бъдеш гладен, но ще се смущаващ от това, че не си постъпил разумно.

Често вие попадате на мъчнотии, с които не знаете как да се справите. Искаш да влезеш в един дом, но още в двора излиза кучето срещу тебе и започва да лае. Как ще се справиш? Първото условие е да не дразниш кучето: ще минеш спокойно и ще продължиш пътя си; ако дразниш кучето, няма да влезеш в къщата. После трябва да изчислиш добре обувките си – в този дом не приемат посетители с нечисти обувки. Най-после трябва да знаеш езика на домакините – те са чужденци, не разбират български език. Как ще влезеш в този дом? Ако си пътник, изпаднал си в този голям град, няма къде да нощуващ. Да отидеш на хотел, нямаш пари; да спиш на скамейка в някоя градина, не се позволява. Това са все неразрешени задачи, които трябва да се разрешат правилно. Можеш да ги решиш правилно, можеш и да не ги решиш.

Да се справиш с камъка е лесно – ще го бутнеш; да се справиш с дърво, и това е лесно; обаче как ще се справиш с човека? Отиваш по важна работа, бързаш – минаваш по една улица. Веднага стражарят те спира и казва: „Оттук не се минава. Върни се назад!“ „Бързам, не мога да се върна.“ „Ще се върнеш! Не се позволява на такива хора като тебе да минават по тази улица“. Ти се чудиш защо стражарят не те пуща. Гледаш, други хора минават, а ти не можеш. Ето едно противоречие, с което не можеш да се

справиш. Искаш да учиш, но и в училище не те приемат. Срещаш ученици, които влизат и излизат от училището, а ти не можеш да влезеш вътре. Казваш си: „Колко знания ще придобият тези ученици!“. Едни от тях придобиват знания, а други влизат и излизат с празни торби. Защо? Защото не учат. Важно е, като учат, да знаят къде да приложат знанието си. В училищата изучават повдигане на числата в квадрат, в куб, но не знаят къде да приложат това знание.

Какво значи да повдигнеш едно число в квадрат и в куб? Като се говори за първа, втора и трета степен на числата, разбираме трите измерения. Ако не можеш да свършиш една работа по първото измерение, ще я свършиш по второто измерение; ако не можеш да я свършиш по второто измерение, ще я свършиш по третото. Ако и по третото измерение не можеш да я свършиш, ще я свършиш по четвъртото. Значи повдигането на числата в степен, т.е. степенуването на числата, отговаря на измеренията. Написваме:

$$\begin{aligned}1^3 &= 1 \\2^3 &= 8 \\3^3 &= 27\end{aligned}$$

Защо единицата в трета степен остава пак единица? Дайте пример за повдигане на един предмет в трета степен, т.е. в куб.

Задачата с хлебаря и гладния човек може да се реши по няколко начина. Не е решена правилно задачата, ако гладният открадне един хляб. Защо не е решена правилно? Защото хлебарят остава недоволен: той се безпокои, смуцава се и търси крадеца. Ако си умен, ще минеш покрай хлебаря и ще му кажеш: „Не се безпокой, открадването на хляба ще те направи щастлив – не търси своето право“. Ако не си умен, ще започнеш да се караш с него, да го дразниш още повече. Като ученици вие какво заключение може да извадите от този пример? Казвам: всяка мъчнотия, малка или голяма, се решава лесно, когато е вън от човека; ако е вътре в човека, мъчно се решава. Как ще се справиш с хлебаря в себе си, какво ще му кажеш, за

да не вика и да не се сърди за откраднатия хляб? Изкуство е да можеш да се справяш с вътрешните си смущения. Ако отвън воденицата ти престане да мели, лесно ще намериш причината и ще изправиш повредата. Ако водата се е отбила, ще намериш мястото, дето е станало отбиването, и ще я запушиш; ако водата е намаляла, ще почакаш, докато паднат дъждове. Какво ще правиш, ако вътрешната воденица – стомахът, престане да мели?

Ученик си, решаваш задачите си, но се разсейваш, не можеш да работиш добре. Защо? Странични мисли влизат в ума ти и те отклоняват. Докато работиш с обикновени, механични числа, изведнъж в ума ти влезе едно живо число и обърква отношенията между другите числа и ти не можеш вече да смяташ. Живите числа са магнетични и действат върху самия човек. Решаваш една важна задача и в ума ти влиза едно живо число: нещо ти нашепва, че някой те преследва, иска да те убие. Тъкмо си пред разрешаване на задачата, но веднага я захвърляш и бягаш. Същото прави и заекът: както гризе клончетата в гората, шукне нещо и той хуква да бяга. Колко задачи си оставил неразрешени, колко пъти си повтарял една и съща задача – и все още не е решена! Такава е задачата за търпението. Колко пъти си напушал училището, после казваш: „Не можах да свърша училището“. За да завършиш училището, трябва да учиш, да издържиш всичките си изпити; след това ще получиш диплом за свършване на училището.

Днес всички хора мечтаят за щастлив живот, да си осигурят щастливо бъдеще. Някой казва: „Да свърша училище, да взема отличен диплом, веднага ще се настаня на добра работа“. Той си мечтае, както мечтаел циганинът да се ожени за царската дъщеря. Той носел гърне с мляко на главата си и мечтаел как ще продаде млякото, колко ще спечели, как ще срещне царската дъщеря, ще се влюби в нея и ще я вземе за жена. От радост подскочил и гърнето с млякото паднало на земята и се строшило. Следователно ще влезеш в университета, ще срещнеш добри и учени професори, но ако не учиш, нищо не можеш да постигнеш. Университетът е място за способните, за ония, които

учат. И животът е университет – той не е за инвалиди, за неспособни ученици. Щом си влязъл в този университет, ще изхвърлиш от главата си мислите, че си инвалид, че условията са лоши, че не можеш, че животът е тежък, че хората са неразбрани. Студентът не може да се извинява с времето: че във било студено, валяло сняг, духало вятър. Каквото и да е времето, той е длъжен да посещава университета и да учи. Думите *не мога* са спирачка: ученикът не трябва да казва *не мога*. Друг е въпросът, ако караш кола нагоре, по височина – тогава може временно да туриш спирачката. На височината спирачката е намясто, но при слизване колата трябва да бъде свободна: ако при слизване ѝ туриш спирачка, тя ще се преобърне. На качване, само от време на време, ще туряш спирачката.

Казвам: невъзможното при едни условия е възможно при други. Отиваш при хлебаря без пет пари в джоба. Искаш да ти даде хляб, но той казва: „Не мога да ти дам“. След половин час пак отиваш и показваш на хлебаря една златна монета. Без да го молиш, той взема монетата, избира един хубав хляб и ти го подава – той разбира езика на златото. При първия случай не можеше да ти даде хляб, но при втория веднага ти дава. Ако нямаш пари в джоба си, ще влезеш като работник във фурната, сам да си изкараш хляба.

Мнозина се оплакват от неразположение на духа, че нямат дух за работа. Коя е причината за това? Причината за неразположението се крие в стомаха – че не си ял, както трябва; в дробовите – че не дишаш чист въздух; или в главата, в мозъка – нервната ти система е разстроена. Ако причината е в стомаха, ще му даваш чист хляб и чиста храна и ще се храниш навреме; ако причината е в дробовите, ще дишаш чист въздух; ако причината е в мозъка, ще приемаш само положителни мисли. Ако посадите в земята едно пясъчно зрънце, то няма да се измени – пясъчното зрънце няма да покълне. Ако посадите житно зрънце в земята, то непременно ще израсте. Житното зрънце представлява положителна мисъл, т.е. живо число – то може да расте и да се развива. Пясъчното зрънце представлява

отрицателна мисъл, т.е. мъртво число. Всяка единица, която може да се раздробява и да претърпява вътрешна промяна, е жива, положителна единица. Например числото 12 се дели на 2 – $12:2=6$. Числото 6 е число на илюзии, но в органическия свят то представлява завършен процес. Когато две същества се съберат на едно място да свършат една работа, завършената работа представлява числото 6.

Често човек се обезсърчава и казва: „Това не мога да направя“. Според мене ти не можеш да направиш нещо при дадени условия; щом измениш условията, ще го направиш. Затова казвам: каквото езикът не може да направи, ухото може да направи; каквото ухото не може да направи, окото може да направи. Езикът опитва вкуса на предметите: щом се приближи нещо до него, той веднага го опитва и се произнася има ли вкус, или няма. Ухото възприема звука и определя посоката, отдето иде той. Това, което езикът и ухото не могат да направят, окото може да го направи; обаче това, което езикът определя, нито ухото, нито окото могат да определят. Само езикът се произнася, че захарта е сладка – остане ли на окото да определи вкуса ѝ, непременно ще дойдете до криви заключения. Каквото стомахът може да опита, мозъкът не може.

Двама светии, отшелници, се разговаряли. Единият казал: „Каквото мислиш, това става“. Другият му отговорил: „Това не е вярно – не всичко, каквото помислиш, може да стане. Това зависи от условията“. Обаче те останали на различни мнения по въпроса. Един ден първият светия отишъл в града да купи нещо, вторият останал да готви. Турил боб в една тенджерата да се готви, но не го осоллил. Като седнали да се хранят, първият светия казал: „Братко, бобът не е солнен. Защо не си го осоллил?“ „Нали казваш, че каквото помислиш, става. Помисли, че в боба има сол, и го осоли“. Така е на теория, но казвам: ако не туриш сол в боба, мисълта ти няма да го осоли. Ако искаш да ядеш вкусен солнен боб, ще туриш сол в гърнето.

Права мисъл, право разбиране е нужно на човека! Знай, че не всичко, което помислиш, ще стане. Благодариме, че е така. Ако всичко, което помислиш, стане, лошо те чака. Представи си, че виждаш една хубава картина. Кой-

то мине, драсне нещо на картината. Какво ще стане с нея? Каквото стане с картината, това ще стане и със света, ако всичко, което човек мисли, става.

Дядо и внук карат едно магаре, отиват в града. Среща ги един човек и им казва: „Защо и двамата карате едно магаре? Нека детето се качи на магарето, а старият да върви след него“. Дядото направил, както му казали. След това друг човек им казва: „Какво правите? Детето язди магарето, а старият върви пеш. Срам е за детето да язди магаре, а старият да се изморява!“. Детето слязло от магарето, за да се качи дядото. Повървели малко, среща ги трети човек, и той казва: „Защо и детето не се качи на магарето?“. И детето се качило и продължили пътя си. Четвърти човек ги спира и казва: „Как е възможно двама души да яздят едно магаре!“. И двамата слизат от магарето. Казвам: ето какво става, когато човек се поддава на всяка мисъл, която мине през ума му. Не всичко, което помислиш, може да стане. И двама души могат да се качат на магаре, но когато магарето е впрегнато в кола. Може ли една жена да се ожени за двама мъже или един мъж – за две жени? Следователно на гърба на едно магаре може да се качи само един човек.

И тъй, за да придобиете истинско, положително знание, трябва да изучавате мислите, чувствата и постъпките си, да ги съчетавате правилно. Всяка мисъл трябва да превръщате в чувство, а чувството – в действие. Всяко действие трябва да става по закона на доброто. При това всяка работа, започната навреме, свършва с успех. Например ако отидеш на пощата преди осем часа, ще чакаш, докато отворят: може да бъдеш пръв от посетителите, но ще чакаш. Ако отидеш точно в осем часа, ще успееш – гишетото е вече отворено. Ако отидеш в университета преди определения час, пак ще чакаш.

Напишете числото 123. Това число съществува в умствения свят, в чувствения свят и в света на постъпките: то е едно и също число, но с различни свойства и прояви в различните светове. Като съберете цифрите на трите числа, ще получите числото 18, а именно: $123+123+123=6+6+6=18=1+8=9$. Числото 18 е нехармо-

нично, съчетано от числата 1 и 8. Числото 666 е също дисхармонично съчетание на цифри в астралния свят. Обаче числото 999 е едно от най-хармоничните числа. Общият сбор от цифрите му е 27: като съберем цифрите $2+7=9$.

Казваш: „Мога да мисля, каквото искам, мога да правя, каквото искам и когато искам“. Не е така: можеш да правиш, каквото искаш и когато искаш, но няма да бъдеш в съгласие с разумната Природа. Ако искаш да бъдеш във връзка с нея, трябва да спазваш времето, през което тя работи. „Как се познава кога трябва да свършим една работа или да предприемем нещо?“ Когато имаш силен вътрешен импулс да направиш това. Искаш да отидеш някъде: ако имаш вътрешен импулс да отидеш, иди, ако нямаш импулс и се бориш, не отивай. И в двата случая обаче не оставай вкъщи: иди на друго място, но не оставай в пасивно състояние.

Да се върнем към числото 123. Единицата показва как може човек да стане богат. Двойката показва, че той може да заеме добро обществено положение и да го почитат; тройката показва, че каквото иска да постигне, ще успее. Числото 123 е едно от щастливите числа, но за онзи, който го разбира; за оня, който не го разбира, няма по-нещастно число от 123. Какво правите, ако вълн е студено, има и дълбок сняг? „Ще запалим печката и ще седим на топло.“ Така е, ще седите на топло, ако складът ви е пълен с дърва и въглища. Ако нямате нарязани дърва, ще вземете брадвата и ще насечете; ако нямате вода, ще вземете стомната и ще отидете на чешмата.

Материалът, който ви давам в беседите и лекциите, трябва да се обработва и прилага. Както ви е даден, той е суров материал – за да се приложи, първо трябва да се обработи. Щом се обработи, ще се домогнете до вътрешната страна на знанието; ако не го обработите и приложите, животът ви ще мине напразно.

Тайна молитва

26. лекция, 15 април 1932 г., София, Изгрев

ЖИВОТ, МИСЪЛ И ВОЛЯ

Размишление

Има положения в живота, с които всички разумни същества трябва да бъдат запознати. Например всички същества, видими и невидими, малки и големи, знаят да се хранят. Колкото и да е дребно едно същество, все има известна представа за храненето. Наистина малките същества не се хранят като човека, но и те ядат. В края на краищата всички същества умират по единствената причина, че не знаят как да се хранят и каква храна да избират. Например сегашните месоядни животни в далечното минало не са били месоядни. Коя е причината, че са станали месоядни? Няма да се спирам върху този въпрос, защото трябва да превеждам ред научни факти и теории. Време е нужно за това. Богословите дават други обяснения. Ако изнеса едните или другите обяснения, ще се повдигне голям спор. Ако ученият среща затруднения при обяснение на този въпрос, толкова повече ще се затрудни богословът. Ето защо на ония, които се занимават с Божествената наука, се гледа като на малки деца в количка. Като ги возят в количката, те мислят, че това е в реда на нещата. Майките им ги возят от любов. В първо време майката носи детето си на ръце, но като се умори, търси количка да го вози. Като влезеш в един дом, лесно можеш да познаеш колко майката обича децата си. Всички майки не обичат еднакво децата си.

Питам: може ли светът да съществува без хранене, защо трябва съществата да се хранят? Да се пита може ли без храна, това е същият въпрос, който задали на Паганини. Запитали го: „Можеш ли да свириш на три струни?“ „Мога“. Явил се и свирил. „На две струни?“ „Мога.“ „На една струна?“ „Мога.“ „Без струни?“ „Мога.“ Обаче не се явил вече да свири – той мислено дал концерт. „Без ядене

може ли?“ Може, но няма да чуеш никакъв концерт. Струните на цигулката са храна: ще туриш четири струни, ще ги опнеш и ще свириш. Докато се храниш с четири струни, ти си при животните; с три струни си при хората, с две струни си при ангелите, с една струна си при Бога, в Божествения свят. Без струни ти си вън от Бога, т.е. никъде не си: ще те търсят и никъде няма да те намерят. При това положение ти не можеш да бъдеш цигулар. „По какво се познава цигуларят?“ По цигулката – без цигулка той не може да се прояви.

Какво се иска днес от човека? Да има правилно разбиране за живота, да си обяснява нещата правилно – това внася нова светлина в неговия ум. Когато вървиш по естествения път на своето развитие, ти придобиваш по-голяма светлина, движенията ти стават по-хармонични, пътят ти е строго определен – вървиш напред без колебание. Щом си на Земята, можеш да се движиш напред и назад, обаче влезеш ли в живота, ще вървиш само напред – там не се позволява никакво връщане. Ти си в положението на граната, пусната от оръдието – докато не постигнеш целта си, не можеш да се върнеш назад. И най-големите техники не са дошли до положението да заставят гранатата да се върне назад в оръдието – Земята, т.е. земното притегляне, е препятствие за нея.

Помни: никоя мисъл, никое желание, никаква постъпка не може да се върне там, отдето е дошла. Силата, която се съдържа в мисълта, в желанието или в постъпката, ще удари някъде в земята и там ще спре. Импулсът на мисълта продължава, но като форма тя спира някъде. Както пчелата намира цветята, както влюбеният намира онази, която обича, така и мисълта отива там, дето е изпратена. Като намери онзи, когото обича, мисълта оставя своето благословение и си заминава. Не можеш да ядеш една храна, в която няма живот и съзнание, не можеш да ядеш една храна, която не те обича. Ще ядеш само онази храна, която мисли за тебе и те обича.

И тъй, правете опити да се убедите, че животът е скрит в храната. Когато изгуби разположението си, човек

казва: „Не ми се яде, не ми се живее“. Колко проповедници са проповядвали, че животът има смисъл, че трябва да се живее, но никой не е успял да те убеди в това; обаче видиш ли баница, хапнеш ли си от нея, казваш: „Заслужава да се живее!“. Значи това, което баницата може да направи, никой проповедник, философ, писател и поет не могат да направят – баницата е по-силна от тях. Защо? Защото те работят отвън, декламираат, а баницата работи отвътре. Баницата е готова да се жертва за човека, а поетът казва: „Каквото съм писал, това е всичко. Ако можеш да се ползваш от него, добре; ако не можеш, и аз не мога да ти помогна“. Аз вземам баницата като символ – имам предвид онази баница, от която всички баничари се учат. Има една баница в Природата, образец на всички баници, от които сте яли и продължавате да ядете. В заключение казвам: това, което храната може да направи, никой друг не може да го направи.

Сега да се върнем към основната идея на лекцията: живот, мисъл и воля. Животът е началото на нещата, мисълта – средата, а волята – краят. Животът е началото, дето се пробужда съзнанието; мисълта е средата, през която се предават енергиите, а волята е проява на тия енергии. Когато две същества се отблъскват, казваме, че между тях няма хармония – там действат отрицателни енергии. Положителните енергии дават, а отрицателните вземат. Енергиите на живота, мисълта и волята са положителни и постоянно дават и вземат.

Изучавайте законите на Битието, на еволюцията и инволюцията. Еволюцията започва с хиперболата, с Божествения свят. Задачите не се решават с кръгове, нито с точки. Защо? Защото кръгът като затворена форма представлява човешкия егоизъм. Какво ще научиш от колелото, ако го въртиш хиляди пъти? Кръгът е движение около себе си – около своя център; същевременно той се движи и около друг център. Значи затворените кръгове се движат първо около себе си и после около други кръгове. Всички кръгове се движат в една посока, която учените не знаят. Цялата Вселена от сто милиона слънца се движи цело-

купно, поради което след време ще бъде на друго място. Друга вселена ще бъде на мястото на сегашната – тогава и ние няма да бъдем тук.

Това са отвлечени работи, предположения, които си правят учените хора. Който се занимава с тези въпроси, сам може да определи докъде ще стигнат неговата мисъл, неговото чувство и неговата постъпка. Така и физиогномистът може да определи какви способности има човек. Достатъчно е да погледне лицето на човека, да види неговите черти, за да каже дали ще стане музикант, или не. Каквото казва, става; разбира се, ако човек работи върху себе си. Всеки може да бъде гадател първо на себе си, после на другите. Ако си ученик, ще хванеш големия си пръст и ще знаеш ще те вдигат ли днес на урок, ще отговориш ли добре. Като се явиш на изпит, ще знаеш дали ще издържиш изпита си, или ще пропаднеш. Палецът, т.е. големият пръст, е разумното начало в човека – в него се крие велика наука. Третата фаланга на палеца при основата има отношение към животинския и растителния свят, средната фаланга има отношение към човешкия свят, а горната – към Божествения свят. Ако тази фаланга е къса, това показва, че този човек е изминал малко път, той е далече от Божествения свят. Който изучава човешкото лице, трябва да се съобразява с известни математически и геометрически отношения като основни мерки. Ако не се съобразява с тях, той може да предполага, без да придобие истинско, положително знание.

Като изучавате човешката ръка, виждате какъв път е изминал човек. Той е вървял в три посоки – трите фаланги на пръстите. Цялата ръка също представлява три свята: пръстите означават човешкия свят, дланта – животинския, а ръката нагоре, до рамото – растителния свят. Всеки пръст, съставен от три фаланги, също представлява три свята: горната крайна фаланга представлява Божествения свят, средната – ангелския свят, а последната, при основата – човешкия свят. Върху нея е работил разумният, космичният човек. Казвате, че човек трябва да се развива умствено. За това е нужно неговият живот, неговата

мисъл и неговата воля да се изпълнят. Тялото е израз на трите велики сили, които действат в човека – на живота, на мисълта и на волята; обаче човек трябва да бъде господар на тези сили.

Какво представлява смъртта? Събличане кожата на змията. Като съблече един път кожата си, змията става микроскопически по-добра. Тя трябва да свали от себе си хиляди и милиони кожи, за да бъде в сила да направи едно малко добро. И тогава, като хване жабата, тя започва да мисли и казва: „Хайде, от мене да мине“ – и пуща жабата на свобода. Ето защо, когато ми кажат, че някой е направил едно малко добро, отговарям: той е съблякъл вече милиони кожи, може да прави добрини. Сегашните хора още не са добри, защото не са съблекли всичките си кожи: още много кожи има да събличат.

Ще изясня горната мисъл с един пример. Представи си, че си задлъжнял, имаш да даваш на хората. За щастие получаваш 500 хиляди лева наследство. Веднага идват приятели и познати – да ти искат пари назаем. Казваш: „И аз имам дългове, трябва да ги изплатя. Каквото остане, ще ви услужа. Преди да посрещна дълговете си, нищо не мога да дам“. Казвам: не очаквай добро от оня, който сам дължи на хората. Като знае този закон, змията казва: „Няма да се откажа от жабите, докато не платят дълговете си. Казано ми е, че за всяка изядена жаба се плащат хиляда лева“. Така постъпват мнозина от съвременните хора: докато им плащат по хиляда лева за една жаба, те никога няма да се откажат да ядат жаби. Има случаи, когато и вегетарианци за хиляда лева ще изядат една жаба.

В това отношение те приличат на онзи българин, който прекарвал свинската мас през дупката на едно дърво, да мине за дървено масло. Един ден този българин отишъл при свещеника да се изповяда – това било по Великден – Великите пости. Свещеникът му казал: „През пости ще ядеш само дървено масло, ще се откажеш от свинската мас“. Той си казал: „Ще направя, както ми казваш“. Като се върнал у дома си, той стопил свинската мас, прекарал я през дупката на едно дърво и я налял в шише. Казал си:

„Изпълних заповедта на свещеника, ще употребявам само дървено масло“. Това са приказки, които нямат нищо общо с действителността – те отговарят на човешкия манталитет, на неговото умствено развитие. Направиш една свинска постъпка, която прекарваш през дървото – да мине за дървено масло, да я смекчиш. Всички хора правят дупки на дървото – прекарват през тях свинската мас, за да мине за дървено масло. Превръща ли се свинската мас в дървено масло? Може да мислиш, че се превръща, но ти сам се заблуждаваш.

Питате: „Лошо ли е да има човек парички?“. Не е лошо, но парите са временен център. Парата е един малък спътник на човека, но и без него може. Земята може и без Месечина. Тя оказва известно влияние върху Земята, но и без нея може. С пари е хубаво, но някога и без пари е хубаво. Казваш: „Да имам пари, ще се возя с файтон, с автомобил“. И малките деца ги возят с файтончета и колички – те се разполагат в тях като аристократи. Ако и вие като децата се качвате на файтони и автомобили, не сте ли такива големи деца? Конете теглят файтона, а вие казвате: „Коне са това!“. Конете имат по-голяма опитност от вас, те знаят повече неща от вас. За да залъгват хората, та да не викат и крискат, разумните същества от невидимия свят им дават файтони и таксите, за да се возят с тях. На малките деца дават колички, а на възрастните – файтони. Ако видиш възрастен човек в детска количка, ще се смееш – не му прилича. Какво ще кажеш, ако видиш един светия или един ангел в такси? Ще се смееш. Също така е смешно да видиш един разумен човек във файтон. Аз разглеждам този въпрос принципно, не отричам абсолютно употребата на файтон и такси. Като изключения те се допускат, но не завинаги. Ако разчиташ всякога на тях, краката ти ще атрофират. Станеш ли сутрин от сън, тури в ума си мисълта, че дето трябва, пеш ще вървиш. Ако се возиш на файтон, конете печелят, а ти губиш.

Мнозина искат да живеят без мъчнотии и страдания – това е невъзможно. Мъчнотиите и препятствията в живота са условия за развиване на енергиите. Ако не

съществуваше тъмнината, светлината не би се проявила. Достатъчно е да се тури едно препятствие на пътя на светлината, за да може тя да се прояви. Когато животът, мисълта и волята срещнат препятствие на пътя си, те веднага се проявяват. Важно е да знаеш отде иде препятствието: като знаеш, можеш да го премахнеш. Това значи умен човек. Следователно мъчнотиите и препятствията са неразрешени задачи. На кого се дават задачи? На способния ученик. „Докога ще страдаме?“ Докато станете като Бога, Няма същество на Земята, което да е страдало като Бога: в Него се включват страданията на всички живи същества. Който не може да търпи, страда, мъчи се и се оплаква. Ще търпиш, докато се научиш да страдаш. Търпението е трансформатор – то превръща неразположението и недоволството в положителни сили.

Една от задачите на ученика е да се справи със себе си, със своя живот; да се стреми да развие ония способности и сили в себе си, които могат да му помагат; да се учи от опитностите на хората, без да иска и той да има същите постижения. Не може да срещнете двама души с еднакви постижения. Коренът има ли постиженията на цвета, цветът има ли постиженията на плода? Ако има разнообразие между дърветата, колко повече има и между хората. Двама ученици завършват с отличие, но разбиранията им са различни: външно имат еднакъв успех, но вътрешно те се различават. Двама професори четат лекции по един и същи предмет, но по разбиране те коренно се различават. Бъди доволен, когато се различаваш от другите – това е идеалът на човешкия живот. Няколко души могат да имат еднакви стремежи, еднакви желания, но всеки има нещо специфично, което трябва да постигне – това го отличава от другите. Ако следваш университет, първо ще се интересуваш от науката, а после от това, да удовлетвориш професора си. Той е взел науката от Природата, която интересува всички хора; тя включва всички възможности и условия за човешкото развитие.

Ново разбиране, нов мироглед е нужен на хората – старите разбирания трошат колата на човека. Пътят, по

който сегашните хора вървят, е каменист. Те са тръгнали със своите коли с по четири колела, но двете вече са строшени, далече са отхвърчали; след време и последните две колела се строшават. Виждаш пътника – възседнал коня си и препуска. Най-после и конят изчезва; пътникът върви пеш, уморен и самотен. Много естествено: с кола ще вървиш по гладкия път, с кон – по планинския, а пеш – по стръмните планински върхове. В живота има високи планински върхове, които трябва да извървиш сам, без кон и раница. Питаш се: „Защо е създаден така светът? Как не се намери една слугиня да ме вози с количка?“. И това може, но сегашните слугини обръщат количките и вие падате на земята. Викате, кряскате, но тя не иска да знае – смее се, шегата си прави. После ще те вдигне, ще те тури в количката и ще каже на майката, че е станало едно малко нещастие. Всеки ден става по едно нещастие, докато най-после толкова се наплашиш, че не искаш да чуеш за количката.

Сега вие сте дошли до положението сами да се възпитавате. Ако не се възпитавате, ще дойде слугинята – тя да ви възпитава; след това няма да помислите за количката. Достатъчно е детето да се опари няколко пъти на свещта, за да не смее повече да се докосва до нея: каже ли майка му да не отива при свещта, то слуша вече. Чрез страданията хората са дошли вече до разбирането на Божествения език. Бог казва: „Не пипай това! Не минавай оттам!“. Като се изгориш няколко пъти, няма повече да пипаш, дето не трябва, и да минаваш, дето е забранено.

И тъй, положителните сили на живота, на мисълта и волята имат отношение към човека – към хикс. Те трябва да минат през човека и да му оставят Божието благословение, което носят със себе си. Човек живее, мисли и действа. Тези сили са изваяли и ваят човешкото лице, човешкото тяло. Волята е създала челото и горната част на ръката; мисълта е създала носа и средната фаланга на пръстите; животът е създал долната част на лицето – устата и брадата. Въздухът влиза през носа – той храни мисълта; светлината храни волята. Който не разбира светлината, той е човек със слаба воля. Значи волята се усилва от светлина-

та, интелектът – от въздуха, а животът – от храната. Това е новата философия на живота – тя изисква прилагане. Ще възприемаш правилно светлината, ще поемаш и изпущаш плавно въздуха. Ще поемаш въздух през лявата ноздра и ще го изпущаш през дясната; и обратно: ще поемаш въздух през дясната ноздра и ще го изпущаш през лявата.

Същият закон се отнася и до възприемането и изпращането на светлината: ще приемаш светлина чрез едното око, ще я изпращаш навън чрез другото. Трябва да знаеш колко светлина да приемаш и колко да изпущаш; ако не знаеш, ще станеш разnogлед. Някога едното око е нормално, а другото – късогледо или далекогледо. Изобщо трябва да знаете какво е отношението между очите и правата мисъл. От гледането на човека зависи неговата мисъл. Ако възприема светлината правилно, и мисълта му ще бъде права. Както физическата храна поддържа човешкия живот, така и светлината като кондензирана енергия поддържа човешкия дух. Който не приема тази храна, той остава умствено слаб. Ако искаш да бъдеш здрав, ще се храниш чрез устата – с физическа храна, чрез очите – със светлина, а чрез носа – с въздух.

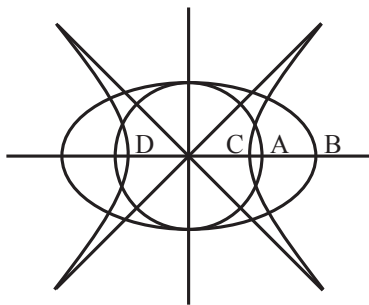
Тайна молитва

27. лекция, 22 април 1932 г., София, Изгрев

ПЪТЯТ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ

Само Божията Любов носи пълния живот.

Какво ще получите, ако прекарате две прави линии, перпендикулярни една на друга, през един център? Ще се образуват четири прави ъгъла. Ако разделите правите ъгли на две равни части, ще получите остри ъгли, равни на 45° . Какво представлява физическият резултат? Следствие, т.е. последствие на някаква причина. Каква е разликата между причината и последствието? Представете си, че имате една свещ, която след време изгаря. Какво е следствието? Изгубване на свещта. Учените запалват свещта и я оставят да гори в ограничено пространство. Като изгори, те събират пепелта и образуванията при горенето газове и доказват, че веществото на свещта не е изгубено, но само се е изменило. Теглото на свещта и на погълнатия кислород е равно на теглото на получените при горенето вещества. Коя е причината за това явление? Ще кажете, че е огънят. Не, той е следствие: вие вземате следствието за причина и доказвате, че веществото на свещта се е изменило. Свещта има ли свойствата на получените вещества? При горенето

фиг. 1

на свещта са се образували водни пари, газове и пепел. Както виждате, има разлика между причина и следствие.

На чертежа (фиг. 1) имате хипербола, окръжност и елипса. Каква е разликата между тях? Има ред обяснения за това. Каква идея са имали учените, които са създали хиперболата, окръжността и елипсата, каква е разликата между елипсата

и окръжността? Елипсата има два центъра, а окръжността – един. Това е вярно дотолкова, доколкото огънят превръща свещта в газове. Всъщност първоначално огъня го нямаше. Оня, който запали свещта, той създаде огъня. Как? Като запали клечка кибрит. Ученият се интересува и от друго: той иска да знае за колко време свещта ще изгори. Като прави това наблюдение, той има предвид дебелината на свещта и на фитила; след това вади часовника и следи каква част от свещта изгаря за един час. В заключение ученият казва, че веществото на свещта не се губи, но се изменя. Ако в едно шише има розово масло, след време то изчезва, т.е. изпарява се. Изгубено ли е? И то не се губи, но течността се превръща във въздухообразно вещество. Причината за видимото изгубване на розовото масло е външната топлина, а следствието – превръщането му във въздухообразно състояние. Обаче розовото масло не съзнава какво става с него.

Някъде се ражда дете – следствие. Причина за раждането му са родителите. То не знае защо е дошло на Земята: има съзнание, че живее, но защо, само не знае. След време ще разбере защо живее и какво трябва да прави. Първоначално то живее в подсъзнанието си, а после – в съзнанието и самосъзнанието. И материалистът признава това, без да мисли много върху тоя въпрос – той не признава съществуването на душата. Като умре, човек губи нещо от себе си – всъщност нищо не се губи. Права мисъл е нужна на човека.

Студент си в университета, но си беден, често изпадаш в затруднения. Пишеш едно писмо на приятеля си: „Любезни приятелю, изпрати ми хиляда лева, да си наредя работите“. Той отговаря още по-любезно: „Съжалявам, че не мога да ти изпратя цялата сума, имам на разположение 500 лева“. Питам: коя е причината, че не можеш да предвидиш това? Ти знаеш, че приятелят ти е богат, но не може да предвидиш колко пари ще ти изпрати, сметката ти излезе крива. Следствието на това криво предположение бяха 500 лв., които приятелят ти изпрати.

Да се върнем към хиперболата и елипсата. На фиг. 1 има две хиперболи, които се движат в противоположни посоки. Хипербола съществува и в Природата. Като се движат, най-после хиперболите ще се пресекат някъде във вечността. Правите линии, които се пресичат в общ център, са диаметри на кръга, те са еднакво дълги. В елипсата обаче диаметрите са различни: единият е по-дълъг, а другият – по-къс. Пресичането на хиперболите показва, че не се движат в една равнина, т.е. не са на една плоскост. Ако се движеха в една плоскост, те никога нямаше да се пресекат. Пресичането на хиперболите се уподобява на двама братя: единият заминава за Америка, а другият – за Африка. След време те се срещат отново – пресичат се. Тия двама души могат да бъдат – единият от тях мъж, който отива на печалба, а другият – жена, която казва: „Аз трябва да раста и да се развивам“. Тя отива в противоположна посока на мъжа. Те растат и се развиват, след време се срещат и се запознават. Те излизат от две семейства с различни качества. Щом се запознаят, между тях се заражда известно сродство, т.е. афинитет, както между елементите. Например водородът и кислородът се съединяват и образуват вода. Това става под влияние на афинитета. „Защо два обема водород се съединяват с един обем кислород?“ Според валенцията им. „Кой от двата елемента е по-силен?“ Кислородът. Може да е така, може и да не е така. Това е предположение, а предположението не е доказателство – на тоя въпрос може да се възрази.

Сега явява се въпрос: каква форма имат различните тела? Според някои учени небесните тела са валчести, организмите са елиптични, а духовните – хиперболични. Ако видиш едно духовно същество, ще зърнеш само гърба му – неговия път. От това гледище хиперболата не е нищо друго освен път на едно съзнание; елипсата е път на друго съзнание, а кръгът – път на трето съзнание. Като изучаваме пътя на тези съзнания, ние различаваме тяхното поле, както и силите, които действат в тия полета. В бъдеще пътят на тези съзнания ще претърпи известна промяна.

Като ученици на окултна школа, вие трябва да разбирате и трите свята. Ако се движите в кръг, трябва да

разбирате физическия свят с неговите закони; ако се движите по елипса, трябва да разбирате нейните закони – те се различават от законите на кръга; ако се движите по хипербола, трябва да разбирате нейните закони. Да вярваш, че след смъртта си пак ще живееш, това е хипербола; да вярваш, че от невежа можеш да станеш учен, това е хипербола; да вярваш, че от грешник можеш да станеш светия, това е хипербола. Ученият с ред формули ще докаже, че хиперболата някъде във вечността ще претърпи известна промяна. Невъзможното в едно отношение е възможно в друго. Това значи: нещо е невъзможно при едни условия, а възможно при други. Невъзможно е да мразиш един човек или да те мрази – и да ти даде пари. То е възможно само при един случай – ако го заплашиш, че ще му напакоштиш по някакъв начин. Друг е въпросът, ако го обикнеш: при Любовта всички неща са възможни.

Какво представлява Любовта? Закон, чрез който се постигат всички разумни желания. „Защо трябва да обичам?“ За да постигнеш желанията си. Това е твърдение, но не е научно доказано. „Защо не трябва да мразя?“ За да не пречиш на развитието си. Ако мразиш и правиш опити за реализиране на своите желания, непременно ще срещнеш препятствия на пътя си. „Какво трябва да правя, за да успявам?“ Замени омразата с любов, а глупостта – с разумност. Първото качество на Любовта е разумността. Който люби, той е разумен, отнася се внимателно към същество, което обича; той му дава пълна свобода и никога не нахърнява интересите му. Когато майката увива детето в пелени и го ограничава, не го ли обича? Когато приятелят ти пише писмо и затваря писмото в плик, т.е. ограничава го, не те ли обича? Затвореното писмо е кръг, който приятелят ти изпраща като на учен – да го отвориш и да го прочетеш. Ти отваряш писмото и гледаш: елипса, хипербола. Чудиш се какво означава това. Искаш от приятеля си хиляда лева, но той вместо хиляда ти изпраща 500 лв. – половината: това означава хиперболата. Приятелят ти пише: „Пращам ти 500 лв. Сега приближава Великден. Купи 500 яйца по един лев едното. Боядисай ги и ги продавай

по два лева. Ето, ще имаш хиляда лева“. Дадеш ли на приятеля си, колкото иска, друг път той ще иска двойно: ако му дадеш хиляда лева, после ще иска две хиляди; ако му дадеш две хиляди, ще иска четири.

Сегашните хора се намират в особено положение – всичко доказват научно. Обаче и ученият, като се натъкне на мъчнотии, всичко забравя. Какво е кръг, елипса, хипербола – забравя да си служи с тях. Той казва: „Трябват ми хиляда лева“. Той забравя, че иде Великден, че може да купи 500 яйца, да ги боядиса и продаде; казва: „Срам ме е да продавам яйца“. Да продаваш яйца е срамно, а не те е срам да искаш пари...

Днес, като слушате лекцията, доволни ли сте? Питам: защо сте дошли да ме слушате? Гладни сте, искате да ядете. Влизате в гостилницата и чакате да ви донесат ядене. Седите пред масата и си мислите: „Дано яденето не струва много“ – нямате достатъчно пари. Вие не знаете, че гостилничарят има голям тефтер, на който записва кой колко дължи. Следователно ако нямаш пари, може да платиш на края на месеца. Значи ако си гладен, има начин да се нахраниш. Някога си гладен за знания – искаш да учиш, но нямаш средства, не можеш да следваш гимназия или университет. Намираш един учител, който е готов да те учи. Казваш му, че нямаш пари, но той иска да ти помогне и казва: „Ще платиш, когато можеш“.

Някой не се нуждае нито от ядене, нито от знание – има всичко, но е омъчен, нещо му тежи на сърцето. Той иска да се облекчи. Ходи натук-натам, най-после минава край една черква и влиза вътре. Слуша – свещеникът чете молитви и проповядва. И той повтаря след него, моли се. След половин час чувства, че му олеква, тъгата му изчезва. Кой му помогна? Свещеникът със своите молитви. Тези разсъждения са верни, но представят две трети от истината, липсва едната трета. Това е вярно дотолкова, доколкото е вярно доказателството на учените, че материята или веществото не се губи. Свещта изгаря, но веществото ѝ не се губи – къде отива светлината на свещта? Какво важи доказателството, че веществото на свещта не се е

изгубило, когато светлината я няма? Предназначението на свещта е да свети: де отиде светлината ѝ?

Четеш поезията на един поет: „О, майко мила, защо си ме родила?“. Гледаш: думите намаесто, римите – също, но защо се обръща към майка си с тези думи? Важни думи в стиха са *майко* и *родила*. Какво иска да каже поетът с това? Тежко му е нещо. Защо? Или хляб няма, или в училище не може да постъпи, или черквата не му е помогнала. Като излезе на открито, той се провиква: „О, майко мила, защо си ме родила?“. Аз отговарям на поета вместо майката: „След като ходи на гостилница и нищо не яде, след като отиде на училище и не те приеха и след като влезе в черква и нищо не получи, вземи назаем 500 лв. от приятеля си, купи с тях 500 яйца и ги боядисай. След това ги продай, за да спечелиш още 500 лв“. Казвам: искаш ли да се справиш с една противоречива мисъл, боядисай я в червено – червеният цвят разрешава всички мъчни въпроси в живота. Ако някой се отчае и иска да се самоубие, преди да се самоубие, нека се бодне в ръката, да пусне няколко капки кръв: червеният цвят на кръвта ще разреши мъчнотията му. При вида на кръвта желанието му за самоубийство ще изчезне. Имаш една трудна задача, не можеш да я решиш – пусни си малко кръв.

Какво означава червеният цвят? Път, по който се изявяват всички възможности в човека. Спираш се пред една чешма, искаш да пиеш вода, но нямаш чаша. В това време иде един човек с чаша в ръка, налива си вода и бързо отминава. Молиш го да ти услужи с чашата си, но той бърза, не се спира. Иде втори, искаш неговата чаша, но и той не я дава – не обича други да пият от чашата му. Иде трети, и той не ти услужва. Стоиш пред чешмата, мислиш какво да правиш. Най-после се навеждаш, туряш ръцете си под чешмата и пиеш.

Не очаквай на изкуствената чаша: тури ръката си и пий. Знай, че в тебе са вложени възможности за решаване на всички трудни задачи. Докато мислиш, че не можеш сам да решиш задачите си, ти разчиташ на изкуствената чаша. Ти разполагаш с естествена чаша, която всеки мо-

мент може да ти бъде в услуга: тури ръката си под чешмата, наведи се и пий. Това, което искаш от хората, е временно, не е реално: може и да ти го дадат, може и да не ти го дадат. Реална е само любовта, която излиза от сърцето; реална е само мисълта, която излиза от ума. Всяко добро чувство, което иде от друго сърце, е относително; всяка мисъл, която иде отвън, от друг ум, е относителна. Не казвам, че чувствата и мислите на другите хора не са истински – и те са намясто, но отношението им към тебе е друго.

Мнозина изискват от хората повече, а от себе си – по-малко. Те изискват първо от другите хора да бъдат добри, после от себе си; другите да бъдат алфа, начало на нещата, а те – омега, край. Никой не може да бъде нито алфа, нито омега. Мислите ли, че като свършите една работа, сте край? След вас ще дойде втори, трети, четвърти и т.н.; много хора ще дойдат, докато се свърши известна работа. Човек е резултат на нещо, но не е нито начало, нито край. Срецам едного и му казвам как да пие вода с ръката си. „Може ли така?“ Може, аз съм правил няколко опита и се убедих, че може да се пие вода и с ръка. Турям ръката си и виждам, че наистина може да се пие вода и по този начин – и така може да се махне мъчнотията.

Казваш: „Аз съм неспособен човек, от мене нищо не може да стане“. От тебе не може да стане музикант, философ, поет, но друго нещо може да стане: ще намериш последното, което можеш да станеш. Казвате, че последното е да умреш, да отвориш работа на близките си да те погребват, родителите ти да търсят пари за погребение. Това е последното според хората. Според мене последно е да направиш нещо така, че никого да не безпокоиш. Кое е последното, което човек може да направи? Да се намериш пред една мъчнотия и да се силиш да я разрешиш – това не е последното, което може да направиш. Детето вземе една ябълка и не иска да я даде; баща му иска ябълката, но то не я дава. Последното, което може да направи, е да вдигне ръцете си и да даде ябълката. Защо не дава ябълката? Защото мисли, че разрешението на всички въпроси

е в ябълката. То казва: „Ако ми вземат ябълката, целият ми живот ще отиде“. То не знае, че могат да го набият и да вземат ябълката му. Ето защо, когато те бият няколко пъти за едно и също желание, което здраво държиш, отвори ръката си и го дай. Ако те бият за една мисъл, дай я; ако те бият за едно чувство, дай го; ако те бият за една постъпка, откажи се от нея. „Какво ще стане тогава?“ Ще стане това, че няма да те бият. Щом не те бият, ти си свободен човек – това е печалбата ти. Освободи ума, сърцето и волята си от това, за което те бият.

Задачата на ученика е да се домогне до вътрешното знание, с което се разрешават всички въпроси. Аз не говоря само за знанието на официалната наука, която има отношение главно към физическия свят – аз имам предвид онова знание, което търси крайния резултат на нещата, което има отношение към малкия и големия свят. Каквито са отношенията на големия свят към малкия, такива са отношенията и на малкия към големия. Изучавайте своите желания, както и пътя, по който те се движат. По какъв път се движи Земята? По елипса. По какъв път се движат нейните частици? Това са въпроси, които трябва да се изучават. Лесно е да се каже, че водата е съставена от водород и кислород, но какво са всъщност тия елементи, как се съединяват? Ще кажете, че те се съединяват под влиянието на афинитета, т.е. на любовта. „От колко елемента е съставена Любовта?“ От два елемента. „А омразата?“ Също от два. „Какви са тия елементи?“ На тези въпроси вие сами ще отговорите.

Често хората говорят за Любовта, без да имат ясна представа за нея. Това, което те наричат любов, е отражение на Любовта, както образът в огледалото е отражение на човека. Каквото прави човек отвън, това прави и неговото отражение в огледалото. Следователно всяко нещо, което става точно както ти искаш, не е реално. Ако искаш хората да постъпват точно като тебе, ти не си в реалността. Колкото по-различни са нещата от това, което ти изискваш, толкова по-близо са до реалността. Икаш да имаш приятел, да прилича на тебе. Не, приятелят ти ще

бъде точно противоположен на тебе: ако ти си скръбен, той ще бъде радостен; ако ти седиш, той ще стои; ако ти говориш, той ще мълчи. Ако не сте противоположни, вие сте далече от реалността. Ако двама души са еднакво тъжни, те не могат да бъдат приятели. Ако единият е тъжен, другият трябва да бъде весел, радостен, да го насърчава. Любов без страдание не е любов; знание без противоречие в ума не е знание.

Казвам: животът се изявява в противоположностите. Това е закон на Битието. Щом имаш противоречия, ти си в правия път. Сам ще решаващ противоречията си, сам ще се домогнеш до вътрешното знание. Това, което сам си придобил, то ще те ползва. Без външна помощ нищо не се постига, но ако и вие сами не работите, външната помощ няма да ви ползва. Какво представлява реалността? Съчетание между една възможност и една невъзможност. Щом се яви една възможност, трябва да се яви и една невъзможност. Това е противоречие, но без него не може. Ако се явят две възможности, нищо не се постига.

Сега ще направя мисълта си по-ясна. Искаш да излезеш през една врата, но от двете страни стоят двама души с револвер в ръка. Единият казва: „Ако минеш оттук, ще те убия“. И другият казва същото. Това са две възможности, които отнемат живота ти. Виждаш други две врати: пред едната стои човек с револвер, пред другата стои човек без револвер. Първият казва: „Ако минеш оттук, ще те убия“. Вторият казва: „Мини свободно, нищо няма да ти направи“. Ти се намиращ в противоречие, но избираш пътя, който води към спасение. При всяко противоречие има два пътя: път на живот и свобода и път на ограничение и смърт. Първият от тях е правият път.

Сега всичко това, което ви говорих, представлява мамалига от царевично брашно. Какво заключение ще извадите от това? Казвам: дето има голямо противоречие, бъди последен; дето няма противоречие, бъди пръв. „Искам да си пробия път.“ И това е добре, но какво става с гранатата, която иска да си пробие път? Тя минава през една гора, пробива си път, пукне се и падне на земята. Какво остава

от нея? Нищо. Втори път същата граната може ли да си пробие път? Не може. Значи в живота на гранатата няма никаква философия. Ако искаш да постигнеш целта си по пътя на гранатата, нищо няма да направиш. Ако посееш една ябълчна семка, ти ще постигнеш повече, отколкото ако посееш една бомба. Посаждането на ябълчната семка е завършен кръг. Да разбереш смисъла на живота, това е хипербола. Ако изгубиш смисъла на живота, започваш да пееш „Заплакала е гората, гората и планината“. Тази песен не помага. Запей „Изгрява Слънцето“. Като изгрее Слънцето, всичко ще се оправи. То ще ти сложи трапеза да ядеш; ако си уморен, ще ти даде почивка. Слънцето се отличава по това, че всичко дава: щом изгрее, всякаква тъга изчезва. То носи всички възможности в себе си.

Носи в себе си идеята за Бога като възможност. Помислиш ли за Бога като за възможност, обстановката на деня се изменя, отношенията ти с хората се подобряват, всичките ти работи се нареждат не по механичен, но по разумен начин, и ти запяваш „Изгрява Слънцето“. Това е най-старата идея за Бога. Казано е в Писанието: „И Аз ще се заселя между хората; ще живея в сърцата им като закон и всички ще Ме познават – от малък до голям“. Тогава няма да има страдания и смърт, глад и неплодородие, бедност и болести. „Кога ще бъде това?“ Когато Бог се всели в човека – тогава ще изгрее Слънцето. Докато търсим Господа отвън някъде и не знаем къде е, слънцето не може да изгрее; щом противоречията изчезнат, щом болестите и гладът изчезнат, слънцето на живота ще изгрее. Това показва, че Бог живее в човека.

Сега всички се стремят към реалността, дето изгрява слънцето на живота. В този път изгрява слънцето и на вашия живот. Това слънце ще изгрее за всички, но при условие, че се движите към центъра на кръга; ако се движите към центъра на елипсата, то няма да изгрее. Ако се движите по пътя на хиперболатата, то пак ще изгрее – това е пътят, който води от материалното към духовното, от временното разбиране към вечното. Пътят на хиперболатата разрешава донякъде живота. Той е отворен път, а не

какъвто е в кръга, дето растеш, развиваш се, придобиваш знания и като остарееш, казваш: „Ще се мре, но не зная къде отивам“. Това не е разрешение на въпроса. Питам: къде може да намерите Истината – в себе си или вън от себе си? Първо ще я търсите в себе си, а после вън от себе си, в хората. Човек е затворен кръг. Ще вярваш първо на себе си, а после на хората. Ако вярваш само на себе си, това е заблуждение; ако вярваш само на хората, това е друго заблуждение. Какво ще ти даде обществото? Ако си учен и способен, и ти ще му дадеш нещо, и то ще ти даде; ако не си способен, нито ти ще дадеш нещо на обществото, нито то ще ти даде. На добрия и работлив слуга господарят с готовност плаща. Какво ще плати на мързеливия слуга?

Има един Господар в света, на Когото не сте виждали лицето. Добре, че не сте Го виждали. Ако работите, както трябва, Той ще ви плати; ако не работите добре, няма да ви плати. „Как да вярваме в това?“ Казваш, че ще станеш учен човек – и ставаш такъв. Защо? Защото работиш да реализираш желанието си – така се сбъдва вярата ти. Казваш, че ще станеш юнак – и ставаш; казваш, че няма да станеш учен – и не ставаш. Защо? Не работиш. Следователно ако работиш, Господарят ще ти плати добре и ще повярваш, че има такъв Господар. Кажеш нещо и не вярваш – удариш се в неверието си. Щом се удариш два пъти, не чакай да се удариш трети път – измени посоката си. Трябва ли да бъдеш като мухата – да се блъскаш сто пъти в прозорците? Не виждаш ли, че са затворени? Почакай да дойде господарят, да отвори прозорците. Така постъпват умните мухи, а глупавите се блъскат и трошат главите си. Много мухи са счутили главите си и още продължават да ги чупят. Мнозина се стремят да постигнат желанията си по пътя на милионите мухи – и в края на краищата трошат главите си. Като гледа външния свят, мухата казва: „Красив е светът!“ – и се блъсне в прозореца. После казва: „Затворен е този свят!“. Желанието на мухата да излезе вън е право, но тя среща на пътя си препятствие. Наблюдавам как една муха се блъска в долния прозорец, а не вижда, че горният е отворен. Казвам ѝ: „Вдигни се малко

нагоре и ще излезеш вън. Вдигни нагоре ъгъла, измени движението си нагоре“.

Казвам: и в астрологията има възходящи знаци – нагоре, и низходящи знаци – надолу. Следователно когато се блъснеш в едно препятствие, тръгни нагоре, към възходящия знак, и направи ъгъла с няколко градуса по-голям. Когато ъгълът стане 90° , ти ще намериш хиперболичния път – закона на възможностите. Това е законът на разумността и на Любовта, в който се разрешават всички задачи. Христос е изразил този закон чрез стиха: „Невъзможното за човека е възможно за Бога“. Как ще проверим това? Вземи слушалката на телефона и говори. Сам си в стаята, никой не може да ти помогне. Като говориш чрез слушалките с приятеля си, той веднага ще ти помогне. Ето, невъзможното става възможно. Иде влак № 125. Кой ще му отвори пътя? На станцията не знаят, че този влак пристига. Вземаш слушалката и говориш: „Влак № 125 пристига“. Веднага му отварят път. Какво щеше да стане с влака, ако чиновникът не беше съобщил за пристигането му? Все трябва да имате познат, да съобщи по телефона, че тръгвате, иначе нямате отворен път. Тръгвате ли безразборно, нищо няма да излезе. Казвате: „Влак № 125 тръгва. Дайте свободен път!“. „Ще стигне ли навреме, няма ли да срещне препятствие?“ Това не е ваша работа – вие не трябва да се съмнявате. „Да не стане катастрофа?“ Това са изключения.

Вървиш ли в пътя на Истината, ще знаеш, че там няма да срещнеш никакви изключения – там сигурността е 101%. Тръгнете ли в пътя на Истината, няма да срещнете никакви препятствия. Отвън може да завали малко сняг или дъжд, но това е за разхлаждане. Това е път на възможностите, път за реализиране на всички разумни желания.

Боядисайте си яйцата за Великден!

Задача: Начертайте чертежа на фиг. 1, означен с всички букви, и мислете върху него.

Само Божията Любов носи пълния живот.

28. лекция, 29 април 1932 г., София, Изгрев

РАЗУМНОСТ В ПРИРОДАТА

Размишление

Има известни положения в живота и Природата, които не се разбират от всички. Например малкото дете не знае защо майка му го храни с мляко, а не му дава твърда храна. То е привързано към майка си, без да знае защо. Детето постепенно изучава отношението на майката към него, както и своето отношение към нея, то постепенно изучава нещата и отношенията на хората във физическия свят.

Какво представлява физическият свят? Той е резултат на нещо. И София е резултат на нещо. На какво? На разумността. София не е разумна, но софиянци са разумни – значи София е място, дето живеят разумни същества. Университетът не е учен, но той е място, дето се учат; той не може да направи хората учени, но е условие, място за придобиване на знания. В този смисъл и София е място, условие за придобиване на разумността. Часовникът не е разумен, но часовникарят е разумен: като прави часовници, той развива своята разумност. Същото се отнася и до човешкото лице и тяло. Само по себе си тялото не е разумно, но онзи, който живее в него, е разумен. Чрез тялото като инструмент човек развива своята разумност, значи тялото е мястото, дето се проявява разумността. И ръката не е разумна – тя не знае кой си и какъв си, но помага за развиване на разумността. По ръката на човека се познава какъв е той.

Като ученици вие трябва да разбирате значението на думите, да знаете техния произход. Под *king* англичаните разбират цар – човек, който свързва двата края на нещата; под *king* китайците разбират хипотенузата на правоъгълния триъгълник, т.е. страната, която лежи срещу правия ъгъл и свързва двата катета. И в човека има една линия, която изявява неговата разумност – тя е хипотенузата,

понеже свързва нещата и дава тон, тя е мярка. Само правият ъгъл се свързва с хипотенузата. Ако ъгълът се движи в рядка среда, може да се разшири; ако се движи в гъста среда, той се стеснява.

Какво представлява окръжността? Крива линия, на която всички точки са еднакво отдалечени от една вътрешна точка, наречена център. Защо се е огънала тази линия? Защото има голямо външно налягане. На външното налягане отговаря вътрешна, мощна сила. Коя е тази сила? Човешката воля. Като говоря за кривата линия, искам да обърна вниманието ви върху лицето като проява на човешкия живот. Като изучавате лицето, ще обръщате внимание на изпъкналите и вдлъбнатите линии по него, за да разберете кои сили са оказали по-голямо влияние върху човека: природните или неговите лични, субективни сили. Ако силите в човека са по-мощни, линиите на лицето ще бъдат изпъкнали – чувствата имат преобладаващо влияние в него, този човек е еластичен, огъваем. Ако линиите на лицето са хлътнали, т.е. вдлъбнати, този човек има слаб стомах – той трябва да обърне внимание на храната, трябва да вземе мерки да изправи стомаха си – главната машина на физическия свят. Ако стомахът не работи добре, това се отразява и на мозъка. Стомахът има отношение към симпатичната нервна система. Между мозъчната нервна система и симпатичната нервна система трябва да има пълна хармония. Мозъчната система е на правите линии и на мисълта, а симпатичната нервна система – на кривите линии и на чувствата. Ако линиите на челото са прави, и мисълта върви право; ако линиите са начупени, мислите не текат правилно.

Закон е: всяко движение трябва да се преведе в геометрична форма. Същото се отнася и до науката, специално до математиката. Ако не можете да преведете числата и отношенията между тях в геометрични форми, не можете да разберете външния свят. Например геологът ще обясни защо долините са вдлъбнати, а планините – изпъкнали. При това едни планини са повече изпъкнали, а други – по-малко. За да се издигнат хималайските пла-

нини толкова високо, има ред разумни причини. Дългият нос например има отношение към интелигентността. За създаването на носа са работили разумни същества с векове. Докато расте на широчина и дължина, носът е жив. Ето защо всяка година, макар и микроскопически, носът трябва да се разширява и удължава; като престане да расте, той остарява. Същото се отнася и до устата, до ушите, до пръстите. Докато човек е жив, удове му трябва да растат и да се развиват, иначе той се излага на преждевременно остаряване и смърт. Когато човек расте и се развива, този процес трябва да става едновременно с всички органи. Ако един орган се развива за сметка на друг, ако едни клетки се подмладяват за сметка на други, явяват се различни болести като рак, тумор и други. Когато едни способности и чувства се развиват за сметка на други, организъмът пак заболява.

Радиусите на кръга трябва да бъдат еднакви и да се намират в еднакво отношение към центъра; ако се наруши това отношение, окръжността се превръща в елипса. За да се справиш с елипсата, изисква се голяма разумност; за да се справиш с хиперболите, които се движат в две противоположни посоки, трябва да бъдеш гениален. Чувствата се движат по едната хипербола, а мислите – по другата. Двете течения на мислите и чувствата, макар и в противоположна посока, трябва да бъдат хармонични. Като се съединят двете хиперболи, образува се окръжност, а затвореното пространство – кръг.

Като се говори за пръстите, нужно е да се изследва пътят на тяхното образуване. Те са резултат на онези висши, разумни същества, които определят мястото на университета – как да бъде построен, какви професори да се назначат и т.н. Под „професор“ разбирам вътрешните сили в човека, които работят за създаване и организиране на неговите удове. Тия професори трябва да отговарят на работата, която им се дава; ако не отговарят, студентите ще се сърдят, ще викат, докато ги уволнят. Има професори на мозъчната система, на дихателната система и на стомашната система. Ако тия професори не са на мястото си,

казваме, че човек е болен, страда от нещо. Щом боледуват системите, цялата държава боледува. Някога уволняването на професорите става безболезнено, не се отразява на държавата. Защо? Защото веднага се явяват нови кандидати, които заместват старите професори. Ако не се явят нови професори, студентите стачкуват, напушат университета и той се закрива. При това положение казваме, че организмът престава да действа или слабо действа.

И тъй, като знаете това, изучавайте живата Природа като външен обект. Виждате една планина: спрете се да я разгледате добре и мислете за формата ѝ. Виждате, че клоните на едно дърво са увиснали надолу – намерете причината за това. Тя се крие в противоречията, през които дървото минава. Посадете един орех на камениста почва, за да видите какво ще стане с младия, току-що израснал орех: клоните му ще увиснат надолу като ръцете на човек, който се подпира на тях, за да се издигне. Преместете същия орех в добра почва, да видите как ще се оправят клоните и ще тръгнат нагоре. Не става ли същото и с човека? Поставете го при условия, които не може да преодолее – ще видите, че в скоро време гръбнакът му ще се огъне. Защо старите хора се прегърбват? Защото се изгубва връзката между мислите и чувствата им: старият влиза в затворен кръг, дето няма свобода. Ако търсиш свобода, влез в хиперболата, която се движи във вечността. Под „вечност, безграничност“ разбираме великото, разумното начало в света. То разрешава всички въпроси. Това е живот без противоречия.

Мнозина казват: „Не искаме граници, ограничения“. Щом говорите за ограничения, това показва, че сте във временния живот. „Не съзнаваме това.“ То е друг въпрос. Двама души могат да не се познават, но щом се срещнат, първо се сбиват и скарват, а после стават приятели. Неизбежно човек ще се сблъска със самата реалност, с разумността в Природата; след това той ще се примири с нея и ще станат приятели. Казваш за някого, че е много жесток. Ти не познаваш този човек. Сблъскваш се с него, сбиваш се, но той забравя това, иска да ти помогне. Ти веднага из-

меняш мнението си за него. Природата не е жестока, тя помага на всички. Седнеш под едно дърво уморен, съсипан – и изгубиш съзнание. Дървото може да ти помогне като човек. Друг път седнеш под една круша да си починеш, но си недоволен, че няма плодове. Заспиш и като се събудиш, виждаш круши около себе си. Крушата казва: „Виждам мъката и страданието ти. Готова съм да ти доставя всичко, от което се нуждаеш. Не скърби, ще задоволя желанията ти“.

Често хората седят на едно място и търсят щастлив живот. Те искат другите хора да работят, да ги носят на ръце, а те да почиват, да ядат и да се обличат. Вие искате да бъдете царе, да заповядвате, а другите да изпълняват. Отде дойде тази идея у вас? От Природата. Вие искате да мислите и да чувствате като нея, но не постъпвате като нея. Щом не постъпвате като нея, вие влизате в разрез с нейните закони. Всеки иска да бъде голям и свободен, да постъпва, както желае, но без да иска, влиза в сътолкновение с Природата. Обаче като разумна сила тя всякога взема надмощие над неразумните сили, тя постоянно мачка слабите и неразумните. Вие мислите и чувствате като Природата, но щом дойдете до изпълняване, до прилагане на волята, отстъпвате. Какво ще правиш, ако имаш работа със силен човек? Ще отстъпиш – ще признаеш, че си слаб, и ще пожелаеш да станеш съработник с него. Големият юнак ще се бори, а ти ще носиш дрехата му и ще се учиш от него: ще гледаш как се бори и как се справя с мъчнотията. В това се заключава твоето спасение. Ако не носиш дрехата му, нищо не можеш да направиш.

И тъй, да бъдем в съгласие с живата Природа и не само да мислим и чувстваме като нея, но и да постъпваме като нея. Само така ще живеем хармонично. Тогава ще кажем сбогом на всички мъчнотии и страдания. Това изисква новото разбиране, новият живот. Тогава обикновеният ще се храни с обикновена храна, талантливият – с талантлива храна, гениалният – с гениална, и светията – със светийска. Значи светията се храни със светлина, геният – с мисъл. Казват, че който много учи и мисли, отслабва. Само онзи отслабва, който се безпокои и тревожи. Истинска-

та, положителната мисъл храни човека. Талантливият се храни с красиви и благородни чувства, а обикновеният – с трици. И триците са хранителни, но трябва да знаете как да ги използвате. Колкото по-възвишена е храната, толкова по-възвишени са мислите и чувствата на човека. Грубата храна огрубява хората. Пеперудата се храни със сладки сокове от цветята, затова животът ѝ е по-възвишен от този на гъсеницата.

Време е вече човек да живее и да се храни по нов начин. Трябва да обичаш светлината като храна, мисълта като храна, чувствата и постъпките си – също като храна. Да се храниш с мисълта си, това значи да усилваш ума си; да се храниш с чувствата си, това значи да усилваш сърцето си; да се храниш с постъпките си, това значи да усилваш волята си. Никога не влизай в противоречие с ума си: съзнавай противоречията, но не влизай в стълкновение със своя ум. Не влизай в противоречие със сърцето си: съзнавай противоречията в чувствата си, но не влизай в стълкновение с тях. Казваш, че хората не те обичат. Кой не те обича? Ако никой не те обичаше, ти нямаше да живееш на Земята: значи обичат те. Има Един, Който те обича при всички условия. Щом живееш, мнозина те обичат, а не само един. Въздухът, светлината, водата и храната те обичат, растенията и животните също те обичат: те дават своите блага, за да поддържаш живота си с тях.

Някои от тях може да не те обичат – това нищо не значи. Паразитите те смучат и гледат на тебе като на несъзнателно същество. Те не подозират, че ти си гениален или талантлив човек. Така постъпваш и ти с канарата: чукаш я, къртиш парчета от нея и мислиш, че тя нищо не чувства. Обаче гениалният човек лесно се справя с паразитите: туря гребен в косата си и ги убива. Той пита: „Как смееш да влизаш тук?“. Питам този гениален човек: „Как смееш да сядаш на канарата и да къртиш парчета от нея без позволение?“ „Тя е неразумно, несъзнателно същество“. Ти мислиш така. Всъщност и канарата има известна разумност – тя е свързана с едно разумно същество, което има предвид нейното развитие. Ако се отнасяш с прене-

брежение към канарата, ще се намериш в известно противоречие: не се чуди защо падаш от нея и се нараняваш.

Като ученици вие трябва да изучавате вътрешната, т.е. окултната страна на нещата, за да се ползвате от богатството, което се крие в тях. Изучавайте лицето, челото, очите, веждите, носа, устата, брадата, ноктите си, за да познаете себе си, а след това и своя ближен. Ако изучавате ноктите си, може да четете всичко, което е написано на тях. Преди да започнете известна работа, трябва да знаете с кого я започвате и как ще работите. Ако ноктите са широки, това показва смелост, ако са тесни – страхливост. Правилните линии на ноктите зависят от мисълта, чувствата и постъпките на човека. Най-малкото отклоняване от правилния път се отразява върху ноктите – те са резултат на човешкия живот. Човек трябва да знае как да се справя с хората, да не се тревожи. Всяка тревога се отразява върху ноктите.

Имате дробите $1/10$, $2/10$ или $3/5$. Като статически дроб в математиката вие знаете какво представлят, но като живи, разумни дроби те са друго нещо. Дробта $1/10$ представлява жена или мъж, който служи на десет взискателни господари; дробта $2/10$ представлява две моми, които слугуват също на десет взискателни господари; $3/5$ – това са три деца, които се възпитават от пет учени хора. При дробта $1/10$ положението е по-сериозно от това при $2/10$. Не е лесно един човек да служи на десет взискателни господари – той трябва да бъде крайно разумен. При дробта $1/10$ бащата слугува на десет господари, при $2/10$ майката слугува на десет господари; при $3/5$ – детето слугува на майката. При дробта $1/10$ мисълта разрешава въпросите, при $2/10$ чувствата разрешават въпросите. В първата дроб човек трябва да бъде много умен и работлив, във втората дроб той трябва да бъде много честен, а при $3/5$ детето трябва да бъде послушно – каквото каже майка му, то да слуша. Кое число в дробта $1/10$ е по-важно – единицата или десеторката? По-важна е единицата. В случая числото 1 е живо, в действие. Коя вода е по-важна: която в момента извира, или онази, която ще се изяви в бъдеще? Малкото проявено благо струва повече от голямото не проявено благо.

Много философи искат да разрешат въпроса какво е Бог. Това е най-неразумният въпрос. Да разрешаваш този въпрос, това значи да търсиш Бога вън от себе си. Частта не може да обхване Цялото. Можеш да мислиш за отношенията си към Бога и към разумния живот, но да обхванеш Цялото, това е невъзможно. „Как ще позная Бога?“ Като ядеш, като дишаш, като мислиш и чувстваш правилно. Това е по-лесно, отколкото да познаеш Бога като безграничен и всесилен, като творец на цялата Вселена. Отде знаеш, че Той е създал всичко?

Това са странични въпроси, които не могат лесно да се разрешат. Ако искате да разрешите един малък въпрос, вие го поставяте под микроскоп – да се увеличи, да стане достъпен за вашия ум. Природата работи точно обратно: тя си служи с лещи, които намаляват слабо, та големите въпроси да станат малки, достъпни за човешкия ум. Ще кажете, че Природата си играе с вас. Не, тя не си играе с вас, но често вие преувеличавате нещата. За да имате правилни възгледи, мислете, чувствайте и постъпвайте като Природата. Това се иска от вас, а не да разрешавате какво нещо е Бог. От човека се иска да определи отношенията си към Бога: главният въпрос – какво е Бог – остава за далечното бъдеще. Казано е в Писанието: „Бог вдъхна диханието Си в човека и той стана жива душа“. Който разбира този стих, ще се ползва; който не го разбира, ще се намери пред разрешаване на отношението $x : y : z$. Когато реши това отношение, тогава ще разбере какво представлява Бог.

Разумност се иска от човека. Може ли да вървиш в неразумен път? Как ще се движиш в пространство, от което е отнета всичката материя; как ще се движиш в пространство, в което няма топлина и светлина? Невъзможно е да се движи човек в празно пространство. Материята изпълва пространството: щом се отнеме тя, пространството остава празно. Когато материята е разумна и съзнателна, пространството е пълно; ако материята е неразумна, пространството е празно. Пространството е пълно, когато Първата Причина се проявява в света. Това е отношението

й към частите изобщо, както и към всички същества специално. Следователно ако искаш да познаеш и разбереш Бога, първо трябва да разбереш Природата – тя е външната, обективната страна на Бога; иначе Той е недостъпен за човешкото съзнание. Искаш ли да познаеш Бога, започни от себе си и от Природата. Останалите въпроси – колко е голям Бог, откога съществува – това не е ваша работа, това са въпроси на далечното бъдеще. Какво ще придобиеш, ако знаеш, че Вселената, създадена от Бога, съществува от милиони или милиарди години? Нищо няма да придобиеш. Какво придобива бедният, ако иска да подражава на богатия в облекло, в начин на живеене? Колкото и да се сили да подражава, каквито сметки и да си прави, нищо няма да придобие. Такова нещо е разрешаването на въпроса за същината на Бога. Това е отвлечен въпрос.

„Невъзможното за човека е възможно за Бога.“ Следователно и бедният може да стане като богатия, да се облече с хубави дрехи, ако богатият го възлюби. Той ще му даде всичко, каквото желае. Щом богатият се влюби в бедния, последният става разумен, гениален. Ето защо, ако си разумен, знай, че младата, красива и богатая мома се е влюбила в тебе. Ще кажете, че с усилия и работа човек става разумен. Ще правиш усилия, но чрез тях можеш да развиваш вложеното. Вложеното е от Оня, Който те люби. Ти можеш да развиваш своята разумност и интелигентност, но ако ги нямаш, сам не можеш да ги вложиш. Човек може да развива своите дарби и способности, които Бог е вложил в него, но по никой начин не може да внесе нещо ново в себе си. Това показва отношенията на Природата към човека. Това, което човек не съзнава в себе си, принадлежи на Природата. Когато разбираме мислите, чувствата и постъпките на Природата, тогава и ние ще постъпваме като нея. Постъпвайте като Природата, за да бъдете разумни и да живеете добре.

Тайна молитва

29. лекция, 13 май 1932 г., София, Изгрев

НОВОТО ЗНАНИЕ

Тайна молитва

Често хората приличат на малките гладни пиленца: те постоянно тичат след майка си и вдигат шум. Тя ги кърма, учи ги как да търсят храната си. Като завали дъжд, тя разперва крилата си и ги скрива под тях; щом престане дъждът, те веднага излизат навън – пискат, движат се около майка си. Каква е целта на това движение и тичане около майката? Да научат езика ѝ. Това продължава четири-пет месеца, след което те завършват образованието си – не тичат след майка си, стават самостоятелни. Майката е завършила вече своите лекции и пиленцата не мислят за нея. Птиците, които живеят в горите, са крайно самостоятелни – те не очакват нищо от хората, сами се грижат за себе си. Обаче ония, които живеят около човека, например кокошката, патицата, гъската – домашните птици изобщо – тичат след него. Те знаят, че той се грижи за храната им, и постоянно го следят. Този навик не е естествен – той е придобит впоследствие, от живота им между хората.

Същото нещо се забелязва и у хората. Едни имат естествени навици, свойствени на тяхното естество, други имат придобити навици от живота им между хората и различните общества. Например един човек има навик да пие вода, и то всякога чиста, планинска. Попадне ли в някоя гора или на планина, очите му веднага търсят извор: щом зърне такъв, подлага ръцете си и започва да пие. Друг е привикнал да пие вино – второстепенен навик. Дето ходи, той търси кръчма със старо 20-годишно вино. Отбива се от пътя си, влиза в кръчмата и пита има ли хубаво вино, колко струва килограмът – и тогава влиза. Той не се интересува от изворите и чешмите. Обаче голяма е разликата между извора и бъчвата с вино. Отидеш при извора, наведеш се и пиеш, колкото искаш – нищо не плащаш. Отиваш в кръчмата, пиеш едно-две кила и кръчмарят казва: „Плащай!“.

Природата дава даром, а кръчмарят иска пари: каквото ти даде, ще платиш двойно. Законът на Природата е един, а на кръчмаря – друг. Ще дойде ден, когато първият закон ще се наложи, ще измести втория. Първият порядък е естественият, а вторият е придобит отпосле. Ако нямаш желание да пиеш вино, няма да влизаш във втория порядък. Щом искаш да пиеш, ще плащаш: колкото повече пиеш, толкова повече ще плащаш. Същите закони съществуват и по отношение на храненето. Отиваш в Природата, седнеш под едно плодно дърво и от време на време си късаш плодове и ядеш. Можеш да ядеш, колкото искаш – дървото ти дава даром. Влезеш в гостилницата, нахраниш се и веднага гостилничарят казва: „Плащай!“.

Какво се иска от сегашния човек? Да се справи със своите вторични възгледи и вторични навици. Искаш всички хора да се отнасят добре с тебе, искаш гостилничарят да се отнася добре с тебе. Това е възможно, ако и ти се отнасяш добре. Влезеш в една гостилница, свалиш шапката си, поздравиш учтиво гостилничаря и седнеш да ядеш; нахраниш се добре, станеш, пак поздравиш гостилничаря и тръгваш към вратата. Гостилничарят вежливо те спира и казва: „Моля, господине, не може само с добър ден и сбогом. Почакай, трябва да платиш – яденето ти струва 85 лева.“ „Не може ли да почакаш?“ „Не може – щом се нахраниш, ще платиш, такъв е моят ред. Днес с пари, утре без пари. Някога правя изключение от това правило, но в края на краищата трябва да платиш.“ „Нямаш ли човещина?“ „Имам човещина, но и ти трябва да имаш човещина. Моята човещина се заключава в доброто готвене и в поддържането на гостилницата в изправност. Ако не спазвам това, нямам човещина. От тебе се изисква добре да ядеш и добре да плащаш. Ако не спазваш това, никаква човещина нямам“.

Какво представлява готвенето и какво – яденето? Творчески процеси. Като готвиш, ти твориш. Не е лесно на гостилничаря, след като постави гостилницата в порядък, да измисли 20–30 вида яденета. И яденето е творчески процес. Седнеш пред трапезата и започваш да ядеш: превръщаш видимото в невидимо. Значи тук има твор-

чество в две противоположни посоки: гостилничарят прави невидимото видимо, а клиентът превръща видимото в невидимо. Ти изядеш яденето, измиеш добре чинията и не остава никаква следа от него. Гостилничарят казва: „Плати!“. Ако няма свидетели, че си ял, законът не те хваща – ти не си оставил никаква следа от яденето. „Как се разрешава този въпрос?“ Чрез вътрешно доверие.

Аз привеждам този факт за видимите и невидимите неща, за да разсъждавате. Например имате точка А. Тя е невидима, няма никакво измерение, но въпреки това съществува в пространството. А ————— В. Ако започне да се движи, точката ще измине известен път и ще образува правата АВ. Може ли точката да се движи вечно? Може, но не в една посока. И мисълта не може да се движи вечно в една и съща посока. Значи съществува вечно движение, но в различни посоки. Коя е втората посока на точката? Първата посока е правата линия. Обаче и правата линия е съвкупност от много прави, защото знаем, че най-късото разстояние между две точки е правата линия. Тя обаче е образувана от много точки, значи от много прави.

Питам: към кои вещества се отнася правата линия – към твърдите, течните или въздухообразните? Тя може да бъде и твърда, и течна, и въздухообразна. По какво се отличават те едни от други? Твърдите тела имат голямо сцепление между частиците си, имат три измерения и своя форма; като се топят, те се огъват. Сцеплението между частиците на течните тела е по-слабо от това на твърдите; те нямат своя форма и приемат формата на съда, в който се намират. Казваме, че течните тела се изкривяват, т.е. лесно губят формата си. Въздухообразните тела нямат сцепление между частиците или имат много слабо, нямат и форма. Те имат стремеж да заемат все по-голям обем. И това разширяване има предел, не е безгранично. По какво се отличават още телата? По своя вътрешен строеж. Какъв е атомът на радия – твърд, течен или въздухообразен? Твърд. На какво се дължи изтичането на енергията от него? Ако 30 хиляди години радиевият атом излъчва от

себе си енергия, ще олекне ли? Ще олекне. Както радиат излъчва енергия, така атомите на някои елементи вземат енергия, т.е. черпят от други елементи. Радиат е подобен на плодно дърво, което постоянно дава – то пълни пазара със своите плодове. Има дървета, които не дават плод – те само черпят от земята, без да допринасят нещо.

Казвам: както дърветата растат и се развиват, така и атомите на елементите растат. Същото се отнася и до мислите. Една мисъл се ражда, расте и се развива, както плодните дървета и растения. Затова има мисли, които приличат на ябълки, други – на круши, трети – на дини, на краставици. Не мислете, че краставицата е просто нещо – тя символизира известна идея. Ако влезеш в една зеленчукова градина, каква краставица би предпочел: зелена или зряла? Зелена. Ако става въпрос за гроздето, какво грозде ще вземеш – зелено или зряло? Зряло. Защо обичаш зелена краставица, а зряло грозде? Това е закон. Какъв закон – природен или човешки? Природен. Какво жито предпочитате – зелено или зряло? Зряло. Вие смилате зрялото жито на брашно, омесвате го и правите хубави форми хляб. В кой вид житото е по-хранително – варено жито или печен хляб? Според мене вареното жито е по-хранително от хляба. Като се мели на брашно и пече в пещта, житото губи част от своята хранителност. Щом губи хранителността си, то губи и своята ценност. Следователно всяка мисъл, която претърпява няколко видоизменения, губи по нещо от своята първична ценност.

Хората искат животът им да бъде уреден. Животът в своя първичен вид е уреден. Ако имаш разумността на Природата и вървиш по нейните закони, ти сам ще провериш това. Тогава ще видиш, че това, което е възможно за птицата, е невъзможно за човека. Природата е дала криле на птицата, а човек няма криле. И това, което е възможно за човека, е невъзможно за птицата: човек има такава разумност, каквато птицата няма. Той не може да хвърчи като птицата – сега се учи да хвърчи, но с машина. Като се е отказал от възможността да хвърчи като птица, той е имал предвид нещо по-велико. Колко по-високо стои

разумността от способността на птицата да хвърчи! Щом се е отказал от възможността да хвърчи, човек е изгубил този навик – той го е заместил с мисълта.

В бъдеще човек ще хвърчи без машини. Колко пъти трябва той да се преобрази, докато дойде до това положение! И теглото му трябва значително да се намали. Според твърденията на велики учени, ако човек концентрира мисълта си към Слънцето толкова силно, че нищо друго да не го интересува, той може да се повдигне няколко метра от земята. Колкото по-силно е свързан човек със земята, толкова повече тежи той. Ако желанията му го държат за земята, той не може да се повдигне нито един милиметър. Обикновено болните олекват. Защо? Желанията, които ги държат за земята, изчезват. Щом желанията му свършено изчезнат, той заминава за другия свят.

Колко желания трябва да има човек, за да живее на Земята? Това зависи от света, в който живее. Човек може да живее в едноизмерния, в двуизмерния, в триизмерния, в четириизмерния свят. Понеже сегашният човек живее повече в триизмерния свят, той трябва да постави живота си върху числото 9: три мисли, три желания и три постъпки. Той не може да отиде по-далече от числото 9 – значи намира се в първата категория на живота. Тройката играе важна роля в неговия живот, затова той е в категорията на числото 3. С какво число може да се намали тройката? С единица, с двойка и с тройка: $3-1=2$; $3-2=1$; $3-3=0$. Това са закони, с които работи животът. Това изваждане е механически процес. Важно е да знаете, като вадите единица, двойка или тройка, по какъв начин става изваждането и какво става с веществото на числото 3. Какво получавате срещу единицата, която вадите от тройката? Онзи, който взема единия лев, казва: „Господ да ти дава живот и здраве“. Значи този човек ти пожелава живот и здраве. Има ли смисъл да дадеш единицата? Има смисъл – срещу нея си получил живот и здраве. Числото 3 е закон на ума, на сърцето и на волята – с това число ти работиш непрестанно. Числото 3 показва още при какъв случай употребяваш ума си, при какъв случай – сърцето си, и при какъв – волята.

Това е вътрешната страна на Кабалата – тя показва как могат да се прилагат нещата.

Казваш: „Аз съм гладен, три дни не съм ял, не ме интересува числото 3“. Ти не знаеш, че това число включва и твоя стомах: гладуваш, защото не разбираш значението на числото 3. Това число може да те нахрани. Къде се крие магията на това число? В това число се крие такава магия, каквато в красотата. Красив млад момък си, но си беден, нямаш пет пари в джоба си. Влизаш в една гостилница и виждаш на касата млада красива мома. Ти се поклониш, усмихнеш се, но не смееш да седнеш, нямаш пари. Момата веднага схваща положението ти и се усмихва, поканва те да седнеш и да се нахраниш. С усмивката си тя иска да каже, че е готова да плати за тебе. Магическа сила съдържа красотата! Чрез какво се изразява тя? Чрез ума, сърцето и волята, които познават условията и ги използват. Умен човек е този, който се справя с всички условия: той не се плаши от невъзможните неща, защото знае, че при известни условия те стават възможни. Отиваш при един бакалин, искаш да те кредитира. Той отказва да ти даде нещо на кредит, защото господарят му е строг – не се решава без негово позволение да открива кредит на когото и да е. Ако е за петдесет лева, може да обслужи, но за повече не се решава. Значи да даде малка сума, това е възможно; да даде голяма сума е невъзможно. Петте лева имат ли съзнание за това, което правят? Как е възможно тогава нещо несъзнателно да кредитира човека?

Слушате някой виден оратор, речта на когото се предава чрез грамофонна плоча. Първообраз ли е тази реч, или копие? Тя е произнесена от един оратор, минала е през въздуха и оттам – на грамофонната плоча. Значи и без грамофонната плоча речта съществува във въздуха, отдето може отново да се възпроизведе. За това са нужни приспособления. Ако искате, можете да възпроизведете онова, което Питагор е говорил на времето си. Той е живял в 625 година преди Христа. И до днес още думите му се носят из въздуха. Благодарение на движението на мисълта и днес мнозина проповядват учението на Питагор. Това е

вярно за всяка наука, за всяко учение. Затова Христос казва: „За всяка дума ще даваш отчет“. Всяка добра или лоша дума има дълъг живот. Думите се отпечатват във въздуха и непрекъснато се носят от едно място на друго.

Освен думите мислите и чувствата също изпълват въздуха. Като знаеш това, бъди внимателен какво мислиш и какво говориш. Мислиш да обереш този-онзи, да вземеш парите му. Ако ти не изпълниш това, което си намислил, друг ще го изпълни. Затова се казва, че човек сам е причина за своето щастие или нещастие. Ученик си, пропаднеш на изпит: чудиш се как да си помогнеш, какво да правиш, за да не те къса учителят. Това може да стане само при условие да знаеш повече от учителя си или поне колкото него. „Възможно ли е това?“ Не е възможно: никога ученикът не може да знае повече от учителя си. Има ученици, които мислят, че знаят повече от учителя си, обаче казано е в Писанието: „Никой ученик не е по-горен от учителя си“. Много естествено: може ли водата на извора да бъде на по-високо равнище от главата на самия извор? Не може – главата на извора заема най-високото място. Следователно знанието иде от главата, т.е. от учителя. Достатъчно е на ученика да бъде като учителя си, достатъчно е на водата да се повдигне до височината на главата.

Ново разбиране е нужно на човека. То се заключава в следното: обезсърчиш се – трябва да знаеш произхода на това обезсърчаване и да се справиш с него; обезвериш се – да знаеш произхода на своето обезверяване и да се справиш с него. Беден си, слаб си – да знаеш причината за това и да се справиш с мъчнотиите си. Паметта ти отслабва, не можеш да разсъждаваш – да знаеш причината. Изобщо трябва да знаеш причината на всички мъчнотии и състояния, през които минаваш, и да се справяш с тях.

На какво може да се уподоби бедният човек? На празно гърне. Всеки купува празни гърнета, но с желание да ги напълни. И като ги напълни, всички гърнета нямат еднаква цена – зависи с какво са пълни. Ако имате една вълнообразна линия, виждате, че тя е образувана от вдлъбнатини и изпъкналости. Тази линия е магнетична, тя крие

известна сила в себе си. Вдлъбнатата част привлича, събира нещата, а изпъкналата ги разсейва. В Природата и двете неща са полезни: и което събира, и което разпръсква. Ако искаш да станеш градинар, ще работиш в долината, а не на високия връх; ако правиш научни наблюдения, ще се качиш на високия връх. Обсерватория се прави на високо място, а не в долината.

Изкуство е да знае човек как да постъпва. Трябва да знаеш как да постъпваш с човека, да познаваш характера му – долина ли е, или връх. Ако отиваш при banker да искаш пари, трябва да знаеш с кой крак първо да тръгнеш, как да държиш ръцете си и какво да говориш – от това зависи успехът ти. При един голям виден търговец отишли двама студенти да предложат някаква стока за купуване. Търговецът прегледал стоката и отказал на студентите под предлог, че не му е нужна. След тях отишла една студентка – млада красива мома, със същото предложение – да купи стоката ѝ. Той веднага се съгласил да я купи. Като се срещнали, младите хора споделили резултата от срещата си с търговеца. И двамата студенти останали изненадани от поведението на търговеца – те се питали защо той се е съгласил да купи стоката на момата. Много просто, тя знаела как да постъпи.

Ще приведа друг пример за изясняване на своята мисъл. Двама души отишли при един търговец да предлагат стоката си: единият бил силен, мускулист, здрав; другият – слаб, нежен, с деликатно здраве. Търговецът погледнал към двамата и приел стоката на първия. Защо? Неговото здраве и сила му внушили доверие. В заключение на това казвам: когато искаш да постигнеш нещо, да учиш, да работиш, впрегни най-силната си способност; работи в онова поле, в което си най-силен, не започвай със слабите способности. Музикантът трябва да работи с музикалните си способности, архитектът – със своите строителни способности. Какво трябва да прави оня, който работи със слабите способности? Виждаш един слаб нежен човек – вдига и слага мотиката, но изнемогва под нейната тежест. Той е роден за музикант – да държи цигулка в ръка, а дър-

жи мотика. Работникът е станал цигулар, а цигуларят – работник: и двамата се оплакват от негодите на живота. Някой се е родил за музикант и се е проявил като такъв. Той и в миналото е работил в музиката, страдал е, минал е през големи изпитания и дисциплина, и днес се явява като виртуоз, т.е. в апогея на своето музикално развитие. Той е работил някога в Египет, в Индия, а сега се явява в западната култура, в бялата раса като виден музикант. Някои сега започват да работят в областта на музиката. Те са способни, лесно възприемат, но още са далече от понятието музикант.

И тъй, от всички се иска вътрешно разбиране на природните закони, които създават нещата. Знаем, че твърдите тела се огъват, течните тела се изкривяват, а въздухообразните отиват нагоре. Следователно за да познаеш дали една мисъл е твърда, виж дали се огъва; ако е течна, виж дали се изкривява; ако е въздухообразна, виж дали отива нагоре. Ще следиш пътя, по който се движат твоите мисли: дали се движат по закона на първото, второто или третото измерение. И тогава, по което измерение и да се движи една мисъл, важно е никога тя да не влиза в стълкновение с едно ваше желание; и желанието ви никога да не влиза в стълкновение с една ваша постъпка. Стане ли някъде известно стълкновение, това показва, че не разбирате законите на движението. Влезеш ли в стълкновение със себе си, ти нарушаваш вътрешната хармония на своя живот. Тогава ти влизаш в стълкновение и с окръжаващите, и с Природата. Пазете се от това: мъдрецът никога не влиза в стълкновение със себе си, с окръжаващите и с Природата, затова всичките му работи се нареждат добре.

За да научите изкуството да не се сблъсквате с никого, трябва да знаете няколко правила. За първото правило са нужни девет години: три години – да не се сблъскваш със себе си; три години – да не се сблъскваш с окръжаващите, и три години – да не се сблъскваш с Природата. За второто правило са нужни още девет години: три години – да не влизаш в стълкновение със своя ум и със своите мисли; три години – да не влизаш в стълкновение със своето сър-

це и с чувствата си, и три години – да не влизаш в стълкновение със своята воля и постъпки. За третото правило ще учиш още девет години: три години – да не влизаш в стълкновение с физическия свят; три години – да не влизаш в стълкновение с духовния свят, и три години – да не влизаш в стълкновение с Божествения свят. За изучаването на трите правила ще работите съзнателно върху себе си цели 27 години. След придобиването на това специално знание ще ви дам свобода. Като знаете това, не употребявайте повече от девет години за себе си, повече от девет години за окръжаващите и повече от девет години за Природата и за Бога. Ако с никого не си в дисхармония, ти си гений, светия, велик човек. Дето минаваш, вратите сами ще се отварят пред тебе и всичкото богатство на света ще бъде на твое разположение. Каквото намислиш, ще стане по единствената причина, че си в хармония със себе си, със своя ближен и с живата Природа.

И тъй, ония от вас, които се стремят към новото знание – дайте кандидатурата си. Каквото сте учили и правили досега, да остане като опити. Отсега нататък ви са нужни 27 години – да учите сериозно, без никакво отклоняване. Ако искаш да не влизаш в стълкновение със себе си, ще учиш най-малко девет години: три години ще учиш, да знаеш как да постъпваш; три години, да знаеш как да прилагаш желанията си, и три години – да мислиш право. „Алегория ли е това?“ Не е никаква алегория – това е истинският път за работа. Това е метод за реализиране на човешкия стремеж, който са прилагали всички школи на древността. Те съществуват и до днес, ще съществуват и в бъдеще. Този метод и досега не е профаниран, защото се основава на истинското, положителното знание. С този метод си служи и Кабалата.

Представете си, че имате отношения с един разумен човек – Иван – искате да се справите с него. Той е крайно енергичен и сприхав човек: като се разгневи, трябва да минат най-малко десет минути, докато се успокои. Буквата в в името му показва, че той е обективен, конкретен, иска да се посади в земята, за да израсте отново.

Той е котва, която се движи в течна среда. В него се крие положителна и отрицателна енергия, която трябва да се складира някъде. Буквата *в* означава още два полюса на една и съща реалност. Буквата *н* е закон, който примирява всички противоречия в дадена област. Буквата *а* показва, че умът на Иван е бременен с някаква идея. Най-после *з* означава твърдата материя, в която е пуснат топузът на котвата. Като разберете значението на тези букви, ще се справите с Иван – той ще ви даде вода да полеете градината си и като градинар ще ви даде съвет как да я наредите. Един ден може да станете съдружници с Иван – заедно да работите, заедно да делите приходите си и заедно да следвате в университет.

В Америка има студенти, които през лятото си изкарват около хиляда долара и през зимата минават с тях. Те ходят по богати къщи и продават картички, книги. Влязат ли в един дом, с девет чифта биволи не могат да ги изкарат. Наричат ги „нахалните студенти“. Те ще изкарат вода от 99 кладенци с приказките си, но ще заставят богатия да купи нещо. Тук ще се усмихнат, там ще се усмихнат – и ще те накарат да влезеш в положението им. Умен е този Иван, знае изкуството да се нарежда добре на физическия свят. Иван подразбира конкретното, материалното, с което човек се справя на Земята. Някои го наричат тяло, други – плът – това е Иван. За да влезете във връзка с него, трябва да разбирате естеството му.

Казвам: всеки човек трябва да се справи първо със себе си, със своя Иван. В човека има един Иван отвън и един Иван отвътре. Някога намислиш да направиш нещо, но твоят Иван отвън разваля работата. Щом се обърнеш към вътрешния Иван, той ще оправи работата. Когато Иван се опълчи против тебе, работата не върви; щом рече да ти помага, всички работи се оправят и се нареждат добре. „Какво е нужно тогава?“ Да знаеш да се справяш със себе си. Това е велика наука.

Само Божията Любов носи пълния живот.

30. лекция, 10 юни 1932 г., София, Изгрев

ПОГЛЕДЪТ НА БОГА

Тайна молитва

Сега ще хвърля малко светлина върху един неясен за вас въпрос. Учените, като надникнат в тази област, събуват обувките си, защото те са тежки и нечисти. Дойдеш ли до това място, ще събуеш обувките си, ще свалиш шапката си, ще влезеш бос и гологлав: ще оставиш настрани всички стари разбирания за живота и така ще влезеш. Защо? Мястото е такова. За всяко място се изискват специални прояви. Когато войникът отива на бойното поле и среща неприятеля си, веднага вади ножа си и реже глави – там това се счита за геройство. Ако същият войник влезе в общество между мирни хора и започне да реже главите им с ножа си, тук това геройство няма смисъл. На бойното поле ножът е намясто, но в мирното общество той трябва да бъде скрит в ножницата. Значи известни идеи могат да се реализират само при известни условия. „Какво отношение има тази идея към нас?“ Тя е само за обяснение. Вие трябва да имате една мярка, с която да мерите нещата. Тя може да е взета от Природата, може и да е произволна.

Хората си служат с много произволни мерки. Например мярката една педя. Тя е приблизителна мярка, не е абсолютна, но може да се вземе и като мярка на Природата. Тази мярка не е абсолютна, защото педята на всички хора не е еднакво голяма. Като кажем „една педя“, тя може да бъде на юнак, на малко дете, на светия, на баща, на майка и т.н. Англичаните си служат с една мярка – инч – приблизително два и половина сантиметра; французите си служат с метъра: приблизителна мярка – една 40-милионна част от земния меридиан. Това са все относителни мерки. Мерките, с които си служим на физическия свят, по отношение на Природата са абсолютни. Това е твърдение, което трябва да се докаже. Обаче доказването още не е са-

мата истина. Много неща можеш да докажеш, без те да са истинни. Например доказано е, че Земята се движи около своята ос и около Слънцето. С каква бързина се движи, не е точно определено; с каква бързина се движи Слънцето в известна посока, и това не е точно определено.

Казвам: не се спирайте пред въпроса как се движат небесните тела и с каква бързина. Те се движат като хората. Изобщо всички тела, които се движат, се намират в известно отношение помежду си. И това не е абсолютна мярка. Защо? Защото абсолютната мярка не се изменя: нито се скъсява, нито се удължава. Какво от това, ако дадена мярка се скъси или удължи, има ли някакво престъпление в това? Нищо лошо няма, но какво ще каже търговецът, ако при купуването на плата се мери с мярка, която се скъсява, а се продава с мярка, която се удължава? Какво печелиш, ако купуваш плат с мярка, която се скъсява, а продаваш с мярка, която се удължава? Не само че не печелиш, но губиш: купуваш по-малко, а продаваш повече. И вие в своя живот се натъквате на такива противоречия: зачеваш една идея с една мярка, прилагаш я с друга. С каквато мярка започваш, с такава трябва да свършваш; каквато мярка прилагаш към себе си, такава трябва да прилагаш и към ближния си. Това е закон. Ако не спазвате този закон, всякога ще се натъквате на противоречия. Това е животът на квадрата.

Колко точки има квадратът? Четири видими и една невидима, т.е. четири нереални и една реална – център. Четирите точки представят границите на квадрата – въображаеми точки. За да се създаде центърът, той трябва да мине през четири състояния, т.е. през границите на квадрата. Същата идея можем да изкажем на математически език: Едно имагинерно, т.е. въображаемо число, взето в четвърта степен, дава единица. Какво представя единицата? Реалност, свалена на физическия свят от някой друг свят. Като говорим за физическия свят, имаме предвид триизмерното пространство. Колко измерения имат духовният и умственият свят? Духовният свят, т.е. светът на чувствата, има четири измерения, а умственият свят – пет

измерения. Как се проектират правата линия, плоскостта и тялото от четириизмерния свят на физическото поле; как се проектират правата линия, плоскостта и тялото от умствения свят на физическото поле? Мислете върху тези въпроси. И да не можете да си отговорите, все ще придобиете нещо. Например какво разбирате да се умножи единицата четири пъти сама на себе си? Казвате: $1 \times 1 \times 1 \times 1 = 1$. При първото умножение става съгъстяване на материята, при второто умножение материята се съгъстява повече, при третото – още повече, и т.н. Материята се съгъстява, а обемът се намалява. В края на краищата резултатът е пак единица. Това са физически обяснения.

Казвам: при първото умножение се явява противоречие в ума, при второто – в сърцето. Не може да се движиш в гъста среда, без да се натъкнеш на противоречия. Колкото по-гъста е материята, толкова по-голямо е противоречието. Като не разбираш отношенията между нещата, казваш: „Моят приятел не ме обича“. Как познаваш това, как ще го докажеш? „Много е сериозен, гледа ме строго, не се усмихва.“ Питам: ако куклата на твоето дете е засмяна, всъщност весела ли е тя; ако е строга, такава ли е тя? Нито е сериозна, нито е весела. Ако се основавате само на външността, вие си служите с мярка, която сами не разбирате. Казваш, че отношенията на твоя приятел не са такива, каквито трябва да бъдат. Какви трябва да бъдат, сам не знаеш: ти искаш нещо, което не знаеш какво трябва да бъде. „Той е длъжен да ме обича.“ Как ще те обича? Ти идеш от незнания към знанието; аз пък започвам от знанието към незнания.

Ходиш по земята и казваш: „Искам да нося парите със себе си“. Добре мислиш: докато си на твърдата почва, няма по-голямо благо за тебе от парите – те дрънкат в джоба и ти уповаваш на тях. Какво ще правиш, ако си във водата – ако туря сто килограма злато на гърба ти, какво ще бъде твоето положение? Ако влезеш в един въздухообразен свят, какво ще правиш с парите – те са нужни само за твърдата почва. Влезеш ли във водата и във въздуха, нямаш нужда от пари – парите са средство само за физи-

ческия свят. Това, което е средство за физическия свят, не е средство нито за духовния, нито за умствения свят.

Помни: всяко нещо е вярно и истинно само при известни условия. Любовта на някого е истинска при дадени условия; щом се изменят условията, и любовта се изменя. Лошите отношения са такива при едни условия, а добри – при други. „Как да разберем това?“ Както искате. Не се страхувайте, че не разбирате нещо: ако разбирате всичко, повече ще грешите. Малкото дете може да знае много неща за коня – какво представлява той, колко може да препуска, но едно нещо не знае – да язди кон. Щом се качи на коня, веднага ще се намери на земята – конят познава, че на гърба му седи неопитно дете. Друго дете не знае нищо за коня, но умее да язди: качва се на коня, здраво хваща юздите му и върви напред. В такива положения изпадате и вие – много неща знаете, но не можете да яздите; някога знаете малко неща, но умеете да яздите. Важно е да имаш абсолютна мярка за нещата и да разполагаш със знанието на Природата. Само тогава ще бъдеш господар на положението – господар на себе си. „Кои неща се владеят?“ Главно неодушевените. Дойдете ли до одушевените, т.е. до разумните, и те могат да се владеят, но взаимно: едно същество владее друго, него владее трето и т.н. Казваш: „Аз съм господар на условията“. Отчасти си господар, но не напълно. Можеш ли да владееш условията на целия кръг, можеш ли да владееш условията извън кръга?

Сега, като се говори за влияние, виждаме, че едно съзнание влияе на второ, второто – на трето, третото – на четвърто. Така са свързани съзнанията на всички хора. Кой изпитва най-силно тежестта на тези влияния? Първият – той се намира под непосредственото влияние на всички, които са над него. Какво ще правиш, ако всички съзнания не са разположени към тебе? Ти си син на средно заможни хора и зависиш от тях. Искаш да имаш кон, да го яздиш, но пари нямаш, не можеш да си купиш – майка ти и баща ти също нямат пари, не могат да задоволят желанието ти. Имаш желание, но срещаш ограниче-

ние: какво ще правиш? Ще реализираш това, на което си господар, ще разчиташ на краката, на които си господар. Вложи повече грижа за краката си, отколкото за въображаемия кон. Ти не си господар на коня: не мисли за хубавия кон със здрави, добре направени юзди – това е едно от непостижимите желания за тебе. Искаш да следваш по математика – не можеш; искаш да изучаваш физика, химия – пак не можеш; искаш да станеш учен – не можеш; искаш да станеш министър – не можеш; цар да станеш – не можеш. Най-после казваш: „Защо Бог е наредил така нещата?“. Бог е наредил всичко добре, но ти си ограничен, посредствен човек, невежа – не можеш да реализираш желанията си.

Какво представлява невежеството? То е нещо неразбрано. В известни случаи невежият постига повече от учения. Невежеството съдържа потенциална енергия в себе си, а знанието – кинетична. Знание е това, при което потенциалната енергия се превръща в кинетична. Невежа е оня, който няма съзнателно отношение към разумността. Казваш: „Не разбирам нещата, невежа съм“. Не е така – между неразбирането и невежеството има разлика. Казваш: „Не зная какво нещо е любовта, невежа съм по отношение на нея“. Отговарям: нямаш отношение към Любовта. „Не съм добър човек.“ Нямаш отношение към доброто. „Лош човек съм.“ Имаш отношение към злото. „Лесно се гневя.“ Имаш отношение към гнева. Можеш да се гневиш само ако обичаш и ако мразиш: първо обичаш, после мразиш. Невъзможно е да мразиш, ако не си обичал – омразата е инертно състояние, резултат на любовта. Щом престанеш да обичаш, идва омразата. Любовта е отношение, което допринася известна полза. Всяко отношение, което не допринася никаква полза и при което нещата не се реализират, наричаме омраза. Всичко, което не можеш да реализираш, се отпечатва в съзнанието като препятствие, като противоречие. Мразиш някого, защото те е спрял в пътя и ти препятства да реализираш желанията си.

Сега не е въпрос до същината на нещата, но до отношенията, които трябва да се изявят. Има неизявени отношения, както има и непостигнати желания. Какво става с любовта на двама души – каква е вашата опитност? Каквото и да кажете, всичко ще бъде временно; такива са отношенията и между търговците. Сдружават се двама търговци, работят заедно четири-пет години, след което капиталът изчезва и фирмата фалира; след това те вече не се срещат. Какво остава от тяхната фирма, от отношенията помежду им? Нищо друго освен дрехите и платовете, които са продавали на хората. Това са фирми едnodневки, обаче има и по-дълготрайни фирми. Аз ви навеждам на ред разсъждения, за да разберете, че има неща непримирими, а други – необясними. Ако всички неща се обяснят, ти ще станеш по-нещастен, отколкото си бил. Защо става така, не питай.

Един млад красив момък се оженил за царската дъщеря. Той бил крайно щастлив, че е постигнал желанието си. Докато го постигне, той бил нещастен; щом го постигнал, щастието му се усмихнало. Един ден той хапнал малко чесън и се явил при царската дъщеря. Понеже миризмата на чесъна ѝ била противна, тя не могла да му прости това невнимание. Веднага заповядала да му ударят 25 тояги и го изгъдила. Малка причина произвела голямо нещастие. Сега той се почувствал по-нещастен, отколкото по-рано. Тя казала: „Не мога да простя на моя възлюбен, който за една скилидка чесън е готов да ме отрови“.

Да се върнем към квадрата, да дойдем до онова поле, в което може да работите. Който работи в известно поле, мисли, че е разрешил всички въпроси. Например той знае бояджийството и се е осигурил до известна степен. Но какво може да постигне с бояджийството? Ако е между хората, има смисъл; ако е между птиците, където всяка птица се боядисва сама още от рождение, какво ще прави с този занаят? Ако всяка птица се ражда с боядисана дреха, на кого ще боядисват дрехите? И до днес хората живеят със стари, архаични идеи на миналото, които нямат вече никакво приложение. На същото основание и пти-

ците, веднъж боядисани, не се нуждаят от пребоядисване. Ако ги боядисвате външно, ще развалите онази боя, която Природата им е турила. Питаш: „Защо приятелят ми не ме обича?“. Откъде знаеш, че не те обича? Според мене той не може да не те обича: и двамата сте боядисани с любовта, не можете да се откажете един от друг.

Сега ще ви дам една мярка за Любовта, да знаете какво значи любов. Ти никога не можеш да обичаш, ако не те е погледнал някой с окото на Любовта. Това е станало някога, още при излизането ти от Бога и при влизането в Битието. Ти си запомнил този поглед и постоянно търсиш човека, който те е погледнал. Тук го търсиш, там го търсиш, но не можеш да го намериш. Заради него ти обичаш всички хора. И да не го намериш, ти пак си щастлив – знаеш, че един те е погледнал, той е внесъл всички добри подтици в тебе; на него се дължи твоето добро. Много хора могат да те погледнат, но техният поглед е второстепенен, т.е. допълнение към първия. Първият поглед създава правата линия, т.е. отношението между две разумни същества. Точката *A* на правата *AB* е този, който те е погледнал; правата е мярката, с която измерваме нещата, а точката *B* – онзи, когото гледат. Този поглед наричам поглед на Бога, на ангелите, на светиите, на майката, на бащата. Който пръв те е погледнал, той е запалил свещта на твоето съзнание, свещения огън на твоя живот. Той от векове те гледа и поддържа огъня в тебе. Кой е той, как се казва, не знаете. Имате ли писмо от него, срещали ли сте го? Като реалност той се проявява навсякъде.

Следователно ако не виждаш Бог навсякъде – в хората, в растенията, в животните, не можеш да Го видиш и в човека. Жаден си, отиваш при един извор, пиеш вода и уталожваш жаждата си. Изпитваш една приятност и мислиш какво означава тя. Това е Бог, Който уталожва жаждата ти, това е погледът, отправен към тебе. Когато лек ветрец полъхва, това е диханието на Бог, т.е. първият лъч на Слънцето, който милва лицето ти. Имаш известно разположение, но не знаеш откъде идва то. После си спомняш и казваш: „Веднъж пих хубава вода“. Това е ми-

нало нещо. „Защо нещата минават и заминават?“ За да ви предадат нещо от себе си. За това е нужно яснота, разбиране. Ако напишете думата *любов* и върху нея напишете *мъдрост, истина, правда, добродетел*, ще разберете ли написаното? Такова наслояване става и във вашето съзнание. Нямах право на мястото на Любовта да поставяш други идеи или добродетели: това пространство трябва да бъде свободно от всякакви идеи. Не можеш в един и същи момент да обичаш двама души; и те не могат да заемат едновременно едно и също пространство. Ако това стане, идеята ще потъмнее в съзнанието ти. Ако трима-четирима души заемат мястото на Любовта, ти ще изгубиш всичката любов. Това не показва, че нямаш право да обичаш повече хора, но за цялото трябва да се образува по-широк кръг. Щом обичаш двама души едновременно, съзнанието ти трябва да се разшири. Като обичаш всички хора, съзнанието ти трябва да се разшири още повече – всеки човек трябва да заема мястото си в пространството.

Често се говори за време и пространство. Времето е мярка на живота, а пространството – условия, при които се реализират нещата. Как ще превърнеш едно състояние в друго? Неразположен си, тревожиш се за нещо. Има тревоги, които лесно се сменят; има тревоги, които мъчно се сменят. Например удариш крака си, отвори се рана и ти се тревожиш да не би раната да се усложни, да гангренияса. Какво трябва да направиш? Ще превържеш раната с мехлем, който унищожавя действието на гангренията. Това е физическо превръщане на едно състояние в друго, обаче има начин за превръщане на едно психическо състояние в друго.

Мнозина се оплакват, че не могат да постигнат желанията си. Радвайте се, че има непостижими неща. Всяко нещо, което се постига, лесно се забравя; непостижимото не се забравя, защото в желанието си да го постигнеш постоянно мислиш за него. Много естествено – докато не си ушил дрехата си, мислиш как да я скроиш и ушиеш, кога ще бъде готова и т.н. Щом се ушие, започваш да я носиш, докато се скъса. След това я захвърляш и не мислиш за

нея – постигнал си я вече: между дрехата и тебе няма никакво отношение. Значи към всяко нещо, от което лесно се отказваш, имаш временно отношение. Ако дрехата ти е добродетел, можеш ли да я захвърлиш? Щом я захвърлиш, ти си изгубен: без такава дреха не може да се живее. Хвърлиш ли я от гърба си, ще се простудиш, както става през зимата. Вън, при температура 30°C студ, ти събличаш дрехата си и оставаш леко облечен. Ако излезеш на студа гол, без дреха, лесно ще се простудиш, ще измръзнеш и ще изгубиш съзнание.

Такова е положението на всеки човек на Земята, който е изгубил своите добродетели. Добродетелта е дреха, която сваляш ли веднъж, оставаш гол и се простудяваш. Щом външната температура те смрази, с тебе всичко се свършва. За да живееш, трябва да носиш добродетелта като дреха на твоя живот; ти трябва да бъдеш облечен с дрехата на добродетелта, която осигурява твоя живот. Като знаеш това, пази се, за да не те смрази външното атмосферно налягане и температура.

Казвате, че и без добро може да се живее. Може, но тези възможности са фатални: без добродетели няма живот, няма идеали. Как ще пътуваш бос по каменист път? Ако се налага, ще пътуваш, но ще бъдеш нещастен, с наранени крака. Ако си добре облечен и обут, през какъвто път и да минаваш, ще бъдеш доволен и щастлив. В този случай въздухът, водата, светлината и храната са условия за проява на живота. Какво представлява твърдата почва? Съзнание, върху което се развива обикновеното човешко съзнание. Освен твърдата почва като съзнание съществуват още течна почва – съзнание на чувствата, и въздухообразна почва – съзнание на мислите, т.е. на умствения свят. Това е съзнанието и на Божествения свят. Закон е: не можеш да мислиш, ако друг не мисли за тебе; не можеш да чувстваш, ако друг някой не чувства за тебе. Следователно като мислиш, ти се свързваш с този, който мисли за тебе; като чувстваш, ти се свързваш с този, който има добри чувства към тебе. Това е Божията Любов, на която се основава човешката. Тогава, като изгрява Слънцето, излез

и застани, където искаш: важно е да възприемаш неговата светлина. Ако не излезеш на Слънцето и не се грееш на него, никой не може да ти даде от неговата светлина. Сам ще излезеш на Слънцето: никой не може да ти предаде любовта така, както ти сам можеш да я възприемеш.

Това са отвлечени въпроси, върху които трябва да се мисли. Ако човек мисли само за себе си и се стреми да си представи какво е всъщност, той нищо няма да разбере. Вън от лицето, ръцете и краката си човек няма ясна представа за себе си. Първоначално ти си бил една основна мисъл, едно основно чувство и една основна постъпка. Външната люспа на житното зърно е основната мисъл, съдържанието му е основното чувство, а условията, при които житното зърно може да се развива, е основната постъпка. За да се изяви човешкото съзнание, то се нуждае от мисъл, чувство и постъпка. Една красива мисъл, едно красиво чувство, една красива постъпка – това е човекът. Има ли красива мисъл вън от човека? Дайте един пример за красива мисъл. Красивата мисъл има красива форма. Красотата никога не се изменя – тя е основна мярка. Ако речеш да определиш понятието *красота* отвън, идеята се замъглява. Красивата мисъл, красивото чувство и красивата постъпка са мерки за измерване на нещата, на тях винаги може да се разчита. На какво се дължи красотата? На съзнанието. Значи красотата е свързана с човешкото съзнание, а оттам – със светлината. Чувствата са свързани с топлината, а постъпките – със свободата. Само свободният човек постъпва добре.

Днес повечето хора се намират в голямо ограничение и се смущават, не знаят как да излязат от това положение. Те са яли, пили, докато са дошли до забрава, и са заспали. В това време неприятелят им е влязъл в стаята и ги е завързал добре с въжета, да не мърдат: вързани са краката, ръцете, умовете, сърцата им – и те се чудят как да се освободят. Те питат: „Защо Бог ни постави в това положение?“. Бог не ги е поставил, но те сами – спали са, когато не е трябвало да спят. Такива герои и героини сте и вие. Казвам: вечер се спи, а не през деня; при това вие сте

спали там, където неприятелят ви е дебнал. Големи герои сте всички, но сте вързани. Спомняте ли си кога е станало това, на кое място е станало връзването? Сега вие знаете, че сте вързани, но кога и как е станало това, не помните. Питате какво трябва да се прави сега. Развържете се от връзките, с които сте вързани. Човек може сам да се развърже. Знание е нужно за това. Вие сте имали знанието да се увеличавате и смалявате, но сте го забравили. Приложете смаляването, за да измъкнете ръцете и краката си от въжетата, които ви държат. „Не знаем как да се смалим.“ Знаете, но не искате да се смалите, страх ви е да не се обезличите. Да се обезличиш, това е закон на самоотричане. Това се иска от вас: да се отречеш от майка си и баща си, от своя живот – това значи да се самоотречеш, това значи да се освободиш от робството и ограничението. Няма да забравиш майка си и баща си, но ще се откажеш от това в тях, което те ограничава. Да се освободиш от ограничението, това значи да придобиеш по-голяма сила, отколкото някога си имал.

Питам: готови ли сте да се смалите? Как се смалявате, когато отивате да спите? Събувате обувките си, сваляте шапката, събличате дрехите си и се смалявате. Веднага след това се увеличавате. Лягате на меко пружинено легло, изтягате се, завивате се с юргана и ставате по-голям. Щом станете от сън, цял ден мислите за ядене и пиене. Това е криво разбиране на онези първични отношения за живота. Докато се завивате в дебели юргани и мислите само за ядене и пиене, винаги ще бъдете роби на условията.

Казвам: това са противоречия, чрез които животът не може да се измени, нито да се разреши. Вие очаквате животът да се разреши по еволюционен път – това е невъзможно. Защо? Защото има един ред в живота, който не може да се измени. Той е ред в Природата, изработен от възвишени разумни същества. Този ред трябва да се приемем – нищо повече. Някога е съществувало друго социално положение, но се е изменило; и сегашното ще се измени, ще дойде друго. Всяко ново положение, което идва, трябва да бъде по-добро. Все ще дойде добро положение.

Едно трябва да се знае: ако хората очакват свобода от себе си, няма да я постигнат; ако очакват свободата си от Бога, от разумния свят, ще я постигнат. Ако комунизмът е подбуда от Божествения свят, той ще успее; ако е човешка подбуда, няма да успее. Дойде отнякъде една разбойническа банда и започва да прави обири, докато най-последно започват едни други да се убиват. Какво показва това? Тази банда е дошла за богатството на хората. Като се избиват, може да не остане нито един от тях, а може да остане само един. Това, към което хората се стремят, не трябва да се постига с убийство. Това е моето схващане. Където има убийства, там има нещо човешко, там не действа Божественото. Където е правото, там всички хора мислят еднакво. Няма защо насила да заставяш човека да мисли: щом нещо е право, там и аз, и ти ще мислим еднакво; от богатството ще вземем и двамата. Като отида при чешмата, ще си взема колкото вода искам – ще си напълня едно, две, три и повече бурета. Питам: защо трябва да пълня бурета, когато чешмата постоянно тече?

Сега ние не разрешаваме този въпрос, понеже той е предоставен на други съзнания – те трябва да го разрешат. Кой донасят свободата: войниците ли, които се бият на бойното поле? Хиляди и милиони хора са измрели, без да са донесли свободата. Ще кажете, че все са допринесли нещо. Допринесли са нещо, но къде е свободата? Само умрелите са се освободили, но живите не са свободни. „Възможно ли е това?“ Възможно е. Питам: кой човек е свободен? Затворникът свободен ли е? Докато си на Земята, ти си затворен, следователно си ограничен, роб на условията; щом напуснеш Земята, ставаш свободен. Вън от земния живот ти си свободен човек, в земния живот ти си роб. Казвате: „Ние сме свободни хора“. Според мене свободни са онези, които умряха; ние, които останахме още да живеем, сме роби. Един ден и ние ще се освободим.

Съвременните хора не търсят още истинската свобода – те мислят само за удоволствия. Свещеникът служи в църква за прехраната си, учителят учи децата за прехраната си, стражарят пази хората за прехраната си, войникът

се бие на бойното поле пак за интерес. Покажете ми един човек, който да работи идейно, не само да се говори. Къде е тогава свободата? Като проследите работите на целия строй – и между най-идейните хора, навсякъде има нещо користолюбиво. Онези, които отиват на бойното поле, отиват със страх и умират в големи страдания. Това показва, че и в смъртта си човек не е свободен. Който умира правилно, трябва да се радва, че се освобождава. Защо трябва да се радва? Защото като свободен той може да работи за свободата на живите. Има мисли и идеи, които освобождават. Значи свободните мисли, свободните чувства и свободните постъпки освобождават човека. Не говоря за външната свобода по форма, но за вътрешната свобода; аз говоря за Божествената свобода, за Божествения ред на нещата, при който всички хора според степента на развитието си придобиват нещо. Каква свобода може да има при насилието? Всеки трябва да съзнава длъжността си и свободно да я изпълнява.

Ще приведа един пример за изясняване на мисълта си. В древността една млада красива мома, царска дъщеря, се влюбила в един адепт. Тя искала да се ожени за него, но според законите, на които той служел, на женитбата се гледало като на робство. Той искал да ѝ отговори с любов, но не с женитба, затова се направил невидим за нея, скрил се от очите ѝ. Тя започнала да го търси. В това време той се превърнал на красив кон. Като намерила коня, царската дъщеря се качила на него и тръгнала да търси адепта. Тя не подозирала, че конят е същият, когото търси. Тя галила, милвала коня, но продължавала да търси адепта. Така обиколила целия свят, но не могла да намери своя възлюбен. От време на време се разговаряла с коня и го запитвала: „Къде да търся своя възлюбен, как да го намеря?“. Конят мърдал опашката си, погледжал я, но нищо не ѝ казвал. Царската дъщеря си казвала: „Намерих един красив кон, но не можах да намеря своя възлюбен“.

Казвам: докато не се превърнеш на кон, не знаеш какво представлява Любовета. Ще станеш на кон, без да те познаят кой си. Защо е трябвало адептът да се превърне на

кон? За да запази свободата си: женитбата ограничава и заробва човека. Какво е станало най-после с коня? Един ден в двореца влезли разбойници и откраднали коня. Така той се освободил от царската дъщеря и от разбойниците – пак се превърнал на адепт. Царската дъщеря постоянно тъгувала и си казвала: „Никъде не намерих възлюбения си, но изгубих и красивия кон“. Тя останала с мисълта, че не е могла да намери своя възлюбен, а обиколила с него цялата Земя. Имаш една свещена идея в ума си: не е ли тя адептът, когото търсиш? Само формата е друга. Обаче всяка форма е условие, при което реалността се проявява.

Мнозина имат разбирането на царската дъщеря: щом намерят своя възлюбен – свещената идея, искат да я ограничат, да се оженят за нея. Тя се превръща на кон и те го възсядат, започват с него заедно да търсят възлюбения си. Същото става и с вас: коня намирате, търсите с него своя възлюбен, но никъде не можете да го намерите. Един ден ще изгубите и коня: какво ще ви остане тогава? Ще оставя въпроса открит, необяснен. Квадратът остава необяснен; положението на царската дъщеря и на нейния възлюбен също остава необяснено.

Тайна молитва

31. лекция, 17 юни 1932 г., София, Изгрев

РАЗУМЕН ЦЕНТЪР

Размишление

Тема за следния път: *Взаимоотношение между точка, линия и тяло.*

Каква е разликата между точка и център? Мнозина казват: „Ние знаем какво нещо е точката и какво – центърът, няма какво да се говори за тях“. Така е, да говориш за това, което знаеш, значи да повтаряш нещата като папагал. Папагалът повтаря това, което му се каже, помни добре, но сам нищо не може да научи. Казва се, че повтарянето е майка на знанието. Всъщност не е така: Любовта е майка на знанието. Щом имаш любов, можеш да повтаряш нещата, но при всяко повтаряне формата ще бъде различна. Ако наистина повтарянето е майка на знанието и ти повтаряш, че искаш да станеш богат, а не ставаш такъв, вярно ли е, че повтарянето е майка на знанието? Всяко знание, което не прави човека силен, не е истинско; всяка свобода, която не дава условия на човека да расте, не е истинска.

Като ученици вие изучавате окултните науки и говорите за черепа, за лицето, за носа, за ръката на човека. Като дойдете до носа, казвате, че дългият нос има отношение към интелигентността и светлината, а широкият нос – към чувствата и топлината. Представете си един център или средоточие, от който излизат много сили; всички сили се преплитат в центъра и са невидими. Може ли, като излизате от центъра, да извървите всички прави линии, които излизат от него? Може – всяко колело представлява сбор от сили, които излизат от един център. Самостоятелно ли се движи колата? Конете я карат. А конете? Господарят ги кара: щом дръпне юздите, конете тръгват в една или друга посока. Ако конете не знаят нищо, колата още по-малко знае. Следователно когато човек не разбира нищо от из-

вестен предмет, той е подобен на кола; когато се движи в известна посока без определен център, той е кон. Когато знае и посоката, и центъра, той е човек, който мисли; ако знае, като отива в центъра, какво може да свърши, той е господар на положението.

Често вие се натъквате на противоречия и се чудите защо не успявате. Казваш: „По три пъти на ден се моля на Бога, но молитвата ми не се приема“. Каква молитва е тази, която няма отговор? Ако пишеш десет любовни писма на приятеля си, без да получиш отговор, какво показва това? Едно от двете: или този, на когото пишеш писма, не ти е приятел, или писмата ти не заслужават отговор. Трето положение: може приятелят ти да е заминал вече за другия свят. Не можеш да пишеш десет писма и да не знаеш причината за неполучаване на отговор. Трябва да знаеш, като пишеш писма на Господа, защо Той не ти отговаря. Трябва да знаеш кой е на правата страна – ти или Господ. Ще кажеш, че Бог не съществува, затова не отговаря. Правилно е да се молиш на Този, Когото познаваш, иначе се явява въпросът: как може да се молиш на Онзи, Когото не познаваш? Казваш за някого: „Този човек е религиозен фанатик, нищо не разбира“. Какво ще кажете за учения, който също не разбира? Според мене всеки религиозен или учен, който не разбира нещата и не знае защо учи, е маниак.

Казваш: „Грешен съм, не мога да постигна желанието си“. Хвърли греха си навън. „Как?“ Има принципи, начала, чрез които човек може да излезе от всички затруднения. Ако принципът не помага, измени формата, измени посоката на своето движение, докато дойдеш до истинския център – стремежа на твоята душа. Ще кажете, че науката има големи постижения и може да ви помогне. Науката, в която вярвате, се намира в своето начало, тя е още в детинско състояние. Един румънски учен правел изчисления от колко атома се състои Слънцето и дошъл до числото 9 с 90 нули накрая. Вярно ли е това твърдение? Той изчислил колко атома се съдържат в един квадратен милиметър от Слънцето и после ги умножил на целия обем.

Какво ще кажете, ако някой направи друго изчисление? Според други учени това число може да бъде пак цифрата 9, но с 95, 97 или със 100 нули. Къде е истината? Вие като румънския учен спирате на числото 9 с 90 нули и казвате: „Това значи наука – да изчислиш броя на атомите, които съдържа Слънцето“. Ако изчислението е вярно, и резултатите трябва да са верни; ако изчислението не е вярно, и резултатите не са верни. Всеки човек е авторитет за себе си. Кога? Когато не се критикува. Той се критикува, когато има с кого да се сравнява; няма ли мярка за сравняване, той се мисли за авторитет. Тогава и лудият се счита за авторитет: той е луд по отношение на другите, сам не се счита за луд. Ако живее сам, човек никога не полудява; докато е в множеството, между много хора, всякога има условия за полудяване. Докато е сам, човек се свестява, поумнява.

В обикновения живот се казва, че всеки човек е по особен начин луд. Лудият се лута натук-натам, не може да се ориентира – казват, че дъската му хлопа. Това е поетичен израз. Ако клепалото не клепа, никой поклонник няма да отиде на черква. Къде ли не хлопа човек? Като свири на цигулка или пиано, той хлопа; като ходи по пода, пак хлопа. Това са сравнения, а не наука. Науката е съвкупност от методи, които освобождават човешкия дух от ненужен товар. Велико благо за човека е да се освободи от ненужния прах, който от векове се е наслоил върху мозъка му – аз го наричам научен прах. Следователно ако не разбирате нещо, това се дължи на научния прах. „Какво трябва да се направи, за да разбираме нещата?“ Да си послужите с барабана на своя мозък. Достатъчно е да ударите няколко пъти върху него, за да премахнете всичкия прах. Ще кажете, че е станала някаква пертурбация във вашия мозък.

Да се върнем към центъра: какво представлява той? Сбор от разумни същества, които работят и творят. В пространството има много такива центрове и много точки. Например една вселена в необятното пространство изглежда като точка, обаче тя е център на разумни същества, които работят в пълно съгласие и единство. И човек предста-

влява една точка, която после става център. Около нея се събират разумни същества, които работят; щом свършат работата си, те се разпръскват и човек отново се превръща в точка. Значи той се ражда точка и заминава за другия свят като точка. Той отива толкова далече, че за вас изглежда като точка. Да мислите, че е умрял, това е заблуда: сама по себе си реалността никога не умира. Когато змията съблича кожата си, умира ли; когато пеперудата пробие пашкула и излезе вън, умира ли; когато бубата се завива в пашкул, умира ли?

Тялото на човека не е нищо друго освен пашкул, в който се е завила бубата. Когато излезе от пашкула, човек умира ли? Той хвърчи, радва се на свободата си, а вие го оплаквате. „Докажи, че е така.“ Ти докажи, че не е така. Смъртта е нещо преходно. Не е доказано научно какво нещо е смъртта. Казват, че щом сърцето спре, човек умира. Не е така: правени са опити и наблюдения, че и при спиране на сърцето човек пак не умира. Смъртта е най-голямото ограничение, което съществува в Природата. Страшна е смъртта, защото лишава човека от възможността да се прояви. Представи си един гениален човек, който постоянно пише, работи и твори. Щом умре, той се лишава от ония органи, чрез които се е проявявал. Какво му остава? Нищо друго освен съзнанието като център на разумни сили.

Животът е точно обратен на смъртта. Той е сбор от условия и възможности, при които човек проявява дарбите и способностите си. Според някои смъртта освобождава човека, а животът го ограничава. Питам: как е възможно това, което ограничава, да освобождава, а това, което освобождава, да ограничава? Като казваш, че животът ограничава, имам предвид изопачената форма на живота, а не истинския живот. Като не разбираш живота и влезеш в неговата изопачена форма, ти сам се ограничаваш.

И тъй, за да работиш, трябва да имаш план, какъвто си прави архитектът. Ако не разбираш какво представляват точката, линията, плоскостта и тялото, не можеш да разбереш и живота. Има мъртви точки, линии, плоскости

и тела, но има и живи. Те коренно се различават едни от други. Първите са механични, а вторите – органични. Ако в организма на човека става натрупване на материя, която не може да се обработи, той постепенно затлъстява, докато най-после свършва със сърдечен удар. Резултатът на неговия живот е механичен. Той прилича на кон, който се товари чрезмерно, докато един ден гръбнакът му се счупи. „Нервен съм.“ Нервността показва, че човешкият дух прави големи усилия, за да се освободи от ненужния товар. За да спасиш човека от опасността, в която се намира, трябва да произведеш в организма му известна реакция: без това не можеш да го спасиш.

Как става това? Ще приведа един пример за изясняване на мисълта си. Един човек пътува през една гъста гора. Той не подозира, че го дебнат разбойници – върви си спокойно и си подсвирква. Ти виждаш опасността и искаш да му помогнеш. – Какво ще направиш? В същата гора има мечки. Пусни една мечка срещу него. Той ще се уплаши и бързо ще се качи на едно дърво. Така ще се спаси и от мечката, и от разбойниците – те ще минат и ще освободят пътя, по който върви той. Мечката – това са лошите условия в живота.

Вървиш по един опасен път, но Провидението иска да ти помогне. Как? Ще те постави при лоши условия, при глад, при ограничения. Ти вървиш и пееш, но като дойдат гладът и ограниченията, преставаш да пееш. Лошите условия са мечките в Природата. Ако срещнеш мечка, ще пееш ли? Казвате: „Гладна мечка хоро не играе“. Щом срещнеш мечка, благодари, че си я срещнал. Ако си православен, ще се прекръстиш; ако си окултист, ще произнесеш една формула; ако си учен, ще разрешиш един въпрос. Докато ученият не е срещнал никаква мъчнотия, той повтаря това, което другите учени са открили; щом срещне мечка в гората, т.е. щом се натъкне на мъчнотия, той напъга ума си и открива нещо ново. Същото се отнася и до обикновения човек. Докато няма мъчнотии, човек върви спокоен и безгрижен, подсвирква си; срещне ли мечка на пътя си, за нищо друго не мисли освен за краката си – за-

почва да бяга. Бягането като движение е необходимо. Ако светлината не бягаше, щеше ли да има живот на Земята?

Благодарете, че всичко в Природата е в движение – в движението е красотата на живота. Благодарение на бързото движение светлината на Слънцето иде за осем минути до Земята. Дето е движението, там има пълнене и празнене. Като знаете това, съзнателно пълнете и изпразвайте своите гърнета. Когато едно гърне се напълни с непотребни неща, обърнете го с устата надолу, за да го изпразните. Някога празното гърне е за предпочитане пред пълното. Всяка нова култура започва с празни гърнета, а не с пълни. Когато човек се напълни и не може да събира повече материал, той заминава за другия свят. Като умира, човек дава; като живее, взема. Като расте, детето постоянно събира; щом дойде до крайния предел, до изпълнения кръг, човек започва постепенно да дава и да се смалжава. Младият учи и работи за себе си, старият дава и работи за другите. Като се е научил да живее за себе си и за ближния си, старият умира. След смъртта той се учи да живее за Бога.

Как ще разберете това: може ли в смъртта да има служене? Питам: какво става с бубата, като се превърне в какавида? Като буба тя престава вече да живее, т.е. умира; обаче като пеперуда тя минава в друг свят, дето от цвят на цвят събира сладкия сок за себе си, с което помага и на цветята за опрашването и оплодяването им. Много хора са в положението на червея. Те казват: „Нашите работи са наредени вече“. Уредени са работите ви в обикновения живот, т.е. във временните условия. Временното уреждане не разрешава въпросите. Ти си бил учител или архитект, работил си 30–40 години и като изгубиш длъжността си, преставааш да работиш и казваш: „Ще се мре, няма какво да правя на този свят“. Не си прав! Друг пък казва, че животът няма смисъл – нищо не остава, освен да чака смъртта си. И той не е прав. Ще спреш в центъра известно време, докато си починеш, и ще вземеш друга посока. От центъра излизат много радиуси – ще избереш един от тях и ще тръгнеш по него.

Казваш: „Животът е песен и музика“. Трябва да пееш и да свириш, обаче пеенето е в зависимост от музикалния център. Но той е един от многото центрове, не е единствен. В човешкия мозък има повече от 40 мозъчни центъра, всеки със специална дейност. Нисшите центрове отговарят на обективния ум, на личния живот; висшите центрове имат отношение към разсъдъка, към причинността на нещата – те подразбират отношението на човека към неговия ближен. Музикалният център има отношение към Божествения свят, дето всички неща са постижими. Какво е Бог? Реалност, в която силите се превръщат от едно състояние в друго. Ти ще познаеш Бога като среда, в която силите се пречупват и изявяват в много посоки. Като възлюбиш Бога, ще се научиш да даваш; като възлюбиш ближния си, ще се освободиш от ограниченията. Какво представлява ограничението? Известно налягане. Определено е какво налягане може да изнесе човек. На всеки килограм материя се пада единица налягане. Значи ако си висок 160 см, трябва да тежиш 60 килограма, $160 - 100 = 60$. Следователно на 60 кг тежест има 60 единици налягане, т.е. ще носиш най-много 60 кг товар. Ако носиш повече от 60 кг, не можеш да се развиваш правилно. Не искай повече материал, отколкото можеш да носиш.

Много хора страдат. Причината за страданията им е различна: или двойникът им не влиза и не излиза правилно от тялото, или стомахът не работи добре. Тогава човек не е здрав. Ако двойникът влиза и излиза правилно, стомахът работи добре и мозъкът е в изправност – такъв човек е здрав. Повечето неразположения се дължат на известна аномалия в мозъка, затова първата ви работа е да регулирате мозъчните енергии да текат правилно. Някога задната част на мозъка има по-висока температура, отколкото трябва. Ето защо нужно е да възстановите нормалната температура на мозъка. Това се постига с поставяне на ръцете над главата или чрез прекарване на пръстите на ръцете през косата, от горе до долу, както се решите с гребен. Ако си служите с гребен, зъбците му трябва да бъдат доста гъсти. Обаче разчитайте повече на ръцете си, откол-

кото на гребена, както войникът разчита на своя нож, а не на богатството си. На бойното поле помага ножът, а не богатството. Носиш ли оръжие, трябва да разчиташ първо на себе си, а после на него.

Един търновски адвокат пътувал от Търново до Севлиево. Той носел два револвера за зор заман. По пътя го срещнали разбойници. Хванали го и започнали да търсят пари в джобовете му. Освен револверите нищо друго не намерили. Те го запитали: „Защо носиш тия револвери?“ „За зор заман.“ „По-голям зор заман от този има ли?“. Набили го добре и го пуснали, като му казали: „Друг път да носиш пари със себе си! Пари искаме ние“.

Новото разбиране изисква от всички хора познаване на законите, които действат в човешкото съзнание. Не е важно как живеят сегашните хора, но как трябва да живеят. Днес навсякъде се води класова борба. Богатият и бедният разрешават въпросите на живота, но всеки от свое лично гледище – те не разглеждат въпросите от гледището на ближния. Много време ще мине, докато дойдат до Божественото гледище, до гледището на Първата Причина. Какво става в света? Каквото и да става, не се смущавайте: каквото става, всичко е на мястото си. Ако една река излиза от бреговете си и залива полето, не се смущавайте – след време тя ще се прибере в своето корито. Водата на реката ту се повдига, ту спада, някога тя лъкатуши наляво-надясно. Какво иска да каже тя с това? Ако вървиш наляво в живота, ти даваш път повече на чувствата; ако вървиш надясно, даваш път на мислите си, т.е. на светлината. Лъкатушенето наляво и надясно трябва да бъде музикално, например в такт 4/4. Как се движи ръката в този такт? Надолу, наляво, надясно и нагоре. Кой човек е по-силен: който слиза или който се качва? Който се качва, губи много енергия и обеднява; който слиза, печели енергия и забогатява.

И тъй, ако реките не течеха, ако Слънцето не изгряваше, ако хората не работеха, ти никога нямаше да имаш условия за работа. Колко хора са мислили и работили в областта на музиката, докато създадат музикалната таб-

лица! Вие се ползвате наготово от труда на милиони хора. За да бъдеш добър музикант, първо трябва да разбираш закона на своя двойник, да можеш да вкарваш двойника си в цигулката. За да бъдеш добър певец, трябва да вкарваш двойника си в гърлото; за да бъдеш добър философ, трябва да вкарваш двойника си в мисълта.

Казвате: „Повтарянето е майка на знанието“. Според вас ще станеш учител и всяка година ще учиш децата да събират, изваждат, умножават и делят. След 30 години еднообразна работа мислиш ли, че си научил нещо? Според мене това е неестествена система. Първата година ще преподавате събиране, втората – изваждане, третата – умножаване, четвъртата – деление; след това ще вземете действията с простите и десетичните дробни, просто и сложно тройно правило и т.н. Така ще свършите целия курс по математика. По този начин и децата ще учат, и ти ще учиш. Сега децата учат, а ти само изпълняваш. Каквата работа и да вършиш, всеки ден ще внасяш по нещо ново. Да повтаряш нещата, това не е придобиване на знание. Какво ще кажете, ако ви дам задача в продължение на 24 часа на всеки пет минути да изговаряте по една формула – значи за 24 часа ще изговорите 288 формули. Ще се отегчите и ще се откажете от задачата.

Като ученици пазете се от обезсърчаване. Ако се обезсърчавате от човешки работи, това е намясто; да се обезсърчавате от Божествени работи, това не се позволява. Не се обезсърчавайте и от смъртта, но знайте, че тя е най-голямото ограничаване, а животът – носител на най-голямата свобода. Христос казва: „Това е живот вечен, да позная Тебе, Единяго истиннаго Бога и Христа, Когото Си проводил“. Щом познаеш Бога, ти се прощаваш с бедността, с болестта и със смъртта – ти вечно ще живееш и ще се развиваш. „Какво нещо е Бог?“ Оня, Който каже нещо и става – това е Бог. Всички същества Го слушат и изпълняват Неговата воля.

Питате: „Коя е причината за обезсърчаването?“. Научният прах. Той е потребен за образуването на дъждовните капки. Тъй щото ако не може да го използвате за друго

нещо, създайте поне водни капки от него – всяка прашина да образува капка. Иначе колкото и книги да четете, колкото и да цитирате Шекспир²⁶, Гьоте²⁷ и други писатели и учени, пак гладни ще ходите.

Един ученик отишъл при един адепт с молба да го научи на по-главните формули на заклинанието. Адептът му преподавал много формули, за което ученикът заплатил нужната сума и тръгнал в света да прилага наученото и да види силата, която се крие във формулите. Още веднага той срещнал мечка в гората. Изговорил една от формулите, втора, трета – и като не могъл да отстрани мечката от пътя си, хвърлил се върху нея, хванал я за ушите и започнал да се бори. Най-после, като се справил с мечката, казал: „Криво ме е учил адептът – не трябваше първо мечка да срещна“. Мечката представлява неблагоприятните условия в живота. Първо ще се справиш с тези условия, и после, като срещнеш мечка, няма да се бориш с нея, но тя сама ще легне на земята пред нозете ти.

Тайна молитва

32. лекция, 24 юни 1932 г., София, Изгрев

ДАВАНЕ И ВЗЕМАНЕ

Размишление

Тема за следния път: *Три поетични куплета върху твърдата почва, водата и въздуха.*

Когато животът се обезсмисли и човек намира, че няма какво да прави, той става прозаичен. Докато е млад и животът му има смисъл, човек работи с поезията – тя е красивото, възвишеното в живота. Значи поезията е идеализмът в живота, а прозата – материализмът.

В геометрията се говори за точка, за линия, за плоскост и за тяло. Знаеш ли какво представлява живата точка, срещал ли си я, разговарял ли си с нея? Ще кажеш, че си я изучавал, работил си с нея, но на книга. Да изучаваш точката на книга е същото, каквото е изучаването на растенията на книга. Друго нещо е да отидеш на мястото, където живее растението и се развива. Съществува ли точката вън от човека? Ще кажете, че точката може да се проектира, както и силите на правата линия, но те представляват проява, дейност на разумни същества. Това е все едно по почерка да четеш характера и проявите на човека. Който разбира законите на Битието, по всяка проява на човека ще знае какви сили се крият в неговия живот; който не знае законите, той ще се домогне само до обикновените, външни прояви на човека, както и на неговия живот. В почерка на човека ученият вижда не само проявеното, но и не проявеното, т.е. онова, което е скрито и от самия човек. Достатъчно е да получите едно любовно писмо от някого, за да разберете доколко той е в състояние да издържи на любовта си.

Казвам: силата на Любовта не се крие в думите, но в съчетаването на буквите, в техния устой. Не е нужно да четеш цялото писмо на човека, за да разбереш какво пише и доколко любовта му е устойчива. Първите букви на пис-

мото определят цялото писмо. Ако буквата *м* е написана така, че първият връх е по-висок от втория, това показва големството на този човек – той се счита за пръв в света, всички останали хора са след него. Ако си позволиш да се поставиш преди него, непременно ще влезеш в противоречие с този човек. Планинските върхове в Природата никога не се сравняват, следователно никога не се състезават – всякога единият ще бъде по-висок от другия.

Често хората се намират в противоречие с външната среда и условия – с твърдите, течните и въздухообразните вещества, със светлината и топлината. Някога те се намират в противоречие със самите себе си, със своите мисли, чувства и постъпки. На какво се дължи това? Много обяснения могат да се дадат, но главната причина се крие във факта, че човек няма правилни отношения към Първата Причина. Той греши по единствената причина, че не е намерил своето място в света. Щом намери мястото си, той постепенно изправя своите грешки. Следователно дали ще станеш музикант, учител, свещеник, военен, земеделец или готвач, ти трябва да си застанал достойно на своето място. Всеки трябва да си зададе въпроса защо е дошъл на Земята. Това е най-трудният и най-лесният въпрос. Човек е дошъл на Земята, за да намери своето място. „Защо отиваш на училище?“ „Да се уча.“ „Защо изучаваш музика?“ „Да свиря, да се веселя.“ Ще свириш първо на себе си, а после на другите. Който не може да свири на себе си, на никого не може да свири; който не може да напише на себе си едно любовно писмо, на никого не може да напише.

Аз не разглеждам Любовта в онзи смисъл, както вие я разбирате – като чувстване. Според мене чувстването е каша като мамалигата. Истинската любов е онази първична сила, която дава тон на живота. Който живее в Любовта, работите му се оправят. Казваш, че откакто си се влюбил, умът ти се е объркал. Това, което обърква ума, е чувство, а не любов. Любовта не внася никакво объркване, никакво противоречие в човешкия ум. Любовта е нещо отделно от чувствата: те са проводници на Любовта,

но нямат нищо общо с нея. Който влезе в Любовта, млад или стар, възкръсва; докосне ли се до Любовта, мъртвият възкръсва, глупавият поумнява, болният оздравява. Това е магическото действие на Любовта.

Казваш: „Хората не ме обичат“. Ти сам трябва да заслужиш Любовта, сам да си я купиш. Всеки богат човек може да си купи любовта – от него зависи. „Как ще я купи?“ Дай хиляда лева на един беден човек, да видиш как ще ти пише едно любовно писмо; дай две хиляди лева на друг беден, и той ще ти пише любовно писмо. Когато даваш нещо на човека, от тебе изтича сила, която той възприема; след това той ще ти напише любовно писмо. Щом изтичането спре, и любовното писмо се прекратява. Такива са разбиранията на хората за любовта: обичаш някого, защото има какво да вземеш от него. Срецаш един здрав, силен, пъргав човек: веднага го обикваш, защото има какво да получиш от него. Виждаш една кокошка, която снася яйца – интересуваш се от нея. Защо? Получаваш яйца. Защо е създадена кокошката? Ще кажете, че тя е създадена за ядене. Първоначално кокошката не е била създадена за ядене – хората сами са си присвоили правото да колят и да ядат кокошки.

Кокошките, птиците изобщо, са символи, чрез които Природата работи върху ума на човека. Птицата има отношение към мисълта. Щом видиш една птица, кажи си: „Аз трябва да мисля“. При това всяка птица определя качеството на мисълта. Славият подтиква човека към един род мисъл, лястовичката – към друг вид, чучулигата – към трети вид. Всяка птица представлява отделна буква; също така и всяка буква в азбуката изисква нещо специфично от човека. Като знаеш това, ще пишеш буквите правилно. Например двата върха на буквата *м* трябва да бъдат еднакви. Ако първият връх е по-висок, това показва, че искаш да заповядваш. Казваш: „Ще взема магическата пръчица и ще ударя с нея“. Ще удариш с магическата пръчица, ще заповядаш, но кой ще изпълни заповедта ти?

Питаш: „Какво отношение съществува между твоята мисъл и магическата пръчица като сила?“. Когато е във

връзка с разумния свят, мисълта крие в себе си мощна магическа сила. За да бъдеш във връзка с този свят, първо трябва да имаш желание да дадеш, а после да вземеш. Силен човек е онзи, който първо дава, а после взема; слаб е онзи, който първо взема, а после дава – това е закон. Ако държиш в ума си мисълта първо да вземаш, а после да даваш, ти си човек със слаб характер. Ето защо още като станеш от сън, ще си помислиш какво можеш да дадеш от себе си. Бог създаде света, значи първо даде нещо; след това Той има желание да вземе нещо от онова, което е създал. Нещастията на хората произлизат от факта, че са объркали местата: това, което е на първо място, са поставили на второ, а второто – на първо. Казваш: „Първо ще взема, после ще дам“. Объркал си местата: първо ще даваш, после ще вземаш. Вземането разваля живота, а даването го подобрява. Когато даването предшества вземането, животът е щастлив и хармоничен; когато вземането предшества даването, животът е пълен с нещастия.

В притчата за талантите²⁸ Христос говори за закона на даването. Един господар дал пет таланта²⁹ на един от слугите си и той спечелил още пет; на друг слуга дал два таланта и той спечелил още два; на третия дал един талант. Слугата заровил този талант в земята, та като се върне господарят, да му го даде назад. Той казал на господаря си: „Господарю, зарових таланта в земята, защото знаех, че си човек, който жъне, където не е сял“. Господарят му отговорил: „Рабе лукави, щом знаеш, че съм човек, който жъне, където не е сял, защо не даде този талант на лихваря, да получи срещу него нещо?“. След това той заповядал да вземат единия талант от този слуга и да го дадат на онзи, който спечелил пет таланта.

Следователно ако имаш един талант, не го заравяй в земята; не казвай, че не си способен, че нищо не можеш да направиш. Кажеш ли така, ти занемаряваш себе си. Ако си музикален, изучавай музиката – да станеш добър музикант, да задоволиш първо себе си. Ако задоволиш себе си, ще задоволиш и другите. Как ще искаш от хората лавров венец, ако не можеш да свириш? Така нищо не се постига,

човек сам се спъва. Не е лошо, че искаш нещо от хората: важно е да спазваш закона – първо ще сееш, ще дадеш нещо на земята, а после ще жънеш. Не отивай да жънеш там, където нищо не си сял. Икаш да имаш уважението и почитанието на хората. Това е Божествена идея – Бог иска да Го почитат. Това желание е право и намясто, обаче право ли е да изискваш от хората, ако не си им дал нещо? Мнозина от вас искат да вземат нещо от Братството. Питам: какво са вложили в Братството, за да искат нещо от него? Ако това Братство е член от Всемирното Бяло Братство, какво си вложил в него? Нищо не си вложил, а искаш да вземеш нещо. Вложи нещо в Братството! „Какво ще получи?“ Не мисли за това.

Само едно Братство съществува в света като общ велик организъм – всички останали братства са произлезли от него. Що се отнася до братствата на Земята, те са много: тук едно братство, там друго братство и т.н. Хиляди години са мислили хората, докато дойдат до идеята за братството, но светът и досега не се е оправил. Защо? Защото интересите на тези братства са различни. Щом има много братства, въпросите винаги остават неразрешени; щом има много истини в света, въпросите остават неразрешени. Докато има няколко истини, винаги ще казваш: „Не зная кое е истина“. Под Истина разбираме онова първично начало, което събужда и съживява човека. Всичко, каквото имаш, дължиш на това начало в себе си. Това, което съм аз, което чувствам в себе си, е Истина. Казваш: „Аз мога да умра“. Това е предположение, не е проверено. „Мога да падна от канарата и да се убия.“ Това е предположение. „Мога да се хвърля във водата и да се удавя.“ И това е предположение.

Не всеки, който се хвърля във водата, се дави. Жабата например се хвърля във водата, без да се удави; тя се гмурка във водата и казва: „Има смисъл да се живее – цял ден се уча“. Казваш: „Жаба е това – тя кряка цял ден и не се учи“. Не, жабата пее и се учи; тя е първият музикант, тя пее: „До-до-до, ре-ре-ре“. Често се спирам пред блатата и слушам как жабите пеят. Една от тях си подава главата от

водата и ми казва: „Аз едва сега започвам курса по пеење.“ „Добре правиш – един ден ще имаш по-големи постижения“. Жабата се упражнява, без да се отчайва – тя разбира живота. Някой човек се учи да пее и като няма големи постижения, отчайва се и се самоубива.

Време е да се освободи човек от лъжливите системи на миналото. В ума ти влезе една обезсърчителна мисъл: не се поддавай на тази мисъл, тя е илюзорна – пред тебе се открива велико бъдеще. Положението на човека е хиляди пъти по-добро от това на жабата – трябва ли да се отчайваш? Ако жабата има толкова голямо постоянство да се учи да пее, ти по-долу ли ще останеш? Ако някога се обезсърчиш, иди при едно блато и слушай какво прави жабата, как пее. Тя взема известни тонове много чисто. Казваш: „Нямам време да се занимавам с жабите“. Жабата е символ, който трябва да се преведе. Тя е студенокръвно животно, което показва, че е хладнокръвна. Жабата гледа на живота философски: седи спокойно и размишлява като факир – мускул не мърда на нея. Със своето хладнокръвие тя иска да каже на човека: „Няма защо да се гневиш, нито да се разгорещаваш – остави нещата сами да дойдат до тебе“. Наистина жабата седи спокойна: кацне муха на носа ѝ – и тя веднага я лапне. След това пак заема същото положение, като че „ни лук яла, ни на лук мирисала“.

И така, изучавайте постоянството от жабите. Те пеят цели четири месеца в блатата, по цели дни и нощи. Благодарете, че жабите крякат и щурците пеят: ако те пресанат, светът ще мине през големи страдания. Когато минаваш край блатата и чуваш, че жабите крякат, знай, че твоите работи ще се оправят. Ако искаш да знаеш дали работите ти ще вървят добре, дръж у дома си в едно шише с вода една жаба и следи кряка ли тя, или не. Ако кряка, ще успяваш, ако не кряка, няма да имаш успех. „Това е празна работа.“ Знай, че всичко, което става в Природата, има дълбок смисъл. В известен случай жабата и щурецът могат да внесат нещо ново в душата ти. Малки същества са те, но някога могат да бъдат полезни. Вървиш и не знаеш накъде води пътят. Спри се пред жабата – тя ще ти

посочи правия път. Жабата е надпис, по който можеш да четеш. Не само жабата, но и всяко живо същество може да посочи правия път на човека. От него се иска будност, да разбира нещата: така той ще осмисли живота си и ще види, че всяко явление, всяка проява в живота има дълбок смисъл.

Като ви наблюдавам, виждам промените, които стават с лицата ви. Някога побледнявате, някога пожълтявате или позеленявате. Има причини, които обясняват тези промени. Едно индуско предание обяснява как е произлязла бялата раса. Понеже тогавашният човек не се отнасял добре с брата си, Бог го повикал да даде отчет защо се отнася лошо с него. Човекът се уплашил много и от страх побледнял, станал бял. Значи белият цвят на хората от бялата раса не е естествен, затова белите хора повече вземат, по-малко дават. В бъдеще, когато дойде шестата раса, хората ще дават повече, ще вземат по-малко. Те ще бъдат хора на светлината – светеща раса. Тогава хората ще мислят повече. Мисълта повече дава, а чувствата повече вземат. Човек трябва да мисли повече, т.е. да дава повече. И Бог е започнал първо с мисълта, с хармонията. Това изисква разумният живот.

Като ученици на окултна школа вие трябва да минете през три последователни класа: единият клас е на физическия свят; вторият клас е в астралния свят, т.е. в класа на чувствата; третият клас е в умствения свят – в света на мисълта. Някои искат да минат изведнъж и трите класа. Това е невъзможно. Не можеш да се справиш с окръжаващата среда, докато не разбереш законите на физическия свят. Не можеш да имаш правилни отношения с хората, докато не се справиш със законите на астралния свят. Не можеш да имаш права мисъл, докато не научиш законите на умствения свят, където съзнанията на всички същества са свързани едно с друго. Ако майката не се грижи за детето си, то ще остане на произвола на съдбата. Детето плаче, безпокои се да не остане гладно. И без неговия плач майката се грижи за него. Ангелите се грижат за човека, но и той като детето се безпокои да не остане гладен. Детето

трябва да знае, че има кой да се грижи за него. И човекът трябва да знае, че има кой да се грижи за него. Ако Бог не мисли за човека, всичко е свършено с него. Ако мислите, че няма кой да се грижи за вас, вие поставяте живота си на фалшива основа и в един ден той ще рухне, както къща, построена на пясък.

Помнете: всички стари досегашни системи ще рухнат, няма да остане нито една от тях. Вие ще видите всичко това, ще бъдете свидетели. Всички църкви, всички обреди ще рухнат – те са изиграли вече своята роля. Ще се създаде нещо ново. Не е важно как мислят хората сега, но как вие трябва да мислите. Ако си птица, ще прехвъркнеш над реката; ако си риба, ще преплуваш реката; ако си човек, ще минеш през моста. По който начин и да минете, важно е разумно да я минете.

Обикновено в живота хората се групират, но ако това става по закона на Любовта, светът щеше да се оправи. Днес богатият не вярва на бедния и бедният не вярва на богатия. И единият е прав, и другият е прав. Богатият казва: „Кой ще ми гарантира, че този слуга няма да ме обере?“. И бедният казва за господаря си: „Кой ще ми гарантира, че господарят ще ми плаща редовно?“. Обаче нито богатият е лош, нито бедният. Има богати хора, които не са разбрали богатството си; има бедни хора, които не са разбрали беднотията си. Сегашните бедни и страдащи хора са били някога богати, но и те не можаха да оправят света: Провидението ги постави на мястото на бедните, за да опитат последствията на богатството. Ако и сегашните богаташи не разрешат правилно въпросите, един ден ще станат бедни. Никой не може да се извини: нито богатият, нито бедният. Бедният трябва да каже на богатия: „Пътят, по който вървиш, води към смъртта“. И богатият трябва да каже на бедния, че по който път върви, ще умре. Обаче това не е достатъчно – те трябва да си посочат един на друг правия път. Сега и на вас казвам: съберете се някога да помислите върху социалните въпроси, да намерите някакво разрешаване. Вие можете да поддържате страната на бедните или на богатите, но това е заинтересованост.

Казвам: ако се интересуваш от нещо, първо ще се интересуваш от Истината – всеки трябва да прилага Истината. Който казва, че е беден, не говори истината; който казва, че е богат, пак не говори истината. Може ли да бъде богатството твое, щом са го събирали хиляди хора? Хиляди дървета са взели участие в придобиване на това богатство: какво ще кажете? Свещеникът казва, че е проповядвал на хората, учил ги е на добър живот. И той не говори Истината. Проповядвал е той, но за пари; ученият е работил пак за пари. Докато човек не работи от любов към доброто, никога не може да стане учен. Първо ще работиш за доброто – тогава ще те възнаградят десет пъти повече, отколкото очакваш. Говориш за братство и равенство, а около тебе лежат стотици болни, няма кой да ги наглежда. Те имат нужда от помощ. Здравият не се нуждае от братство, но болният има нужда от него. Ще кажете, че за болните има болници. В каква болница ще турите онзи болен, който страда от алчност към парата? Той иска да стане богат, да живее в охолност. Неговата болест ще се излекува, когато се разрешат социалните въпроси. Кой учен, кой социолог е разрешил тези въпроси? Всички социални въпроси са разрешими. Тяхното разрешаване се крие в устройството на човешкия организъм.

Вижте как е устроен организъмът на светията, как работят всички клетки, каква служба изпълнява всяка клетка – и приложете тези закони в устройството на дома, обществото и държавата. Вземам за пример светията, понеже неговият организъм е в хармония с Цялото. Не спрете ли вниманието си върху устройството на съвършения човешки организъм, вие ще минавате от един строй в друг и в края на краищата ще се натъкнете на условия, подобни на сегашните. Докато е на Земята, човек постоянно търси начини как да преустрои живота си. Щом дойде смъртта, той отива в другия свят – там да разреши социалните въпроси. След време отново слиза на Земята – да приложи онова, което е научил на онзи свят, обаче като се върне оттам, всичко забравя и започва отново да се луга. Някои помнят това, което са научили, и го прилагат в своя жи-

вот. Това е достояние само на онези, които вярват в Бога като първопричина на нещата и изпълняват Волята Му. Докато вярваш само в себе си и се стремиш към първото място, ти винаги ще теглиш чергата към себе си. Срещнеш ли някой човек, отдай му заслуженото място.

Сега, като ви наблюдавам, виждам, че вие не оценявате свободата, която ви е дадена. Говорите за братство, без да разбирате законите на братството. Ако зад себе си нямаш тил, ако не признаваш великия разумен свят, братството като идея е загубено. Питат ме защо допускам всички хора до себе си. Това не е ваша работа. Аз пиша едно важно писмо, а една муха кацне на носа ми. Усещам я, но не обръщам внимание. Докато напиша писмото, нищо не ѝ казвам; щом свърша работата си, питам мухата какво иска и ѝ давам някакъв съвет. Сестрата се оплаква от брата, че нямал добра обхода, братът се оплаква от сестрата. Според мене и двамата са прави, и двамата са криви. Той има един възглед за живота, тя – друг: интересите им не съвпадат. Това е в реда на нещата. Този въпрос не може лесно да се разреши, отсега нататък ще го решавате. Закон е: не искай хората да мислят, да чувстват и постъпват като тебе. Всеки решава въпросите си по свой начин. Някой се е оженил, но не живее добре с жена си – това е социален въпрос. Казвам на мъжа: „Ще търпиш“. Жената се оплаква, иска от мене съвет. Казвам ѝ: „И ти ще търпиш. Ще бъдеш умна и ще изучаваш характера на мъжа си. Трябваше на времето да ме питах какво да правиш – сега ще търпиш и ще се учиш, ще търсиш начин как да укротиш неговия буен характер.“ „Не мога да го търпя.“ „Напусни го тогава.“ „Няма кой да ме поддържа.“ „Ще търпиш и ще се възпитаващ“.

Днес всички хора – мъже и жени, се натъкват на вътрешни противоречия. Това се дължи на вътрешната дисхармония между техните мисли и чувства. Всеки сам трябва да възстанови хармонията между своите мисли и чувства, да се справи първо със себе си. Щом човек не се е справил със себе си, и с другите не може да се справи. Двама души не се търпят. Какво трябва да се направи? Турете помежду им няколко души, които са добре разположени

към тях. Понеже не са един до друг, те лесно ще се спогодят – отдалече те ще се поглеждат с любов; турите ли ги един до друг, няма да се спогодят. Сам по себе си никой не е лош. Всеки мисли и чувства добре, но понякога в него се събира излишна енергия, която чака момента да се изяви навън: достатъчно е да се докосне някой до него, за да избухне. Обаче има методи, чрез които тази енергия може да се използва разумно. Ще ви дам тези методи и като ги приложите, ще имате 75% резултат. Как ще се справите с неравно написаната буква м? Докато не изравните двата ѝ върха, нищо не можете да направите. Само разумният може да се качва по високите върхове; ако се качи глупавият, ще изкукурига като петела. Това е един сложен, но приятен въпрос.

Мнозина се оплакват от недоразумения в живота си. Според мене има нещо хубаво в недоразуменията: чрез тях човек изучава както себе си, така и окръжаващите. Преди година един брат се сби с друг. Какво стана после? Битият започна да пише хубави стихове. Онзи, който го би, беше проводник на сили, които внесоха светлина в бития. Тоягата, която удря, не е виновна – зад нея се крие едно разумно същество. Мъжът измъчва жена си: защо? Има дълбока причина за това. Бащата измъчва детето си – и за това има дълбока причина. Не разделяйте нещата в Битието: една причина действа навсякъде. Какво ще кажеш, ако дясната ръка стиска лявата – ще се сърдиш ли? Друг е въпросът, ако някой отвън стиска ръката ти. Обаче ако гледаш на всички прояви в живота като на изходящи от един център, от една причина, за нищо няма да се сърдиш.

Като ученици работете върху заложите, които са вложени във вас. Ако се занимавате със странични въпроси, сами се спъвате. Съществен въпрос за вас е този за Любовта. Той трябва да се разреши, но не със сегашните ви чувства. Когато посети човека, Любовта хвърля в него нова светлина, вътрешен мир и дълбоко разбиране – той се чувства възкръснал, свободен, готов да разреши всички мъчнотии в живота си. И тогава, ако си бил болен, всич-

ки болести постепенно ще изчезнат. Без Любовта човек постепенно остарява и губи силите си; като се гледа в огледалото, той казва: „Свърши се с мене! Какво беше едно време, на младини!“. Настрадаин Ходжа видял един голям трап и си казал: „Ще се опитам да го прескоча“. Засилил се и паднал в трапа. Едва се измъкнал оттам. Огледал се наоколо и като мислел, че са го видели, засрамир се и казал: „Какво беше на младини, какви трапове прескачах!“. Като разбрал, че никой не го чува, той си казал: „Каквото беше на младини, това е и на старини“.

Казвам: какъвто си бил на младини, такъв си и на старини – умът на човека не се изменя. Всяка умствена промяна в човека се дължи на неговото вътрешно съзнание. Всеки трябва да си зададе въпроса как той разбира и решава противоречията си.

Тайна молитва

33. лекция, 1 юли 1932 г., София, Изгрев

РАЗУМНИЯТ СВЯТ

Тайна молитва

Природата има желание да покаже на всяко разумно същество мястото, което му е определено. Както отделните части на часовника имат свое строго определено място и предназначение, така и всеки човек, който изучава механиката на своя организъм и законите на своите мисли, чувства и постъпки, намира своето определено място и предназначение. Кое е мястото на земеделеца? Земята: тя е мястото, където той сее своите произведения. Колкото по-обработена е почвата, толкова по-умен е земеделецът. Къде е мястото на рибата? В морето: там тя се учи и прилага наученото.

Често се говори за цивилизацията на народите. Питам: каква разлика има между цивилизацията на миналото и сегашната цивилизация? Преди хиляди години хората са вярвали в Бога – и днес вярват в Него, но тогавашната вяра се е различавала от сегашната. Тогава хората са имали едно разбиране за светлината, а днес – друго. По теория разбирането на тогавашните и на сегашните хора коренно се различава, всъщност светлината и тогава, и сега е една и съща. В Природата съществува едър план, към който се координират всички човешки планове. Какво е отношението между човека и центъра, откъдето идва животът; по каква линия идват силите, които действат в човека? Човек се е повдигнал до известна степен благодарение на енергията, която идва от Слънцето; затова се казва, че между центъра на Земята и центъра на Слънцето има известно отношение. Благодарение на това тежестта на задния мозък е минала в предната част на главата и човекът се е изправил на краката си. Коя е причината, която заставя човека да се изправи на краката си? Като се е убедил, че е по-добре да ходи на два крака, отколкото да

лази на земята като животно, човекът е започнал да прави усилия да се издигне и да застане на краката си.

В Природата съществуват две силни течения: едното е от изток към запад, а другото – от север към юг. Северното течение е станало по-силно от източното, благодарение на което човек се е изправил на краката си. Така именно той е излязъл от областта на животните. Някога човек се е движил в хоризонтално положение, на четири крака; днес се движи в перпендикулярно положение на първото. Често неморалният живот на човека се дължи на изкривяване на гръбначния стълб; щом се изправи гръбначният стълб, мислите, чувствата и постъпките на човека се изправят. Раменете му трябва да бъдат в хоризонтално положение, а вратът – перпендикулярно на рамената. Ако едно от раменете на човека е издигнато повече от другото, а вратът му не е перпендикулярен, в него липсва нещо. Носът трябва да бъде перпендикулярен на челото. Носът на сегашния човек още не е перпендикулярен – това ще стане в бъдеще. Има нещо правилно в тялото, в строежа на неговия организъм, но лицето му още не е правилно. Малко хора има с правилни чела. Онези, които изучават психологията на човека, още не са дали образец за правилна форма на челото и на носа, както и за отношенията между тях.

Като изучавате лицето на човека, виждате, че устата му не е такава, каквато трябва да бъде – нещо ѝ не достига. Устните имат отношение към храносмилането. Ако долната устна е по-дебела, човек е пасивен – повече възприема, по-малко дава; ако горната устна е по-дебела, той е по-активен – повече яде, има желание да дебелее. Колко дебел трябва да бъде човек? Природата е определила точно теглото на всеки човек. Светията и обикновеният човек не тежат еднакво, добрият и лошият също не тежат еднакво. Теглото на човека се определя от неговия вътрешен живот. Казвате за някого: „Този човек е добър“. Как познавате това? „Той е дал 10 000 лв. на един беден.“ Това още не е добро дело: той е пренесъл парите от едно място на друго. Колко магарета пренасят златото на господаря

си от едно място на друго, без да са добри. Колко магарета носят кошове с хляб за бедните: добри ли са те? Доброволно ли носи магарето хляба, или са го натоварили да го пренесе? Следователно ако те заставят отвън да дадеш 10 000 лв. на едно благотворително дружество, това добро ли е? Важно е да се знае подбудителната причина, която заставя човека да прави добро.

И така, морални и добри постъпки са онези, които стават по вътрешен, доброволен подтик. Ако правиш добро по принуждение, както прави магарето, това не е добро. Господарят по известни съображения заставя магарето да направи някакво добро: магарето ни най-малко не съзнава доброто, което върши. Какво добро е това, което се върши от страх? Казват на някого: „Ако не живееш добре, ще влезеш в ада“. И на магарето казват: „Ако не пренесеш хляба, няма да ядеш“. Първо трябва да се освободите от моралния прах на миналото, за да познаете кое е Божествено – и него да изпълнявате. Този прах не помага за развитието на човека – външният морал не прави човека морален. Ако искаш да станеш силен и да се справиш с всички противоречия, вложи морала дълбоко в себе си – да ти стане втора природа. Това значи при всички мъчности и противоречия да бъдеш като риба във водата: да се гмуркаш във водата, да влизаш и да излизаш, без да се удавиш.

Сегашният човек, понеже е изгубил истинския морал, влиза във водата и се дави. Той влиза и във въздуха, но и там се дави – забравил е изкуството да плува и да хвърчи. Въздухът има отношение към умствения свят, затова казваме, че птицата представя епохата, когато мисълта се е явила за пръв път. Ето защо, когато изучавате времето за явяване на човешката мисъл, трябва да разберете каква е била средата, в която тя се е явила. Днес вие се задоволявате само с констатиране на мисълта като приятна или неприятна. Това не е достатъчно: важно е да се знае откъде идва мисълта, през каква среда минава. Казваш: „Кракът ме боли, трън имам в петата“. Важно е да знаеш откъде е дошъл този трън.

Като ученици вие трябва да изучавате посоката на мислите, да знаете откъде идва една мисъл и къде отива. Всяка мисъл има свой център, от който излиза и в който се връща. Една разбойническа банда седи някъде и мисли какво да прави, каква посока да поеме. Разбойниците отпращат мисълта си към някой богат човек – да мине край тях, да го оберат. Богатият възприема тази мисъл и без да знае защо, минава точно оттам, където е бандата. Закон е: ако искаш да успееш в нещо, концентрирай мисълта си към него. Този закон работи и за доброто, и за злото. И разбойникът със силата на мисълта си може да успее, както и добрият човек. Ако постоянно държиш в себе си мисълта, че ще успееш да постигнеш нещо добро, ще го постигнеш; обаче мислиш ли, че от тебе нищо няма да излезе, и това ще се сбъдне. Мисли за постигането на добри, положителни неща.

Преди години, през 1924 г., дойде при мене един млад човек и ми каза: „Имам силно желание – да дойда в София на работа, но все не ми се отваря път“. Казвам: „Мисли усилено върху това и ще успееш“. Той ми отговори: „Само с мисъл нищо не се постига“. Нищо не му отговорих. След осем години той пак дойде при мене и ми казва: „Най-после желанието ми се реализира – аз съм вече чиновник в София.“ „Как стана това?“ „И аз не зная. Всичко се нареди по естествен път, но аз мислих усилено върху това цели осем години“. И светията, като работи 20 години с мисълта си, постига своите желания. Който не разбира закона, казва, че работите се нареждат по някакъв чуден начин; който разбира закона, казва, че действа някаква сила. Някой мисли върху известен въпрос – и като не може да реализира мисълта си, започва да се обезсърчава. Той иска да постигне нещо за един ден, по магически начин. Правило е: всяко желание може да се реализира най-късно в продължение на 22 години. В това време ще минеш през три възможности: ще реализираш една малка част от желанието си, ще реализираш половината от желанието си – или при най-благоприятен случай ще реализираш желанието си напълно.

Сега ще ви дам един конкретен случай. Купувате си един лотариен билет. „Морално ли е да се занимаваме с лотария?“ Да оставим това настрана. Защо капят листата, не е важно – ние не разглеждаме този въпрос. Купувате си лотариен билет. Първата година не печелите нищо, втората година – също, третата – също. Продължавате да си купувате билети цели 22 години. Най-после печелите или 50 хиляди лева, или сто хиляди – най-щастливият случай; или печелите толкова малко, че едва покривате сумата, изразходвана за купуването на билетите. Какво печелите в последния случай? Само опитност. Какво ще направите, ако спечелите сто хиляди лева? Пазете се да не изпаднете в положението на онзи турчин, който спечелил на лотария един английски параход. Като го завели да види парахода си, той изгубил равновесието на ума си и полудял.

Този закон наричаме „закон за щастието“. Той действа навсякъде в живота: в женитбата, в професията на човека. Някой иска да се ожени и постоянно мисли върху това – да намери добра мома. Шансът е трояк: или ще бъде напълно щастлив, или наполовина, или едва ще се справи с условията. Писател си: пишеш, работиш – и едва след 22 години усилена работа се намираш пред една от трите възможности: успяваш напълно, наполовина или едва покриваш разходите си. Същото се отнася и до музиката. Казваш: „Не трябва човек да си губи времето“. Като мислиш да се жениш, важно е да знаеш кога да си купиш билет. Като купуваш билет, отваряй си очите: трябва да знаеш кой номер да си купиш, кога да го купиш и откъде. В практическия живот хората са дошли до известни правила, които строго спазват. Например като избират мома, гледат да е здрава, стройна, с живи очи, пъргава и работна; после гледат как се облича, какво говори, каква обхода има. Момъкът изучава момата, прави си сметки, изчислява всичко и най-после казва: „Изненада ме животът, нищо не постигнах“. Нищо не постигна, защото не взе в съображение моментите. В живота има силни и слаби моменти. Слаб момент е, когато печелиш само това, което си вложил; още по-слаб е моментът, когато губиш и вложеното. Търговец си, купуваш

и продаваш стока; в един момент се намериш пред криза – изгубваш всичкото си богатство и нищо не ти остава.

Един виден английски писател дошъл до положението да продава по улиците клечки за зъби. Той написал няколко хубави драми, но не му вървяло. Най-после завели дело против него – задлъжнял много. Първия път делото се отложило. Той пишел добре, но не знаел кога да започва работата си и кога да я свършва. Това не е чудно – сега стават по-големи чудеса: руски князе стават келнери, княжески дъщери стават балерини. „Как е възможно това?“ В света става всичко – каквото си мислил и каквото не си мислил. Ти се отвращаваш от келнерството: има нещо по-страшно от това, да станеш келнер или балерина. Това са външни положения. Природата има един план, който постепенно прилага в живота.

Сега всеки чувства, че трябва да направи нещо, но как – не знае. Намислиш да направиш едно добро: духът ти се повдигне, станеш весел, самоуверен, ходиш смело, мислиш, че светът е твой. Не се минават няколко дни: отпаднеш, обезсърчиш се, ходиш като оглашен, оглеждаш се – не знаеш какво става. В живота не се е променило нищо, в Природата – също. Станала е малка промяна с времето: влажното време се е сменило със сухо. Едни хора са щастливи при влажно време, а други – при сухо. Онези, които са щастливи при влага, са подобни на риби; щастливите в сухо време са подобни на птици. Изобщо сушата, влагата, светлината и топлината оказват влияние върху настроението и духа на човека. Значи влагата регулира действието на електричеството върху човешкия организъм. Електричеството изсушава човека, прави го тънък, деликатен. Някога може да го изсуши толкова много, че да изтъни нервите му, да не може да издържа окръжаващата среда. Ако магнетизмът вземе надмощие, човек затлъстява много – такъв човек може да яде малко и пак да дебелее.

Какво се иска от човека, за да се развива правилно? Да влезе във връзка с разумните сили в Природата. Има същества в Природата, които се стремят към човека, както рибарят – към рибите. Те насочват въдиците си към него

и хванат ли го, всичко е свършено: веднага го турят на огъня да се опече. „Защо постъпват така?“ Ти защо ловиш рибите? Както ти ловиш рибите, така и те ловят хората – имат нужда от тях. Рибарят лови риби, за да живее; и тези същества поддържат живота си от хората. За да не ставате тяхна жертва, дръжте връзка с разумния свят, с разумните и добри сили в Природата.

И така, знайте, че в Природата има сили и вещества, които имат свойството да избухват – неустойчиви са. Влезе ли една мисъл в главата ви, преди да я реализирате, вижте какви свойства има тя: ако е експлозив, турете я настрана. Дръжте се за Божествения морал и за Божествените закони като за абсолютни величини. В тях няма никаква изненада, никакво изключение – това е моралът на Цялото. Значи има морал и на частите. Например дока-то си в общество, между много хора, ти си морален човек; щом останеш сам, изгубваш морала си. Докато си между хора, ти си смел, безстрашен; щом останеш сам, започваш да се страхуваш. Някой каруцар върви нощем през гората и пее. Казвате, че е весел човек. Не, той пее от страх, насърчава се. Плачеш някога – защо? За насърчение: плачът насърчава човека. „Какво да правя, за да се освободя от противоречията?“ Ще работиш върху себе си. Има противоречия, причината на които се крие някъде в далечното минало – те не могат да се разрешат лесно. Имаш рана на ръката си: как ще я излекуваш? Или с дървено масло, или с ножа на лекаря. Не е лесно да оперираш човек – наука, знание е нужно за това. Христос казва: „Ако те съблазнява дясната ръка, отсеци я“. По-добре да влезеш в Рая с една ръка, отколкото с две ръце в ада.

И така, не се заемайте с неща, за които не сте готови, които нямат нищо общо с вашите вътрешни разбирания. Някой е крайно неразположен към тебе – причината е в далечното минало. Не се стреми да се примириш с него. Как ще се примириш с кобрата? Даже и най-опитните укротители на змии не могат всякога да се справят с нея. Има змии, които не се поддават на укротяване. Видиш ли заспала змия, не я пипай: тя и през клепачите вижда и

ако е усойница, ще те ухапе – естеството ѝ е такова. Тя е лоша за човека, но не и за Природата: от гледището на Природата всяко същество има своето предназначение. Единствено добър е Бог. И ако човек би дал път на Бога в себе си, и той щеше да бъде добър. Сега човек е добър само при известни условия. Ако той би дал възможност на Бог да живее в него, никога не би познал нужда, никога не би грешил. Нуждите заставят човека да греши. Гладен си – грешиш, жаден си – грешиш. Като не се задоволяваш с водата, започваш да пиянстваш и да грешиш. Беден си – грешиш. Защо? Искаш да станеш богат и като не успееш, започваш да крадеш. „Какво трябва да правим, за да се освободим от недъзите си?“ Недъзите, това са болезнени състояния, през които минава сегашното човечество. Ето защо първата работа на човека е да се излекува и да излезе от болницата. Докато е в болницата, той се учи на постоянство – да взема всеки час по една лъжичка лекарство; щом оздравее и напусне болницата, можеш вече да му говориш как трябва да живее. Болният се лекува, а здравият се учи.

И така, задачата на здравия човек е да разреши правилно социалните въпроси. Два начина има за това: първият начин е да се изучат всички сегашни системи и да се прибави към тях онова, което им липсва; вторият начин е да се изучава Природата и да се приложат нейните методи и планове. Ще дойде ден, когато хората ще се откажат от оръжието като средство за разрешаване на социалните въпроси. Богатите ще се откажат доброволно от богатството си и ще заживеят по нов начин. „Кога ще стане това?“ Питам: кога малкото дете ще стане момък? Колкото и да му говориш за това, по-рано от 21–22 години то не може да стане: тогава ще има условия за реализиране на това, което му се говори.

И за човечеството ще дойдат условия за нов живот – то сега минава през подготвителни периоди. На всеки 25 години пред човечеството се откриват три шанса: единият шанс е да получи голяма печалба, вторият шанс – да получи средна печалба, а третият – едва да покрие раз-

носките си. „Кога ще се оправи светът?“ Ако ви кажа кога точно ще стане това, какво ще спечелите? Ако ви кажа, че светът ще се оправи след една-две години, ще си въздъхнете спокойно; ако ви кажа, че това ще стане след сто години, ще се обезсърчите. Вие искате да се оправи светът във ваше време, да се успокоите. Аз казвам: когато и да е, светът ще се оправи. Това е важно, а не времето.

Представете си, че докато се оправи светът, трябва да живеете още няколко години при старите условия: какво ще правите? Това е все едно, че пътувате с параход по море и морето се вълнува. Цели три дни вилнее буря, вълните люшкат парахода на една, на друга страна – и вие сте вътре, очаквате отнякъде помощ. Предчувствате, че помощта идва, но докато дойде? Ще минат няколко дни и вие трябва да имате сила да издържите. Който издържи, ще бъде спасен. Ще седите в разнебитения параход и ще чакате – нищо друго не ви остава.

Икономическите условия, при които се намира сегашното човечество, са развълнуваното море и разнебитеният сред него параход. Трябва да се излезе от тези условия, трябва да се променят икономическите условия на живота. Хората се нуждаят от ново разбиране за живота. Докато съществува класовата борба, светът не може да се оправи – всякога ще има „едни горе, други долу“. Казано е в Писанието: „Който издържи докрай, той спасен ще бъде“. Хората се организират и въстават против класовата борба. Сега започва още една борба – между расите. Все ще се повдигне една от расите, но тя трябва да бъде най-разумна от всички. Каквито усилия и да правите, икономическите условия ще се разрешат сами по себе си: всеки организъм ще се приспособи към естествените условия на живота. За да устоява на новите условия, човек трябва да има силна мисъл – само така той няма да се колебае, вълните няма да го люшкат на една и на друга страна. „Как се придобива силната мисъл?“ Чрез работа и упражнения: не можеш да имаш права мисъл, прави чувства и добри постъпки, ако не работиш върху себе си и не се упражняваш.

Помнете: около вас съществува един разумен свят. Ако изучавате законите на този свят и се свържете с него, вашият живот ще се подобри по магически начин. „Къде е този свят?“ Вие живеете в него. „Не го виждаме.“ Много естествено – очите ви са затворени за него. Ако отворя очите ви, ще го видите и ще повярвате на думите ми. Вие сте в положението на слепороден: колкото и да му говорите, че светът, в който живее, е красив, че в него има реки, извори, морета, планини, долини, цветя и градини, той не вярва. Ако отворя очите му, веднага ще повярва – ще види, че и той живее в красивия свят. Ако и вие не живеете в разумния свят, в света на възможностите, колкото и да ви говоря, само ще ви залъгвам. Вие живеете в този разумен свят, но очите ви трябва да се отворят – сами да го видите. „Как ще се отворят очите ни?“ Като се намажат с кал. Има един пример от Евангелието, където Христос намаза с кал очите на слепородения и той прогледна. След това Христос му каза: „Иди, измий очите си в Силоам и принеси дара си в храма“. Силоам³⁰ и храмът са символи. На всеки от вас казвам: иди при разумните хора и вземи участие в тяхната работа. Ако отидеш при един лекар, трябва да разбираш неговия език – само така ще му бъдеш полезен.

Следователно ако искате да бъдете свободни, свържете се с разумния свят, със съществата, които живеят в него. „Какво ще придобием от тази връзка?“ Ако сте болни, ще оздравеете; ако сте слаби, ще станете силни; ако хората не ви обичат и не ви търпят, ще ви обикнат. Да се свържеш с разумния свят – това значи да се свържеш с Бог. Свържеш ли се с Бог, той веднага те кредитира. Няма по-велико благо за човека от това – да е свързан с Бог. Той има вече условия да развива своите дарби и способности. Имаш дарбата да лекуваш: достатъчно е да поставиш ръката си върху главата на болния и той оздравява. Няма ли да те обичат хората? „Какво трябва да бъде нашето отношение към света?“ Казвам: не се влюбвайте в света. Защо? Светът е княжеска или царска дъщеря: как ще се влюбиш в княжеската или в царската дъщеря? Това е опасно нещо: ако се влюбиш в царската дъщеря, ще страдаш. Не прави

усилия за работа, която не можеш да постигнеш. Царската дъщеря да стои при баща си – там е нейното място. Само она може да се домогне до царската дъщеря, който има силен ум. На малкото дете – малък кон, на възрастния човек – голям кон.

Повтарям: вярвайте, че около вас има един разумен свят. Влезте във връзка с този свят! Някои от вас сте нервни. Аз зная причината за вашата нервност. Като ви я кажа, ще оздравеете, но мога да я кажа само на ухото ви, никой да не чуе. Като си дошъл на Земята, ще работиш нивата: ще ореш, ще сееш, ще жънеш. Че било горещо, че Слънцето греело силно – пак ще работиш. Ако си разумен, ще седнеш под сянката на крушата – да мине голямата горещина, и като си починеш, ще продължиш работата си. Работата, която сега се върши в света, е за всички народи: всички трябва да вземат участие в нея. Време е хората да се събудят от дълбокия сън. Във всички трябва да се яви желание и готовност да се оправи светът. И вие трябва да се събудите: който не е събуден, да се събуди – военният да наточи ножа си, работникът да изчисти инструмента си.

Едно се иска от всички: да признаете съществуването на разумния свят и да се свържете с него. Всичко живо се подчинява на този свят – той помага, дава, регулира енергиите, разрешава всички противоречия. Разумният свят ще оправи обърканите работи на хората, иначе светът няма никога да се оправи. Щом се качиш на влака, ще разчиташ на машиниста, обаче машинистът трябва да бъде разумен, да води хората към разумния свят.

Сега мога много да ви говоря, но вие трябва да бъдете здрави. Здравето се придобива и поддържа при специфични условия и съответна среда. За да се изяви разумният свят, нужни са условия и среда – не вода, нито въздух. Светлина е нужна за проявяване на разумния свят. Вие живеете вече в светлината, която носи условия за разрешаване на социалните въпроси.

Тайна молитва

34. лекция, 8 юли 1932 г., София, Изгрев

ТЪНКИ И ДЕБЕЛИ ЛИНИИ

Тайна молитва

Човек трябва да разбира проявите на Природата, да разбира линиите, които тя чертае. Всеки може да начертае една линия. Ако видите една безкрайно дълга линия, може ли да познаете къде е началото ѝ и къде – краят? Как пишете вие: от дясно към ляво или от ляво към дясно? Западните народи пишат от ляво към дясно, източните – от дясно към ляво, а китайците – от горе на долу. В Природата лесно се познава началото на нещата – там всякога е по-тънко, отколкото в края. Много хора постъпват като Природата: започват тънко и колкото по-надолу отиват, толкова повече надебеляват работите. Следователно кога-то нещо надебелява, ще знаете, че то е към края си.

Същото се отнася и до страданието: в началото страданието е тънко. Колкото по-голямо става страданието, толкова повече надебелява; и като наближи края му, то става много дебело и изчезва. Докато е тънко, страданието е младо; щом започне да надебелява, казваме, че страданието остарява. Същият закон важи и за радостта. В началото радостта е млада и тънка; колкото наближава края ѝ, тя става по-дебела и остарява. И човек в първо време е тънък и млад: постъпките му са неустановени, променливи. Колкото повече расте, той става по-дебел, по-установен, докато един ден остарее – той очаква края на живота си.

Казваш: „Установен човек съм“. Отговарям: „С тебе всичко е свършено“. Установеното и неустановеното са противоположности на живота. Неустановеният започва, установеният свършва. Къде е животът? В противоположностите. Казва се, че животът е добър и лош, щастлив и нещастен. Всъщност животът не е нито добър, нито лош; нито щастлив, нито нещастен – той се движи между полюсите. Добър и щастлив е твоят живот, защото си по-

стигнал желанията си; лош и нещастен е животът ти, защото не си постигнал желанията си. Дойдете ли до съзнателния живот, там има една вътрешна максима, с която се мерят нещата. Като знаете това, не се стремете към установения живот. Дойдете ли до установеното, животът ви е към своя край – става постепенно надебеляване, остаряване – и краят иде. И в музиката има начало и край на нещата: сопранът е начало, басът – край; тенорът е начало, алтът – край. Който пее бас, скоро ще свърши: по-долу от баса не може да се отиде. И от сопрана по-горе не може да се отиде. Тенорът е начало, алтът – край, заключение. Какво значи да приключиш една работа? Това значи да свършиш една работа и да започнеш друга.

Мнозина имат установени възгледи за нещата. Не е важно да имаш установени възгледи – важно е, като започнеш една работа, да дойдеш до известно заключение, до известен резултат. Ако дървото не даде плод, то не е дошло до никакво заключение. Всяко заключение, т.е. всеки резултат, се повтаря, но в различна форма. Следователно всяка мисъл, всяко желание, всяка постъпка, които не водят до правилно заключение, показват, че си попаднал в установения ред на нещата. Защо? Защото те не могат да се проявят отново. Значи всяка мисъл трябва да роди нова мисъл, всяко желание – да роди ново желание, и всяка постъпка – нова постъпка. Установените неща не водят към естествения път на живота.

Какво се разбира под „установен характер“? Какво се разбира под „установен тон“? Това не значи само да се произведе един тон, но в цялото си траене тонът трябва да бъде еднакво чист; ако тонът се мени, той не е еднакъв, не е установен. Чрез музиката всеки може да определи доколко е установен; човек познава своята установеност и по движенията си. Ако мислите, чувствата и постъпките ти са колебливи, ти се движиш неравномерно, колебливо. Това показва, че не си установен човек. Най-малкото колебание в гласа на певеца показва, че той няма установен характер. Най-малката промяна във възгледите на човека се отразява върху неговия характер. Ако си певец и ста-

неш голям материалист, гласът ти спада, става бас; ако си идеалист, пееш сопран. Бедният човек има сопран, богатият пее бас. Бедният е начало на живота, а богатият – край. Бедният казва: „Аз съм в началото на живота, имам бъдеще“. Богатият казва: „Нищо не чакам вече“. Той е бас и по-долу не може да слезе.

Казвам: младото поколение трябва да има ясна представа за живота, да знае какво иска. Някой студент минава за идеалист, но иска да стане бас, да забогатее. Богатството е край на живота. Какви идеали има в него? Като край на живота богатството не носи никакво бъдеще. Хората не намират смисъл в бедността, аз пък намирам голям смисъл. Бедността е начало, следователно каквито грешки и да направиш, има време да ги коригираш. В богатството като край нямаш време за нищо: каквото си придобил, с него оставаш. Богатият се радва, че е разрешил нещо. Не се радвай на крайните резултати – те имат смисъл, ако в тези резултати има условия за нова работа. Направиш едно движение, от което ръката ти отмалее, и казваш: „Не искам вече да се движа“. Защо не искаш? „Остарях.“ „Не искам вече да пея.“ Защо не искаш? „Остарях, няма за какво да пея.“ Така е, нямаш вътрешен подтик. Ако водата има хоризонтално положение, колкото и да искаш да се движи, не може; дадеш ли ѝ най-малък наклон, тя ще започне да се движи. Дадеш ли наклон на въздуха, вместо надолу той отива нагоре.

И тъй, не губете мярка за естественото положение на нещата. В живота има три посоки, по които можеш да се движиш: в посоката на водата, на въздуха и на светлината. Имаш наклон да станеш бас, но трябва да знаеш, че по-долу от баса не можеш да отидеш – бас ще си останеш. Ако си тенор и желаеш да станеш алт, ще знаеш, че алт ще си останеш. Трябва да знаеш как да сменяш енергията си. Ако искаш да смениш енергията на сопрана с енергията на баса, ще изпаднеш в сянка: басът е сянка на сопрана. Желания, които имат за основа баса, са лишени от всякакъв идеализъм, те клонят повече към материалното. Под „материализъм“ разбирам неустановени форми, зад които

нищо не се намира. Каквото намираш в люспите на лука, това ще намериш и в материалните форми на живота.

Често младите казват: „Като станем възрастни и остареем, ще разберем живота“. Питайте старите разбрали ли са живота. Колкото младите са разбрали живота, толкова и старите са го разбрали. Младият иска да стане стар, а старият иска да се върне в младостта си. Старият минава за богат, т.е. за материалист. Какво придобива той със своето богатство? Ще кажете, че богатият яде много. Дали много ядеш, или малко ядеш, нищо не придобиваш. Ако ядеш много, вратът ти ще понадебелее и устата ти ще стане по-червена; ако ядеш малко, ще бъдеш сух като чироз. Обаче голямата пълнота и голямата сухота нищо не допринасят: много пълните хора лесно умират, също и много слабите. Има едно естествено състояние на равновесие, което трябва да се спазва. Младите имат условия за по-дълъг живот, те са в началото на живота си, а старите са в края на живота си. И болестите биват млади и стари: малката болка е млада – тя има още да живее; голямата болка е стара – тя е към края си. Следователно когато казвате, че не можете да търпите някои неща, това показва, че те са към своя край.

Сега и вие като млади трябва да изпълните една служба и да придобиете нещо от нея. И старите изпълняват известна служба. Човек може да бъде млад или стар, но животът не може да бъде нито млад, нито стар. Младият боледува, но и старият боледува. Ако младият започва със здраве, трябва да свърши със здраве. Така ли е всъщност? Онези, които са разбрали живота, казват: „Животът трябва да започне с Любовта и да свърши с Мъдростта“. А за да влезеш във вечния живот, където няма никакви промени, трябва да носиш Истината в себе си. Тя трансформира енергиите на Любовта. Да намериш Истината – това значи да не остаряваш и да не умираш. Истината прави човека безсмъртен, тя го освобождава от преходните състояния. Тайната на подмладяването се крие в Истината – тя внася широта и простор в човешката душа.

Като говорим за Любовта, Мъдростта и Истината като за велики принципи, казвам: Любовта е начало на живота, Мъдростта – край на живота, а Истината – начало, което определя стремежа на човешката душа. Като извадиш Истината от Любовта и Мъдростта, ти обезсмисляш своя живот. На това се дължи фактът защо младият, след като е свършил няколко факултета, намира, че нищо не е придобил. Старият, който е минавал за учен, дохожда до състояние да отрече всичко, което е придобил. Той вижда, че има учени, които стоят по-високо от него. Ученият си въобразява, че е небесно тяло, около което обикалят няколко планети. Като се движи, натъква се на друго тяло, по-голямо от него, и без да иска, започва да се движи около него. Следователно ако искаш да бъдеш учен, силен, богат, това показва, че разчиташ на почитта и уважението на хората. Който иска да бъде физически силен, ще се развива на дебелина, главата му ще расте на ширина. Ученият развива челото си на височина. Колко високо може да бъде челото? Най-много десет сантиметра. Освен височината на челото от голямо значение е и интензивността на мозъчната дейност.

Челото подразбира мисловния полет на човека. Като живее на Земята, човек използва условията за развиване на своя мозък. Колкото и да работи, човек мъчно може да си представи геометрически четвъртото измерение. Как ще си представите доброто, красотата? Колкото и да се говори за тях, мъчно могат да се обяснят. Защо? Защото не разполагаме нито с език, нито с време и пространство. И Любовта не се предава с думи: започнете ли да я разглеждате, да я човъркате, тя веднага изчезва. Това са форми, които не се поддават на обикновено разглеждане.

Сега, като говоря за изгубване на знанието, силата и богатството, не казвам, че животът няма смисъл. Напротив, животът има дълбок вътрешен смисъл. Има един свят, откъдето човек може да види и разбере смисъла на всички неща. Дойде ли до мисълта, колкото и да е отвлечена, тя има определена форма в ума и в сърцето. След време тези форми представляват препятствие за самия

човек. Какво прави малкото дете, като сгреши? Докато не е сгрешило, то прегръща, целува майка си; щом сгреши, то изгубва свободата си. Мисълта за грешката му създава особен образ в него, който се явява като препятствие в неговия живот. Като иска да скрие грешката си, то изопачава живота си. Изопачаването на живота показва, че в ума и сърцето на човека минават ред неестествени мисли и желания, които създават неустойчива среда. В децата на бялата раса, макар и да стоят по-високо от културата на китайците и черните, има още много неустановени идеи, в тях има нещо дисхармонично. Природата обича установените неща – тя има предвид Любовта и знанието като разумни сили. Между знанието и Любовта трябва да има вътрешна връзка.

И тъй, Истината внася в човека подтик към знанието и светлината. Ако нямате подтик към Любовта и знанието, към Истината и свободата, не може да имате нищо установено. В древността, когато адептите изучавали законите на дългия живот, те имали предвид законите на свободата. Да бъдеш безсмъртен, това значи да владееш силите на живота – без това няма постижения. Истината освобождава човека от противоречията, от изразждането, което причинява бясът.

Днес всички хора се стремят да разрешат социалните въпроси. Тъй както живеят, те не могат да дойдат до никакво разрешаване. Ще разрешат нещо, но както досега са разрешавали: младите ще станат стари, а старите ще отидат на оня свят да си починат. Какво е смъртта? Пенсионирание. Някои искат да се пенсионират, че след това да работят върху себе си. Аз не съм срещнал пенсионер да стане герой. Работи, докато не си пенсиониран – остане ли да работиш след пенсионирането, нищо няма да направиш. Не се плаши от естествените мъчнотии на живота. Защо? Защото създават условия за растене. Неестествените мъчнотии отклоняват човека от правия път. Не става ли същото и със светлината? Когато минава през по-гъста среда от въздуха, тя се пречупва и отклонява. По ъгъла на отклоняването ученият съди за пътя, т.е. за средата, през

която минава. Мислите и чувствата на човека също минават през различни среди и се отклоняват.

Като ученици вие трябва да разбирате живота, себе си и окръжаващите. Само така ще знаете истинската причина защо човек постъпва по един или друг начин. Като знае причината на нещата, той сам може да си помогне. Всеки човек се нуждае от хармонична среда, за да постигне своите желания. „Ако не ги постигне?“ Закон е: всяко желание трябва да се постигне. Как? Природата разполага с ред методи за това, тя съдейства на човека. Защо? Това е в неин интерес. Желанията не принадлежат на самия човек, но на обществото и на цялото човечество. Ето защо ще знаете, че когато и да е желанията ви ще се постигнат. Ако не се тревожите, ще се постигнат по естествен път. Искате да бъдете добри. Това не е само ваше желание – всички същества на Земята искат да бъдат добри. Всяко нещо, което се постига, е добро; всяко нещо, което не се постига, е зло. С други думи казано: доброто съдейства за постигане на желанията, а злото ги спира.

Сега, като става въпрос за постигане на желанията, хората прибягват и до религиозните, и до философските си възгледи. Важно е да се постигне едно желание. Едни от възгледите съдействат за постигане на желанията, други не съдействат. Кога човек не постига желанията си? Кога то разбърква местата на нещата. Всяко нещо в Природата има свое определено място. Например имаш числото 123: можеш ли да туриш единиците на мястото на десетиците или стотиците? Ако ги разместиш, ще получиш друго число. Така че дали се говори за единици, десетици, хиляди, десетохиляди, всички се подчиняват на известен порядък. Имаш да ми даваш един лев. Ако туря единицата на мястото на десетицата или десетицата на мястото на стотицата, аз ще увелича дълга си. Не е все едно дали ти дължа един лев, десет лева или сто лева.

Казвам: не е все едно къде ще поставите своите мисли и чувства. Ако ги поставите на мястото на десетиците и стотиците вместо на единиците, вие ги повишавате, а за всяко повишаване се плаща повече. Ако обичате някого много, ще плащате много; ако обичате малко, ще плаща-

те малко. „Искам много да обичам.“ Много ще плащаш. „Малко ще обичам.“ Малко ще плащаш.

Питам: защо искаш да обичаш някога много, а някога малко; защо някога не обичаш? Всички обичат здравия, силния, богатия, защото могат да вземат нещо от него. Докога обичаш някого? Докато се натъкнеш на някакво противоречие. Обичаш професора си, доволен си от него, защото преподава добре – посещаваш редовно лекциите му. Един ден той те поставя на изпит и като види, че нищо не знаеш, туря ти слаба бележка – ти си недоволен вече от него, не го обичаш. Това е в реда на човешката любов. Обаче редът в университета е такъв, че като преподава професорът, студентът трябва да учи и да знае. Измени ли се редът, изменят се и отношенията. Такива са отношенията и в Природата: и там има ред и който не го спазва, ще се натъкне на противоречия. Природата е жива, разумна, а не както вие гледате на нея – като на нещо мъртво. Природата е първият професор на човека – тя го учи, възпитава и изпитва. Ако знае уроците си, пише му добра бележка; ако не знае, пише му двойка. Че бил болен, неразположен, тя не иска да знае.

Да се върнем към основната мисъл, която трябва да остане във вашия ум. Когато мислите, че сте дошли до края на една работа, до дебелите линии, ще знаете, че свършвате с живота си. Радвайте се на тънките линии и на малките страдания. Вие се страхувате от малките страдания повече, отколкото от големите. Голямото страдание е към края на живота, а малкото – в началото. Като знаете това, радвайте се на големите страдания, а скърбете за малките. Обратно: радвайте се на малките радости, защото при големите може да скърбите. Значи ще се радвате и ще оценявате големите страдания и малките радости. Апостол Павел казва: „Радвам се на немощите си“. Това значи: „Радвам се на слабостите си, защото когато съм слаб, тогава съм силен“. Младият има условия да завърши университета, да стане учен, но старият дядо – никога. Когато е бил млад, и дядото е учил, но сега, като стогодишен, нищо ново не може да научи.

Защо учи човек? За да не остане глупав. Според мене има два вида глупави хора: едните са глупави за човешкото знание, а другите – глупави за Божественото знание. Първите и като учени са пълни кесии – нищо ново не можеш да вложиш в тях. Много от тях минават за философи, каквито са били някои от гръцките. Те са казвали, че Слънцето е голямо като Атина. Днешните учени се смеят на това твърдение. Другите глупави и като учени са готови да възприемат – в техните кесии винаги има място за новото: колкото влагаш, толкова повече място се отваря. Първите са стари, а вторите – млади.

Какви искате да бъдете: млади или стари, установени или неустановени? По-добре е човек да бъде неустановен. Гледайте небето и се радвайте на неговата красота. Всички небесни тела са неустановени: сега са на едно място, следния момент – на друго място. На небето всичко е в движение, там телата нямат частна собственост, както на Земята, там е вечна младост. Ако искате да бъдете вечно млади, не се придържайте към установените възгледи, не казвайте, че знаете всичко, че искате да бъдете учени. Всякога ще учите, без да се мислите за учени. Установените възгледи водят към преждевременно остаряване.

Стремете се към придобиване на истинското знание. Има интересни неща в науката. Например в математиката извличат квадратен, кубичен, n -ти корен на числата. Какво значи да извлечеш квадратен корен от едно число? Колко е квадратният корен на девет? Три. Значи ти довеждаш деветката до онова число, от което е излязла. Тройката е начало, т.е. единица на деветката. Това е семейството: майката, бащата и детето. Майката и бащата са дали подтик на детето, в него се развиват силите. Трите единици, съединени в едно, дават едно число. Когато търсиш квадратния корен на едно число или на дадена единица, трябва да намериш нейния произход. Имаш една слабост – много говориш. Извади квадратен корен от нея. Как си проявил слабостта си? Срещаш един човек, който ти дължи нещо. Някога си му дал девет лева с условие да ги върне скоро, но той не издържа на обещанието си. Понеже

обичаш да говориш, без да мислиш, ти му казваш девет обидни думи. Ако си умен, ще извадиш квадратен корен от деветката и ще му кажеш три добри думи. Понеже си много словоохотлив, ти го наругаваш. Сега той трябва да бъде умен: да плати сумата, която дължи, и да те покани на чай у дома си. Ще си поговорите приятелски и работата ще се оправи.

Какво се иска от сегашните хора? Прилагане: те знаят много неща, но прилагане им липсва. И окултните ученици имат много знания, но са слаби в прилагането. Вие изучавате френология³¹, физиогномия³², хиромантия, астрология, но малко прилагате. Например някой обича да отлага нещата; иска да направи нещо, но казва: „Утре ще го направя“. На другия ден пак отлага: ден след ден отлага, докато един ден се обезсърчи, че нищо не е постигнал. Така остават задачите нерешени.

Казвам: щом намислиш да правиш нещо, направи го веднага, не отлагай. Имаш желание да свириш: започваш и прекъсваш. Искаш да отидеш на екскурзия: тръгнеш, вървиш до едно място и се връщаш, не стигаш до определената цел. Защо? Спъва те нещо. Махни това, което те спъва. Ако не го махнеш, всякога ще започваш и никога няма да свършваш; ще стигнеш до едно място и ще кажеш: „По-нататък не отивам“. Според някои спънките са в реда на нещата. И те имат смисъл, но ако се преодоляват. Учените го оправдават с наследствеността, казват: „Това е наследствена черта“. Какво от това: щом съзнаваш, че тази наследствена черта те спъва, извади я навън. Ако е в петата, извади я оттам; ако е в някой мускул, и оттам я извади. Всяко чуждо нещо в организма трябва да се извади навън. Спъва те една мисъл – извади я навън; спъва те едно чувство – извади го навън. „Има причини за това.“ Махни причините. „Спъва ме нещо в характера ми.“ Извади навън това, което те спъва – това е една от работите на окултния ученик.

Снощи дойде при мене един от приятелите и ми каза: „Не зная какво става на Изгрева. Всички работят, носят вода, но нищо не оставят на място. Сега липсват дванай-

сет стомни. Този взел стомна, онзи взел стомна, но никой не връща – не ги оставят, откъдето ги вземат. Трябва да тичаш по целия Изгрев, за да ги намериш. Всички слушат лекции, говорят за окултизъм, а каквото вземат, не връщат: други трябва да тичат след тях, да търсят загубеното“. Казвам: като вземеш една стомна, послужи си и я върни на мястото ѝ. Пълна си я взел, пълна я върни. Имаш право да си послужиш, но да я оставяш празна и да караш другите да я търсят, нямаш право. Особено младите имат тази слабост: вземат стомните, изпразват ги и не ги връщат на мястото им. Много стомни на Изгрева са взети и не са върнати. Това не е грях, но трябва да бъдете изправни. Днес вземеш нещо и не го връщаш, утре вземеш друго нещо, докато придобиеш лош навик. Днес кажеш една лоша дума, утре кажеш друга, докато дойдат лошите последствия.

В заключение на всичко това казвам: развитието е общ процес. Ако всички хора работят хармонично, в едно направление, може да се постигне нещо. Сам човек мъчно може да постигне нещо. Ако той твори, а другите рушат, нищо не се постига. Ти мислиш право, но дробовите и стомахът ти се отказват от тебе: какво ще излезе от твоята права мисъл? Ако си болен, а умът, дробовите, стомахът и краката ти работят за твоето оздравяване, ти веднага ще оздравееш. Всички удове в човека трябва да имат един и същи стремеж: каквото направление взема умът, в тази посока трябва да работят и останалите удове. Дробовите, стомахът, ръцете, краката трябва да поддържат ума – това значи правилен живот. Ако всички останат на особено мнение, и животът се обърква. Мислите, чувствата и постъпките ви трябва да бъдат в пълна хармония. В това отношение Изгревът трябва да бъде образец: като дойде някой отвън, да се радва на този модел. Всички стомни и кофи трябва да се турят по местата. После, който носи вода с бурето, да избира равен път, да не става сътресение, та да се чупят колелата. Учете се да пазите чуждото като ваше. Всичко принадлежи на Природата, то е нейна собственост.

Разбрахте ли сега какво нещо е кривата линия? Ако вземеш стомната и я върнеш намясто, това е тънка линия; вземеш ли я и не я върнеш, линията е дебела. Ако носиш пълно буре с вода, без да го счупиш, линията е тънка; щом го счупиш, линията е дебела. Не е въпрос, че едно буре се е счупило. Не е въпрос, че един параход е потънал в един от каналите: важно е, че е задръстил пътя и движението спира – другите параходи не могат да минават по този път. Грешката на един спира развитието на целия разумен свят. Ако твоят параход не може да върви и пречи на движението, тури го на друго място – да отвори път на останалите. Не грешете, за да не спъвате развитието на другите. Ако твоята грешка, колкото и да е малка, спира правилния развой на живота, не трябва да грешиш. Всяка грешка трябва да се поправи, тя нищо не допринася.

Едно се иска от вас: да бъдете млади и да не грешите. Това е първото условие да бъдете ученици. И тогава, като учите, каквото знание и да придобиете, не се гордейте с него, не мислете, че знаете много. Вашето знание е написано на морския бряг: като дойде прилив, ще го отнесе. Като знаете много, кажете ми колко тела има на небето, колко жители има на Слънцето? Ще цитирате, каквото казват учените. Това е предположение: важно е какво знаете вие. От вас се иска да бъдете изразители на красивото и великото в живота и в Природата, както и на нейните прояви.

Срещате един човек и казвате, че ви е неприятен. Не бързайте да се произнасяте: намерете една добра черта в него или една добродетел, за която да го обикнете, да ви стане приятен. Лошото, което виждате в него, може да е отвън, да е сянка на неговия живот. Ако вървите по старите пътища, ще имате стари резултати: ще се ограничавате, ще се обиждате, ще се делите на учени и прости, на добри и лоши, на силни и слаби. Трябва да имате отношение помежду си: ученият да помага на простия, добрият – на лошия, силният – на слабия. В едно отношение доброто и злото са противоположни сили, а в друго отношение те взаимно се допълват. Често злото иска да владее доброто,

да му отнеме всичко, каквото е спечелило – то иска да живее наготово. Доброто му казва: „Иди в света, там да се научиш да работиш“. Като види малкото зло, доброто го поканва на обяд и после го учи. Никога доброто няма да даде богатството си на злото. Колкото и да обичаш един човек, никога няма да му дадеш всичко, което имаш – най-много може да му дадеш половината от това, с което разполагаш. Постъпвайте така, че да задоволите и себе си, и окръжаващите. Никога не можете да задоволите всички, а поне две трети. Ако задоволите две трети, вие сте на правата страна: една трета може да остане незадоволена.

Като се разхождате из Изгрева, бъдете внимателни, поддържайте реда и чистотата. Виждаш една книжка на земята: наведи се, вдигни я и я тури настрани. „Нали има кой да се грижи за това?“ Така не се разсъждава: който види книжката, той ще я вдигне; ако очаквате на другите, това е старият ред на нещата. Виждаш нещо счупено или развалено: спри се да го поправиш. „Има кой да се грижи за това.“ Ти си го видял, ти ще го поправиш. Добре е, когато всеки чисти и поправя нещата.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

35. лекция, 2 август 1931 г., София, Изгрев

БОЖЕСТВЕНИ И ЧОВЕШКИ ПРОЦЕСИ

Тайна молитва

Какво ще отговорите на въпроса за отношението между механичните и психичните процеси? Сега вие се намирате на повърхността на океана, виждате, че големи вълни се носят по него, и мислите, че целият океан е развълнуван. Вярно ли е това? Ако от повърхността на океана съдите за целия океан, заключението ви е повърхностно.

Имате една окръжност, крива линия, направена от някакъв метал с определена дебелина. Ако дебелината ѝ не е навсякъде еднаква, щом я турите в движение, тя ще издържи известно време, не може обаче да се разчита на нея. Всеки, който разбира законите на механиката, може да изчисли колко време ще издържи кривата линия, той може точно да определи на кое място ще стане пречупването или огъването. И аурата на човека представлява нещо подобно – кръг, различно оцветен, с различна големина и дебелина.

Аурата на човека определя неговия манталитет. „Видима ли е аурата?“ За едни е видима, за други – невидима. В средата на аурата има един център, откъдето изтичат енергиите. Горните енергии са свързани с умствените способности на човека, а долните – с енергиите на неговите чувства. Горните енергии са господарите, а долните – слугите. Ако господарите са умни, а слугите – глупави, какъв ще бъде резултатът? Или какъв ще бъде резултатът, ако господарите са глупави, а слугите – умни? Какъв слуга е нужен на умния господар? От какво се нуждае бедният, от какво се нуждае гладният? Ще кажете, че гладният има нужда от хляб. Защо? Защото той има отношение към хляба. Нуждата от нещо определя стремежа на човека: всеки се стреми към това, от което има нужда. Понеже нуждите на хората са различни, затова и стремежите им са различни. Ако не беше така, хората щяха да бъдат еднакви и да се отблъскват.

И тъй, благодарете, че хората не са еднакви, че нямат еднакви разбирания. Могат ли всички хора да приличат на тебе? Ти възпитаващ един човек, искаш да стане като тебе: каквото му заповядаш, да го изпълнява, както искаш. И това е възможно, но какъв ще бъде резултатът от това възпитание? Този човек ще стане като тебе, но в края на краищата между вас ще се зароди известно отблъскване. Обичаш някого до известно време, след това казваш: „Не мога да търпя този човек – изстинах към него, не ми е приятен“. Коя е причината за това, по силата на кой психологичен закон става то? Как си обяснявате изстиването или охлаждането на телата от физическо гледище? Причината за това е външна – станало е понижаване на външната температура. Ако дадено тяло се сгорещява, казваме, че външната температура се е повишила. Следователно ако едно същество прилича на тебе, това показва, че външните условия са еднакви и за двамата. Това същество ще пожелае да заеме твоето място.

Питам: какво печелиш, ако ученикът ти стане като тебе? Все ще придобиеш нещо, но загубата ще бъде по-голяма. Това е закон. Какво печели учителят, ако преди неговото идване учениците му са се разбирали помежду си, а след това започват да спорят. По-рано те са имали братски отношения, а след това започват да се обиждат взаимно. Учителят ще каже, че ги е направил, каквито иска. Може да е постигнал това, но и друго е постигнал: те започват да се отблъскват. Може ли господарят да направи слугата си добър, ако не му е дал пример за това? Не можеш да искаш от човека това, което ти сам нямаш в себе си: ако продължаваш да изискваш от него това, което сам нямаш в себе си, ти се излагаш.

Казвам: не е въпрос да изискваш от хората. Първо изисквай от себе си, после от другите, иначе ще се натъкнеш на противоречия и смущения в себе си. Ако не се отнасяш критично към себе си, ще си мислиш, че знаеш много, че можеш да постигнеш, каквото желаеш, че си добър, учен и т.н. Докато си въобразяваш така, изведнъж изпаднаш в друго положение и казваш: „Невежа съм, нищо не

мога да направя; не съм добър, никой не ме обича“ и т.н. В това отношение ти приличаш на барометър, който ту се повдига, ту спада. Аз имам един барометър с кристали от соли, който показва промените на времето: влага, дъжд, суша; също така той показва какви ветрове и бури ще има, земетръси и др. Като наблюдавате кристалите, виждате как се наслояват, по какви линии става кристализирането. Най-малката промяна в атмосферата се отразява върху кристалите. Който не вярва в това, и сам да наблюдава, и друг да му обяснява, ще каже, че има някакво съвпадение – за него това не е наука. Като изучавам промените в кристалите, дохождам до заключение, че те не се дължат само на въздуха, но и на етера, в който са разтворени.

Сега не е въпрос за барометъра – всички не могат да си служат с него. Ако речете да го наблюдавате, ще се увлечете и ще изгубите много време. Вие ще заприличате на един млад момък, който често посещава Изгрева. Той пише хубави стихове. Казва ми, че от време на време се явява в главата му някаква нова идея, ново разбиране за живота. Като споделя идеите си с хората, считат го за глупав. Например той отрича задгробния живот, но въпреки това твърди, че няма смърт. Заминалите за онзи свят се движат из пространството, в различни планети, влизат в други същества, чрез които лекуват хората, предават им своите мисли и т.н. Той ме пита какво мисля за неговата теория. Казвам му: „Това е твоя теория, тя не е в съгласие със законите на Природата“. Според законите на физиката, когато светлината минава от по-рядка в по-гъста среда, тя се пречупва. Следователно вие виждате предмета на друго място, а не там, където е в действителност. Когато изгрява Слънцето, вие го виждате на друго място, а не там, където е всъщност. Защо? Защото светлината на Слънцето идва на Земята за осем минути. Когато кажете: „Слънцето изгря“, това е станало осем минути преди този момент.

Това, което светлината прави за осем минути, човек ще го направи за хиляди години; това, което ученият може да направи, невежият не може. Бързината, с която се

движи мисълта на учения, е по-голяма от тази на обикновения човек. Ученият живее и работи в среда, свършено различна от тази на обикновения. Това, което праведният може да направи, грешният не може. Ето защо теорията на обикновения човек се различава коренно от теорията на учения. Двамата работят в различни среди и условия. Обикновеният създава временна, относителна теория, а истинският учен – вечна. Неговата теория почива на абсолютните закони.

Голяма е силата на праведния – ако желае, той може в един момент да разруши цял град. Обаче той никога няма да направи това – такъв опит ще коства живота му. Не е този начинът, по който праведният може да покаже силата си. И на Христос казваха: „Ако си Син Божий, слез от кръста“. Христос не показва силата Си, но се подчини на Божията воля. Ако Той беше проявил силата Си, нямаше да остане човек около Него. Когато слушате някой велик виртуоз да свири, във вас става преврат: и той се изменя, и вие се изменяте. Голяма сила се крие в неговото свирене. Ако музиката не произвежда преврат в човека, тя е безпредметна.

Какво представляват музиката, науката, изкуството? Среди, чрез които минават силите на Природата. Хората, които се занимават с тях, възприемат тези сили и се преобразяват. Слушаш един виден музикант да свири: ти възприемаш известни сили чрез него и се преобразяваш. Същото става чрез науката и изкуството. Музикантът е проводник на музикални сили, ученият – на интелектуални сили. Като проводник първо те се ползват, после – окръжаващите. Дали съзнаваш това, или не го съзнаваш, не е важно: и в двата случая ти придобиваш нещо. Човек се ползва и от миналото: миналите поколения не са изчезнали, следователно човек и от тях се ползва. Светлината, която е светила в миналото, и до днес още не е изчезнала – тя съществува някъде в пространството. Има звезди, които са толкова далече от Земята, че едва след хиляди години светлината им достига до нея. Минала ли е тази светлина? Тя продължава още да се движи в простран-

ството. Една мисъл може да е минала някога, но тя още се движи в необятното пространство.

Питате: „Каква е крайната цел на това движение?“. Каква е целта на колелото, което се е завъртяло веднъж, два и повече пъти? Отиваш на кладенеца, завъртиш колелото – имаш някаква цел. Каква е целта ти? Да извадиш вода и да удовлетвориш жаждата си. Щом удовлетвориш жаждата си, колелото спира. Значи колелото се движи, докато се постигне целта: докато си жаден, колелото непрестанно ще се движи. В случая между твоята жажда и движението на колелото има известно отношение. Колелото знае ли, че ти си жаден? То не знае нищо, но ти като разумно същество знаеш, че си жаден, знаеш и защо се върти колелото. Жаждата казва на колелото: „Започни да се въртиш, за да се удовлетвори“. Това е фигура на речта. Ти искаш да станеш знаменит човек – коя е целта на това желание? Жаждата и гладът. Щом си жаден и гладен, имаш право да удовлетвориш жаждата и глад си. Като се прочуеш, хората започват да те хвалят – значи дават ти богат обяд да се нахраниш. Минаваш за голям поет, пишеш стихове; друг декламира чужди стихове. Еднаква ли е заслугата и на двамата? Единият твори, другият изнася неговите творби и ги продава, като задържа парите за себе си. Според мене това не е честно. Художникът рисува картини и ги продава по-евтино от търговеца. Художникът е продал една хубава картина за сто хиляди лева, а търговецът я е продал за двеста хиляди. Какво трябва да направи търговецът? Да намери художника и да му даде поне половината от парите. Това изисква моралът.

Сега вие, които ме слушате, сте продавачи на чужди картини. Нямам предвид личности, общо говоря. Какво трябва да правим сега? Половината от богатството, което имате, ще дадете на художниците, които са рисували картините. Вие сте продавали техните картини и от тях сте забогатели: сега ще давате – нищо повече! Ти си даровит музикант – продаваш чужда стока; виден философ си – продаваш чужда стока; светия си – продаваш чужда стока. Ще дадеш половината от твоето богатство. Здрав

си, енергичен си, способен си за работа; след 20–30 години казваш, че ръката ти трепери, не можеш да работиш. Къде отиде здравето и силата? Изгубиха се. Защо? Не са твои. Това, което придобиваш и губиш, е чуждо. Имаш добро настроение и се радваш – след два дни изгубваш настроението си. Защо? Защото не е твое. Трябва да разсъждавате правилно – нова философия е нужна за всички.

Като говоря по този начин, аз не визирам никого. Това е новата философия. Числата, с които сте работили и продължавате да работите, нямат тези качества, които новото време изисква. Например вдигаш меч си и казваш: „Знаеш ли какво мога да направя с този меч?“. Какво ще направиш? С този меч можеш да отрежеш главата на една свиня или на една мечка; след това той ще се счупи. Ти уповаваш на своя меч, но с него не можеш да освободиш света. Ти преувеличаваш нещата – влагаш в своя меч повече възможности, отколкото той съдържа. Ти нямаш ясна представа за нещата. Казваш: „Знаеш ли какво мога да направя?“. Какво можеш да направиш? Ако се хвалиш с чужди неща, нищо не можеш да направиш. Всяко нещо в тебе, което се променя, е чуждо. Не е лошо, че имаш чужди неща, но трябва да знаеш кое е твое и кое – чуждо, и да си готов всеки момент да го върнеш. Плачеш за чужди работи и се радваш за чужди работи: плачеш, че си изгубил чуждо нещо; радваш се, че си придобил чуждо нещо. Няма човек в света, който да е плакал и да се е радвал за своето. Какво ще кажете за това?

Каквото и да кажете, вие нямате никаква философия. Съвременният свят говори, философства, но в него няма никаква философия. Това, което разваля света, е чуждото, преходното, нереалното; това, което го оправя, е неговото, истинското, реалното. Казвате: „Все ще дойде някой да оправи света“. Мнозина са дохождали, но кой е оправил света? Който е дохождал, все с насилие е работил. Светът не може да се оправи с насилие. Отрежеш главата на една мечка, друга излезе. „Ще отрежа главите на всички мечки.“ Ще отрежеш главите им, но ще се натъкнеш на по-голямо зло – всичките мечки ще влязат в тебе. Ти можеш

да задигнеш всичкото богатство в света, но с него заедно ще влязат в тебе всички престъпления на света. Какво ще правиш тогава? Ново разбиране е нужно на човека.

Сега ние се отклонихме от въпроса. Като разсъждаваме така, във вас се ражда вътрешно недоволство. Вие сте недоволни, без да знаете защо, искате неща, които не са ви нужни. Някога се подценявате, някога се надценявате, благодарение на което изпадате в противоречия. Същото правите и с окръжаващите. Някога се възхищавате от един човек, след време казвате: „Не ми харесва този човек, не постъпва добре“. Защо не го харесвате, какво не му харесвате? „Челото.“ Значи формата на челото не е красива. Това показва, че някой център в него не е добре развит. Този човек е крайно нетърпелив: той е музикален, но центърът на времето е слабо застъпен в него, поради което не поставя нещата намясто – всякога бърза. Някои хора нямат въображение, затова се занимават с дребни неща. Колкото по-високо е челото на човека, толкова по-дълбока е мисълта му; същевременно челото му има и нужната широчина. Ако срещнете човек с тясно и ниско чело, ще знаете, че той няма дълбока мисъл, разбиранията му за живота са ограничени – той не разбира сложните процеси на човешката душа. Ако веждите са дебели, това показва, че човек има отношение повече към материалните работи, отколкото към духовните.

Помнете: съществува един разумен свят, към който вие се стремите съзнателно или несъзнателно. Така и Слънчевата система се движи към един възвишен, разумен център. Учените не знаят защо и с каква бързина се движи Слънцето към този център. Някои учени казват, че както влакът има цел – да пренесе пътниците от един град в друг, така и Слънцето се движи към този център, за да вземе нещо от него и да го пренесе в пространството. Това е механично обясняване. Всяко тяло се движи с известна цел и придобива нещо, но каква е целта му и какви постижения има, не се знае. Всяка точка в пространството е център, от който излизат най-малко четири точки, които започват да се движат в четири различни посоки.

При движението си те образуват прави линии. Като се съединят крайните точки на правите, образува се кръг. След тези точки излизат още четири, след тях – други четири, които образуват още по-голям кръг. Докога ще расте кръгът? Докато стигне своя краен предел, т.е. докато дойде до своето крайно развитие. Всеки кръг представлява зародиш на яйце. Значи в миналото яйцата са били точки, които са се развивали до своя краен предел на птичето царство. Ако турите едно яйце под квачката, след време то ще се излюпи и от него ще излезе пиленце – проявеният живот на яйцето. Ако яйцето не попадне при благоприятни условия, ще се развали.

Мнозина минават през птичето царство, т.е. през света на идеите. Всяка идея е яйце, което очаква времето на своето излюпване. Всеки трябва да знае какво яйце е неговата идея – на славей, на камилска птица, на гъска, на кокошка; кога и за колко време може да се излюпи. Кой от вас е изучавал условията, при които може да се реализира една идея? Ако идеите ви не се излюпят навреме, вие носите отговорност. Мислите ли, че професорът не държи отговорен студента, ако последният не е решил задачата си правилно? Професорът изпраща студента да изследва известен въпрос, дава му средства, пособия – и ако той не реши задачата си правилно, отговорността пада върху него. Ако два-три пъти се провалиш, повече не разчитат на тебе – отнемат ти задачата, която са ти възложили. Следователно когато учителят даде няколко задачи на ученика си и той не може да ги реши, казваме, че този ученик е неспособен. Учителят дава същите задачи на други, способни от първия. Ученикът иска от учителя си по-лесни задачи, според способностите му. „Ако и тях не може да реши?“ Ще му даде още по-лесни. Така ще продължава, докато най-после учителят му даде задачата 2×2 . Всеки знае, че $2 \times 2 = 4$. Ученикът ще реши тази задача, но това показва колко е способен.

На какво прилича четворката? Като знак 4 напомня малко диеза, музикален знак за повишаване на тоновете. Четворката има отношение и към квадрата – условие

за разрешаване на противоречията в живота. Сегашният строй ще се подобри, когато хората разберат силата на квадрата. Къщите на хората са построени върху законите на квадрата: те са квадратни, правоъгълни – изобщо четириъгълни; няма кръгли къщи в живота. Значи разрешаването на живота е основано върху законите на квадрата. Ако разбихте законите, върху които е построен нашият салон, щяхте да станете гении. Някои казват: „Направихме набързо един салон“. Не е така: определено е как да се построи салонът. „Трябваше да бъде по-висок.“ Това е друг въпрос. Според мене салонът трябва да се разшири – има условия за това.

Сега аз искам да обърна вниманието ви към Битието. Веднъж щом сте дошли на Земята, вие имате отношение към Битието. Така и всеки ученик трябва да има отношение към своите учители и към онова, което му се преподава. Ще учиш и ще бъдеш пръв ученик; какви ще бъдат отношенията ти към твоите другари, това е на второ място. Първото нещо е да определиш отношенията си към своя учител. Щом първото отношение е правилно, и второто ще бъде правилно – отношението към твоите съученици. Като са правилни двете отношения, и третото – към околжавашите – ще бъде правилно.

Казваш: „Дишам, следователно уча, решавам една задача. Ям – решавам една задача“. Така е. С дишането, с храненето, с движенията човек решава задачите си в живота. Ако не е така, дишането няма смисъл, храненето няма смисъл, движенията също нямат смисъл. Целият живот е предметно учение. Каквото направиш за себе си, това ще те ползва през вековете. Дали съзнаваш това, или не, то е друг въпрос. Пазете се да не изпадате в крайност, да не се объркате. Често, като знаете някои неща, започвате да се страхувате да не сгрешите. Например казвал съм, че като излизате от дома си, трябва да тръгвате с десния крак. Ако тръгнете с левия крак, вие се уплашите и се връщате назад, за да тръгнете с десния крак. Това е безпредметно вече. Да влезеш или да излезеш първо с левия крак, значи да кажеш на приятеля си една обидна дума. Казваш му, че

е гарга, т.е. че не разбира нещата. После ще се извиниш, т.е. ще влезеш с десния крак. Той ще те извини, но си казал вече обидната дума. *Гарга, паток* означават глупав човек. Има патоци, по-морални от някои хора.

Един ден наблюдавах какво направи един паток с плъх. Патокът върви с десетина патици, те влизат във водата. Един плъх се хвърли върху тях. Патокът веднага го сграбчи и го потопа във водата, но не го пушаше. След това го извади над водата, да види жив ли е още. Като видя, че се движи, пак го потопа във водата. Така направи няколко пъти, докато най-после се убеди, че плъхът не е жив. Той му даде един добър урок как трябва да постъпва с патиците.

Казвам: от всички се иска здрава права мисъл. Не как мислите вие, но как мисли обществото; не как мисли обществото, но как мисли народът, как мисли цялото човечество. Когато вашата мисъл носи добро за всички, тя е права. „Гневен съм.“ Това е чуждо състояние. „Обезсърчен съм.“ И това е чуждо състояние. Често вие преувеличавате нещата, поради което страдате повече, отколкото трябва.

Един наш приятел взел участие в строежа на една малка хижа на Рила и по невнимание един камък паднал на ръката и притиснал пръстите му. Той е музикант. Всички около него се уплашили и ми казват: „Отиде музиката, не може вече да свири“. Виждам, че те преувеличават: всичко ще мине и той ще придобие опитност, да знае как да пипа камъните. Някой страда, че баща му е оставил дълг от 30–40 хиляди лева. Какво ще каже, ако получи наследство от 300–400 хиляди лева? Той скърби и се радва все за чуждото. Освободете се от всички заблуждения, от праха на миналото; вземете бухалки, за да изчистите всички прах.

Като говоря по този начин, мога да засегна някого, да го обидя. Аз искам да мислите право, нямам намерение да ви обиждам. Не искам да мислите като мене, нито аз да мисля като вас – всеки ще мисли по свой начин. За всеки човек е определено специфично място, никой не може да вземе мястото на своя ближен. „Искаме да бъдем

като Бог.“ Това е невъзможно – едно е мястото на Бога. Какво означава думата *подобие*? Да бъдеш подобен на Бог, значи да дадеш възможност на Божественото в себе си да се прояви такова, каквото е всъщност. Ще бъдеш проводник на Божественото, но никога не можеш да направиш това, което Бог прави. Бог оправя света: ти можеш ли да го оправиш? Хората се карат, съдят се, но не могат да се оправят. Някъде светът се оправя, но не сте вие, които го оправяте.

От колко килограма трендафил ще получите един килограм розово масло? От три хиляди килограма цвят. Значи само един килограм е ценното. Същото се отнася и до човека: има нещо ценно в него, но то е малко по тегло. Ценното се задържа, а непотребното се изхвърля навън, както остатъкът от цвета на трендафила. Ако си разумен, ще продаваш гюловото масло, а не три хиляди килограма цвят. Речеш ли да отидеш във Франция да търгуваш с розово масло, ще спечелиш много повече, отколкото да търгуваш с трендафил.

Като ви наблюдавам, виждам, че всички сте изпаднали, започнали сте да предете на тънко – всеки е недоволен от положението си. „Трябва да се работи!“ Така е, Природата не търпи никаква разточителност. Тя не обича скъперниците, но не обича и ония, които пилеят средствата си. Тя обича разумните хора, които имат идея, които са носители на Божественото. Колкото и да си малък, все можеш да направиш нещо за Бога. Ще живееш за Божията слава, а не за славата на хората: хората нищо не дават.

Да очакваш на хората, това значи да останеш гладен. Един пътник пристигнал в родното си място. Близките му с цветя в ръце го посрещнали и го обсипали с подаръци, но въпреки това той останал гладен. Никой не се сетил, че той не е ял три дни. В същото положение изпаднал един българин, завършил във Франция музика и пластика. Като се върнал във Варна, богатите български чорбаджии го приели в домовете си за учител по музика, танци и френски език. Той преподавал известно време, но огладнял. Българинът по характер коренно се отличава от

французите. Чорбаджиите, на които учил дъщерите, не се сещали, че този човек е гладен, а трябва да пее и да играе. Един ден той срещнал един познат свещеник по една от варненските улици. Още при първите думи свещеникът го поканил у дома си да го нагости. Какво ще ти говори свещеникът – ти си гладен, имаш нужда от хляб. Започне ли да ти говори за Бог, без да помисли за тебе, ти имаш право да му кажеш: „По-добре мисли за себе си!“. Ако си цигулар, ще посвириш и ще те нахранят; щом не свириш, няма ядене. Българинът е практичен: ако му гадае някой, той веднага отваря кесията си. Ако някой философства пред него, той казва: „Тази работа не е за ядене и пиене“. Следователно за да не умреш гладен, стани цигулар или гадател; остане ли да се прехранваш с философия, много ще гладуваш. За да те обичат хората, не се представяй, че знаеш повече от тях. Ако можеш да послужиш на хората, и те ще ти услужват, обаче поставиш ли се по-високо от тях, те няма да те погледнат.

И тъй, като срещнете един човек, вижте как се държи – като господар или като слуга. Ако днес е господар, в бъдеще ще стане слуга; ако днес е слуга, ще стане в бъдеще господар. За да не бъдеш нито господар, нито слуга, влез в центъра. Който е в центъра, трябва постоянно да дава, от него трябва непрестанно да изтича енергия. Докато даваш, ти си в Божествения процес; щом започнеш да вземаш, ти си в човешкия процес. Ако си недоволен, ти си в процеса на вземането, в човешкия процес: даването е Божествен процес. От Божествените процеси ще очаквате Божествени приеми, а от човешките – човешки приеми. Докато си в Божествените процеси, ще даваш, защото имаш всичко; ако си в човешките процеси, ще вземаш, но само толкова, колкото ти трябва. Щом се напълниш, не искай повече.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

36. лекция, 9 септември 1932 г., София, Изгрев

ПЕТТЕ ОБЛАСТИ В ЧОВЕКА

Тайна молитва

Тема за следния път: *Математически съотношения и геометрически съразмерности.*

Представете си, че ви се даде задача да превърнете едно неорганично вещество в органично: как ще направите това? Например как ще превърнете пясъчното зрънце в семе? Първо трябва да се изучи какви елементи са нужни за това и в какво математическо отношение се намират тези елементи. Казвате, че има тежки вещества, които падат надолу, и леки, които се повдигат нагоре. Геолозите казват, че едни земни пластове се повдигат, а други спадат. Според едни учени това се дължи на вътрешния, подземен огън. Това е механично обясняване на въпроса. Може ли огънят сам да вдигне един пласт? Това е все едно да казваш, че ръката вдига столовете. Важно е чия е инициативата за това повдигане. И лостът вдига камъните, но силата за повдигането се крие в човека – лостът е само проводник на човешката сила.

Едно се иска от вас: да имате ясна представа за това, което става в човека. Лесно се говори за възпитание и самовъзпитание, но за това трябва да се знаят методите, с които си служи Природата. Това са материали, без които не може да се работи. Как ще си направиш къща, ако нямаш материал? За да направите къщата си, първо ще определите мястото, където ще бъде; после ще купите камъни, тухли, греди, пясък, вар, цимент. След това ще търсите съответни работници: каменари, дърводелци и др. Като се приложи готовият план, ще имате къща, каквато желаете. Ако за една къща се иска време, материал и работници, колко повече е нужно за възпитанието на човека.

Казвате: „Човек трябва да бъде морален“. Моралът е резултат на нещо, той се изработва в течение на човешкия

живот. Първото нещо, което взема участие в изграждането на морала, е човешкият ум. След това идват чувствата: моралните чувства – най-високият връх в човека, личните чувства, обществените – и постепенно се слиза надолу – до нисшите чувства и инстинктите. Моралните чувства дават устой на човешкия ум; личните чувства водят към известно постижение, обществените чувства ограничават това постижение, а инстинктите създават градивен материал. Който създава материала, е банкерът в човека. Първо ти си независим, но щом вземеш пари от банкера, постепенно губиш свободата си. Щом не плащаш, твоята платежна способност се намалява и банкерът започва да ти влияе. Вземат ли инстинктите надмощие в човека, той става егоист. Значи инстинктът, личните, обществените и моралните чувства са живи сили в човека; умът е също жива сила.

Христос се натъкна на три математически отношения, които разреши правилно. Преди да реши тези задачи, той прекара в пустинята цели 40 дни в пост и молитва, за да види колко време може да издържи без хляб и вода. На 40-ия ден Той усети глад. Тогава при Него се яви един учен адепт и започна да Го изкушава. Той му каза: „Нали си Син Божий, защо не превърнеш тези камъни на хляб?“. Христос му отговори: „Казано е, че не само с хляб ще живее човек, но с всяко Слово, което излиза от устата на Бог“. Това значи да превърнеш твърдата, неорганична материя, в мека, т.е. в органична. Питате: „Можеше ли Христос да превърне камъните на хляб?“. Това е философската страна на въпроса, за която може да се говори положително и отрицателно, да се твърди и отрича. Колкото е възможно да стане това, толкова е и невъзможно.

Второто изкушение: същият адепт взе Христос от пустинята и Го постави на покрива на храма, като Му каза: „Хвърли се отгоре, за да провериш силата на Божия Промисъл. Казано е, че ангели ще те повдигат, да не счупиш крака си в камък“. Христос му отговори: „Казано е да не изкушаваме Господа Бога нашего. Ти си Ме качил, ти ще Ме свалиш“. Някои ученици постъпват по същия начин

с учителя си: като се натъкнат на трудна задача, не я решават, но я занасят на учителя си, той да я реши. Така те искат да видят доколко владее той материала. Има случаи, когато и учителят се обърква – изпусне една единица и цялата задача се обърква: трябва да я решава отново, да намери грешката си.

Третото изкушение: „И възведе Го на планината и каза: „Видиш ли това богатство, тези светове? Всичко ще Ти дам, ако ми се поклониш“. Христос му отговори: „Махни се отгук? Казано е, че само на Бог ще се кланяш и на Него ще служиш“. Да се поклониш на Сатаната, това значи да се огънеш, да превиеш краката си. Христос не се огъва. И крадецът държи ръцете си прави, не се огъва, докато не е видял торбата със златото. Щом види торбата, веднага огъва ръцете си, изкривява ги и я прибира. Всяко неустойчиво тяло се огъва. Следователно ако и железният прът се огъне, всичко с него е свършено. До известно време и място човек не се огъва; дохожда момент, когато не може да издържи и се огъва. Това е психологически момент – в човека става нещо особено и той не може да издържи, губи своята устойчивост.

Един млад благороден момък от висок произход изпаднал в живота, изгубил материалното си положение и тръгнал бос, окъсан, гладен, като последен скиталец. Макар и добре възпитан като честен, добър и справедлив човек, той тръгнал по просия. Дошла му мисълта да отиде при един банкер, да иска пари назаем с обещание, че ще продаде някакъв имот и ще ги върне. Банкерът слушал и наблюдавал момъка. В този момент в кантората влязла дъщерята на банкера – млада красива мома. Тя погледнала момъка, казала нещо на баща си и излязла. Момъкът се замислил и веднага се обърнал към банкера с думите: „Моля ви се, приемоте ме във вашия дом на работа. Готов съм на всичко: каквото ми кажете, ще работя“. Той се огънал – особен психологически момент. Коя е причината за новата посока на неговата мисъл?

Вървиш из града и търсиш начин да си изкараш прехраната. На улицата виждаш една пълна кесия. Поглеж-

даш към кесията и си мислиш: „Да я взема ли, или не?“. Вземаш кесията и тръгваш напред – изменяш посоката на своята мисъл. Не постъпи ли така и младият момък? Той отиде при банкера да иска пари назаем, а след това измени намерението си – пожела да остане слуга в неговия дом. Можете ли да кажете какво математическо отношение съществува между младия човек и банкера? И кометите, които се движат в пространството, се приближават до Слънцето, после се отдалечават и продължават своя път. Знаете ли с каква бързина се привличат те от Слънцето? Колкото повече се приближава момъкът до Слънцето, т.е. до момата, толкова повече промени стават с него. Той е работлив, активен, добър, иска да покаже, че работата му е присърце. Господарят му го облича добре и той е доволен. При това положение умът е на първо място в него. Ако даде път на личните си чувства, отношенията между банкера и слугата се изменят – той е готов от всичко да се обижда.

Умният човек не се обижда. Защо? Защото живее на Слънцето. Как ще го обидят? Някой жител на Земята е казал една обидна дума за него, но той не я е чул: как ще се обиди тогава? Друг е въпросът, ако чуваш обидните думи, които се говорят за тебе. Условия за обида и ревност съществуват от най-малките до най-големите същества. Ревността има материален произход, затова може да се представи в геометрична форма. Не можеш да ревнуваш нещо, което няма форма и към което нямаш отношение. Ревнува се онова, което има известна стойност. Има нещо лошо в ревността. Кога? Когато ограничава свободата на човека. Щом се ограничава, той не може да прояви своя ум. Като ограничаваш някого, първо ти ограничаваш себе си. Няма да се мине много време, ще дойде друг, който тебе ще ограничи; трети ще ограничи втория и т.н. Интересно е да видите връзката между съществата, които се ограничават.

Казваш: „Искам да стана учен човек“. Не е лошо това. Какво означават думите *учен човек*? Искаш да дадеш първо място на ума си, да станеш велик човек, да се качиш

на планината, откъдето да разглеждаш всички земни царства. Това е в реда на нещата, но ще дойде ученият адепт да ви обещава всички царства с условие да му се поклоните. Без да искате, несъзнателно вие се огъвате. Щом се огънеш, ти слизаш в долината. Докато си на планината, свободен си; щом слезеш в долината, ти си ограничен.

Христос казва на учениците Си: „Много неща мога да ви кажа, но още не можете да носите“. И аз ви казвам: много неща мога да ви кажа, но не можете да ги разберете. Казвам: долината е мястото на най-голямото ограничение. Ако първият човек живееше на планината, нямаше да се изкуши. Докато си на планината, никой не може да те изкуши, обаче той беше в райската градина, в долината на живота. Там има условия за големи изкушения. С какво се изкушиха първите хора? С една ябълка. Каза им се: „Ако изядете тази ябълка, ще станете велики и силни, планини ще местите“. Всички хора искат да станат велики, всички се занимават с велики работи. И досега хората се стремят към величие, но или нищо не постигат, или малко постигат. Кой е създал нещо велико по този път?

Днес всички хора крият в себе си едно велико желание и мислят, че щом го постигнат, всичко друго ще постигнат. Кой има тази опитност? Аз не съм срещал човек, който е постигнал всичките си желания. Не са лоши умствените стремежи на човека, не са лоши неговите морални, обществени, лични стремежи, не са лоши и стремежите на неговите инстинкти: важно е всички стремежи да заемат своето място. Ако нямаш обществени чувства, няма къде да пласираш това, което си взел. Ако нямаш инстинкти, не можеш да градиш: те са градивен материал, те кредитират човека, както търговецът – своите клиенти. Инстинктът е омега, край на нещата. Лошо е, ако разбъркаш местата и поставиш омегата на мястото на алфата. Жесток е инстинктът, т.е. банкерът: ако му служиш, никога няма да се освободиш от него. Молиш го да отстъпи малко от дълга – не отстъпва, от лихвите пак не отстъпва. Той казва: „Взел си пари, обещал си, че ще ги върнеш – ще плащаш“. Ако не платиш, ще те нарече неморален човек.

Кога се проявява инстинктът в човека? Когато се самоосъжда. Това е банкерът, който го съди. Като направиш една грешка, ти се изобличаваш и мислиш, че сам се осъждаш: това е банкерът, който съди. При банкера се правят много грешки. Например вземеш пари и не ги връщаш; взел си земя под наем и не си я изорал; ожениш се, не живееш добре. Ставаш учител, свещеник, проповедник – това са все прояви на инстинкта. Не мисли, че със своите проповеди ще оправяш хората. Станеш учен – бъркаш в касата на банкера. Преместваш книгите и оттук-оттам вадиш нещо – това е чуждо, а ти си въобразяваш, че си учен човек. Банкерът те гледа какво правиш, докато най-после се огънеш и му се поклониш. Какво си постигнал? Нищо: останал си такъв, какъвто си бил.

Съвременните хора се оплакват от страдания и болести. Кога страда човек от главоболие? Когато не дава път на Божественото начало в себе си, т.е. не е в съгласие с Божествените закони. Кога страда от гръдни болести? Когато не изпълнява духовните закони. Кога страда от корем? Когато няма правилни отношения към материалния свят. Значи инстинктите причиняват болки в стомаха и корема, умът причинява главоболие, личните, обществените и моралните чувства причиняват болки в дробовете. Последните болести се лекуват най-мъчно. Ако възстановите хармонията между личните, обществените и моралните чувства на човека, дробовете ще се подобрят. Непременно трябва да стане промяна в силите, които действат в човешкия организъм. Кръвообращението, както и светлите мисли и топлите чувства имат отношение към белите дробове на човека. Личните чувства имат отношение към черния дроб – те са врата за човешкия рай. Хората търсят Рая някъде около четирите реки, без да подозират, че той е в самия човек. Двете реки Тигър и Ефрат представят артериалната и венозната кръв в човека, а останалите две реки – симпатичната и нервната система. Четирите реки са богатството на човека. Казвате: „Така ли е всъщност това?“. Може да е така, може и да не е така – това трябва да се докаже научно.

Мнозина изпадат в трудни положения, с които не могат да се справят. Нямаш пари – оплакваш се, търсиш начин да си ги доставиш. Два начина има за това: или чрез ума, или чрез силата. Ако се намериш пред силен човек, ще употребиш ума си; ако се намериш пред слаб човек, ще приложиш силата си – ще му вземеш парите чрез насилие. В желанието си да придобие пари хитрият си служи с хитрост: когато срещне богат човек, той гледа да го опие, да му вземе парите. Обаче богатият може да е умен и колкото и да му предлагате да пие, въздържа се: той разбира мисълта ви и не се поддава на нея. Изобщо мисълта се движи по прави линии и по плоскости – от човека зависи какъв път ще избере.

И така, пазете следния ред в живота си: поставете ума на първо място, моралните чувства – на второ място, личните чувства – на трето място, обществените чувства – на четвърто място, и инстинкта – на пето място. Това са проявите на сегашния човек. Щом спазвате този ред, силите, които действат у вас, ще си помагат взаимно; ако измените този ред, задачите ви ще останат неразрешени.

Помни: ако искаш да се справиш с външния свят, първо трябва да се справиш със своя вътрешен свят. Преди да искаш пари от банкера, бъди готов да направиш нещо за него. Когато момъкът видя красивата мома, той забрави външните мъчности – срам и несгоди – веднага предложи услугите си и банкерът го прие. И момата помоли баща си да го приеме. Откъде дойде желанието на момка да остане на работа в дома на банкера? Как се яви разположението на момата към младия човек? В случая действат два фактора. Както водата при най-слабия наклон слиза надолу, така и младият човек при срещата си с момата дава ново направление на мисълта си и е готов вече на всякаква жертва. Състоянието на младия човек наричам „водно състояние“. Водата слиза в долината и започва да напоява градините: може да се изчисли какъв ще бъде резултатът на нейната работа. Стремете се да бъдете в хармония със себе си, за да бъдете в хармония и с окръжаващите. Само така ще бъдете здрави, само така главата, дробовете и коремът ви ще бъдат в пълна изправност.

Като ученици изучавайте геометрията. Без геометрия няма постижения: тя разполага с различни методи, с различни форми, чрез които желанията се реализират. Ще вървиш по прави линии, по плоскости, ще слизаш и ще се качваш, докато намериш правия път. Без геометрия лесно ще се объркаш.

Сега вие сте млади, готвите се за бъдеща работа, както войникът се готви за бойното поле. Докато се упражнява и прави маневри, всичко върви добре; щом отиде на бойното поле и чуе гранатите да пукат, куршумите да пищят, той вижда, че работата е сериозна – неприятелят не щади никого. Какво трябва да направи, какво се иска от него? Да бъде умен. Това е най-лесната работа.

Събрали се мишките да решават как да се спасят от котката. Най-после решили, че трябва да ѝ турят звънец на врата, отдалече да я чуват. Това е най-лесната работа, но кой ще ѝ тури звънца – там е голямата мъчнотия. И досега котката свободно се разхожда без звънец, и досега положението на мишките не се е подобрило. Следователно ако и твоите работи не вървят, ще знаеш, че не се е намерил някой да тури звънец на мъчнотиите ти.

Днес искам от всички да мислите право, по Божествен начин. Какво правите вие – мислите ли право? Гледам, че кой как мине, навежда клоните и къса плодове. Децата, като не достигат клоните, събират плодове от земята, паднали от дървото. И едните, и другите нямат правилна обхода. Защо всеки не се запита кой е работил върху тези дървета? Първо Бог е вложил в тях живот; после са работили въздухът, водата, Слънцето, земята. Най-после, като последен фактор, идваш ти. Какво си вложил тук? Права мисъл е нужна. Дойде някой да се оплаква, че не го обичат. Какво си вложил в тези хора? Че не те обичат, това е тяхна работа; че някой те обича, това е негова работа; че аз обичам някого, това е моя работа. Бог е дал свобода на човека да прави, каквото иска: човек е абсолютно свободен и в злото, и в доброто, което прави. Твърдението, че човек не е свободен в злото, не е вярно – и в злото си свободен, но законът те хваща и те туря в затвор; после

идва доброто да те освободи. Като прави зло, човек сам се ограничава. Например имаш добър приятел, който ти прави услуги. Ти го обиждаш постоянно, докато най-после той се отказва от тебе, не иска повече да ти помага. Ето, ти сам се ограничаваш. Трябва да мине известно време, докато раните на твоя приятел оздравеят – дълго време трябва да ги мажеш с мехлем.

Сега ние живеем в свят, създаден от самите нас. Като знаете това, пазете се от последствията на вашите мисли. За всяка мисъл, за всяка дума носите отговорност. Когато мисълта минава през моралните, обществените и личните чувства, тя придобива специфични качества – това трябва да се знае. Който не е умен, става фанатик, горделив, груб – той е недоволен от себе си. Ако искате да знаете кой има силно развити лични чувства и кой има достойнство, вижте как реагира на обидата. Онзи с личните чувства е горделив, а с достойнството – благороден и мек. Първият иска всички да му помагат, а вторият е готов да помага на всички. Горделивият е надут като цирея, който всеки момент може да се пукне. Това е патологично състояние, през което минава човек. И в медицината има патологични състояния, които трябва да се лекуват.

Стремете се да развивате моралните чувства в себе си – те представляват Хималаите в човека.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.

37. лекция, 16 септември 1932 г., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Соломон** е последният от тримата царе на обединеното еврейско царство, което той наследява от баща си Давид. Соломон управлява в средата на X в. пр.Хр. При него Древен Израел достига най-голямата си военна сила, като подчинява съседните области от долината на Ефрат до границите на Египет. Той предприема в своята столица Йерусалим и мащабна строителна програма, увенчана от Соломоновия храм. Държавата, създадена от него, се разпада малко след смъртта му. Голяма част от сведенията за Соломон идват от Библията, като по-късно му е приписвано авторството на няколко от нейните книги (сред тях *Притчи Соломонови*, *Еклисиаст* и *Песен на песните*). В Библията Соломон е възхваляван за своята мъдрост, богатство и могъщество, но в същото време е обвиняван за толерантността към многобройните си жени, които, макар и приели юдаизма, продължават да почитат старите си богове.

² **Кабала** (от иврит *получаване*) е мистична традиция. Тя не е религиозно учение, а просто ключ за правилното разбиране на свещените текстове, основен принцип, върху който се изграждат множество системи на тълкуване; дори практиките, свързани с изучаването на някое от кабалистичните учения, се възприемат като съпътстващи и условни. Като цяло Кабала почива върху специфично тълкуване на текстовете на *Тора* (петте книги на Моисей или *Закона* в Стария Завет: *Битие*, *Изход*, *Левит*, *Числа* и *Второзаконие*). При своето тълкуване на тези текстове Кабала се спира върху „особения мистичен смисъл“ на значението на буквалния прочит на думите. Последовате-

лите на Кабала смятат, че тя е шифърът, който мистично разкрива смисъла и значението на Словото Божие. *Зохар* е най-важната книга на Кабала, обясняваща дума по дума Библията и посланията ѝ. Основната идея на Кабала е, че всеки човек е свързан с Бог и че трябва да работи върху различни аспекти на своята душа, за да постигне хармония. Кабалата учи, че преди Големия взрив всички човешки души са били едно цяло, една светлина; след Големия взрив единната енергия се разделя и се появяват Вселената и материалният свят. Всеки човек се стреми да се свърже обратно със светлината. С Кабала се свързват и сходните ѝ окултни науки като нумерология, астрология и др.

³ **Шопенхауер, Артур** (1788-1860) – немски философ, който следва и развива философията на Кант и се противопоставя на идеите на Хегел и Шелинг. Най-известното му произведение е *Светът като воля и представа* (1818). Пръв той в новоевропейската философия насочва внимание към източната философия и будизма. Повлиява с идеите си на Ницше и Вагнер. Според Шопенхауер всичко се движи от Световната Воля, която е ирационална и нематериална. Той издига за морален принцип състраданието.

⁴ **Исайя**, или св. пророк Исайя, произлиза от рода на юдейските царе и пророчества във втората половина на VIII в. пр.Хр. Той живеел свято, спазвал строго Закона Господен и угаждал на Бога, Който му се явил в чудесно видение и му заповядал да възвести Неговата воля на юдейския народ. Исайя сам разказва за това чудесно явление в VI глава на *Книга на пророк Исайя*. Оттогава той, послушен на Божията повеля, встъпил в пророческо служение. Господ му възвестил, че ще накаже юдейския народ заради неговата неблагодарност и безчестие. Господ в безпределното Си милосърдие се бавел с гнева Си и неведнъж изба-

вял Йерусалим от нашествията на враговете. Но чудесните личби не обръщали към Него сърцата на юдеите. Пророкът се стараел да събуди в юдеите вяра и благочестие, като им предсказвал за дохождането на Месията Христос: той говорел за Него по-ясно и по-подробно, отколкото всички други пророци. Вдъхновен от Божия Дух, Исаяя проследил в пророчествата си целия земен живот на Спасителя. Той пророкувал в течение на 60 години. Преданието говори, че е умрял в дълбока старост – на 126 години.

⁵ **Пророк Йеремиа** е живял 600 г. пр.Хр. Наставлявал народа в истинското богопочитание. Предсказал падането на Йерусалим, което е станало в негово време. По време на вавилонския плен оплакал поробената си родина. Йеремиа започнал да укорява народа заради идолопоклонството и да го предупреждава, че Божият гняв ще дойде над него. С тая цел написал книгите *Плач Йеремиев*, *Послание на Йеремиа* и *Книга на пророк Йеремиа*.

⁶ **Пророк Йезекиил** е свещеник, произлизащ от Левиевото коляно. По време на превземането на Йерусалим от Навуходоносор той бил взет в плен и отведен в Халдея. Там около 595 г. пр.Хр. получил от Господа повеля да проповядва на юдеите. В чудно видение той видял отворено небето и сред сияещ облак – подобие на четири животни, всяко от които имало четири лица, обърнати на четири страни: лице човешко, лице лъвско, лице на теле и лице на орел. Йезекиил чул глас Господен да му говори да убеждава юдеите да се разкаят. В продължение на 22 години той им проповядвал, като ги увещавал да се откажат от пороците си, да се покаят и да се обърнат към Бога. Наставляван от Духа, той възвестявал бедствията, които ще постигнат Йерусалим и Юдея, и указавал за дохождането на Избавителя.

⁷ **Каин и Авел** са братя, синове на изгонените от Рая Адам и Ева. Каин е първият им син, земеделец, а Авел е овчар. Даровете на Авел към Бога са приети с по-голямо благоразположение, защото неговото сърце било чисто. Това води до поява на завист у брат му, който впоследствие го убива, извършвайки първото братоубийство според Библията. Каин сам погребва брат си Авел и отказва да се изповяда и покае пред Бога (*Битие*, 4. гл.). Той изгубва Божията милост, но Бог не допуска Каин да бъде убит от човек и с това показва, че Той е сам неговият съдия. Каин се оттегля в земята Нод, на изток от Едем, и става основател на град Енох, наречен на един от синовете му. След това се ражда третият син на Адам и Ева – Сит, който е праведен.

⁸ **Паганини, Николо** (1782-1840) – италиански композитор и гениален цигулар виртуоз. Прилага неподражаеми новаторски техники при изпълнението си и работи упорито за тяхното усъвършенстване, като свири по 15 часа на ден. Автор е на сонати, на шест концерта за цигулка, на струнни квартети и др. Концертната му дейност из цяла Европа е поредица от триумфи.

⁹ **Кант, Имануел** (1724-1804) – виден немски философ идеалист от епохата на Просвещението. Развива учението за логиката, като прави опит за синтез на рационализма и емпиризма. Според Кант, въпреки че цялото знание започва от опита, то не възниква от опита, а от предопитно (*a priori*) зададените в разсъдъка категории и несвързаните със сетивата предопитни идеи на разума (за Бога, безсмъртието на душата и свободата на волята). Съдържанието на познанието идва от сетивността, а формата – от ума. В етическата система на Кант вярата в Бога е постулат на практическия разум, т.е. естествена необходимост в моралната

сфера. В своята дейност човек трябва да се ръководи от такова правило, което може да се приложи като универсален принцип на едно всеобщо законодателство. Основните му трудове са *Критика на чистия разум*, *Критика на практическия разум*, *Критика на способността за съждение*, *Религията в границите само на разума* и др.

¹⁰ **Свети Йоан Кронщадски** (1828-1908) – един от най-известните свещеници в Руската православна църква, канонизиран през 1990 г. Извършва всекидневно в различни храмове Божествената литургия, като смята, че по този начин извършва великото тайнство на идването на Божията Любов в нас. Неговите молитви за болни предизвикват чудодейно изцеление. По негово време възниква сектата *йоанити*, в която са събрани хора, които чрез измама събират дарения в името на отец Йоан и срещу които той се противопоставя.

¹¹ **Булба, Тарас** е герой от едноименната повест на Николай В. Гогол, публикувана през 1835 г. Събитията в книгата стават в средата на запорожските казаци през първата половина на XVII век. Повестта *Тарас Булба* разказва историята на един стар запорожец – Тарас Булба, и на двамата му синове – Андрий и Остап, които учат в православната семинария в Киев. По-късно тримата мъже се включват във войната срещу Полша, която управлява Украйна на запад от река Днепър. Андрий е влюбен в полско момиче и заради него изоставя другарите си и започва да служи на поляците. Тарас Булба научава за предателството на сина си. По време на една от последните битки той вижда Андрий в полско облекло и го привлича към гората с коня му. Там бащата прострелва сина си в упор, като му казва: „Дадох ти живот, сега ще го взема“. Остап и Тарас са убити от поляците, като запазват непоколебимия си казашки дух.

¹² **Озирис** в египетската митология е един от главните богове и културни герои, брат на Изида и неин съпруг, баща на Хор и на Анубис. Озирис бил божество – персонафикация на царската власт, бог на производителните сили на Природата и на растителността, на водите на Нил и на напояването на земята. Той е владетел и на подземното царство. Озирис е четвъртият от боговете, царували на Земята, след като наследил властта от прадядо си Ра, дядо си Шу и баща си Геб. Когато царувал над Египет, Озирис отвикнал хората от примитивния начин на живот и от людоедството, научил ги да сеят зърнени храни, да отглеждат лозя и овощни дървета, да добиват и обработват медта и златото, обучил ги да строят градове, разкрил им чудните тайни на лечителското изкуство, въвел религията. Но неговият завистлив по-малък брат Сет – злият бог на пустинята, го убил, за да му отнеме властта. Озирис бил разкъсан на четиринадесет парчета и разпръснат из цял Египет. Вярната и предана Изида успяла да открие посечения труп на мъжа си, извлякла по тайнствен начин скритата у него жизнена сила и заченала син Хор. Когато той възмъжал, победил злодея братоубиец и съживил Озирис. Възкресеният Озирис обаче не пожелал да остане на Земята и възкачил на престола Хор, а той царувал и раздавал правосъдие в отвъдния свят.

¹³ **Зевс** (ст.гр.: *Ζεύς*) в древногръцката митология е владетелин над всички други богове. Известен още като Зевс Гръмовержец, той е господар на небето и бог на дъжда, неговото оръжие са мълниците. Женен е за Хера, но е известен със своите изневери. Негова птица е орелът, а дървото му е дъбът. Представян е като бог на справедливостта и милосърдието, защитник на слабите. Зевс е син на Кронос и Рея. Като малък, за да го предпази да не бъде изяден от баща си, както се е случило с петимата му по-големи

братя и сестри, майка му го дала на планински нимфи да го отглеждат на остров Крит. Зевс бил отхранен от козата Амалтея. Щом пораснал, той отишъл да работи като виночерпец при баща си и му дал питие от нектар, смесено с билки, предизвикващи повръщане. Това накарало Кронос да повърне вече изцяло порасналите братя и сестри на Зевс. Последвала война между титаните, предвождани от Кронос, и олимпийците, предвождани от Зевс. Последните получили непобедимо оръжие от циклопите и в битката побеждават боговете. След войната Зевс спечелва владението над небето. Баща е на Атина, Аполон, Афродита, Арес, Хермес, Хефест и на други богове.

¹⁴ **Юпитер** (лат.: *Juppiter*) е главният бог в римския пантеон – той е пръв сред боговете и е властелин на света, бог е на небето, на дневната светлина и на бурите. Син е на Сатурн и на Рея, съпруг е на Юнона. Юпитер наследява по-стари италийски божества и затова функциите му са доста разнообразни – освен бог гръмовержец той покровителства земеделието, пазител е на границите, защитник е на свободата, бог е на победоносната война. При създаването на Римската империя Юпитер става покровител на императорите. Атрибутите му са брада, жезъл и мълния. Отъждествен е с гръцкия Зевс.

¹⁵ **Агар** (иврит: *Хагар*) е древноегиптянка, робиня и слугиня на Сара по времето на бездетността ѝ, която става наложница на Авраам, на когото ражда син Исмаил. Когато Исаак, синът на Авраам от Сара, отраства, Агар и Исмаил по настояване на Сара са прогонени от дома на Авраам (*Бит.* 21:1-21). Агар се отправя на юг и се заселва в Арабската пустиня, където впоследствие Исмаил става родоначалник на арабските племена, като онези, които произхождат от него, се наричат исмаилтяни, а онези, ко-

ито произхождат от майка му – агаряни. Традиционно и в исляма арабите се считат за потомци на Исмаил, а Агар заема важно място в арабските предания.

¹⁶ **Исмаил** (иврит: *Ишмаел* – „*Да чуе Бог*“) е библейски персонаж, син на Авраам от робинята Агар. Отпратен с майка си в пустинята, той израства на свобода и се жени за египтянка, от която има дванадесет синове. Родоначалник е на малките племена на бедуините. Йосиф Флавий предава, че потомците на Исмаил изпълват цялата област между Ефрат и Червено море, известна като Набатейско царство. Синовете на Исмаил чрез опитомяване и развъждане на камили осъществяват контрол над керванната търговия с Древен Египет. Местните араби отнасят своя произход в библейски смисъл към Исмаил, като даже родословието на пророка Мохамед се свързва с него. Исмаил е ислямският пророк в тази световна религия.

¹⁷ **Колумбовото яйце** е метафора за определяне на прост изход от затруднително положение. В своята *История на Новия свят* (Венеция, 1565) Джироламо Бенцони разказва следната история: по време на вечеря с испански благородници някой се обърнал към Христофор Колумб с думите, че в Испания може да се намери и друг мъж, който да започне същото приключение – откриването на Новия свят, и да достигне същия резултат. Колумб не отговорил нищо, но поискал да му донесат цяло яйце. Поставил го на масата и казал: „Господа, ще сключа облог с вас, че не можете да накарате това яйце да застане изправено без помощта на допълнителни средства“. Всички пробвали без успех. Когато яйцето се върнало при Колумб, той внимателно го чукнал в масата и то застанало на края си благодарение на лекото счупване. Всички присъстващи се смутили и разбрали посланието, че когато веднъж подвигът е направен, всеки може да го повтори.

¹⁸ **Моисей** е библейски герой, религиозен водач, законодател и пророк в юдаизма, една от най-важните личности в еврейската история, автор на *Петокнижието*, първите пет книги от Библията. Същевременно книгите *Изход*, *Левит* и *Числа* представляват своеобразна биография на Моисей. Той достига високо обществено положение в Египет, но оглавява евреите в усилията им да се освободят от египетското робство. Библията сочи Моисей като основна фигура в така наречения *Изход* – преселението на евреите от Египет в Ханаан, както и в консолидирането на еврейските племена около култа към Йехова. По време на пътуването им на изток Моисей получава Десетте Божии заповеди – основа на еврейското законодателство, както и на редица други правни, религиозни и житейски норми от еврейската традиция, въвежда институцията на Съдии на Израил – по-късно главни водачи на народа му, превръща брат си Аарон и неговите потомци в жреци на Йехова. Въпреки че доживява до 120 години, той умира, преди евреите да достигнат Обетованата земя.

¹⁹ **Илия** е еврейски пророк от IX в. пр.Хр., живял в Древна Юдея. За него е писано в Стария Завет, Новия Завет, Талмуда и Корана. С големи подробности е разказано за него в III и IV книга *Царства* и по-малко във II книга *Паралипоменон* и Книга на *Малахия*. Пророк Илия се появява, за да върне еврейския народ към истинския Бог, защото се е увлякъл по идолопоклонство. Нищо не се знае за произхода му. Името му, което означава *моят Бог е Яхве*, може би му е дадено заради борбата му с култа към езическото финикийско божество Ваал. Характерното за Илия е, че проповядва и изобличава дръзко и безстрашно. Той заповядва безмилостно да се избият всички жреци на вавилонската богиня Езавел. Свети пророк Илия единствен

сред хората е взет жив на Небето и не е умираал физически. Той се възнеся, като с ученика си Елисей отива до брега на Йордан, а от другата страна на реката стояли още петдесет ученици и ги наблюдавали. Тогава Илия взел кожуха си, сгънал го, ударил с него водата, тя се разделила и двамата преминали по сухо. Изведнъж се появила огнена колесница с огнени коне и отнесла Илия с вихрушка на Небето. Като излитала тя, кожухът му паднал на земята и Елисей го взел. Когато Йоан Кръстител и Исус Христос са проповядвали, някои юдеи са ги мислели за завърналия се Илия. Според тълкуванията на православната църква за пророк Илия се говори в последната книга на Библията – *Откровение на свети Йоан Богослов*, като за единия от двамата пророци, които Бог ще прати преди края на света, за да изобличават Антихриста. Пророк Илия е един от най-великите християнски светци.

²⁰ **Коранът** (ар.: *Qur'ān* – „четиво, лекция“) е свещената книга на исляма, съставена в писмен вид около 650 година, по времето на халифа Осман. Според ислямската традиция той е предаден на пророка Мохамед (570-632) чрез послания от Аллах на части в продължение на 23 години. Мохамед е бил на 40 години, когато в пещерата Хира, близо до свещения град Мека, чува за първи път гласа на ангела Джибрил (Гавриил). Коранът се състои от 114 сури (глави), които биват според мястото на откровението *мекански* и *медински*. Сурите са разделени на аяти. За мюсюлманите Коранът съдържа словата на Аллах.

²¹ **Апостол Павел** е един от най-важните апостоли на християнството, изиграл решаваща роля в неговото разпространение извън еврейската общност. Той е роден в град Тарс в Киликия в еврейско семейство и името, което използва в еврейската общност, е Савел. В същото време

той е римски гражданин по рождение и когато пише на гръцки, използва латинското си име Павел. Той първоначално участва в гоненията срещу християните. След чудодейното явяване на Христос при Дамаск той става християнин и един от най-ревностните разпространители на християнската вяра. Проповядва в Антиохия, Киликия, Кипър, Ефес, Атина, Македония, Коринт и Испания. Около 67 г. Павел е осъден на смърт и е екзекутиран в Рим. Според християнската митология смъртта му е съпроводена от множество чудеса. Новият Завет на Библията съдържа четиринадесет послания, написани от апостол Павел.

²² **Голиат** е огромен филистимски воин в Стария Завет. Младият Давид, бъдещият цар на Юдея, го побеждава в единоборство с помощта на прашка. За Голиат се разказва в книгата *I Царства*. С победата на Давид над Голиат започва настъплението на юдейските войски, които изгонват филистимците от земята им.

²³ **Соломонов знак** (печатът на цар Соломон) в еврейските и християнските средновековни легенди и в езотеричното познание се нарича символът от два наложени един върху друг равностранни триъгълника: горният – с връх нагоре, долният – с връх надолу, изобразен на легендарния пръстен печат на цар Соломон, който му е давал власт над духовете и възможност да разговаря с животните. Нарича се още „Звезда на Давид“ (идиш: *могендóвид*). Според легендата при Соломон знакът на неговия баща Давид е станал държавен печат. В исляма шестолъчната звезда носи названието „Звезда на Соломон“. В същото време средновековните мистици наричали „Соломонов печат“ пентаграма (петолъчната звезда). В окултизма с название „Звезда на Соломон“ е прието да се нарича и звездата с дванадесет лъча. Заради по-голямото количе-

ство лъчи в центъра ѝ се образува кръг. Често в него били вписвани символи, благодарение на които пентаграмът помагал в интелектуалната работа и усилвал талантите. Тези знаци широко са се използвали в магията, в алхимията, в Кабалата и в други мистически учения. Известни са множество легенди с различни тълкувания. Според една от тях на пръстена било означено името на Бога сред четири камъка. В езотеричното християнство печатът се тълкува като знак на „седемте епохи на световната история“, намиращи се под управлението на архангелите и свързани със „седемте планети“. Архангел Михаил в качеството си на архангел на Слънцето се счита за глава и олицетворява квинтесенцията (петия елемент) в центъра на печата; останалите шест се разполагат в кръг около него. В днешно време „Звездата на Давид“ и „Печатът на Соломон“ често се приемат като един символ. Мистическото значение на печата на Соломон е свързано също с легендата за строителството на Храма на Соломон в Йерусалим.

Първите известни изображения на пентаграма датират от около 3500 г. пр.Хр. Това са нарисувани на глина петолъчни звезди, намерени в развалините на древния град Ерех, съвременния Варка, в държавата на шумерите в Южна Месопотамия. Изображения на пентаграми се срещат и върху египетски статуи. Според изследователи египтяните наричали пентаграма „Звезда на Анубис“. У евреите пентаграмът се асоциира с тяхното свещено Пето-книжие (Тора), получено от Моисей от Бога. Пентаграм, по думите на Хенрих Корнелий Агрипа фон Нетесхайм (XV в.), са използвали питагорейците в качеството на отличителен знак за принадлежност към тяхната школа. Те учили, че светът се състои от пет взаимосвързани елемента (Огън, Вода, Въздух, Земя и Етер). Пентаграмът се среща

също на талисманите на гностиците като символ на интелектуално всемогъщество.

²⁴ **Пати, Аделина** (1843–1919) – италианска оперна певица, която властва по световните оперни сцени цели 56 години. Произхожда от семейство на музиканти, което непрекъснато пътува с оперни театри. Родена е в Мадрид, но семейството ѝ рано се преселва в Америка. Аделина Пати дебютира като певица на 8-годишна възраст. Когато е на 18 години, изпълнението ѝ на сцената на „Ковънт Гардън“ в Лондон се превръща в сензация. После певицата прави истински триумф по европейските сцени. Създава 42 незабравими оперни роли. Тя е най-популярната и най-богата примадона в края на XIX и началото на XX в. Има изключителна музикална памет, а по характер е независима и ексцентрична.

²⁵ **Питагор** (570-495 г. пр.Хр.) – древногръцки философ и математик. Посветен в гръцките и египетските мистерии. Ходил във Финикия и Вавилон. Бил ученик на Заратустра, живял в VI в. пр.Хр. Основава своя школа в Южна Италия, ок. 530 г. пр.Хр. Питагор учел за прераждането и отвъдния живот, водил чист начин на живот и пръв нарекъл себе си философ. В учението си обръща голямо внимание на числата и пръв изследва техните зависимости. Въвежда т.нар. Питагорова теорема ($a^2 + b^2 = c^2$). Разработва и теория на музиката, като пръв открива отношението между струните и тоновете.

²⁶ **Шекспир, Уилям** (1564-1616) – знаменит английски драматург, актьор и поет от епохата на Ренесанса. Той е собственик на компания за театрални представления, позната и станала популярна под името „Мъжете на Царя“. Автор е на ненадминати по художествено майсторство сонети, трагедии и комедии. През 1599 г. е по-

строен театър *Глобус*, в който Уилям Шекспир е акционер. За представленията си там той пише комедията *Дванадесета нощ*, трагедиите *Хамлет*, *Отело*, *Крал Лир*, *Макбет*, *Ромео и Жулиета* и др.

²⁷ **Фон Гьоте, Йохан Волфганг** (1749-1832) – немски писател, поет, драматург, хуманист, учен, философ и политик. Той е една от ключовите фигури на немската литература в епохата на неокласицизма и романтизма. Произведенията му оказват значително въздействие върху музиката и литературата в цяла Европа. Основни теми в творчеството му са силната личност, геният, висшият човек. Сред най-известните му ранни произведения са одата *Прометей*, драмата *Гьоц фон Берлихинген*, романът *Страданията на младия Вертер*. Славата на Гьоте като поет се разнася бързо из Германия и Европа. В дома му се стичат множество почитатели, сред които е и престолонаследникът на княжество Саксония-Ваймар. Той кани Гьоте да живее във Ваймар, където в продължение на десет години писателят е държавен министър. Своята литературна дейност Гьоте завършва с най-великата си творба – трагедията *Фауст*, в която поставя въпроса за смисъла на човешкия живот и го открива в служенето на хората. Първоизточникът на Гьоте е старата немска народна легенда за доктор Йохан Фауст, продал душата си на дявола.

²⁸ *Притчата за талантите* Матей 25:14-46.

²⁹ **Талант** – антична мярка за тегло, използвана в Европа, Северна Африка и в Близкия изток. В Римската империя 1 талант съответства на масата на водата, която се съдържа в една стандартна амфора (около 26 литра). В Древен Рим талант наричат теглото на 100 римски либри (1 либра = 327 грама или на 96 драхми). С таланти измервали и среброто и златото, които имали равностойност на определено количество златни или сребърни монети.

³⁰ **Силоам** е водоизточник и къпалня в полите на хълма Офил, в Йерусалим, която е свързана с едно от чудесата на Христос. Той намазал с глина очите на един сляп човек и му поръчал да я измие с водата от къпалнята. Слепецът точно изпълнил поръката и прогледнал. Оттогава към Силоам започнали да прииждат страдащи, за да стане чудото и с тях. Днес археолозите са разкрили фрагмент от къпалнята със стълби, които водят към ритуалния басейн, дълъг 50 метра. Открита е и част от пътя, водещ от басейна към древен еврейски храм. Намерен е и каналът, по който водата от извора е стигала до басейна. В *Книга на царете* се говори, че тунелът „Силоам“ е бил построен преди 2700 години. Той е бил със стратегическо значение – да осигурява питейна вода в случай на обсада от асирийците. Къпалнята е била използвана не само за религиозни нужди. Тя е била основният воден резервоар за жителите на града преди 2000 години. Сега на това място е съвременният град Силван. И днес водата от извора „Гихон“, който е бил основният водоизточник за Йерусалим, стига до ритуалния басейн.

³¹ **Френологията** (гр.: *френ* – „ум, съзнание“; и *логос* – „наука“) е наука, изучаваща ума на човека и опираща се върху физиологията на мозъка. Тя застъпва становището, че мозъкът е орган на ума, тъй както окото се смята за орган на зрението, стомахът – на храносмилането, и т.н. Според френологията по формата на черепните кости може да се съди за проявата на сложни психически качества. Тя възниква в началото на XIX в. За нейни родоначалници се смятат учените Франц Йозеф Гал и Шпурцхайм, които твърдят, че интелектуалните и емоционалните качества са локализирани в строго очертани мозъчни центрове, че проявата на тези психически качества зависи от големината

та на съответните мозъчни дялове, че костите на черепа се допират до мозъка и от неравностите на черепа може да се направят изводи за интелекта и характера на човека.

³² **Физиогномията** е наука, позволяваща да се съди за характера на човека по чертите и изражението на неговото лице. За нейна родина се смята Древен Китай. За популяризирането и развитието ѝ в Европа са работили Аристотел и Питагор. През Средновековието отделни възгледи на физиогномистите споделяли и усъвършенствали Ибн Сина (980-1037) и ред водещи алхимици, през епохата на Възраждането – И. Скот, Леонардо да Винчи и Бартоломео Кокал (1467-1504) от Болония, който издава *Компендиум по физиогномия и хиромантия* (Страсбург, 1533), илюстриран с майсторски нарисувани гравюри, също и французинът Мишел Леско. Кокал публикувал през 1523 г. и учебник по физиогномия, към който се прилагал списък на знаменити хора с указание за грозящите ги беди и опасности. Леско издава своята *Физиогномия* в Париж през 1540 г. През XVI-XVIII в. с физиогномия се занимават английският философ Ф. Бейкън и швейцарският свещеник, поет и художник Йохан Гаспар Лафатер. Лафатер публикувал четиритомен труд *Физиогномически фрагменти* (1775-1778), който предлага нов подход към физиогномията. В средата на XIX в. известният психиатър и криминалист, професорът от Торинския университет Чезаре Ламброзо, създава трудове по физиогномия, които се превеждат и издават и в наши дни. Въз основа на изследвания на 4000 престъпници Ламброзо извел теория, съгласно която има цял ред черти на лицето, които показват предразположеността на човека към извършване на престъпления.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

анали *лат.* Летописи.

атавизъм *лат.* Поява у човека, у животински или растителни видове на белези, които са свойствени само на техни далечни предци, често като уродства.

букаи *тур., остар.* Окови.

вътък *ост.* Нишки, които при тъкане се преплитат с основата.

галиматия *разг.* Безсмислица, бъркотия, безпорядък, неразбория.

дервиш *тур.* Мохамедански калугер.

дилаф *ост.* Дълги щипци за хващане на горещи предмети или за разравяне на огъня; маша.

дървено масло *ост., разг.* Зехтин.

екзекутивна *лат.* Изпълнителна.

живеница *ост.* Тежка болест или рана, която не заздравява.

зор заман *перс., разг.* Трудно време.

клепало Окачена дървена или желязна дъска, която удрят вместо черковна камбана.

краски *рус.* Цветове.

мамалига *рум.* Румънско национално ястие от царевично брашно във вид на гъста каша; качамак.

облениavam *рус.* Мързелувам.

пермутация *лат.* Разместване, смяна.

пертурбация *лат.* Смушение, нарушение в установения ред или ход на нещата.

странство *ост.* Чужбина.

уд *ост.* Крайник, орган на тяло.

хорда *гр.* 1. Струна, жица. 2. *мат.* Отсечка, която свързва две точки от дадена окръжност или повърхнина и я разделя на две части. 3. *анат.* Плътна еластична вътрешна ос, която минава гръбно по дължината на тялото при животните от типа хордови.

perpetuum mobile *лат.* Вечен двигател – устройство, при което изходящата енергия е равна или по-голяма от входящата.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ, МЕТОДИ ЗА РАБОТА

5. лекция. *Силови центрове*. Да се направи **опит** за точност, като другия път всички ученици от класа да дойдат точно в 6 часа.

8. лекция. *Човешките косми*. 1. Да се направи психологически разбор на четирите главни пророци: Исая (60. гл.), Йеремия (52. гл.), Йезекиил (48. гл.) и Даниил (12. гл.). 2. За следния път да се нарисува портрет на дипломат. 3. Задача да се направи опит в продължение на една седмица косите да се решат по десет пъти на ден.

11. лекция. *Стимул и любов*. Всеки да извади едно от най-хубавите изречения от Библията.

12. лекция. *Вътрешното богатство*. 1. Учениците да изпеят **упражнението** *Сила, живот, здраве*. 2. **Упражнение** всеки да носи по едно огледалце и да се оглежда по няколко пъти на ден.

13. лекция. *Бавни и бързи движения*. **Задача** за следния път всеки да преведе лекцията в геометрическа форма.

14. лекция. *Свободата*. **Задача** всеки да напише по едно любовно писмо до дъщерята на професора си.

16. лекция. *Съзнателни и несъзнателни движения*. **Задача** десет души да напишат по две думи, от които да се състави едно изречение.

19. лекция. *Фактори в Природата*. 1. **Упражнение** за дишане. 2. **Задача** за следния път да се проучи миналата лекция и да се свърже с днешната. 3. **Задача** в продължение на десет дни всички да постъпват по нов начин, да бъдат модерни.

20. лекция. *Човешкото лице*. 1. **Упражнение** за дишане. 2. **Упражнение** с носа – да го погалим и да му благодарим.

21. лекция. *Движения в Природата*. **Упражнение** за дишане.

22. лекция. *Естествената гама*. Учителя дава песента *Право мисли и право постъпвай*. **Задача** някой да нареди тези думи на хороводен мотив.

25. лекция. *Добрият поглед*. 1. **Метод** за запомняне с хващане на пръстите. 2. **Упражнение** с допиране на пръстите. 3. Второ **упражнение** с пипане на пръстите.

28. лекция. *Пътят на възможностите*. **Задача** да се начертае чертежа на фиг. 1 и да се мисли върху него.

ТЕМИ

2. лекция. *Опитност и знание*. Произход на правите и на кривите линии и отношението между тях.

4. лекция. *Методи за усилване на паметта*. Ролята на четните и на нечетните числа.

5. лекция. *Силови центрове*. В колко часа влязох в класа – точно в шест часа или преди шест. Какво беше времето: ясно, облачно, топло или студено.

8. лекция. *Човешките косми*. 1. Отличителни черти на динята и чесъна. 2. Разлика между философията и науката.

10. лекция. *Щастливи числа*. Мястото на прозата и поезията в живота.

14. лекция. *Свободата*. 1. Произход на гръцката митология. 2. Предназначение на митологията.

19. лекция. *Фактори в Природата*. Фактори при храносмилането.

21. лекция. *Движения в Природата*. Качества на числата.

23. лекция. *Петък и събота*. Свободна тема.

24. лекция. *Значение на числата*. Слаби и силни страни на човешката природа.

25. лекция. *Добрият поглед*. Отличителните черти на кротостта и въздържанието.

32. лекция. *Разумен център*. Взаимоотношение между точка, линия и тяло.

33. лекция. *Даване и вземане*. Три поетични куплета върху твърдата почва, водата и въздуха.

37. лекция. *Петте области в човека*. Математически съотношения и геометрически съразмерности.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

ЖИВОТ И ОТНОШЕНИЯ

година единадесета

Редактор *Спаска Миховска*

Художник *Илиана Попова*

Предпечат *Живко Стоилов*

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 0110; 0897 847 641

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info